דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מיסדו ועורכו הראשון ב. כצנלסון ז"ל
מאוחד עם "השחר"

יום שישי, ח' בטבת תשמ"ו, 20 בדצמבר 1985 ● גליון 18691 ● השנה השישים ואחת

היום 64 עמודים כולל "דבר השבוע" ● המחיר 940 שקלים כולל מע"מ

היום בדבר
- באמצע הדרך, לאן הם הולכים — דיוקנאות: מתן וילנאי, יאיר אלוני, חנא סניורא, יורם גונן, דני גור.
- השבוע — חגי אשד, אמנון דנקנר, טדי פרויס, יורם פרי, יוסי מלמן.
- עסקי ריגול — ישראל, ארה"ב, צרפת, גרמניה
- "משא" לספרות ואמנות ו"דבר השבוע"

פתוח במוצ"ש
רק בדימור!!!
מזרן "מפוי" אורטופדי 1.90×1.40
169,000 שקל
מזרן "פרדיז" אקסטרא אורטופדי 1.90×1.40
249,000 שקל
מזרוני "סילי" במחירים הזולים בארץ
פתוח במוצאי שבת משעה 18:00
דימור החברה הותיקה והאמינה בישראל
ארלוזורוב 53 תל־אביב (בנין השופרסל)

אחד הטרוריסטים, עבד כרים חאליקי מחזיק אקדח בימינו ורימון שלוף־ניצרה בשמאלו — לנוכח מצלמות הטלוויזיה באולם בית־המשפט בנאנט שבמערב צרפת. צילום: א.פ.

הדראמה באולם ביה"מ בנאנט - אל תוך הלילה

מאיימים לרצוח בני הערובה אם לא יתנו להם אוטובוס למילוט ויגנו בכלי־התקשורת בית־המשפט הצרפתי

מאת סופר "דבר" בצרפת וסוכנויות הידיעות

נאנט (מיוחד ל"דבר"). — שלושת האנשים החמושים שהשתלטו על בית־משפט בעיר נאנט במהלך הדיון שנערך ל־16 סטודנטים ושני צוותים מבין בני הערובה, שנמצאים באולם המשפט, המוסיפים לדרוש שאוטובוס יובא לפתח בית המשפט. החוטפים איימו להרוג את בני הערובה אם לא יובא אוטובוס לפתח בית המשפט ואם לא יגנו בכלי־התקשורת את מערכת בית־המשפט הצרפתי.

שני קציני משטרה, מפקח משטרה מפאריס והמושל המקומי, נכנסו לאולם המשפט, כדי לשוחח עם אחד מהטרוריסטים, שזוהה כז'ורז' קורטואה. לדברי מקורות משטרה, שסירבו להזדהות, דרשו החוטפים להביא מיד אוטובוס לקרבת מקום. המשטרה, שכיתרה את דלתות אולם המשפט, פינתה את המעבר.

בני הערובה ששוחררו עזבו את אולם המשפט דרך דלת צדדית. לפי הערכות שונות, נע מספר בני הערובה בין 16 ל־18.

עדי ראייה מספרים כי השופט והתובע כפותים באזיקים למושביהם. שלושת הטרוריסטים מחזיקים ברימונים ובאקדחים, שפיקדו בעל שוטרים.

קורטואה היה אחד מארבעת הנאשמים במשפט שוד, כאשר אדם חמוש פרץ לאולם המשפט, הפסיק את הדיון והחל לקרוא, יחד עם הנאשמים, קריאות נגד מערכת המשפט בצרפת.

האדם החמוש, שפרץ לאולם המשפט, זוהה כעבדל כארים חאלקי, העצור באשמת שוד. חאלקי מזוהה כמוסלמי קיצוני ועיתונאי שנכח במקום ציטט את דבריו: "אני רוצה לתת סטירת לחי למערכת הצדק הצרפתית".

התקרית החלה אתמול בשעה 11.00 לפנות בוקר. חאלקי פרץ לפתע לאולם הדיונים, שלף אקדח וקרא: "אני אבד גיגל, הרימו ידיים". השוטרים נכנעו בלא מאבק.

שני הנאשמים, קורטואה ותולה שעמדו לדין באשמת שוד, פירקו מיד את הנשק מן השוטרים, וכפתו את השופטים באזיקים. המורדים תבעו לשדר את האירוע בשידור ישיר.

במהלך השידור גידפו הטרוריסטים את מערכת המשפט הצרפתית. קורטואה הודיע כי הוא מוכן "להרוג אחד, שניים או אפילו חמישה אנשים". קורטואה סיפר, כי הוא, חאלקי ותולה נפגשו בכלא, וחאלקי הסביר להם את עמדותיו הפוליטיות ותכנן את הפעולה. "החלטנו להשתחרר בכוחות עצמנו" הוסיף.

בשעות הערב נשמעו מספר יריות מאולם המשפט, אולם מקורות משטרתיים מסרו, כי איש לא נפגע ושהיו אלה יריות אזהרה. יחידת טרור מיוחדת שנשלחה מפאריס מכתרת את בית המשפט.

צוות התשאול חזר לארה"ב עם המסמכים שהעביר פולארד

פקידי מימשל הביעו שביעות רצון משיתוף־הפעולה של ישראל

מאת אמיר אורן, סופר "דבר" בארה"ב

וושינגטון, (מיוחד ל"דבר") — צוות התשאול האמריקאי לפרשת פולארד עמד להגיע לוושינגטון בשעה מאוחרת אמש (אחר חצות לפי שעון ישראל), כשבידיו כל המיסמכים המבוקשים שמסר ג'ונתן פולארד למפעיליו הישראלים ואשר הוחזרו לצוות בשבוע שהותו בארץ. (ראש הצוות, היועץ המשפטי של משרד־החוץ אברהם סופר, הסתפק בישראל).

פקידים במימשל הביעו סיפוק משיתוף־הפעולה הישראלי עם צוות התשאול. החזרת המסמכים היתה דרישתם העיקרית של אנשי ה־אף־בי־איי ומשרד המשפטים, שנציגיהם השתתפו בצוות. במימשל התייחסו בפקפוק לסוגיית תשאולם של הישראלים המעורבים בפרשה, אך גם בהקשר זה דווח על סיפוק אמריקאי.

מטוסו של הצוות — אשר בנחיתתו למצלה משטה, מיד לאחר הנחתו אמור היה הצוות לדווח על תוצאות הביקור בישראל לשר־החוץ ג'ורג' שולץ. שלשום אמר שולץ לעיתונאים שנלוו למסעו לאירופה, כי בפגישה באחרית הלילה לפי דיווח־הביניים של סופר "התנהל היטב" ביקור הצוות בישראל.

במימשל היתה צפויה פירסום הודעה רשמית על שביעות־הרצון משיתוף הפעולה הישראלי עם צוות־התשאול. אתמול ציפו פקידים בירושלים לפרסום הודעה כבר בתדרוך הצהרים של דובר הסטייט דיפרטמנט. אך בתדריך אמר הדובר צ'ארלס רדמן כי אין לו כל מידע על שליחות סופר. בשעה מאוחרת אמש נמסר במשרדו כי הודעה נוספת תתפרסם, לכל המוקדם, היום.

שולץ השמיע איום בוטה בהקשר קרוב לזה של פרשת הריגול שהסעירה את המימשל לראשונה. בתגובה לצו בשיאותי ההכרזה פקידים בכירים להיבדק בגלאי־שקר, להסיפת בגר־רבותם בדליפת סודות, הודיע שולץ בתגובה לעיתונאים כי ברגע שיתבקש להיבדק בדרך זו יתפטר כי אין עוד אמון בו, "אעזוב".

צי ארה"ב יחכור עוד טייסת כפירים

מאת דליה שרון, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). — צוות מרים של הצי האמריקאי דן בביקורו בישראל בשבוע שעבר בחכירת טייסת נוספת של מטוסי "כפיר" של התעשיה האווירית הישראלית. הטייסת תוצב באריזונה.

דובר התעשיה האווירית אמר לשבועון "פלייט", כי זו מתכוונת להתימת הסכם עם הצי האמריקאי "למרות כמה קשיים". הצי האמריקאי מרוצה מאוד מביצועי טייסת הכפיר הראשונה המוצבת בבסיס אוסאנה באריזונה.

פרופ' דני גור מביה"ח הממשלתי שיבא מבצע ניתוחי־לב פרטיים בהרצליה

ההסדר בהסכמת שר־הבריאות: המנותחים הראשונים שילמו 5,000—7,000 ד'

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר"

זה כשבועיים מבצעים פרופ' דני גור וצוותו מבית החולים ע"ש שיבא ניתוחי־לב פתוח באופן פרטי בברכתו של שר הבריאות מרדכי גור — במרכז הרפואי בהרצליה. עד כה נותחו שם שישה חולי־לב.

שר הבריאות אמר השבוע ל"דבר", כי הוא סומך על פרופ' גור שאמר לו כי הוא ערוך לניתוחי־לב אלה מבחינת הכלים והצוות. על השמועה, כי הניתוחים אינם לרוחו של מנכ"ל משרד הבריאות פרופ' דן מיכאלי, אמר השר גור, כי ההחלטה על ביצועם בהתכונת הפרטית התקבלה בשיחה משולשת ביני, בין פרופ' מיכאלי ובין פרופ' גור.

עוד אמר שר הבריאות ל"דבר", כי הנושא נבחן משני היבטים: ההיבט האישי של מנהל מחלקה בבית־חולים ציבורי המנתח גם בבית־חולים פרטי; וההיבט המוסדי של הרפואה הפרטית. "נקבע שפרופ' גור יבצע את הניתוחים הפרטיים במרכז הרפואי בהרצליה בחצי־היום שמחוץ לעבודתו בתל השומר. החולים שלו יהיו מובטחים לטיפול בהשגחה המתחייבת", אמר השר גור. "אמנם פרופ' גור על שר הבריאות שהוא ינהג כדין".

מחיר הניתוח 7000 דולאר

שני המנותחים הראשונים במרכז הרפואי שילמו 5,000 דולאר תמורת הניתוח. הארבעה האחרים כבר שילמו 7,000 דולר עבור הניתוחים והמחיר הזה הוא, כי זה יהיה מחירו גם להבא.

על־פי התחשיב של צוות הניתוח, עיקר ההוצאה היא על תקופת האשפוז במרכז הרפואי, כ־2,000 דולאר; עוד כ־3,500 דולאר מיועדים למשכורות לצוות הרפואי, שמונה בו כשמונה אנשים, והנשאר מיועד לחדר הניתוח ולציוד המתכלה.

יצויין, כי יותר ממחצית הסכום, בשבלולו הקטנים, תגיע לקופת האוצר כמס הכנסה. אם יבוצעו במרכז הרפואי בהרצליה 100 ניתוחים בשנה, על פי התחזית, ובאותה עת יפסחו מקרים אלה מתור הממתינים, תסתכם ההכנסה לאוצר במאות אלפי דולארים. כן עלותו של ניתוח לב פתוח למערכת הציבורית שבה הוא מבוצע היא כ־3,500 דולאר, שייחסכו לה. (ראה גם עמוד 17).

בניגוד לתחזית: סוף שבוע גשום

(ע) — סוף שבוע גשום צפוי עתה, בניגוד לתחזיות קודמות שהבטיחו שיפור במזג האויר היום בצהרים. ומאי השירות המטאורולוגי מסר על התעמקות מתחדשת מעל הים התיכון והיווצרות שקע ברומטרי חדש מעל יוון ודרום איטליה, שנע במהירות לעבר אזורנו.

על פי התחזית יגיע השקע לאזור ישראל במוצאי שבת ויגרום להתחדשות הגשמים לאחר התבהרות חלקית שתחול היום. על פי התחזית יימשכו הגשמים גם בסוף השבוע, אך היום יחולו הפוגות ארוכות בממטרים, אלה יתגברו לקראת מוצאי שבת וישובו לאחר מכן לעוצמתם הקודמת.

הטמפרטורות הצפויות להיום: ירושלים 6 עד 9 מעלות; רמת הגולן 5—10; טבריה 10—15; צפת 4—8; נמל חיפה 12—16; טבריה 9—17; נצרת 6—12; עפולה 7—16; השומרון 7—12; תל אביב 9—17; נתב"ג 8—16; יריחו 10—17; עזה 11—17; באר שבע 6—12; אילת 1—19 מעלות.

בחרמון ירד שלג מאז אתמול. הטמפרטורה במרומי ההר הגיעה לאפס מעלות והשלג הלך ומצטבר. באזור הרכבל התחתון גובהו כ־10 ס"מ וברכבל העליון כבר יותר מ־20 ס"מ.

חברי מושב נווה־אטי"ב החלו בהכנות אינטנסיביות להפעלת עונת הגלישה. הוכשרו מסלולי גלישה נוספים, שופרו והורחבו המסלולים הקיימים ומפעילי האתר אומרים, כי יש בהחלט סיכויים שכבר בשבוע הבא יהיו תנאים הולמים לגלישה.

תא"ל נתן וילנאי מתמנה ראש אכ"א

אלוף מתן וילנאי

אלוף עמוס ירון

מאת טלי ליפקין, הסופרת הצבאית של "דבר"

תת אלוף מתן וילנאי מתמנה היום לראש אגף כוח אדם במטה הכללי ויועלה בצהרים לדרגת אלוף. הוא יחליף בתפקידו את אלוף עמוס ירון שישובץ בקרוב לתפקיד אחר בצה"ל (ראה כתבות בעמודים 3 ו־17).

אלוף עמוס ירון, בעל עבר קרבי עשיר בצה"ל ובצנחנים, שימש בעבר מפקד חטיבת צנחנים סדירה, קצין צנחנים וחיל רגלים ראשי ומפקד אוגדה במקביל, ופיקד על הכוחות שנחתו במהלך ביירות והכוח אל הנוצרים במלחמת לבנון.

בזמן הטבח בסברה ושתילה הואשם על ידי ועדת כהן שהתעלם מדיווחים שהגיעו למפקדתו על הנעשה במחנות הפליטים. ועדת כהן פסקה שלא יוכל לפקד על יחידות שדה למשך שלוש שנים.

"אמנות לעם" מפסיקה כל הפעולות

הנהלת "אמנות לעם", בישיבתה אתמול, החליטה להפסיק לאלתר כל פעולותיה והודעה בעניין זה תוצא למשרד החינוך והתרבות ולמשרד־האוצר, לרשויות המקומיות, למתנסיים, לגופים האמנותיים ולאמנים.

הנהלת "אמנות לעם" מביעה את מורת רוחה שלא ניתנה כל הוראה על הפסקת ההקצבות ושום הסבר על ידי האחראים במשרד החינוך התרבות והאוצר. כן מציינת ההנהלה שבכל שנות פעילותה פעלה ללא גרעונות אם למסגרת התקציב שאושרה לה.

הנהלת "אמנות לעם" חרדה להשלכות שיהיו להפסקת פעילותה בעיירות הפיתוח שבהן עיקר פעולתה. כן בודקת הנהלת "אמנות לעם" את האפשרות לפנות לערכאות.

שישה אנשי תיאטרון לביקור רשמי בברה"מ

מאת מירי פז

שישה אנשי תיאטרון יוצאים הבוקר לברה"מ, על פי הזמנת אגודת ידידי ברה"מ, לביקור ראשון של משלחת רשמית של אנשי תיאטרון בהיקף כזה.

חברי המשלחת הם עומרי ניצן, מנהלו האמנותי של תיאטרון "הבימה", ציפי פינס המנהלת האמנותית של תיאטרון באר־שבע, אילן רונן המנהל האמנותי של התיאטרון הקאמרי, נועם סמל מנהלו האדמיניסטרטיבי של תיאטרון חיפה, ד"ר יוסי יזרעאלי מנהל תיאטרון החאן ונורי ביליין, מנהל בית הספר לאמנות הבמה "בית צבי". המשלחת תשהה בברה"מ עד ה־7 בינואר ותיפגש עם אנשי תיאטרון ומנהלי מוסדות תרבות במוסקווה.

ביתו של "המופתי" — בידיים ישראליות

קבוצת ערבים ממזרח־ירושלים ניסתה לגייס כספים כדי למנוע את העברתו של מלון "שפרד" בשכונת שייח־ג'ראח לידיים ישראליות. מלון "שפרד" וסביבותיו שימשו מגורים ומטה למופתי ירושלים חג' אמין אל־חוסייני בתקופת המנדט, והמחאות על העברתו לידיים ישראליות עוררו כעס ומרירות בקרב ערביי מזרח העיר.

המלון נמצא בקצה המערבי של שכונת שייח־ג'ראח, לא הרחק מבנייני משרד המשטרה ומלון "הייאט" שהולך ונבנה במורד הר־הצופים. הוא מבנה גדול שהוקם על־ידי חג' אמין אל־חוסייני, מנהיג ערביי הארץ בשנות המנדט. האיזור ידוע בשם "כרם המופתי" ושם התגוררו

(המשך בעמוד 2)

בעקבות אישפוז החירום של מאיר זורע בלונדון

חבר הנאמנים מבטיח לגייס הכסף הנוסף הדרוש

מאת יצחק מרידור, סופר "דבר"

אלפים מתושבי מגדל־העמק נצמדו אתמול כל היום אל מקלטי הרדיו בבתיהם תוך ציפיה לשמוע כל פירור של מידע על מצבו של בן העיירה הפצוע מאיר זורע בן השנתיים ועשרה חודשים, המאושפז עתה בבית החולים בלונדון לאחר שמצבו הורע תוך כדי טיסה בדרכו לניתוח השתלת כבד בבית החולים בפיטסבורג שבארה"ב.

אנשים אחרים, עם לב חם, אך גם יודעי חשבון ובעלי חוש מעשי, סיכמו תוך דאגה אך גם בסיפוק עצום את סכומי התרומות שנאספו מחברות ומאנשים פרטיים בארץ כולה, בעמק ובמגדל־העמק. וח"כ יוסי שריד וח"כ שבח וייס חזרו אמש במגדל־העמק והרגיעו את אנשי חבר הנאמנים המודאגים ש"גם אם יחסרו כספים, אנחנו מתחייבים אישית לגייס אותם: לא יחסר כסף, העיקר שמאיר הפצוע יחזור אלינו בריא".

חי אייל, יו"ר הוועד הציבורי במגדל העמק, סיפר שהוא פנה אתמול אל מנכ"ל משרד הבריאות פרופסור דן מיכאלי וביקש ממנו לשתף את המשרד במצב החדש שנוצר עם אישפוזו הבלתי־צפוי של הילד בבית חולים בלונדון. לדברי אייל, השיב לו פרופ' מיכאלי כי משרד הבריאות אינו אחראי לא למצב החדש ולא בכלל.

בינתיים שלח חבר־הנאמנים 5,000 דולר ללונדון לכיסוי ההוצאות שם. הדראמה האנושית המרגשת, פרשת מאבקו של הילד הפצוע על חייו, כינסה אמש כ־200 אורחים, שנענו ליוזמת האחים אוהנה מעפולה השכנה ובאו לאולמי "רון" במגדל־העמק לערב התרמות עם משחקי בינגו ואמנים וגם שם נפתחו הארנקים בנדיבות. ח"כ יוסי שריד, שהיה הפעיל והמצליח מבין כל התורמים (הוא גייס בעצמו כ־69,000 דולר) לכיסוי הוצאות המבצע, חזר והדגיש באוזני עתונאים: "יש בידי רשימה מדויקת ומרגשת של כל התורמים, אך הם רוצים בעילום־שם כי מצוות המתן בסתר חשובה להם יותר מהפרסומת".

ח"כ שבח וייס, שגם הוא היה אתמול במגדל העמק, חילק שבחים רבים ליוסי שריד על פעולתו לגיוס הכספים. גם הבוקר, ללא־ספק, לא יחמיץ איש במגדל־העמק את מהדורות החדשות, תוך ציפיה ותקווה לבשורות טובות מבית־החולים בלונדון — שסיום־הפרשה האנושית המרגשת הזאת, שגיבורה מאיר זורע הקטן, יהיה מקור שמחה של ממש.

דליה שרון, סופרת "דבר" בלונדון מוסרת: הפעוט מאיר זורע, שהיה בדרכו לניתוח השתלת כבד בפיטסבורג, נמצא כעת בבית החולים קינגס קולג' בלונדון עקב הרעה שחלה במצבו.

על־פי הערכת הרופא המטפל בו, ד"ר יחזקאל וייסמן, המלווה אותו, יעברו שבועות עד שיוכלו להעביר את הפעוט בן השלוש לפיטסבורג וייתכן כי יצטרכו לבצע את הניתוח בלונדון.

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר והגזבר היוצא נתן אלמוזלינו במהלך ההצבעה.

לראשונה במרכז מפלגת העבודה

3 נשים ו־2 צעירים בין 18 נבחרי הוועדה המרכזת

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

לראשונה נבחרו אתמול במרכז מפלגת העבודה בבחירות אישיות חשאיות 18 מבין חברי הוועדה המרכזת. בין הנבחרים שלוש נשים ושני צעירים, שנבחרו לא בזכות שריון.

בבחירות השתתפו 84 אחוז מחברי המרכז ובתום ספירת הקולות בקלפי, שנמשכה כשמונה שעות, התקבלו התוצאות הבאות:

- במשבצת של מזכירי מועצות פועלים: יעקב אבימור, ניסן הי־פז, דוד זכות ושני וייצמן.
- במשבצת של ראשי ועדי עובדים ארציים: שלום חבשוש, חיים ליכטנברג, שלמה אביטן ויעקב שפי.
- במשבצת של מזכירי איגודים מקצועיים ארציים: משה ולדמן, אביגיה אנדריאנוב, משה בית־דגן וראובן בדיעני.
- במשבצת של "מועמדים אחרים": נורה אלטשקטור, דבורה סאיר, מאיר גת ופניה שומר.
- במשבצת של ערבי נבחר נואף מצאלחה.
- במשבצת של דרוזי נבחר [illegible].

את מספר הקולות הרב ביותר קיבל שלום חבשוש, 594. שניים מחברי הוועדה המרכזת היוצאת, שהציגו את מועמדותם לקדנציה נוספת ולא נבחרו הם: יורם אובר רקוביץ ויהודה בן־הרוש.

פירוש הדבר

מפנה ב"עבודה"

מאת יורם פרי

מי שלא נכח אמש באולמי הקונגרסים בתל־אביב לא ראה מפלגה המצויה במשבר. מרכז "העבודה" בחר לראשונה בתולדותיה את נציגי הוועדה המרכזת של ההסתדרות בבחירות ישירות, ללא ועדה מסדרת.

החידוש הזה בלט באווירה הססגונית ששררה במקום, בנוסח כנסים אמריקאי, בהתלהבות, אפילו בהתרגשות, לכבוד החוק הדמוקרטי הזה. אבל לא רק המשחק היה חשוב. גם תוצאותיו. הדמוקרטיה החדשה נתנה כבר אמש פירות. ואחת המסמלות את הפירות האלה היא אמירה אדריאנוב.

אשה זו נבחרה לוועדה המרכזת בקולות רבים מאוד, מבטאת מה שדמוקרטיזציה יכולה לעשות ל"עבודה". צעירה, יוצאת עיירת פיתוח, ללא רקע עסקני, צמחה כמנהיגה במפעל בענף הדפוס ביותר בתעשיית הטקסטיל. גברה על ראשי איגודים מקצועיים ותיקים וחזקים. רק לפני שנתיים נבחרה לעמוד בראש איגוד פועלי הטקסטיל ועתה הגיעה לוועדה המרכזת.

המפנה ב"עבודה" אשר נעשה בבחירה רבה בהשראת הציר ברעם־קיסר, הוא רק התחלה. לאחר מה שקרה אמש ספק אם יסכימו חברי מרכז המפלגה לחזור להיות מה שהיו בעבר, וירצו להמשיך לבחור בידיהם את הכח לבחור לפי שיקול דעתם. ובבחירות הקרובות לכנסת לא תהיה כבר ועדת מינויים בנוסח הישן. משקלם של חברי המרכז יהיה רב הרבה יותר.

חוקרי המשטרה נפגשו עם השר שריר בעניין אלבין

"הבדיקה לא העלתה מימצאים מפלילים"

מאת נתן רועי, סופר "דבר"

חוקרי היחידה הארצית לחקירת הונאה נפגשו אתמול עם שר התיירות אברהם שריר והציגו בפניו שאלות הנוגעות לחקירת פרשת אלבין. הבדיקה לא העלתה מימצאים מפלילים בעניינו של השר שריר, מסר דובר משטרת ישראל.

כבר זמן מה מנהלת היחידה הארצית לחקירות הונאה בדיקות הנוגעות לשר שריר ולאפשרות של קשרי עסקים עם מיכאל אלבין. בבדיקות שנעשו בחשבונות בנק של השר לא נמצאו כל מימצאים מפלילים.

המשטרה גבתה באותו עניין עדויות מלמעלה מ־70 איש, ביניהם אנשי עסקים ותקשורת, אך לא העלתה עד עתה ממצאים המחייבים מעצר החשודים.

סופר "דבר" מציין, כי בין החוקרים נמצאים מנהל אביגדור ואליעזר כרמל, ממנהלי "בשואה", החוקרים באותו רצון.

האזינו הערב
לטור השבועי
העתונאי
דוד מרגלית
מראיין את
פרופ'
חיים דורון
יו"ר קופ"ח
"קול ישראל", רשת ב' 19.05

לרוב רוכשי דירות „קלרין" אין ערבות בנקאית או לא הוצמדה

מאת משה גבע, סופר „דבר"

רוכשי דירות שפנו ל„קלרין דירות" לקבלת ערבויות לפני הרכישה, נענו על ידי מנהלי החברה: „מאחר לא צריך לבקש בטחונות. שם החברה ומצבה האיתן הם הערבות המרבה ביותר". כך סיפרו אתמול עשרות רוכשים שהתגודדו עד שעת לילה מאוחרת במשרדי מרכז הבניה הישראלי בבקשה לייעוץ ולעזרה.

רבקה שחם, היועצת המשפטית של מרכז הבניה מסרה ל„דבר", כי מצבם של הרוכשים קשה מאחר שלרובם אין ערבות בנקאית, או שהיא אינה צמודה. לחלק מן הרוכשים יש הערת אזהרה בטאבו, אך הדבר חסר משמעות במספר אתרים, כגון: פרויקט „הכדורגים" בראשל"צ, שם הבניה עדיין לא החלה. באתרים בהם נמצאת הבניה בשלב מתקדם, היה על הרוכשים לממן מכיסם את השלמת הדירה שבעבודה כבר שילמו.

„מרכז הבניה" מתקשה לבוא לעזרת הרוכשים לאחר שהחברה כבר התמוטטה. עיקר עיסוקו הוא במתן ייעוץ לפני הרכישה. שחם יודעת לספר על רוכש אחד בלבד שבא להודות על הייעוץ אותו קיבל — בדבר זכותו לדרוש ערבות בנקאית צמודה. הערבות ניתנה על ידי בנק „טפחות" והרוכש יקבל את כספו תוך 180 יום לאחר פירוק החברה.

בינתיים נודע על אסיפות של רוכשים באתרים שונים. המפקידים עמידה על שלדי הבניינים ומתארגנים כדי לשמור על זכויותיהם ולהופיע בפני המפרקים כגוף ציבורי מאוחד.

בתוך כך מסתבר, כי בניגוד לידיעות שפורסמו לא הוגשה בקשת פירוק לחברת „קלרין נופש בע"מ". המנהלת את פרויקט „טבריה קלאב הוטל". המדובר הוא בפרוייקט של דירות נופש ש„קלרין דירות" שותפה בו עם גורמים נוספים. פרוייקט זה הושלם, אך על הרוכשים יהיה לממן מכיסם את חברת הניהול.

באשר לפרוייקט „אילת קלאב הוטל", המצוי עדיין בשלבי בניה, נודע, כי אתמול כבר התארגן ועד של הרוכשים בראשותו של חיים כהן. המדובר הוא במאות רוכשים, רובם בעלי אמצעים, שרכשו יחידת נופש בכ-5,000 דולר כל אחת. בדעתם לפתוח בשבוע הבא משרד בתל-אביב ולשקול אפשרות של השלמת הבניה. המשך הבניה יהיה דרך העסקת חברת ניהול.

ל„דבר" נודע, כי בין החברות להן חייבת „קלרין" לספק דירות אמורות ביצוע עבודה מצויה חברת „עמר וסלע", שבנתה את פרוייקט „חדרה הצעירה" ופרוייקט „מגדלי המלכים" בטבריה.

סופרת „דבר" בירושלים, מוסרת:

אתמול נפגש כונס הנכסים הרשמי, עו"ד עמרם בלום, עם המנהלים הכלליים שנתמנו ע"י בית המשפט המחוזי בתל אביב לסייע לו בניהול פירוק חברת „קלרין".

בדיון הותוותה תוכנית כללית לניהול הפרוק, כדי להבטיח את זכויותיהם של הנושים. בפגישה דווח למנהלים הכלליים, כי כבר ננקטו הצעדים הדרושים כדי לשמור את אתרי הבניה ותכנית האתרים של החברה.

היום תתקיים ישיבה נוספת בהשתתפות המנהלים הכלליים עו"ד חיים צדוק ועו"ד ישראל גבאי לבין צוות העוזרים למנהלים שהתמנה ע"י בית המשפט. הצוות [illegible] כל אחד מהם אחראי לאחד מהפרויקטים של החברה. הצוות האמור ייפגש באופן קבוע כדי לנהל את הפרוק באופן סדיר. עד היום, כי בית המשפט יקבל דיווח שוטף בהתאם להתפתחויות.

העוזרים למנהלים הם: עורכי הדין זיגבר וגרשי אחראים על פרוייקט „סבנות". עורכי הדין שושנה גלס וגלעד הריס אחראים על פרוייקט „מאגדי אספ־לי". עו"ד ב. קריתי אחראי על פרוייקט אשדוד. עורכי הדין [illegible] אחראים על פרוייקט „חדרה הצעירה".

חובות „קלרין" לבנקים ולנושים אחרים — 30 מיליון דולר

סופרו הכלכלי של „דבר" דרור שרביט מוסר:

סיכום מעודכן שנערך אתמול במערכת הבנקאות לגבי כלל חובותיה של קבוצת „קלרין" לבנקים העלה, כי הם מסתכמים בכ-20 מיליון דולר. לחברה התחייבויות נוספות של יותר מ-10 מיליון דולר לספקים, רוכשי דירות ועובדי החברה.

קרוב ל-10 מיליון דולר מהחובות לבנקים הינם ב„קלרין דירות" והשאר ב„קלרין נופש ותיירות", המעורבת בטבריה קלאב הוטל ובפרוייקט דומה באילת.

להלן פירוט החובות לבנקים:

● בנק טפחות — כ-9 מיליון דולר. אהרון באייר מנכ"ל קבוצת המזרחי אמר, כי לבנק טפחות, שהוא חברה בת של המזרחי, ערבויות בובות בצורת פקדונות הבנים אחרים;

● בנק לאומי — 6.5 מיליון דולר, חלקם ב„קלרין דירות" וחלקם בפרוייקט בטבריה;

● בנק המזרחי — 2.5 מיליון דולר שניתנו בעיקר עבור הפרוייקט בטבריה;

● בנק לפיתוח התעשיה — 1.5 מיליון דולר;

● 2 מיליון דולר נוספים הם חובות למספר בנקים בהיקף של מאות אלפי דולר לכל בנק וביניהם: בנק ספנות, בנק ציון, יוטהר, בנק בירב ובנק הבניה.

[illegible] „קלרין" [illegible] רוכשי דירות הדירות.

פלישה למגדלי פנקס

14 משפחות שרכשו דירות במגדלי פנקס בתל-אביב, שנבנו על-ידי חברת „קלרין", פלשו לדירות שהם אינם בעלי חזקה עליהן מחשש שאנשי הכונס הרשמי יכנסו לדירות. בכוונת בעלי הדירות, שדירותיהם כמעט הושלמו, לסיים את עבודות הגימור בעצמם ולהיכנס לדירות כבר בימים הקרובים.

זוג נשדד באשקלון — האשה נורתה בזרועה

(עע.) — בריג'יט ברבי, בת 28, מאשקלון, נפצעה בידה מכדור שנורה באקדח בעת שוד מזויין שהיה בדירתה.

האשה, שנפצעה קל, הועברה לבית החולים ע"ש ברזילי, שם הושארה להמשך הטיפול. פציעתה הוגדרה קלה. דובר משטרת לכיש פקד י. בר-יוסף אמר, כי סמוך לשעה 2 לפנות בוקר דפקו אלמונים על דלתם של בני משפחת ברבי וביקשו לפתוח את הדלת, בטענה שהם שוטרים. כשפתח הבעל יוסף את הדלת, נכנסו מול 2 צעירים רעולי פנים, שכל אחד מהם החזיק אקדח בידו.

השניים דחפו את בני הזוג לחדר השינה ותחת איום בנשק דרשו שהבעל יפתח להם את הכספת שבדירתם. בעל הדירה התחנן וטען שאין לו כספת ונתן להם את כל המזומנים שהיו בידו, כ-10.000 שקל, ועוד 225 דולרים.

כאשר התכוננו השניים לצאת, פתחה הצעירה בצעקות וקריאות לעזרה. אז פתח אחד השודדים באש ופגע בה. אחד השכנים הזעיק אמבולנס ואת המשטרה. למקום הגיעו קציני משטרה וכן מפקד מרחב לכיש.

המשטרה עדיין אינה מוכנה למסור פרטים נוספים. הרקע מתמטים. אולם אין ראיות שהשודדים באו במכונית. לא נמסר על מעצרים.

ביתו של המופתי

(סוף מעמוד 1)

חג' אמין ובני משפחתו. המבנה רוב המבנים היה מיועד ל„במה" כארמונו של המופתי אולם הוא כמעט ולא הספיק להשתמש בו מכיון שברח ב-1937, אחרי שהבריטים ביקשו לעוצרו בימי המאורעות. משהושלם הבנין התגוררו בו ובסביבותיו בני משפחת אל-חוסייני ובשנים מאוחרות יותר הפך המבנה הגדול למלון בהנהלת בן המשפחה ג'והאד אל-חוסייני.

כיון שבאופן רשמי הבנין הוא רכוש המופתי ויורשיו, תפס אותו בשנות ה-70 הממונה הישראלי על רכוש נפקדים והשכיר אותו לרובר וויקטור מארום, בני משפחה ערבית ממזרח ירושלים שעסקה בתיירות. לפני כשנה נקלעה משפחת מארום לקשיים כספיים וביקשה להעביר את זכויותיה כדייר מוגן לשוכרים אחרים. אלמנותיהם של רובר וויקטור מארום מסרו בתקופה האחרונה, כי אכן העבירו את זכויותיהן במלון לחברה שוויצרית ובמזרח ירושלים נפוצו ידיעות כי מדובר בחברה ישראלית הרשומה בשוויץ. פייצל אל-חוסייני (בנו של עבד אל-קאדר אל-חוסייני) ממשפחת המופתי אמר לסופרת „דבר", כי יחד עם בני משפחה ובעלי-עסקים ערבים הם ניסו למנוע את העיסקה וניסו לגייס כספים כדי שבית המופתי לא יעבור לידיים ישראליות.

נראה, כי נסיונם זה נכשל, והזכויות במלון הן עתה בידי חברה שבשליטה ישראלית ובניהולו של הממונה הישראלי על רכוש נפקדים. פייצל אל-חוסייני אמר אתמול, כי מבחינה חוקית זהו עדיין רכוש יורשי מופתי ירושלים, אולם למעשה הצליחה כנראה מדינת ישראל להשתלט עליו ובעיני הערבים זוהי פגיעה והשפלה.

הביטוח הלאומי מציע חלופות לתביעה לקצץ 60 מיליון ד'

מאת צבי זרהיה ויעל ארמוני, סופרי „דבר"

בפגישה בין ראש הממשלה, שר האוצר עם שר העבודה והרווחה משה קצב שנערכה אתמול לא הושגה שום התקדמות. משרד האוצר תובע לקצץ 60 מיליון דולר בתקציב המוסד לביטוח לאומי ו-6 מיליון דולר בתקציב משרד העבודה והרווחה. השר קצב מסרב לקצץ 6 מיליון דולר בתקציב משרדו. כן קיימים חילוקי דעות בענין קיצוץ 60 מיליון דולר בתקציב המוסד לביטוח לאומי.

האוצר דורש את המשך ביטולה של קיצבת הילד הראשון למשפחות קטנות, שיביא לתוספת הכנסה של 30 מיליון דולר. האוצר מצדד בביטול קצבת ילד שני למשפחות של שניים-שלושה ילדים, למעט משפחות נתמכות וכאלה שהכנסתן גבוהה מ-120 אחוז של השכר הממוצע במשק. כן תובע האוצר ביטול תוספת וחק למקבלי קצבאות זקנה ושאירים.

המוסד לביטוח לאומי גיבש הצעה חלופית לפיה יוחזר תשלום קיצבת הילד הראשון ותשלום זה יחוייב במס, וכן ביטול המס על קיצבת ילד שלישי. במקביל תבוטל רבע נקודת זיכוי במערכת המס להורים בודדים ולזוגות ללא ילדים, יוטל חיוב במס-הכנסה במקור של דמי לידה, יוארך מועד החלפת רכב לנכים בשנה, ותושלם החקיקה בענין הכרה בדמי מזונות שנפסקו ע"י בית דין כהכנסה לענין זכאות לגימלה להבטחת הכנסה.

כן מציע המוסד לביטוח לאומי לצמצם הקלות במס-הכנסה לנכים עובדים. הצעה אחרת היא להחיל לכלל המובטחים את תקרת ההכנסה החייבת בתשלום דמי ביטוח מ-שלוש פעמים שכר ממוצע לארבע פעמים. המוסד לביטוח לאומי מציע לכלול בהכנסה החייבת בתשלום דמי ביטוח מרכיבי שכר המשוחררים כיום מתשלום דמי ביטוח והחייבים בתשלום מס-הכנסה. כמו-כן, לקבוע שיעור מופחת של דמי ביטוח שמשלם מעביד בעד עובדיו עד תקרה מסויימת של הכנסה ולהקטין את דמי הביטוח שמשלם העצמאי ברמות הכנסה נמוכות.

בתום פגישת פרס-מודעי-קצב סוכם, כי צוות משותף למשרד העבודה והרווחה ולמשרד האוצר יעבד הצעה מוסכמת לקיצוץ של 60 מיליון דולר בתקציב המוסד לביטוח לאומי.

גם המחלוקות עם נבון וגור בעינן

חילוקי-דעות קשים שוררים עדיין בין ראש-הממשלה ושר האוצר לבין שרי החינוך, העבודה והבריאות, בענין הקיצוץ המוצע בתקציב משרדים אלה, ויום פגישות ביניהם הסתיים ללא תוצאות ממשיות. נושא הקיצוץ יעלה מחר בממשלה וגורמים כלכליים מעריכים, כי צפוי דיון קשה ונוקב בין השרים. ראש הממשלה ושר האוצר נחושים בהחלטתם להגיש מחרתיים לממשלה הצעת החלטה לקצץ במשרדים אלה הרף התנגדות השרים נבון, קצב וגור.

פרס איבד במהלך השיחה עם שר החינוך את סבלנותו ושאל לנוכח התנגדותו של נבון לקצץ בתקציבו: „מה אתם רוצים, שתהיה אינפלציה גדולה? האם אתם חושבים שאנחנו מתנכלים למורים? הדבר היחיד שאנו מחפשים זוהי דרך להבראת המשק".

12 ח"כי הליבראלים — סיעה עצמאית אולי בשבוע הבא

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

חברי הכנסת של הסיעה הליברלית בליכוד יתכנסו בסוף השבוע הבא בתל אביב, ולא מן הנמנע שיכריזו על הקמת סיעה עצמאית, בת 12 ח"כים, כיוון ש„ועדת התשעה" של „חירות" עדיין לא סיכמה את הדיון על מרץ „הסכם האיחוד" הקיים יפוג תוקפו של המנדט לניהול המשא-ומתן על איחוד התנועה בליכוד.

בישיבת הנהלת המפלגה הליברלית אתמול עורר ח"כ דן תיכון את המשתתפים לתת דעתם על מה שנראה לליברלים סחבת באישור הסכם [illegible] לליכוד. בתום הישיבה פורסמה הודעה, שבה היא מאשרת את החלטת נשיאות המפלגה, ובעצם החלטת שרי המפלגה, מן השבוע שעבר.

באותה ישיבת שרי הליברלים הוחלט, שאחרי ה-20 בדצמבר לא תיקום עוד המפלגה הליברלית מבינה מתלכים לליכוד הליכוד. „הכדור נתון עתה בידי „חירות"", נאמר בהודעת הנהלת הליברלים מאתמול, ו„המגרש של הליברלים פנוי לכל משחק שירצו בו".

עוד נאמר בהחלטת ההנהלה, כי בשבוע הבא יתכנסו חברי ההסתדרות הליברלית בכנסת ויקבלו החלטות, שסביר להניח שיהיו דרסטיות. החלטות אלה יובאו לאישור מיידי של המוסדות הנוגעים של המפלגה.

אף שלא נאמר בישיבת הנהלת הליברלים אתמול במפורש, כי המהלך הבא הוא הכרזה על סיעה עצמאית, זו היתה האווירה בישיבה. המשתתפים בה גם הדגישו, שלא יסכימו לשום שינוי בסעיפי הסכם לורציסים. כוונתם, מובן, לויתור כלשהו בייצוג המובטח להם אחרי האיחוד, העומד על 36 אחוז ומשוריין לשתי קדנציות.

„חירות": בקרוב הצעה מגובשת

ב„חירות" לא התרגשו אתמול מהחלטת הנהלת הליברלים. ממלא מקום ראש הממשלה והשר [illegible] את כוונותיה הרציניות של „חירות" לאיחוד עם הליברלים ודוחות את הדיבורים על השהיה מכוונת.

פחות סיוע אמריקאי בחומש הקרוב

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). — במרוצת החומש הקרוב יירד בהדרגה צרכיה של ישראל לסיוע כלכלי אמריקאי ובמקום סיוע שנתי בהיקף הנוכחי של 1.2 מיליארד דולר, תיזקק (בדולרים קבועים) לפחות מחמישה מיליארד דולר בחמש השנים.

תחזית זו מסר צוות מקידים של כלכלנים מישראל בראשות מנכ"ל משרד האוצר עמנואל שרון לצוות אמריקאי מקביל, בראשות תת שר החוץ [illegible] השר אלן וואליס, בשיחות שהתקיימו כאן השבוע על צרכי [illegible] של ישראל ועל [illegible]

נבחר ראש-עיר חדש בקרית-ביאליק

מאת אריאלה ראובני,

דני דק, בן 51, מקריית ביאליק, נבחר בסוף השבוע ברוב קולות לתפקיד ראש העיר החדש של הקריה. דק בא במקומו של ראש העיר צבי קרלינר ז"ל — שנפטר לפני חודש בגיל 80 — אשר עמד בראש השלטון המקומי בקריה משך ארבעים שנה.

דני דק יליד מושב עין-צירון. בשנתיים האחרונות שימש סגנו וממלא מקומו של קרלינר. קודם לכן שימש משך כ-20 שנים בתפקיד מנהל בית הספר „צור שלום".

מועצת קריית-ביאליק מונה 15 חברים, מהם חמישה נציגי המערך ושמונה נציגים של רשימה בלתי מפלגתית מקומית.

שמיר לששון: ללחוץ על ספרד — שתקשור יחסים

מאת יוסי מלמן ודוד מושייב, סופרי „דבר"

שר-החוץ יצחק שמיר תובע מ-מדינות השוק האירופי ללחוץ על ספרד כדי שתקשור קשרים דיפלומטיים עם ישראל. שמיר אמר בפגישתו עם נציב השוק המשותף קלוד שסון, כי ספרד הבטיחה לכונן קשרים עם ישראל עד לאחד בינואר 1985, מועד הצטרפותה הרשמי לשוק האירופי המשותף. על כן, אמר, אסור לשאר חברות השוק להניח לה להפר את הבטחתה.

שסון, שהוא הממונה מטעם נציבות השוק על מדינות הים-התיכון, מבקר בישראל כאורחו של שמיר. בפגישתם הם דנו גם בתנאים של יצוא החקלאות מישראל, על רקע צירופן של ספרד ופורטוגל. שסון הבטיח לשמיר, ואחר כך גם בפגישתו עם שר-החקלאות אריק נחמקין, כי יעשה הכל כדי שהיצוא של ישראל לא ייפגע.

השר נחמקין הדגיש בפני האורח, כי בקשותיה של ישראל מהשוק הן השוואת תנאי ישראל לאלה של ספרד ופורטוגל, ולחלופין יש למצוא סידור כדי להפעיל את התקופה של מכסות התוצרת החקלאית הטריה שישראל משווקת לארצות השוק ללא הטלת כל מכס.

שסון, שנפגש אתמול גם עם יו"ר הכנסת שלמה הלל, אמור להיפגש היום עם שר המסחר והתעשיה אריאל שרון, ובצהריים הוא ייצא לירדן דרך אחד מגשרי הירדן. שסון הגיע לישראל עם אשתו ושלושת ילדיו, שישארו בישראל ויתארחו בקיבוץ גינוסר לסוף השבוע.

חיים שטסל היו"ר החדש של הבורסה

אנשים שנכשלו נבחרים לתפקידי ציבור מזהיר שפייזר

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

אנשים שנכשלו בתפקידם נבחרים לתפקידים ציבוריים חשובים, מתריע יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת ח"כ אליהו שפייזר. ח"כ שפייזר מציין כדוגמה לכך את בחירתו של חיים שטסל כיו"ר הבא של הבורסה לניירות-ערך, למרות שבתקופת כהונתו כיו"ר „[illegible]" נגרמו הפסדים של מאות מיליוני דולר.

לדעת יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת יש לפקוח בחירתם של אנשים שנכשלו בתפקידי מפתח לעמדות ציבוריות חשובות.

חיים שטסל, נבחר אתמול כיו"ר הבא של הבורסה לניירות-ערך במקומו של היו"ר מאיר חת, שהודיע על רצונו לפרוש מתפקידו בעוד כמה שבועות, אף שנבחר אתמול כיו"ר בקדנציה החדשה של הדירקטוריון. ד"ר חת כיהן בתפקיד יו"ר הבורסה במשך שמונה שנים ופרישתו צפויה זמן קצר לפני פרסום מסקנות ועדת חקירת המניות בראשות השופט בייסקי.

הדירקטוריון החדש של הבורסה מונה 19 חברים, מהם תשעה נציגי חברי הבורסה והשאר נציגי ציבור (שבעה) ובתוכם נציגי האוצר ובנק ישראל. כל נציגי הציבור שכיהנו בדירקטוריון הקודם ימשיכו בתפקידם.

נציגות הבנקים הגדולים בדירקטוריון צומצמה לחבר אחד לכל בנק והנציגים שהושארו הם בדרך כלל מדרג נמוך יותר.

נבחרו יקירי העיר חיפה

מאת סופרת „דבר" בחיפה

מועצת עיריית חיפה אישרה השבוע פה אחד את המלצתה של הוועדה המיוחדת לבחירת 20 מתושבי העיר ליקירי חיפה. עם יקירי חיפה החדשים נמנים: אהרן שפירא, יוסף בלושטיין, פרופ' אגון רייס, נח פניאל, אביגדור ברזל, היגזה בורג וסלים ג'ובראן.

זמני הדלקת נרות

פרשת השבוע: — ט' בטבת תשמ"ו — פרשת ויגש.

זמני הדלקת נרות

ערש"ש
ירושלים — 4.02
תל-אביב — 4.20
חיפה — 4.10

מוצ"ש
ירושלים — 5.18
תל-אביב — 5.16
חיפה — 5.16

בהגרלת הפיס

בהגרלת רב-פרס מצטבר של מפעל הפיס מס. 51/85 שהתקיימה ביום 19.12.85 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך — 120,000,000 שקל זכה המספר 652859.

כרוז המזל לא עלה בגורל הפרס המצטבר בסך — 320,000,000 שקלים יחולק בהגרלה הקרובה.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 250,000,000 שקלים (כולל צבירה).

(מינימום פרס ראשון — 170.000.000 שקלים).

בסך — 6,000,000 שקל זכה המספר: 321184.

בסך — 3,000,000 שקל זכו המספרים: 055638; 899363.

בסך — 180.000 שקל זכו המספרים: 053260; 081817; 136659; 166610; 184011; 318025; 322469; 327492; 339206; 355694; 359536; 375479; 389518; 415247; 441538; 445539; 465601; 486976; 492932; 539701; 613213; 630008; 672943; 691460; 718899; 723747; 740627; 765387; 777309; 836503; 842920; 853456.

בסך — 90.000 שקל זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 4240; 7754.

בסך — 15,000 שקל זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 242; 609.

בסך — 9,000 שקל זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 412; 418; 873.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 4 זכו בסך של — 1,500 שקל.

בסך — 3,000 שקל זכו המספרים התלת-ספרתיים: 053; 054; 092; 160; 265; 309; 320; 361; 391; 415; 417; 447; 449; 463; 502; 516; 518; 527; 551; 708; 804; 843; 880; 881; 942; 971.

בסך — 1,500 שקל זכו המספרים הדו-ספרתיים: 01; 10; 12; 13; 17; 20; 22; 41; 46; 47; 50; 52; 54; 58; 65; 69; 70; 75; 76; 77; 80; 82; 83.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

השבוע הסיכוי גדול יותר
כל כרטיס שני זוכה!

הוטל עיקול על נכסיו ורכושו של עמוס אהרוני

(ע). — שופט בית-המשפט המחוזי בתל-אביב אמנון הומינר הטיל אתמול עיקול זמני על רכושו, על נכסיו, ועל מניותיו של מי שהיה עד לפני זמן מה איש עתיר נכסים, עמוס אהרוני מירושלים.

העיקול הזמני הוטל לבקשת בנק „ברקליס דיסקונט". הבנק תובע כספים מאהרוני ומחברותיו, בין היתר: „מנטור קרדיט קלאב", „מנטור תקשורת", „מנטור ביטוח", „מנטור תיירות", „מנטור יהלומים". כן מבקש הבנק להטיל עיקול על הרכוש שנותר — כולל דירתו של אהרוני, שליד ארמון הנציב בירושלים — לשם כיסוי חוב של 16 וחצי מליון שקל, שלטענת הבנק עמוס אהרוני חייב לו.

כזכור, הסתבך עמוס אהרוני בחובות גדולים ועזב את הארץ בחשאי לארה"ב.

במלאת שנה לפטירתה של אמנו היקרה
מרים תא־שמע ז"ל
ובמלאת שנתיים לפטירתו של אבינו היקר
פנחס תא־שמע ז"ל
נעלה לקברם להתייחד עם זכרם בבית העלמין בקיבוץ עינת ביום שני 23.12.85 — י"א טבת תשמ"ו
בשעה 15.30.
המשפחה

ליצחק שטיפמן ובו"ב
משתתפים בצערך על מות
אמך ז"ל
שלא תדע עוד דאבה.
הנהלת חברת סיסטמיל ועובדיה

בצער רב הננו מודיעים על פטירת חברנו
שלום פרידמן
ההלויה תתקיים ביום ראשון י' טבת תשמ"ו 22.12.85
בשעה 3.00 אחה"צ בבית הקברות ביגור.
המשפחה ובית יגור

ביום שני י"א טבת תשמ"ו 23.12.85
יום השלושים לפטירת חברנו
יצחק גרינברגר ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בשעה 3.00 אחה"צ
בבית הקברות ביגור.
המשפחה ובית יגור

מנוי נכבד

„דבר" פותח במבצע חידוש המנוי לשנת 1986.
בשנה החולפת השתדלנו להגיש לך עיתון פתוח ומגוון שבו משתקפת קשת רחבה של דעות, השקפות ונושאים.
שנת 1986 תעמוד אף היא בסימן של שיפורים בתוכן העיתון ובצורתו, תוך הישענות גם על חידושים טכנולוגיים בתחום הדפוס.
דווקא עכשיו בעת תהפוכות בכלכלה וחוסר וודאות בדבר יציבות המחירים, כדאי לך לנצל היום את ההזדמנות ולשלם את דמי המנוי במחיר קבוע וסופי לכל שנת 1986. כל שעליך לעשות הוא: לכתוב, לטלפן או לגשת לסניף הקרוב למקום מגוריך לקבל פרטים עדכניים על התשלום לשנת 1986.

כתובות סניפי דבר

תל־אביב, שינקין 45	טלפון 03-286141
באר־שבע, הרצל 42	טלפון 057-77043
חדרה, הרברט סמואל 66	טלפון 063-32296
חיפה, הנביאים 27	טלפון 04-642111
ירושלים, הלל 16	טלפון 02-231251
כפר־סבא, ויצמן 95	טלפון 052-23301
נתניה, הרצל 31	טלפון 053-23148
פתח תקוה, ההסתדרות 19	טלפון 03-914728
רחובות, הרצל 168	טלפון 08-453798
רמת־גן, ביאליק 49	טלפון 03-721322
טבריה, בנין רסקו	טלפון 067-20966
עפולה, ארלוזורוב 11	טלפון 065-93531

דבר DAVAR
מאוחד עם [illegible]

העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מנהל כללי: אהרן קראוס

הוצ"ל — „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל-אביב,
רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מיקוד 65233
טלפון 286141 (6 קווים).
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים 281860, 298032.
סניפים:
תל-אביב, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים,
המערכת: רח' הלל 16
טל' 241316, 2430067
המינהלה: רח' הלל 16, טל' 231251/2
חיפה, רח' הנביאים 27
טלפונים 642111-2-3, מיקוד 33104

אנשים · אנשים · אנשים

למען האופרה

בשיחה עם חברים אמר זמר האופרה פלסידו דומינגו (בתמונה), כי הוא מתכוון לשוב לארץ כבר בשנה הקרובה כדי לקיים קונצרטים צדקה למען הקמתה של אופרה בתל־אביב. כמו כן יקיים קונצרטים ברחבי ארה"ב למען אותה מטרה. ראש עיריית תל־אביב שלמה להט, מתכוון כבר בזמן הקרוב ל־היפגש עם דומינגו במטרה לתאם אתו איסוף תרומות למען הקמת האופרה, ובינת־יים מציע להם שתוקם אופרה בבנין אולם „בתמגר", שיוכשר לצורך זה, או באולם אחר במרכז העיר עד שיוקם בית אופרה, על פי התכנית במרכז „גולדה" בסמוך למוזי־און תל־אביב.

נתן רוזי

לא חיוני

מצרים מעולם לא ראתה בהשגת שלום מלא עם ישראל אינטרס חיוני לה והדבר השתקף כבר במדיניותה במהלך שנות ה־40. עובדה זו התבררה שלשום מהרצאתו של המזרחן אברהם סלע ב„מרכז דיין" באוניברסיטת תל־אביב בנושא: „יחסה של מצרים לבעיה הפלשתינאית בשנות ה־40". סלע גילה בהרצאתו כי לאחר חתימת הס־כמי שביתת הנשק ברודוס ב־1949 דחו ה־מצרים הצעות ישראליות להגיע להסדר ש־לום בין שתי המדינות. עמדה מצרית זו נבעה בין היתר מרצונה של מצרים לש־מור על מעמדה כמדינה מובילה בעולם הערבי, ומעיסוקו של המשטר המלוכני ב־מצרים בבעיות אחרות שנתפסו כחיוניות לקיומו. מהרצאתו של סלע ניתן להבין ש־חוזה השלום הישראלי־מצרי הנוכחי נועד מבחינת מצרים להחזיר לשליטתה את סי־ני. לאחר שהמצרים השיגו מטרה זו הם אינם רואים עצמם מחויבים למלא את הסכם השלום בתוכן ודי לה לקיימו במת־כונת של הסכם אי־לוחמה. מדיניות זו, ב־דומה למאפיינים של המדיניות המצרית המסורתית, משרתת כיום את רצונו של משטר מובארק להתקרב לעולם הערבי ו־לשמור על האינטרסים של משטרו, הנמ־צאים עדיין במעגל יחסי מצרים עם ה־עולם הערבי.

דן אבידן

היצירה האחרונה

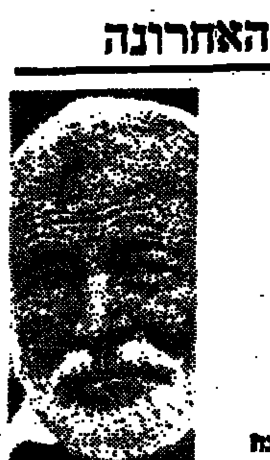

„בן עדן", יצירתו העשירית של הסופר ארנסט המינגווי (בתמונה), עליה עבד משנת 1946 ועד למותו ב־1961, תראה אור בחודש מאי 86. הרומן המתואר על ידי ה„ניו יורק טיימס" כ„יצירתו האחרונה והחשובה ביותר של המינגווי", מעלה את הבעיה של דו־מיניות הדן בסופר צעיר ורעייתו הנמשכים שניהם לאותה אשה. נושאו הרגיש של הרומן הוא אולי הסיבה לפרסומו שנים כה רבות לאחר מות המחבר.

חברות בקולג'

לונדון — „יוניברסיטי קולג'" בלונדון החליטה להעניק תואר חברות בקולג' לחיים הרצוג (בתמונה), בוגר הקולג', על הישגיו הבולטים במקצועו. התואר יינתן לנשיא הרצוג ב־12 במאי בלונדון. רקטור האוניברסיטה אמר, כי האוניברסיטה בוחנת בכל שנה כ־עשרה מועמדים הראויים לתואר, בשל הי־שגים ותרומות בולטות ומיוחדות במקצועם. בין הישגיו של הרצוג צויינו השתתפותו כרב־סרן בצבא הבריטי במלחמת העולם, תואר ק.בי.אי. של הקיסרות הבריטית, תפ־קידיו השונים בצה"ל, תפקידו כנציג יש־ראל באו"ם, תפקידו כנשיא מדינת ישראל וכחבר בחבר הנאמנים של מכון וייצמן למדע.

דליה שרון, לונדון

אפשר גם אחרת

בישיבת סיעת המערך אתמול בכנסת זכה שר הכלכלה גד יעקבי להצעה מקורית מפי סגן שר החקלאות ח"כ [illegible] (בתמונה): [illegible] של יעקבי, „המשולש", בו הוא מביא סדרי ממשל תקינים הגיע לו כך צונו שלאחר נסיונו בממשלה הנוכחית יכתוב ספר חדש שייקרא: „אפשר גם אחרת".

שר הכלכלה קיבל את האתגר.

עטיפה חדשה

[illegible] הדהים האמן האמריקאי יליד בולגריה, כריסטו (בתמונה), את הפריזאים בעוטפו את גשר „פונט נף", וכבר הוא מתכונן לקראת הפרוייקט הבא שלו — עטיפת בניין הרייכסטאג במערב ברלין. לדעתו, עטיפת הבניין בבד משי תראה אותו ב„אור חדש", והוא עסוק בימים אלה בפגישות עם פוליטיקאים ועורכי עיתונים במערב ברלין כדי לקדם את הפרוייקט אש־ר הוא מתכנן כבר 12 שנה. עד עתה לא נתן הפרלמנט הגרמני את הסכמתו למבצע בטענה ש„אין הוא מכובד". כריסטו המ־ממן בעצמו את הפרוייקטים שלו טוען כי מטרתו היא לגרום לאנשים להיות ערים יותר לסביבתם. הבניין הפרוסי, השוכן ל־יד החומה החוצה את ברלין, נשרף ב־1933 זמן קצר לאחר עלית היטלר. הוא נפתח מחדש ב־1971 ומאז בתוכו תערו־כה מתמדת הנושאת את הכותרת: „שאלות בהיסטוריה הגרמנית".

דיירים מוגנים

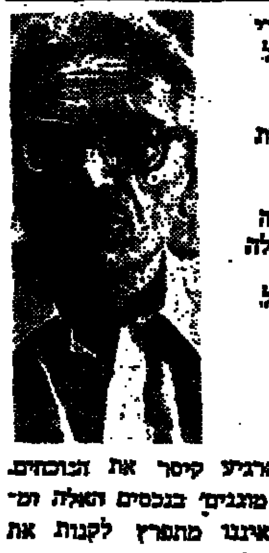

במפגש עם עובדי בית החולים של קופת חולים בעפולה נשאל מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר על התייחסותו להצעה שהועלתה באחרונה בממשלה למסור ליזמים ומשקיעים מחו"ל את נכסיה של קופת החולים במטרה להקטין את גרעונותיה: „אין לכם מה לדאוג", הרגיע קיסר את הנוכחים. „אתם „דיירים מוגנים" בנכסים האלה וממ־ילא... איש אינו מתפרץ לקנות את מוסדות קופת חולים"...

נשיא המדינה חיים הרצוג ביקר אתמול במערך הג"א. בתמונה: הנשיא צופה בהדגמה של פעולת חילוץ. ליד הרמטכ"ל מפקד הג"א א"ל אהרון ורדי.

צילום: הרצל כונסארי, יחידת דובר צה"ל.

המדור נערך היום ע"י ורדה צימרמן

אלוף ירון אינו מתחרט על תיפקודו במהלך הטבח במחנות סאברה ושתילה

אחרי פסיקת ועדת־כהן היו לו הירהורי פרישה, אך הוא שמח שהחליט להישאר בצה"ל ולהיות דוגמה להתמדה

מאת סלי זליגר, הסופרת הצבאית של „דבר"

האלוף עמוס ירון המסיים היום את תפקידו כראש אכ"א יוצא ל־חופשת לימודים קצרה לפני שיבו־צו לתפקיד הבא. אומר בראיון ל„דבר" כי הוא לא מתחרט על תיפקודו במהלך אירועי הטבח ב־מחנות הפליטים סאברה ושתילה, וכי גם היום לא היה נוהג אחרת משנהג בעדותו בפני ועדת כהן.

כזכור, העיד אז תא"ל ירון ש־פיקד על כוח צה"ל בביירות כי אכן „היתה קהות חושים". לאחר העדות הזאת קבעו חברי ועדת כהן כי לירון היה חלק באחריות וכי לא יוכל לפקד על יחידות שדה למשך שלוש שנים.

לפני כמעט שלוש שנים הת־מנה לראש אכ"א ושנה מאוחר יותר קיבל דרגת אלוף.

בסיום תפקידו אומר אלוף ירון להיות דוגמה להתמדה ונשאר ב־שילפותי יותר מאחרים אבל אני לא שונא אף אחד על זה". האלוף ירון מגלה כי היו לו הירהורי פרי־שה מהצבא לאחר פרסום מסקנות ועדת כהן אך הוא שמח שהחליט להיות דוגמה להתמדה ונשאר ב־צה"ל. „היו לי רגעים שאמרתי ל־עצמי, „שמע, עזוב את כל הצה"ל, אם אחרי מה שהשקעת זה מה ש־אתה מקבל. קח את הרגליים ולך". אבל כח שהנהגה אותי להישאר ב־צבא, בסופו של דבר, היתה ההכ־רה שאני עושה נזק עצום לדורות שלמים של קצינים וחיילים שיגד־לו תחת פיקודי הצלולים לברוח ב־אחריות. אם הייתי עוזב, היו קוב־חים ממני והייתי ממורמר ולא משוקם, ואז היו אנשים רואים ו־לומדים שלא כדאי להשקיע בצבא כי „תראו מה קרה לעמוס ירון". לפני שנה ויותר כשבאתי ליחי־דות כראש אכ"א ועמדתי בפניהם כדוגמה למי שעבר מה שעבר ו־המשיך לתפקד ולקחת אחריות, הרגשתי טוב עם עצמי".

„הצבא הזה — שמורת טבע"

שאלה: מה אתה משאיר אחריך באכ"א?

תשובה: ארבעה דברים. מה ש־מאחד את כולם, זה העקרון של פתרון לשאלה איך למצות את ה־מקסימום מהמשרתים בצבא. לגבי חיילי החובה העקרון היה — „הגר־בים לכיס", לקבוצות השדה ולקבוצות הים; לגבי בשירות הקבע — קבי־עת נורמות ברורות לקידום קצינים וטיפול בלתי־מתפשר בכל מה ש־קשור לתנאי שירותם; לגבי מילו־אים — תהיה לניצולם הנכון ול־השוואת הנטל תוך התחשבות ב־צרכי הבטחון ובצרכי הפרט; והד־בר הרביעי — לעשות הכל לצימ־צום תופעת הנפגעים בתאונות ה־דרכים. הצלחנו בזה מאד. השקע־תי בדברים האלה הרבה וניהלתי מדיניות שתציגה אותנו בסופו של דבר טובים יותר. וגם כל הביקורת שיש — ויש לה מוצדקת, אני אומר לך: שהצבא הזה הוא שמורת טבע בהתנהגות ומוסר ונורמות של אח־ריות.

שאלה: ראש אכ"א צריך להיות איש מערך השדה?

תשובה: לדעתי, כן. בכלל, נכון למנות לראשי אגפים במטכ"ל את אלה שבאו מהמערך העיקרי, הלו־חם, בצה"ל. אבל לגבי ראש אכ"א זה לא דבר מוחלט. בכל מקרה, אני לא ראש אכ"א הראשון שבא מהשדה.

שאלה: אכ"א היתה בעיניך ארץ גזירה משקיבלת את המינוי?

תשובה: בשום אופן לא. הציעו לי גם תפקידי מטה אחרים ואני בחרתי ברצון בתפקיד הזה. העונש הגדול שהרגשתי היו בעקבות ה־סנקציה שהטילה עלי ועדת־כהן, לא בגלל התפקיד שקיבלתי.

הקושי: לשלוח אנשים הביתה

שאלה: מה היה קשה ביותר ב־שנות התפקיד הזה?

תשובה: לשלוח אנשים הביתה. אני מתכוון גם לבאלה שסרחו ו־שהיו חריגים שטיפלנו בהם ביד קשה, אבל בעיקר לאלה שפוטרו בגלל הקיצוצים. אני האמנתי בכך שיש להעמיד אנשים על מקומם ולא לפרוח אותו בסיפורים. היו ודאי שחשבו שזה טיפול לא נכון ולא צודק. יכול להיות שמפעם ל־פעם עשיתי זאת בצורה קצת יותר מדי חותכת.

שאלה: היית האיש הנכון במקום הנכון?

תשובה: אני לא יודע. אין הנחו־תום מעיד על עצמו.

רוזי סרור מבקשת לחזור לביירות - שם נחשבה ליהודיה - כאן לא

מאת דני צידקוני סופר „דבר" בדרום

רוזי סרור, גיורת מביירות שעלתה לארץ באמצעות הסוכ־נות היהודית והמתגוררת במר־כז הקליטה „גלדות" באשדוד, מבקשת לחזור ללבנון לאחר שנקלעה למצב כלכלי וחברתי קשה.

רוזי סרור נולדה לפני 45 שנים בביירות לאם נוצרית ו־לאב יהודי. לפני 20 שנה הכי־רה צעיר יהודי בן משפחת סרור המפורסמת בביירות. כי־וון שלפי ההלכה היתה נוצריה, דרשה ממנה משפחת החתן ל־התגייר והיא עברה, לדבריה, את התהליך אצל רב העיר. ל־זוג נולדו ארבעה ילדים. עול־מה של המשפחה חשך עליה כשבעת מלחמת העדות רצחו פלשתינאים את בעלה לעיניה. במקומון „השבוע באשדוד", ה־מופיע היום היא מספרת שמאז רצח בעלה התקיימה הודות ל־סיוע הקהילה היהודית הקטנה ומשפחת הנוצרית. בעת מל־חמת לבנון נהרס ביתה באותה ההפגזות ובנובמבר 1982 נע־נתה להצעת שני שליחי הסוכ־נות שהגיעו לביתה והציעו לה לעלות לארץ עם ילדיה, בני־גוד לרצון משפחתה. כשהגיעה, סודר אחד מילדיה הקטנים ב־לימודים בישיבת „אחות שרה" בבני־ברק.

אשתקד נסעה לבקר את מש־פחתה בביירות. כאן היא מת־פרנסת מגמלת הביטוח הלאומי בסך 460 אלף שקל לחודש, אך אין בכך. היא אומרת, כדי לפרנס משפחה בת חמש נפ־שות כולל שכר דירה. לאחרו־נה נותקה הספקת הגאז וה־חשמל לדירתה במרכז הקליטה. לכך היא רגילה, לדבריה, עוד מביירות להפסקות כאלה. אך בעייתה הגדולה, שבארץ אין מוכנים להכיר בה כיהודיה ה־רבנות דורשת ממנה לעבור מ־חדש הליכי גיור. [illegible] המסמכים המעידים על יהדותה נשרפו בעת שביתה נשרף ב־הפגזות, לא התקבלו על ידי ה־רבנות. האשה, המסכימה ל־עבור גיור שנית, חוששת שאם תמות לפני שישלים התהליך, היא תקבר בבית קברות נוצרי.

סרור מבקשת שיפגישו אות־ה עם שני נציגי הסוכנות ש־פקדו באישון ליל את ביתה ב־ביירות. מצבה הבריאותי, ה־כלכלי והנפשי הביא אותה לפ־ני מספר שבועות לנסיון התא־בדות, כשביקשה לקפוץ מה־קומה השביעית של מרכז ה־קליטה. רוזי, שילדיה נקלטו באשדוד, אומרת שאם לא יכי־רו ביהדותה, היא תסע לשער „פטמה" במטולה ותחזור לביי־רות שם סבלה, היא אומרת, כ־יהודיה לכל דבר.

הגשם תפס את בית־לחם בעיצומן של ההכנות למיסת ליל חג־המולד

מאת טובה צימוקי

כבר היום ברור, שבליל חג ה־מולד לא ירד שלג בבית לחם. אבל הגשם הסוחף שירד שם אתמול תפס את כולם בעת ההכנות ל־תפילת המיסה ולחגיגות. בדרך ל־כיכר המולד היו תלויות המנורות הצבעוניות והקישוטים. הדרך ל־כיכר כבר נסגרה לכלי רכב ורק מזל הוא שחלק מהכביש המוליך לכיכר התמוטט לפני שבוע בלא נפגעים. עתה היו עסוקים בתיקונו.

חנויות העיר מקושטות בעצי אשוח ושלל ניירות צבעוניים. על עמודי הכיכר מטפסים טכנאים ה־מכינים את הרמקולים להעברת ה־מיסה לכל אלפי אנשי בית לחם ו־לכל התיירים שלא יוכלו להשיג כרטיס, להצטופף בכנסיה ולהאזין למיסה. לאותם אלו שלא יצליחו ל־היכנס לכנסיה ישודר הטקס במלו־או ויועבר על מירקע ענק שיוצב על בנין המשטרה בכיכר.

אנשי משרד התיירות בבית לחם מתכוננים ל־10 אלפים איש שיפ־קדו את העיר בחג. בכנסיה הפרנ־ציסקנית בעיר העתיקה בירושלים החלו לחלק כבר את 1500 הכרטי־סים לבני המזל מקרב אלו שהגיעו מקצות העולם. גם מלונות בית לחם וירושלים הסמוכה מלאות תיי־רים וצליינים.

משרד התקשורת השלים הכנות מורכבות מלפונים בינלאומית ש־תשרת את כל אותם תיירים שירצו לאחל ליקיריהם שנה טובה בחצות ליל חג המולד (יום ג').

בלי אלכוהול

לאור מקרי השכרות הרבים ש־גרמו „אי נעימות" בעיר ברבות ה־שנים, הוציא המינהל האזרחי צו האוסר על חנויות למכור אלכוהול ועל צעירים להשתכר.

אירועי יום ג' יחלו באופן מסו־רתי ביציאתו של הפטריארך הקתו־לי מירושלים לעבר בית לחם כ־שהוא רכוב על סוס מרכבה. ליד מנזר מר אליאס שבדרך לבית לחם יקדמו את פניו פרשי משטרה רכו־בים על סוסים ועימם גם נכבדי בית לחם. לאחר מכן תנוע השיירה על פני קבר רחל ובית לחם העתי־קה לעבר כיכר המולד. שם יקדמו את פני הפטריארך פרחי כמורה, ראשי עיריות, ראשי כנסיות וראש המינהל האזרחי ביו"ש אל"מ ד"ר אפרים סנה.

בכיכר המולד יערך אחרי הצה־רים ובערב כנס מקהלות מארה"ב, קנדה, בלגיה, פיג'י, איסלנד ודרום אפריקה. הופעתם תהיה מעין חז־רה כללית לכנס מקהלות שיערך למחרת בתיאטרון ירושלים.

גם בכנסיות אחרות בבית לחם תערכנה מיסות לא פחות יפות. אולם כצפוי רק כנסית המולד היא זו המרכזת תשומת לב כה רבה.

ריבונות לבוררות — טאבה לנוער

השלום עם מצרים בסכנה.

כוחות רבים חברו, כדי להמאיסו על הציבור בישראל ובמצרים.

את מחיר השלום כבר שילמנו, עתה העת ליהנות מפירותיו.

אנו פונים לממשלות ישראל ומצרים ללכת לבוררות על הריבונות.

עם זאת, יכריז כל צד לפני תחילת הבוררות, שאם יזכה במקום, יועיד אותו לכפר נוער לבני שני העמים. במקום יתקיימו פעילויות, שיקרבו רחוקים ויצרו הידברות בקרב דור העתיד.

אנו משוכנעים, שניתן להשיג קרנות בינ"ל לתפעול כפר הנוער לצד תמיכה כספית משתי הארצות.

כפר נוער זה, מן הדין שייקרא על־שם חללי ראס־בורקה, שביקורם בסיני היה תעודת אמון בשלום.

בל יושב אמונם ריקם

שלום עכשיו

ת"ד 24288 ירושלים; 21420 ת"א; 329 חיפה; 3174 ב"ש

חשבון בנק 925950—105, הבנק הבינלאומי הראשון סניף ראשי י־ם

זאפר אל־מצרי החל לכהן כראש עיריית שכם

מאת סופר „דבר" בירושלים

בטקס רשמי הועברה אתמול עיריית שכם מקצין ה־מינהל הישראלי לידי זאפר אל־מצרי, ראש לשכת המס־חר וסגן ראש העיריה שהודח. כחברי המועצה החדשה נקבעו עשרת חברי לשכת המסחר של שכם.

ראש המינהל האזרחי בגדה, אל"מ ד"ר אפרים סנה, מסר לידי זאפר אל־מצרי מענק הממשל בסך 100 מליון שקל וראש העיר החדש אמר שהוא רואה בכך צעד לקידום ענייני העיר, שצריכה להיות מנוהלת ע"י תושביה, ושא נמנע מהעלאת עניינים פוליטיים. ערב קודם לכן התקבל זאפר אל־מצרי לשיחה קצרה אצל שר הבטחון יצחק רבין.

סופר „דבר" מציין כי בשבועיים האחרונים נעשתה ביקורת תקציבים והעברה מסודרת של מחלקות העיריה לידי המועצה החדשה. ראש העיר הממונה מטעם הממשל סא"ל ג'אבר הינו שיתף את אל־מצרי בכל ההתפתחויות והעבודה השוטפת.

מינויו של אל־מצרי עבר בשקט יחסי, אחרי שבתקופה האחרונה היו כמה ביטויי התנגדות למינויו, בעיקר מצד ראש העיר שהודח בסאם אל־שכעה וגורמי שמאל בשט־חים. בעיתונות הערבית הופיעו מאמרים אוהדים בגנות הסכמתו של אל־מצרי לשמש ראש עיר מטעם הממשל והופצו פעמים אחדות כרוזים נגדו. עם זאת, לאחר ש־קיבל את הסכמת ירדן להסכמה כצד וחוגים באש"ף וכן את הסכמת רבים מראשי הציבור בשכם, היתה כניסתו לתפקיד קלה יחסית.

שכם היא הראשונה מבין העיריות הגדולות בשטחים, שבה חזר לתפקד ראש עיריה ערבי, אחרי הדחת רוב ראשי הערים הגדולות לפני ארבע שנים, כיוון שסירבו לשתף פעולה עם המינהל האזרחי. עתה נותרו ראשי עיר ישראליים ברמאללה, אל־בירה, חברון ועזה.

שמעון שיפר ננזף — אך שידור טורו המדיני יימשך

מאת צבי זרחיה, סופר „דבר"

הטור המדיני של שמעון שיפר ישודר היום אחר־הצהריים בקול ישראל, למרות שבראשית השבוע, הודיע מנכ"ל רשות השידור אורי פורת, בפורום החדשות של הרשות, כי יבטל טור זה בגלל „חריגתו מהכללים המק־צועיים הנקוטים". גם בוועד המנהל של הרשות אמר פורת כי נראה שהטור יורד מעל גלי האתר היות והוא נוגד את כללי „מיסמך נקדי" (נקדימון רוגל) בעניין כללי עבודה בתחום החדשות.

בתום שיחה ארוכה שניהל פורת עם מנהל הרדיו גד־עון לב־ארי שחזר מחו"ל, הוחלט להתיר את שידור טורו של שיפר בימי שישי ב־13:55 במסגרת „בחצי היום". כזכור, דיבר שיפר בשבוע שעבר על פרשת הקרקעות, על סיקור הטלוויזיה פרשה זו וכן על פרשת פולארד.

גדעון לב־ארי האזין להקלטת טורו של שיפר ואישר כי היו בה חריגות. לאחר התייעצות עם המנכ"ל זימן לב־ארי את מנהל החדשות יגאל רום והמזכיר מערכת החדשות ואת שיפר ונזף בשיפר על שחרג באותו שידור מנהלי העבודה ומכללי ההתנהגות המקובלים ברשות השידור, והזהירו להקפיד על קיום קפדני של נהלים אלו להבא.

40 מחסידי ברסלאב בישראל השתטחו על קבר רבם בברה"מ

מאת [illegible], סופר „דבר"

קבוצה גדולה של חסידי ברסלב ובתוכה כ־40 מישר־אל, חזרה בימים אלה מאומאן בברה"מ, לשם נסעה להשתטח על קבר רבם הנערץ רבי נחמן ז"ל, שמת לפני 175 שנה.

חסידי ברסלב ידועים בכינויים „טויטע חסידים" (חסידים מתים) — בגלל דבקותם בתורת רבם. לא מינו אחר במקומו לאחר מותו.

העליה המסורתית על קבר רבי נחמן באומאן נחש־בת למצוה גדולה אצל החסידים ולא פסקה אף בימי סטאלין. היו שסיכנו את חייהם ובאו באופן בלתי־לי־גאלי מפולין, כי רבי נחמן הבטיח לחסידיו שכל מי שיבוא להשתטח על קברו ויגיד עשרה פרקי תהילים ויתן פרוטה לצדקה עבורו, „אפילו אם גדלו ועצמו עוונותיו ופשעיו כריתות, הנא יתאמץ וישתדל לארכו ולרוחבו להושיעו, ובפאותיו הוא ימשוך אותו משאול תחתית"...

הטייסים הישראליים סחוטים — מתלונן יו"ר איגודם

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון, (מיוחד ל„דבר"). — הטייסים הישראלים בטיסות בינלאומיות סחוטים, משום שתקנות מאפש־רות משמרת של 24 שעות לצוותי אויר. מצב זה מע־מיד בסכנה יומיומית את בטיחות הטיסה. הוועדה הממ־שלתית הבודקת את הנושא, אמורה להגיש מסקנותיה לשר התחבורה בסוף דצמבר, אינה מראה כל סימנים שתגיע למסקנות — זאת אמר יו"ר איגוד הטייסים, הקברניט גובן לכתב שבועון הטיסה „פלייט".

התקנות הנוכחיות מרשות להעסיק צוות עד 16 שעות, ובמקרים חריגים עד 24 שעות. הטייסים דור־שים להעמיד את הזמן המקסימלי תורנית של צוות בן 3 טייסים — על 18 שעות, בתנאי, שיש אפשרות למנוחה אופקית לחברים שאינם טסים. בצוות של 2 טייסים ללא מנוחה, הם מבקשים להעמיד את זמן המש־מרת על 15 שעות.

2 ממוצא ערבי נעצרו בקפריסין כחשודים בנסיון חטיפת מטוס

לארנקה, („רויטר" ו„אה"פ"). — מעצרו של אמרי־קאי ממוצא ערבי הוארך אתמול ב־4 ימים בבית־משפט בלארנקה שבקפריסין, כחשוד בנסיון להבריח נשק למטוס שווייצי ביום ב'.

המשטרה מסרה, כי ג'ודיד באספר סאיג יליד ארה"ב, סטודנט בן 30 מלונדון, נאסר כחשוד בהחזקת נשק ותחמו־שת. מעצרו של סמי עלי מרעון נאצר, בן 26, המחזיק בדרכון ירדני, הוארך ביום ד' ב־8 ימים, לאחר שנאסר בנמל התעופה של לארנקה בעת שעלה למטוס של „סוויסאייר", שפניו היו לרבת עמון.

3 רימוני־יד, 2 אקדחים, משתיק־קול, שתי מחסניות ו־91 כדורים נתגלו במזוודתו של נאצר, מוסתרים בבקבוקי יין „קיאנטי" שתחתיותיהם נוסרו והודבקו מחדש.

מקורות בשגרירות ארה"ב אמרו, כי הם יודעים על מע־צרו של סאיג, אך אינם יכולים להגיב על הפרשה. מקו־רות במשטרת קפריסין אמרו, כי אביו סורי ואמו ברי־טית, והוא הוסמך באוניברסיטה האמריקאית בביירות.

המשטרה מחפשת עתה בקפריסין אחר שני גברים נוספים החשודים כשותפים לעבירה, ומקורות בטחוניים אמרו, כי נראה שהיה כאן נסיון מתוכנן היטב לחטוף את המטוס השוויצי.

חדשות חוץ · חדשות חוץ · חדשות חוץ · חדשות חוץ · חדשות חוץ · חדשות

גורבאצ'וב מציע לרייגן פיקוח הדדי באתרי ניסוי גרעיניים

שיפור אווירה: ארה"ב ביטלה רוב הסנקציות על ברה"מ

ואשינגטון (סוכנויות הידיעות). מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב הציע במכתב לנשיא ארה"ב רונלד רייגן לשלוח פקחים אמריקאים שיבקרו באתרי ניסוי גרעיניים סובייטיים תת־קרקעיים — כך מסרו אתמול פקידים אמריקאים.

במכתבו אף דחק גורבאצ'וב ברייגן, שיאשר את חידוש המשא ומתן האמריקאי־סובייטי בחודש הבא, לשם השגת איסור מוחלט על ניסויים כאלה בעתיד. משקיפים אמרו, כי ההצעה להתיר לפקחים אמריקאים לבקר באתרי ניסוי סובייטיים, כדי "לברר אי־בהירויות", יש בה כדי להניע קדימה את תהליך פירוק הנשק, שקפא על שמריו אחרי ועידת הפסגה בז'נבה.

הפקיד האמריקאי, שסירב להזדהות, אמר שאין הוא יודע מה עשויה להיות תגובתו של רייגן להצעתו של גורבאצ'וב. האיסור העצמי שקבע גורבאצ'וב לניסויים גרעיניים עתיד לפוג עם פרוץ השנה האזרחית החדשה.

נמסר, כי בהציעו לפתוח את אתרי הניסויים הסובייטיים בפני האמריקאים, הזמין גורבאצ'וב את רייגן להסכים להצעתם של מנהיגי שש מדינות להתיר פיקוח דומה בשטחן. שש המדינות הן: ארגנטינה, יוון, הודו, מקסיקו, שוודיה וטנזניה. אם עדיין יוותרו "אי בהירויות" לאחר מכן, כך מציע גורבאצ'וב, יוכלו מפקחים אמריקאים לבקר באתרי ניסוי גרעיניים סובייטיים ולהיווכח במו עיניהם מה נעשה שם. יצוין, כי גורבאצ'וב ביקש, מצידו, זכות לשלוח במקביל מפקחים סובייטיים לארה"ב.

אווירה חדשה לאחר הפסגה

בתוך כך נמסר ממקורות בוואשינגטון, כי ארה"ב הסירה כמעט את כל הסנקציות שהוטלו בשנים האחרונות על בריה"מ בגלל הפלישה לאפגניסטאן ומחלוקות אחרות. פקידים אמריקאים אמרו, כי הסרת הסנקציות מציינת את האווירה הפוליטית החדשה שנוצרה, אף כי הנוכחות הסובייטית באפגניסטאן הוגברה, מאז שהוטלו הסנקציות לראשונה על ידי הנשיא קארטר.

הבנקים האמריקאים החליטו לחדש, לראשונה מזה חמש שנים, את ההלוואות לממשלה הסובייטית, כדי שזו תקנה תבואה אמריקאית. ההלוואות האחרונות, בסך 400 מיליון דולאר, ניתנו בשער ריבית נוח ביותר.

שר המסחר האמריקאי מלקולם בולדריג' ביקר במוסקבה בשבוע שעבר בראש משלחת כבדה, כדי לדון בהרחבת היקף הסחר בין המדינות. כזכור, ביטל רייגן את האמבארגו על מכירת תבואה לבריה"מ, לאחר עלייתו לשלטון, וזאת בניגוד לדעתו של שר החוץ דאז אלכסנדר הייג.

ההגבלה העיקרית בה דבקה עדיין ארה"ב היא על מכירת טכנולוגיה מתקדמת, כגון מחשבים מתוחכמים, לבריה"מ. בהחלטה זו שותפות גם בעלות בריתה של ארה"ב.

הגבלות נוספות, שהוטלו לאחר הכרזת המשטר הצבאי בפולין ב־1982 והפלת המטוס הדרום־קוריאני — בוטלו. הן כללו הגבלות על דיג, על נחיתת מטוסים סובייטיים בארה"ב והפסקת המו"מ על שיתוף פעולה [illegible] והקמת קונסוליות חדשות.

פקידים אמריקאים ציינו, כי בריה"מ לא נענתה כל הצעדים, שנועדו להסרת הסנקציות. עם זאת, מקורות בממשל וואשינגטון ציינו, כי מיכאיל גורבאצ'וב הביע להגמיש את עמדתו בעניין אפגניסטאן בפגישת הפסגה בז'נבה. אולם עדיין לא נעשו צעדים מעשיים בנדון.

דיונים באפגניסטאן

בתוך כך התחדשו השיחות בחסות האו"ם בין פקיסטאן לבין ממשלת אפגניסטאן. השיחות, שנכנסו לסיבוב השישי, נועדו כדי לקבוע לוח זמנים לנסיגה סובייטית מאפגניסטאן.

מיכאיל גורבאצ'וב חזר לאחרונה על העמדה הסובייטית, שלפיה הפתרון היחידי לסכסוך יבוא לאחר שהמדינות המערב יפסיקו את תמיכתן במורדים האפגאנים. עם זאת, מקורות משקיפים מערביים, כי בשיחות הושג רפש התקדמות.

השיחות נערכות בז'נבה והמשלחת האפגאנית תובעת, כי השיחות תהיינה ישירות. עד כה סירבה פאקיסטאן להיענות לבקשה זו, מכיון שבכך תיתן לגיטימציה למשטר הקומוניסטי באפגניסטאן.

נמשך מסע ההדחות בהנהגת דרום־ברה"מ

מוסקבה (ע"צ) — מנהיג ברה"מ, מיכאיל גורבאצ'וב ממשיך במסע ההדחות של מנהיגים מקומיים. בשבועות האחרונים הודחו מנהיגים בכירים ברפובליקות האסיאתיות בברה"מ.

ראש המפלגה הקומוניסטית בקירגיזיה, טורדאקון אוסובאלייב, שהיה כמעט שליט־יחיד ברפובליקה זה חצי יובל השנים, יצא בראשית נובמבר לגמלאות, והדבר נתקבל על ידי כל המשקיפים כהדחה. 6 שבועות בלבד לאחר מכן הודח מספר רב של מנהיגים ותיקים, ביניהם ויאצ'סלאב מאקארנקו, המזכיר השני של הרפובליקה, האיש המייצג את האינטרסים של מוסקבה ברפובליקה הרחוקה.

יצויין, כי מאז מותו של ברז'נייב התחלפו 7 מבין 14 המזכירים הראשונים של הרפובליקות, ולאחר שגורבאצ'וב עלה לשלטון, במארס השנה, הודחו שלושה נוספים.

מגוון תגובות מעורבות באפריקה על חידוש יחסי חוף־השנהב – ישראל

לונדון (סוכנויות הידיעות). אמצעי התקשורת במדינות אפריקה מסרו תגובות מעורבות להודעה על חידוש היחסים עם ישראל. תחנת רדיו פרטית בגאבון, אחת המדינות שהוזכרה כמועמדת נוספת לחידוש היחסים, תמכה בצעד באומרה, כי מדינות ערב לא הצליחו למלא את החלל שהותירה אחריה ישראל. [illegible]

עיתון פרו־ממשלתי בסנגאל [illegible] את המעשה כ"תפנית בעמדת אפריקה כלפי ישראל". לדעת העיתון, זוהי תוצאה של התמרמרות ואכזבה ממדינות ערב. עם זאת, העיתון אינו ממליץ לחדש את היחסים עם ישראל, משום שהסיבות שהביאו לניתוק היחסים עודן קיימות וקיימות.

רדיו קאמרון, שגם היא מוכרת כמועמדת לחידוש היחסים, הגדיר את ההחלטה של חוף השנהב כ"צעד חיובי", אולם, לדעתו, לא יצטרפו מדינות אפריקאיות נוספות ל[illegible] חוף השנהב בחידוש היחסים.

בחוף השנהב עצמה לא נתקבלה הידיעה בהפתעה. חוגים פוליטיים באבידג'אן ציינו, כי הקשרים הכלכליים לא נותקו מעולם, וחידוש היחסים לא היה אלא שאלה של זמן. מקורות מדיניים מעריכים, כי ההחלטה תשפיע על מדינות נוספות באפריקה, ומדובר במיוחד בסיירה־ליאון, טוגו, קאמרון וקניה.

מדינות בעלות נטיה שמאלית, כגון בורקינה פאסו (וולטה עילית לשעבר) גינו בחריפות את הצעד ומטלו שהוחלטה באופן [illegible] לחיה של אפריקה" במבצהו.

אפריקה — יעד טרור

בתוך כך מוסר השבועון הצרפתי "ו.ס.ד.", כי אפריקה צפויה להיות יעד חדש לטרור הפלשתינאי, לאחר הידיעות על חידוש יחסים בין ישראל למדינות אפריקאיות. מחבלים פלשתינים שוגרו למשימות טרור במדינות אפריקה, שחידשו את יחסיהן הדיפלומאטיים עם ישראל כדי להתריע אחרות מלהחקותן.

צוות בשגרירות ישראל מרכז מידע מודיעיני

מאת אמיר אורן, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל"דבר"). — איסוף המידע המודיעיני של ישראל בארה"ב מנוהל בידי "ועדת מסגרות מודיעין" שבה חברים פקידים משגרירות ישראל בוושינגטון ומהקונסוליה הכללית בניו־יורק, "כבאו־שיד פות" ישראלי נגד ופולליס אמריקאי, סגן "וושינגטון פוסט" במאמר על הביון הישראלי בעקבות פרשת פולארד.

במאמר, הערוך סילופים נמסר, כי הסדר זה דומה לריגול הבריטי, הצרפתי ואף הברזילאי בארה"ב וכי פקיד בסטייט דיפרטמנט אמר כי מרגלים אמריקאים "שורצים בכל מקום", בישראל ובמדינות ידידותיות אחרות.

במאמר, התמך כישראל, כנעשה ראש המודיעין בדימוס של חיל־האויר האמריקאי גנרל ג'ורג' קיגן, של[illegible] בריון המידע המודיעיני שמוסרת ישראל לארה"ב על צוללות סובייטיות בים התיכון חיוני להגנת הצי השישי.

במאמר עיין יותר מזוהו "וול סטריט ג'ורנאל" על מחלוקת בקהילת המודיעין האמריקאית בשאלת היחס להסדרת כלפי ריגול ישראלי בארה"ב, בין האף־בי־איי, המבקש בדרך כלל למצות את החקירות, לבין הסי־איי־אי והביון הצבאי, המעוניינים ביחסים תקינים עם קהיליית המודיעין הישראלית.

ממשלת הימין בפורטוגל פיזרה את רשות־השידור

ליסבון, (רויטר). — ממשלת הימין־מרכז החדשה בפורטוגל פיזרה את הוועד המנהל של הטלוויזיה הממלכתית, בנמקה את צעדה בכתבה על מסיבת עיתונאים של ארגון טרור. הממשלה האשימה את רשות השידור גם בניהול כספי כושל.

"חד צדדיות, חוסר אובייקטיביות וההידרדרות הכספית של הרשות... הן הסיבות שהביאו את הממשלה להחלטה לפזר את הוועד המנהל הנוכחי", נאמר בהודעה. "הירידה באמות המידה וברמה, שהדוגמה האחרונה לה היא שידור מה שכונה מסיבת עיתונאים, שהפיצה רעיונות טרוריסטיים — הפכה את המצב לבלתי נסבל", הוסיפה ההודעה.

מספר עיתונאים, וביניהם צוות של הטלוויזיה, השתתפו בשבוע שעבר במסיבת עיתונאים מאולתרת, שבה הופיעו שלושה חברי ארגון הטרור הפורטוגזי אף־פי 25, שקיבל על עצמו אחריות למספר פיגועים והריגות בשנים האחרונות. קטעים קצרים ממסיבת העיתונאים שודרו במהלך מהדורת־חדשות הערב בטלוויזיה.

ארגון הבריאות העולמי מתכוון למנות "מר איידס"

מרכז האו"ם בז'נבה (ע"צ) — ארגון הבריאות העולמי החליט למנות "מר איידס", שתפקידו יהיה לתאם את כל המידע על המחלה הקטלנית — כך מסר ד"ר פאתרי אסאד, מנהל המחלקה למחלות מידבקות בארגון הבריאות.

שמו של רופא זה יפורסם בקרוב והוא יכנס לתפקידו בראשית השנה הבאה. ד"ר פאתרי הוסיף, כי ארגון הבריאות העולמי התחיל לעסוק בשאלת ה"איידס" באפריל השנה, ועתה מגבשים תכנית פעולה נרחבת.

הרמטכ"ל הגרמני מזהיר: נסיגה באיכות ובכח־אדם

מאת זאב פרומינסקי סופר "דבר" בגרמניה

בון (מיוחד ל"דבר") — מערב גרמניה ניצבת מול סכנת היחלשות צבאית גוברת של ברה"מ. כך עולה מהערכה, שהושמעה השבוע בעת כינוס המפקדים של הצבא הגרמני, ה"בונדסווהר". האיומים העיקריים לבטחון גרמניה הם צמצום האוכלוסיה, מגבלות תקציביות וכן שינויים אסטרטגיים, העשויים לצמוח כתוצאה מפיתוח מערכת "מלחמת הכוכבים" בידי ארה"ב.

מפקד הצבא הגרמני הגנרל אלטנבורג, אמר בכינוס בעיר קרלסרוהה, כי הבונדסווהר הוא אחד הצבאות הטובים בעולם. אך על צבא גרמניה גם להתגבר בעתיד על בעיות הסרות־תקציב. כבר היום, אמר, אין הבונדסווהר מסוגל לתפקד באורח משביע־רצון במקרה חירום. הוא ציין, כי הצבא סובל בין היתר ממלאי קטן מדי של תחמושת. כמו כן אין התעשיה הגרמנית מסוגלת לספק לצבא בעתיד הקרוב ציוד משלים למערכות הנשק העיקריות, ברמה טכנולוגית מספקת.

יו"ר הבונדסטאג פיליפ יונינגר ציין, כי אם יימשך מגמת הילודה הנמוכה הנוכחית, לא יוכל הבונדסווהר למלא את תפקידו הבטחוני. יונינגר, שאינו נמנה עם המחנה היוני והוא חבר המפלגה הנוצרית־דמוקרטית, הביע גם חשש מ"מלחמת הכוכבים" של ארה"ב. מערכת נגד טילים בידי [illegible] תיים של ברה"מ וחידוש תגבורת של החימוש הקונבנציונלי באירופה.

סופר "דבר" מעיר, כי ההשלכות האסטראטגיות של "מלחמת הכוכבים" לאירופה הן אחד הנושאים הנידונים במרכזיה הבוחר אירופה־אמריקה בכלל. הקאנצלר הגרמני הלמוט קוהל, נמנה עם התומכים הנלהבים של השתתפות גרמניה במחקר לקראת "מלחמת הכוכבים". לעומת זאת, הוליכה ממשלת גרמניה השבוע, שקבע לתוצא של המאתירגים מהתכנית, כי ההשתתפות הגרמנית במחקר לא תהיה על בסיס ממלכתי, והסכם המסגרת המתוכנן עם ארה"ב בנושא "מלחמת הכוכבים" יסדיר סוגיות כלכליות ומקריות בלבד.

סטודנטים סינים מפגינים נגד כוחות־צבא בקמפוס

פקין (רויטר). — אלפי סטודנטים הפגינו אתמול באוניברסיטת פקין למרות אזהרות המשטרה ומחו נגד נוכחות הצבא בקמפוס ורמת המזון הירודה — כך מסרו מקורות בקמפוס.

המקורות, שביקשו להישאר בעילום שם, סיפרו כי ההפגנה החלה, כשסטודנטים מן הפקולטה לחקלאות דרשו ממשטרת הקמפוס לשחרר שני אנשים. לא נמסרו פרטים, שהשתתפו בשוף ריקודים. לדבריהם, הופנה זעם הסטודנטים נגד מצב הדיור הגרוע של הסטודנטים, ומצער כהסקה מרכזית ומזון גרוע במסעדת האוניברסיטה.

סטודנטים סיניים ערכו הפגנות כמואה סטודנטיות במספר ערים בסין בחודשים האחרונים, וזאת למרות תביעות מצד פקידי ממשלה בכירים לגלות איפוק.

ההפגנות הופנו נגד ממשלת יפאן והגברת הסחר הסיני עימה. בין הקמפוס נמסר, כי הסטודנטים כיסו את קירות הפקולטה לחקלאות בעשרות כרזות, אולם השלטונות הסירו אותן כעבור שעות מספר. בכרזות נאמר: "החזירו לנו את האוניברסיטה שלנו", "האוניברסיטה לסטודנטים, לא למפלגה".

משקיפים מערביים בפקין אמרו, כי השלטונות הסיניים מודאגים מהגברת הפעילות הפוליטית של הסטודנטים. ההפגנה האחרונה מעוררת דאגה מיוחדת, משום שהפקולטה לחקלאות נחשבת שקטה בדרך כלל.

לפני שבוע מלאו 50 שנה לפלישה היפאנית לסין ומשקיפים טוענים, כי ההפגנות קשורות לאירוע זה. הסטודנטים הפגינו לאחרונה גם נגד עליית המחירים והשחיתות, שלטענתם נובעים מן המדיניות הכלכלית הליבראלית של הנהגת סין.

בן בלה פתח במסע למען דמוקרטיה – והואשם במרמה

אלג'יר (רויטר). נשיא אלג'יריה לשעבר אחמד בן בלה הואשם בעבירות מרמה, ימים לאחר שפתח במסע למען ליבראליזציה של המערכת הפוליטית החד־מפלגתית במדינה, במסיבת עיתונאים בלונדון.

לפי מקורות רשמיים, בן בלה הונה את המדינה בסכום כולל של 29 מיליון דינאר (המיליון דולר) בעת שהיה הנשיא הראשון של אלג'יריה בין השנים 65—1963. בן בלה הודח על ידי הוארי בומדיין ב־1965 וב־1980 הוגלה ע"י מנהיגה הנוכחי של אלג'יריה, השאדלי בן ג'דיד. [illegible]

המקורות הממשלתיים אמרו, כי לא יוגש כתב אישום נגד בן בלה, משום שעל המעשים חל חוק ההתיישנות. משקיפים מערביים מציינים, כי ההאשמות פורסמו ימים ספורים לפני תחילת משפטם של אוהדי בן בלה בעיר מדאה שבדרום אלג'יריה.

קבוצת תומכיו של בן בלה מואשמת בהצבת איום לבטחון המדינה. משקיפים מעריכים את מספר הנאשמים במשפט ב־40. למשפט זה יצורף משפטם של 23 מתנגדי שלטון נוספים, המדובר בחברים באיגוד למען זכויות־האדם ובחברי ארגון ברברי המכונה "בני הקדושים". גם הם נאשמים בחתירה נגד המדינה.

סדרת המשפטים באה לאחר מעצרם של מוריינים בין כוחות הבטחון לקבוצות מוסלמיות קיצוניות, שפשטו על בית ספר לשוטרים בהרים מדרום לעיר הבירה, בשבוע השנה.

ההתנכלות לאופוזיציה הגנוזה היא אחת מתלונותיו העיקריות של בן בלה, בן ה־69, ושל גולה אלג'יראי גולה נוסף, [illegible] שניים קראו במסיבת עיתונאים בלונדון "לכונן דמוקרטיה וכיבוד לבתיה באלג'יריה".

pilat פילת
פסיכולוגיה יישומית

חברה מסחרית דינמית וצעירה
הקשורה בענף המחשבים,
מצויה בתהליך התרחבות מואץ
מחפשת
מנהל שיווק
התפקיד כרוך בכל נושאי השיווק, בפיתוח שוק הלקוחות והיישומים, בעיבוד הצעות ללקוחות ותגובה על מכרזים וכן עריכת תערוכות וימי עיון עבור לקוחות.
מועמד מתאים יהיה אדם צעיר ונמרץ, בעל נסיון של מספר שנים בשיווק ובעל השכלה אקדמית בתחום רלבנטי. נדרש כושר הבעה בכתב ובעל־פה, יוזמה ועצמאות. עדיפות תינתן למועמד המצוי בשוק החברות המפעילות מחשבים בגודל בינוני ומעלה, רצוי בעל רקע טכני.
דרושה ידיעת אנגלית ברמה של קריאת חומר טכני. מקום העבודה באיזור תל־אביב. התפקיד מחייב ניידות בכל חלקי הארץ. נדרש רשיון נהיגה.
נא לפנות בכתב יד בפירוט מכסימלי של השכלה ונסיון בעבודה לפילת בע"מ, דרך פתח־תקוה 53 תל־אביב, 67138.
נא לציין על המעטפה "מנהל שיווק". מס' משרה 2330.
סודיות תישמר בקפידה.

אינטל
חברת אינטל הינה המובילה בתחום ארכיטקטורת מיקרו מחשבים, מערכות וכלי פתוח תכנה וכן מערכות הפעלה בזמן אמיתי מרובות תהליכים ומרובות משתמשים.
אנו מרחיבים את פעילות פתוח התכנה בישראל, דרושים:
מהנדסי/ות תכנה מעולים/ות
משרה מס' 3861
הכישורים הדרושים:
• בוגרי/ות מדעי המחשב/הנדסת מחשבים להגדרה, תכנון ופתוח של מוצרי תכנה.
• בעלי/ות נסיון בשיטות קומפילציה ו/או בוגרים/ות מצטיינים וחסרי נסיון.
• הכרות עם משפחות 8086, 80286, 80386, מערכות הפעלה UNIX, RMX — יתרון.
• שליטה באנגלית.
אם הנך בעל יוזמה ומעוניין/ת באתגר מקצועי, הצטרף/י לצוות מעולה, צעיר ודינמי במפעל מתפתח בעל שיטות נהול מתקדמות המיישם טכנולוגיות עתירות מדע.
פנה/י בכתב בצרוף קורות חיים, ת.ז., גליון ציונים ומספר טלפון, למחלקת גיוס עובדים.
אינטל ישראל (74) בע"מ
ת.ד. 1659 חיפה 31015
-סודיות מובטחת-

אסם
החברות השלובות
למפעלנו המתרחב בשדרות
דרושים
1. מנהל אחזקה
• הנדסאי או טכנאי מכונות, חשמל, בעל נסיון בתעשיה (לפחות 3 שנים בתפקיד דומה)
• בעל כושר ניהולי ויכולת לבידה של נושאים מורכבים • בעל תפיסה מהירה ויכולת [illegible]
2. חשמלאי תעשיה מוסמך
• בעל נסיון רב במפעל תעשייתי • בעל רשיון
3. מכונאי אחזקה
• בוגר בי"ס לקציני [illegible]
• מגורים באיזור המפעל [illegible]
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים [illegible] תל אביב 61011
סודיות מובטחת!

למוסד ממלכתי
דרושים
אקדמאים
לעבודה בלתי שגרתית
אנו מציעים לך:
* עבודה בעלת עניין ואתגר, הכרוכה בניידות רבה.
* לימוד השפה הערבית
* תנאי שכר טובים ותנאי שירות מיוחדים (לרבות רכב צמוד בתום ההכשרה).
* עבודה קבועה
* מסלול קידום רחב ואפשרויות להתפתחות עפ"י כישוריך.
אם גילך בין 24—31, סיימת שירות מלא בצה"ל ובריאותך תקינה — פנה נא בכתב לת.ד. 33171 ת"א (מיקוד 61231) עבור ג"א, בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים (כולל מספר ת.ז. ומספר טלפון להתקשרות)
פונים מתאימים יענו

גרבי דלתא DELTA Socks בע"מ
למפעלנו בכרמיאל
למחלקת סריגה
דרוש/ה
מכונאי/ת מכונות סריגה,
כישורים: בעל/ת נסיון קודם
בעל/ת יוזמה ומחפש/ת אתגר
אחראי/ת משמרת
כישורים: בעל/ת נסיון בניהול צוות עובדים
יוזמה ומעוף
לשתי המשרות מגורים בכרמיאל חובה
בדבר פרטים נא לפנות לשי במחלקת סריגה 04-985753/4

לת.פ.י מערכות מידע דרוש
מנהל כספים– מנהל חשבונות
התפקיד: ריכוז נושאי הכספים, תמחיר, הנהלה
כישורים: השכלה אקדמאית ונסיון בהנה"ח
לפנות בצרוף קורות חיים
רח' קהילת סלוניקי 9, נאות אפקה, ת"א 69513

לחברת תעשייתית בענף המזון
דרוש
עוזר מחסנאי ראשי
* בעל נסיון בשינוע, וניהול מלאי במחשב.
* שליטה בעברית ובאנגלית.
המועמדים המתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33263 ת"א
עבור מס' 55

אורים תעשיות חשמל בע"מ
בעקבות הגדלת היצוא דרושים
למשרד ההנדסה והפיתוח
אנשי מקצוע בכל הדרגים
יתרון לבעלי נסיון
בענף שנאים
פניות בכתב בלבד
ת.ד. 128 לוד 71101

למושב משואה בקעת הירדן
דרוש בדחיפות
מנהל בית אריזה למיון ירקות
לפנות: משרד — 02-941472,
02-941542 ובבית — אורי 02-941378,
שוקי — 02-941849

לקבוצת **השמירה** בע"מ
סניף תל-אביב
דרושים:
מאבטחים
תושבי לוד, רמלה וגוש דן
בתנאי שכר טובים
הכישורים הדרושים:
* פרופיל 65 ומעלה * עבר ללא דופי
* עדיפות לבעלי משפחות, עד גיל 35, המעוניינים בעבודה רצופה ומסודרת.
מתאים גם לסטודנטים במשרה חלקית.
העבודה במשמרות יום ולילה.
ועדות קבלה תתקיימנה בימים ראשון (22.12.85) ושני (23.12.85), בין השעות 11.00—14.00, במשרדי הסניף — רח' שפ"ר 16, תל־אביב (בקרבת שוק הכרמל). נא להצטייד בפנקס מילואים, תעודת זהות ו־2 תמונות.
החברה הגדולה והוותיקה בארץ לשרותי הגנה מקיפים

למחלבת "תנובה" ת"א
דרוש
מהנדס מזון
הכישורים הדרושים
* בוגר מוסד אקדמאי מוכר
* בעל נסיון מעשי של 2 - 3 שנים לפחות בתעשיית מזון
* תינתן עדיפות לבעלי רקע ונסיון בענף החלב
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת המנגנון של "תנובה" מחוז תל-אביב ת"ד 282 תל אביב 61002 ולצרף קורות חיים בכתב, תעודות על הכשרה מקצועית ונסיון בעבודה.
תנאי שכר הולמים מובטחים למועמדים המתאימים.
סודיות מובטחת

אם הנך -
טכנולוג/ית מזון מנוסה
הרוצה להשתלב בעבודות מחקר ופיתוח, ובפיקוח על תהליכי ייצור במפעל גדול, מתרחב והמתקדם ביותר בענף —
ואם הנך -
בעל/ת כושר עבודה עצמאי, דינמי/ת ונכונות להשקיע בעבודה,
ממתינה לך משרה מעניינת במפעלנו הנמצא בגוש המערבי.
יינתן סיוע למעתיק מקום מגוריו.
השכר והתנאים ייקבעו על פי הכישורים
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 2651 תל־אביב 61026 עבור "טכנולוג".

בית החולים "בקור חולים" ירושלים
מודיע כי התפנתה משרת
אחות מוסמכת
בעלת קורס חדרי ניתוח
לפנות למשרד האחות הראשית
בשעות לפנה"צ

[illegible] 1981 [illegible]

יום שישי, ח' בטבת תשמ"ו, 20 בדצמבר 1985

אוטובוס נסחף ואגף־בית שקע — בגשמי זעף בנגב

מסעדן מאילת התנגש במשאית ונפצע

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

אוטובוס שהסיע עובדים מקיבוץ למפעל הפוספטים באורון נסחף אתמול במי־הגשמים מכביש שליד המכתש הגדול. בעקבות ההיסחפות, שאירעה סמוך לשעה 2.30 בצהריים, יצאו למקום אמבולנסים של „מגן־דוד־אדום" וניידות משטרה, כדי לחלץ את הנוסעים שנשארו לכודים בתוך האוטובוס.

תוך זמן קצר חולצו כל העובדים, למעט נוסע אחד, שחולץ על־ידי מסוק של חיל האוויר שהוזעק למקום.

בשמי הזעף שירדו אתמול בנגב גרמו תופעה יוצאת דופן בדימונה: אחת הכניסות בבלוק 238, הסמוך לתחנת „מגן־דוד־אדום" בעיר, שקע בקרקע בעומק של כ־40 סנטימטר. מדובר באגף שלם, שנבנה ביזמות הדיירים כתוספת למבנה הקיים.

בעקבות שקיעת האגף, פונו שש המשפחות המתגוררות בבניה למבנים חלופיים, עד אשר יתוקנו הנזקים. נמסר כי לא היו נפגעים, אולם בגלל שקיעת הד־אגף באדמה, נבקעו בבניין סדקים גדולים תגרים נזק כבד לרכוש.

בגלל הגשמים שירדו אתמול בנגב נסגר לתנועה כביש „הנפט" המוביל מבאר שבע לירוחם, לאחר שהוצף. גם שמורת הטבע בעין־גדי נסגרה לציבור, מחשש לשטפונות.

להוסיף לאוטובוס שקע עמ' 5

מנהל המחוז הדרומי של „מגן־דוד־אדום" אודי אלמוג, סיפר אתמול: „סמוך לשעה 2.30 קיבלנו הודעה שבמרחק עשרה קילומטר מהמכתש הגדול נסחף אוטובוס שהסיע פועלים מירוחם למפעל הפוספטים בנגב. באורון, בגלל השטפון, הגיעו המים עד גובה חלונות האוטובוס, שבו היו כעשרים איש. הנוסעים הצליחו להיחלץ בכוחות עצמם, ואחד מהם עלה על הגג. באותה שעה, הוכנסו לכוננות מסוקי חיל האוויר, למקרה שיהיה צורך בהפעלתם. למקום הגיעו אנשי רשות שמורות הטבע ומד"א, שהצליחו לחלץ גם את הנוסע על הגג באמצעות כבלים".

אמש נמסר, כי עקב השטפונות נסגר לתנועה הכביש מערד לשפך זוהר.

חזאי השירות המטאורולוגי אורי בין, אמר אתמול לסופר „דבר", כי בחמש השנים האחרונות אינו זוכר יום כה גשום, בחודש דצמבר, כמו שהיה אתמול.

שמואל תגר, סופר „דבר" באילת, מוסר, כי במשך כל יום אתמול המשיך נחל פארן במרכז הנגב לזרום ולהציף את כביש הערבה. מכוניות רבות נתקעו בימים האחרונים במקום — ביחוד מכוניותיהם של תיירים חסרי נסיון בחציית נהרות.

שלושה בלילה זרמו בערבה מים שוצפים ככ־14 האדירות ובאחד מהם, סמוך לאילת, אירעה תאונה קטלנית: אנדרי אטון, בעל רשת המסעדות „פוטוך", סטה מהכביש בשל זרימת מים בוואדי ועבר על הדרך התנגש במשאית כבדה שהגיעה מאילת. שעתיים תמימות עמלו מכבי האש לחלץ את אטון מהריסות מכונית ה„מרצדס" האדומה שלו, והוא הובל לבית החולים „יוספטל" באילת, כששתי רגליו שבורות.

בעלי „קניון איילון" תובעים 2 מיליארד ש' מעיריית רמת־גן

חברת „קנית" ניהול השקעות ומימון, בעלת „קניון איילון" ברמת־גן, הגישה אתמול תביעה של 2 מיליארד שקל לבית המשפט המחוזי בתל־אביב נגד עיריית רמת־גן, בטענה שהעירייה לא שילמה לחברה בעד סלילת החניונים סביב הקניון.

לכתב תביעה זה טרם הוגש כתב הגנה.

הקבלן דוד עוזריאלי מציין בכתב התביעה, כי ב־31 באוגוסט 1982, חתמה חברת „קנית" הסכמים עם עיריית רמת־גן ועם מינהל מקרקעי ישראל בנוגע להקמת „קניון איילון". מינהל מקרקעי ישראל התיר לעוזריאלי להקים את הפרוייקט, עיריית רמת גן ויתרה על זכויות החכירה ובתמורה שילמו לה ולמינהל מיליארדים רבים של שקלים.

עוזריאלי טוען, כי סלל את שטחי החנייה בהסכמת העירייה וזו התחייבה לשלם את חלקה בהוצאות הסלילה — אולם העירייה סירבה לשלם את הסכום המגיע לתובעת, „תוך הסתמכות על טיעוני סרק". לדבריו, העירייה שילמה רק 18 מליון שקלים מן ההוצאות, והיא חייבת לחברה התובעת 2 מיליארד שקל.

עוזריאלי ביקש מבית־המשפט לחייב את העירייה לשלם לו את הסכום נשוא התביעה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.

נוסף על כך, הגישה חברת „קנית" בקשה [illegible] להטיל עיקולים בשיעור סכום התביעה על כל הכספים שמגיעים לעיריית רמת־גן מבנקים וממקורות אחרים.

ציפייה להתעוררות בשוק המשומשות עם עליית הדולר

מאת אריה אדר, סופר „דבר"

התעוררות עשויה לחול בסוף השבוע בשוק המכוניות המשומשות בעקבות העלייה התלולה במחיר הדולר השחור שהייתה בימים האחרונים. כך צופים מומחים בענף הרכב.

בקרב סוחרי הרכב רווחת ציפייה לפיחות בימי שביתת הבנקים, בראשית החודש הבא, עם המעבר לשקל החדש.

שוק המכוניות המשומשות נתון בשפל מחודש מאמצע החודש שעבר. לאחר ירידת מחירים של 15 אחוז בממוצע בשבועיים האחרונים של נובמבר, שוררת החודש מגמה מעורבת, תוך נטייה לירידה, בעיקר ירדו מחיריהן של מכוניות משנות ייצור אחרונות, ואילו מחירי כלי הרכב הישנים יותר היו יציבים, בדרך כלל.

סיבה נוספת להתעוררות הצפויה היא הציפייה הגוברת שהאוצר יפשיר בקרוב את מחירי המכוניות החדשות; שוק המשומשות, שבו נהוגה תחרות משוכללת, כושר להתאים עצמו לכך בטווח מיידי.

בתוך כך נבלמה כמעט לחלוטין מכירה כלי־רכב חדשים, בשל ההפסדים הכבדים הנגרמים להקפאה ליבואנים. משום כך, נוטים יותר ויותר אנשים שבכוונתם לקנות מכונית, או להחליף את מכוניתם הישנה בחדשה יותר, לפנות לשוק המשומשות.

עם זאת, משקיפים מנוסים מוזהרים, שציפיות להתעוררות כבר נכזבו לא אחת בשנה האחרונה. רק בסוף השבוע הבא אפשר יהיה לדעת אם אכן מדובר בהתעוררות של ממש.

הרשויות הערביות מגבירות מאבקן: הפגנת־המונים בנצרת מחר

מאת מרדכי חלילה, סופר „דבר"

מחר אמורה להתקיים בנצרת הפגנה רבת־משתתפים ביוזמת הרשויות הערביות, במחאה על מצוקתן הכספית המתמשכת. שביתת הרשויות הערביות, הנמשכת זה 12 ימים, תקיף כמעט את בתי הספר היסודיים במגזר הערבי וכן פועלי הנקיון. תלמידי ומורי בתי הספר הערביים נקראו על ידי הוועד הארצי של ראשי הרשויות לקחת חלק בהפגנה בנצרת מחר.

להפגנה הוזמנו כל חברי הכנסת הערביים ואנשי הציבור הערבי. נמסר, כי כשטרת מרחב העמקים אישרה את קיום ההפגנה. הסכמת המשטרה ניתנה לאחר שהמארגנים הסכימו לדחות את ההפגנה לשעות אחר־הצהריים, כדי שלא תפריע לתנועה בעיר.

בגילוי דעת שפרסם אתמול הוועד הארצי לקראת ההפגנה, יש קריאה מיוחדת ל„כוחות הדמוקרטיה היהודיים לקחת חלק בהפגנה ולתמוך במאבקן הצודק של הרשויות הערביות להשגת שוויון בתקציבים".

עוד נאמר בגילוי הדעת, שאם לא יענה משרד הפנים לתביעותיהן הכספיות של הרשויות הערביות, לא מן הנמנע שהוועד יזום שביתה כללית, שתקיף את כל המגזר הערבי.

סופר „דבר" מוסר, שהמועצות המקומיות הדרוזיות, המושבתות מאז יום ב', לא נענו לקריאת הוועד הארצי לקחת חלק בהפגנה בנצרת. בוועד ועד הרשויות הדרוזיות אמר, שהדרוזים מעדיפים, בשלב זה, לנהל את מאבקם בנפרד.

מנכ"ל משרד הפנים חיים קוברסקי קרא לרשויות הערביות והדרוזיות להפסיק את שביתותיהן ו„לנהל דיונים עם משרדו".

אם שפעוטה נגנב בשנות ה־50: החוטפים לא הבדילו בין עדות

מאת אביר רוזנבליט, סופר „דבר"

„כולם מדברים היום על פרשת ילדי תימן האבודים, אבל במקרים ידועים, שנגנבו או הוחטפו התינוקות בשנות ה־50' לא הבחינו בין עדות ולא התמקדו רק בילדים תימנים. אינני יודעת מי עשה זאת, אבל ברור לי שהם באו בשליחות משפחות חשוכות־ילדים. אף אחד מהם לא הציל בתנתו איזה עוול וכאב נגרם לנו לאחר שגנבו את ילדינו. תאמין לי, במשך 35 שנה, מאז שנגנב בני מסעודי, עוברים עלי ביסורים קשים".

הדוברת היא סיגרון דיאמנטה, בת 62, מבאר־שבע. ילידת ג'רבה שבטוניס. הפרשה שבה נגנב ממנה בנסיבות מסתוריות על ידי אלמונים בשנת 1950, זכן קצר לאחר שעלתה לישראל עם בעלה ושני ארבעת ילדיהם.

לדבריה, בגלל התנאים הסניטאריים הקשים ששררו באניה בדרך לישראל, לקה בנה בשעור, שהיה אז בן חמישה חודשים, בדלקת ריאות.

בחזונה העולים — „שנוה קלאוס" בטירה, קבע הרופא שיש לאשפז את הפעוט מיד בבית החולים „רמב"ם בחיפה. „המצב הכללי במחנה היה קשה מאוד", כשמורות דיאמנטה את קורות אותם הימים. „לא היתה עבודה, לא היה כסף ואוכל, אפילו בגדים חמים לילדים חסרו. בגלל המרחק הרב לבית החולים נסע בעלי לבקר את התינוק רק אחת לשבועיים.

„ניצלו את תמימותנו באכזריות"

„יום אחד בא שוב בעלי לביקור בבית־החולים ולתדהמתו מצא את מיטתו של התינוק ריקה. הוא ניגש למנהל בית־החולים והוא אמר לו, כי מסעוד נפטר. בעלי היה כל כך בשוק ומבולבל, שאפילו לא שאל היכן הגופה. קיבלנו את ההודעה כעובדה מוגמרת.

לא ראינו את הגופה, לא קברנו אותו וישבנו שבעה. היינו מאוד תמימים, כמו משפחות אחרות, שגם מהן חטפו ילדים. ניצלו את התמימות שלנו בצורה אכזרית".

סיגרון דיאמנטה מספרת, שלאחר היעלמו המסתורי של בנה התינוק עשתה מאמצים כבירים לגלות את עקבותיו, אולם כל נסיונותיה עלו בתוהו. בסופו של דבר השלמתי עם היעלמו, האמנתי שזה בא מאלוהים. ואם זה רצונו, כי אני שלא נכבד את רצונו?" היא אומרת.

עתה, כאשר התעוררה פרשת „ילדי תימן האבודים", הגדילה דיאמנטה לעשות כל מאמץ כדי לאתר את בנה. „אם מסעוד חי, הוא צריך להיות היום בן 35, ויש לו אף סימן מלידה, שבעזרתו אוכל לזהותו: בוהן רגלו היתה עקומה.

„אני מקווה שאם הוא חי ויקרא את הכתבה הזאת, ייצור קשר מחדש בינינו. אני מתכוונת לפנות להורה הציבורית והוקמה למציאת הילדים האבודים שנעלמו בשנות ה־50. עדיין לא אבדה תקוותי".

ביה"ח „רוטשילד" בסכנת סגירה — משפחות חולים התארגנו לסיוע כספי

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

סכנת סגירה מאיימת על בית החולים הציבורי־ממשלתי „רוטשילד" בחיפה, אם משרד הבריאות לא יזרים תוך כמה ימים כספים לבית החולים, לשם המשך פעולתו השוטפת.

מהנהלת בית החולים נמסר, כי בקופת המוסד יש כסף שיספיק בקושי עד ה־1 בינואר, ואם עד אז לא יוזרמו סכומים נוספים — לא יהיה מנוס מלשלוח את החולים לבתיהם ולהוציא את העובדים לחופשה.

סופרת „דבר" מציינת, כי המשבר הנוכחי ב„רוטשילד" אינו קשור במצוקה הכספית של מוסדות הרפואה בארץ, והוא נובע מהחלטתה של הנהלת משרד הבריאות בשבוע שעבר, לא להקצות „מוסד סכומי" כסף נוספים עד שנת הכספים החדשה, בטענה שהיתה חריגה מהתקציב השוטף.

ב„רוטשילד" טוענים, כי משרד הבריאות מפלה לרעה את בית החולים, וכי הוא קושה השונה בקבלת התקציב, ובנוסף לכך של סיגור בהורדת המכסות שאושרו לו, והדבר גרם גרעון מצטבר של כמיליארד שקל.

הנהלת „רוטשילד" פנתה השבוע אל חוגים רחים, וביקשה לסייע אל ראש עיריית חיפה אריה גורל ואל גופים ציבוריים, בתם עם לה להיחלץ מן המצוקה הכספית הקשה שאליה נקלע בית החולים.

כמה ממשפחות החולים התארגנו בסוף השבוע לסייע לבית החולים. המשפחות הקימו עמותה ופתחו בהתרמות, למען המשך פעולתו השוטפת של בית־החולים. המנהל האדמיניסטרטיבי של „רוטשילד" משה פרידמן, אמר ל„דבר", כי הוא „חושש מקאטאסטרופה אם לא ייעשה לאלתר לסייע לבית החולים בפעולתו השוטפת".

השר גור ייפגש

ממשרד הבריאות נמסר, כי אין כל כוונה לסגור את בית־החולים. בשבת הבא עומד שר הבריאות מרדכי גור להיפגש עם המהלת בית החולים „רוטשילד" בחיפה. סופרת „דבר" מציינת, כי מנכ"ל בית חולים זה דב גולן יצא לפני חודשים אחדים לארה"ב, להשתלמות.

באיחוד כפר הולה שבמרצת הבטחון נפתח אתמול מעבר לכלי־רכב ולאורחים מן המצפה ולהלך. המעבר החדש בא במקום המעבר באיגוד הכפר שומיה, שנסגר בגלל תנאי הדרך בעונת הקשים בו.

הזמר חיים משה ואמרגנו הוחשדו בהעלמות במיליונים

(ע). — הזמר חיים משה, בן 30, ואמרגנו אשר ראובני, בן 35 הוחשדו אתמול בבית משפט השלום בתל אביב בהעלמת כספי מעי"מ.

חוקר מטעם מע"מ, שהעלה כמה פרשיות שיוחסו לזמר, טען כי החקירה החלה במהלך מבצע של מע"מ בענף הבידור. הביקורת העלתה, כי הזמר חיים משה היה שותף בשנים '81 עד '83 עם בנן אחר, וכל אחד מהם קיבל 50 אחוז מהכנסותיהם. כל אחד מן האמנים צריך היה להוציא חשבונית על חלקו.

לדברי החוקר, דיווח חיים משה רק על 30 אחוז מהכנסותיו באותן שנים. בציג מע"מ טען עוד בבית המשפט, כי מאז 1983 היה הזמר חיים משה מיוצג על ידי האמרגן ראובני. הלה הודה, כי לא רשם בספרים הכנסות בסכומים בין 3,000 עד 6,000 דולר לחודש. הסכומים שלא נרשמו היו מתקופה שבה עבד עם הזמר.

עוד הוסיף החוקר, כי האמרגן סיפר שהתחלק עם חיים משה במחצית הכספים שלא נרשמו בספרים. רק בעד 60 אחוז מן הכספים ששילם, לזמר קיבל חשבונית.

עוד טען נציג מע"מ, כי באפריל השנה פתח הזמר, יחד עם שותפים אחרים, מועדון בשם „סבבה" בהרצליה ולא דיווח על עיסקאות המועדון למע"מ.

הסכום הכולל שהעלים הזמר ממע"מ נאמד ב־63 מיליון שקלים, וסכום המס המוטל עליהם הוא 9.2 מיליון שקלים — לא כולל ריבית וקנס. העלמותיו של ראובני מסתכמות ב־90 מיליון שקלים, שסכום המס עליהן הוא 13 מיליון שקל.

השופט ראובן זיו הורה לשחרר את החשודים בערבות־עצמית בסך מיליון שקלים וערבות בנקאית של 5 מיליון שקלים, וכן הוציא נגדם צו עיכוב יציאה מן הארץ.

תלמידים מבית־שאן התארחו אצל חבריהם באום־אל־פחם

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר"

50 תלמידי כיתות ז' מבית־הספר המקיף בבית שאן היו אתמול במשך כארבע שעות אורחי 25 תלמידי כיתה ז' בכפר הבדואי אום־אל־עגם, שלרגל הר התבור.

„רצינו שהילדים יכירו אלה את אלה פנים אל פנים, לכן החלטנו ללכת צעד־צעד, ולפגר אותנו בבתי המארחים: בעשור, בהושוב על טיול משותף ועל מפגשים משותפים", אמר אתמול יום המפגש, מורה בבית הספר אום־עגם, ואלד כוילי.

תלמידי הכפר, מנהל בית הספר ג'ורג' המניה ונכבדי הכפר קידמו את פני התלמידים והאורחים מבית שאן בברכות ובמתנות. עיקר הביקור היה אירוח תלמידי בית שאן בבתי חבריהם מן הכפר. הילדים הוזמנו לארוחה, לשיחה ולמשחקים ביחד.

תלמידי שני בתי הספר עברו הכנה מוקדמת לקראת המפגש, כדי להתוודע לרקעם ההדדי: „זה היה מפגש ראשון, אך היה בו כדי לדרבן אותנו למפגשים נוספים, בעיקר בין תלמידי הכיתות הגבוהות יותר בשני בתי הספר", אמר בתום האירוח המורה ואלד כוילי.

שלל דגה ברוך ביותר בכנרת ובים התיכון

מאת יוסף מילסקי, סופר „דבר"

הדייגים בים־התיכון ובכינרת מדווחים על אחת העונות הברוכות ביותר מזה שנים.

בציגי איגוד הדייגים מסרו על שפע של שלל ועל כך שהוכנסו לפעולה כל 20 ספינות המכמורת, לרבות ספינות בנות 30 שנה ואחרות לדיג במים עליונים.

גם בכינרת מעלים הדייגים שלל טוב מאוד. דובר האיגוד מסר, שבניגוד לשנים קודמות, כאשר נהוג היה לרכוש דגים בעונה זו לשווקם בארץ, נמכרים עכשיו הדגים משלל ישראלי ברצועת עזה.

הדובר הביע תקווה, שמשרד החקלאות ומשרד האוצר יורזו את הטיפול בבקשת האיגוד לחידוש צי המכמורת.

תוכנית לחידוש הצי הוגשה לפני כחודשיים־שלושה ואושרה באורח עקרוני על ידי שני המשרדים.

בגלל שפע הדגים, החלו במקצת מחיריהם בשוק. מגדלי הדגים טוענים, לעומת זאת, שבגלל מדיניות המחירים של משרד האוצר, הענף אינו רווחי ובכוונתם לצמצם מאוד את תפוקת הבריכות בעונה הבאה. המגדלים גם מתלוננים על הנזקים הכבדים הנגרמים להם מלהקות שקנאים שמתעכבות באיזור הבריכות זמן רב מהמקובל וטורפות כמויות גדולות של דגה.

7 שודדי עתיקות נתפסו „על חם" ויועמדו למשפט

(עש"ת) — 7 אזרחים ממקומות שונים בארץ נתפסו השבוע בשעה שניסו לשדוד עתיקות. האזרחים נתפסו „על חם" על־ידי חוליות הפיקוח של אגף העתיקות במשרד החינוך והתרבות, שהתמחו במיוחד באיתור שודדי עתיקות.

האזרחים שנתפסו ניסו למצוא מטבעות וכלים עתיקים באמצעות מגלי מתכות, שהשימוש בהם אסור בתכלית האיסור לפי חוק העתיקות.

ה־7 נלכדו באתרים ארכיאולוגיים קדומים בקיסריה, בבית גוברין, במודיעין, בבית קשת ובשפרעם. נמסר, כי חוליות הפיקוח של אגף העתיקות במשרד החינוך מוסמכות לעצור כל אזרח העובר על חוק העתיקות ולהביאו למשטרה.

משרד החינוך הגיש נגד שבעת האזרחים תלונות במשטרה, ובקרוב הם יועמדו למשפט. העונש המירבי על העבירה שעברו הוא 2 שנות מאסר.

אלמקס
לכל המשפחה!

בתי־מרקחת

20.12.85

תל־אביב
סניטס — אבן גבירול 83 — 246003.
צפון — יהודה המכבי 33 — 445995.
ירושלים
סופר־פארם — ג. מסחרי גילה — 671873.
חיפה
הנשיא — שדי הנשיא 33 — 333312.
פתח־תקוה
הירקון — שטמפפר 24 — 910946.
בני־ברק—רמת־גן
אבי — תל־חי 34 רמת־גן — 742369.
בת־ים—חולון
קופת חולים — עין יהב 4, ז'ר־לין — 884854.
אהרון — הופיין 52 חולון — 889153.

רמת אשכול — פארול 15 פ. מסחרי — 810552 — מוצ"ש.
חיפה
בלפור — מסדה 1 — 662289.
פתח־תקוה
פינסקר — פינסקר 2 — 910505.
בני־ברק—רמת־גן
אסותא — דבוטינסקי 41 רמת־גן — 7511874.
בת־ים—חולון
כוזר — הביבה רייך 20 בת־ים — 583360.
המרכז — ככר וייצמן חולון — 845236.

21.12.85

תל־אביב
יהודה המכבי — יהודה המכבי 42 — 455198.
מעיין חיים — שדי ירושלים 49 יפו — 821607.
יהודה המכבי — יהודה המכבי 42 — 455198 — מוצ"ש.
מעיין חיים — שדי ירושלים 49 יפו — 821607 — מוצ"ש.
ירושלים
מרפאת רוממה — המ"ג 28 — 523191.

מוקד מידע מלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי־חולים עזרה ראשונה, מרפאות המתוחות בשבת וכחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.
בתל־אביב
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב. ביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ — טלפונים 03־433300, 03־433500.

מרפאות שיניים
לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר־כוכבא 49 תל־אביב — 03־284649 בימים א'—ה' בין 21.00 עד 23.00 בימי ו' וערבי חג בין 18.00 עד 24.00, שבתות וחגים — בין 15.00 עד 21.00.
חיפה
רחוב הנמן 26, קומה ג' — 04־523566 יום יום כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00.

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ
TEVA

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	6—2—	מעונן
אמסטרדם	4—10	מעונן
ב. איירס	21—31	בהיר
הלסינקי	15—4—	בהיר
הונג קונג	10—16	בהיר
לימה	10—11	מעונן
ז'נווה	2—2	מעונן
מוקיו	0—8	בהיר
טורונטו	7—4—	שלג
יוהנסבורג	13—25	מעונן
לונדון	9—12	מעונן
ליסבון	6—15	בהיר
מדריד	2—13	בהיר
מונטריאול	7—6—	שלג
ניו יורק	1—5	מעונן
סאו פאולו	15—20	מעונן
פאריס	7—9	מעונן
פרנקפורט	7—11	מעונן
ציריך	1—4	מעונן
ריו דה ז'נרו	23—34	בהיר
שטוקהולם	6—3—	מעונן
שיקאגו	11—5—	מעונן

swissair

הצעת רכש מטעם החברה לישראל בע"מ

בכנין: החברה הישראלית לספנות הספקה בע"מ (להלן „החברה").
הענין: רכישת כבות מסויימת של מניות ב„חברה".

1. להלן הודעת הבנק המרכז על פי סעיף 7 של הצעת הרכש מטעם החברה לישראל בע"מ, המפורסמת ביום 17.11.85.
2. לאור העובדה שהכמות הכוללת של המניות שהוצעה לחברה לישראל בע"מ עלתה על כמות המניות שהחברה לישראל בע"מ היתה נכונה לרכוש, הצרך חושב בהתאם לסעיף 6.2 להצעת הרכש.
3. לפי החישוב הנ"ל תרכוש החברה לישראל בע"מ מאת בעלי המניות ב„חברה" כדלקמן:
א. מניות רגילות בנות 0.1 שקל כ"א — 69.2% מתוך כמות המניות המוצעת, מעוגל ל־100 שקל ערך נקוב הקרובים.
ב. מניות רגילות בנות 0.5 שקל כ"א — 80.7% מתוך כמות המניות המוצעת, מעוגל ל־100 שקל ערך נקוב הקרובים.

בנק הספנות לישראל בע"מ 19.12.85

המרכז למורשת בן־גוריון קרית שדה בוקר — אוניברסיטת בן גוריון בנגב

הודעה על מילגות/מינויים

המרכז למורשת בן גוריון מעוניין לקלוט חוקרים, הסטוריונים ואנשי מדעי החברה, המתמחים בנושאים:
א) בן גוריון — האיש המנהיג ופועלו
ב) תקומת ישראל בארץ ישראל; ומהיה העדיפה לחקר התהוות החברה הישראלית ומקומה בקרב העמים.

תנאים: משרות חלקיות או מלאות, לתקופה של שנה ומעלה. מועמדים מתאימים יוכלו להשתלב על פי מינוי משותף של המרכז והמחלקות הרלבנטיות באוניברסיטת בן גוריון בנגב. חוקר שיתקבל לעבודה ישתתף בסמינר החוקרים של המרכז המתקיים בקרית שדה בוקר. קיימת אפשרות מגורים בדירות שירות ושימוש בשירותי מחקר במקום.
המועמדים מתבקשים לפנות עד ה־15.1.86 למנהל המרכז למורשת בן גוריון, קרית שדה בוקר, מיקוד 84990 בצירוף תולדות חיים והצעות מחקר.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו לעבודה הפנסיונר
אברהם ורם ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה
בתי זיקוק לנפט חיפה בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

אנו משתתפים באבלה הכבד של חברתנו לעבודה שאול יולנדה
במות **אביה** ז"ל
תנחומינו למשפחה האבלה
תנובה, סניף מחוזי ת"א
ההנהלה והעובדים

במלאות שלושים לפטירתו של יקירנו
יוסף רבינוביץ ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שני, י"א בטבת תשמ"ו 23.12.85 בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון בת־ים בשעה 15.00.
נפגשים ליד השער הראשי.
המשפחה

ליוסף מרגלית
מנהל האגף לבניה כפרית במשרד השיכון
תנחומים על מות
אביך ז"ל
המרכז החקלאי
המחלקה לבניה ושיכון

לחברנו מרסל כהן
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף קרית־היובל
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של חברתנו
רחל שטיפמן ז"ל
הלויה תתקיים היום יום שישי ח' בטבת תשמ"ו 20.12.85 בשעה 2 בבית העלמין באפק.
המשפחה
ובית אפק

ביום שלישי, י"ב בטבת תשמ"ו, 24.12.85
יום השנה לפטירתו של יקירנו
שמואל מרגולין ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
בשעה 14.00 בבית העלמין הישן חוף הכרמל, כניסה דרך שער ראשי. תחבורה מטעמו כ.ג.ס. נוה שאנן, רח' ויתקין 16 בשעה 13.15 ובבית סולל בונה - הדר הכרמל בשעה 13.30.
המשפחה
בית כור
בית סולל בונה

לעדנה ולרזי
ולקיבוץ גשר
אתכם באבלכם במות
דליקה ז"ל
בית מנרה

במלאות שלושים לפטירתו של יקירנו
צבי וייסמן ז"ל
נעלה לקברו לגילוי המצבה
ביום ראשון י' בטבת תשמ"ו 22.12.85 בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין בכנרת.
תודתנו נתונה לכל מנחמנו.
המשפחה

עם **עדנה ורזי סולודר**
אבלים על פטירתה ללא עת של
דליה ז"ל
מועצה מקומית
עמק הירדן וישוביה

מאה שערים · מאה שערים · מאה שערים · מאה שערים · מאה שערים

התחדשה המגמה החיובית במניות; צבירה בקרנות הסולידיות

מאת זהבה בר

יום המסחר האחרון של השבוע עבר על שוק המניות במגמה חיו־בית. יואף שבשבוע הקודם נרשמה ירידת השערים התזזית שהיתה במהלך השבוע החולף אך ההבדל למגמה החיובית שהחלה להתפתח עוד בתחילת החודש.

בניגוד לחששות יומי המסחר הקו־דמים, שבהם כל הגורמים הפע־ילים בשוק בבבגמה חיובית — עבר שהסתפי במידה מסוימת את באי הבורסה. גבנת הביקושים הק־יפה את כל המניות ה,,בכחות" ו,,מתאי כבדות" בשלב זה לא ברור שאם הפעילות החיובית בי קודה בגמים ,,סוף השנה" שתביא עד הי־31 לדצמבר 1985 לעליות שערים לצורך הצגת תשואות בי קרנות הנאמנות.

בכל מקרה ברור שהביקוש באותה סיבה לא תוכבן עד סוף השנה ,,בפעולת עשורים" בכן כל פעילי השוק כעיכים בתשואות החיוביות.

הסבר אחר למגמה החיובית בי שוק המניות בעוגן בציית פעי־לותו של הבנק הגדול יותר. זה האחרון עבר איבוד למגמה של קניות וזאת לאחר הקופה בבד־שבת יזומה בה הוא הקפיץ את אחזקותיו במניות השוק הופשי. השינוי בגישה של הבנק הגדול עלול להיות זמני בלבד ואז שוק המניות ימצא בפעם נוספת במבוכה. במקרה הזה הנ"ל הוא בהחלט יש לצפות לשוק מניות חיובי גם בימים הבא.

בשלב זה לא ברור האם עליית השערים בבורסה כהות תיקון טכ־ני בלבד או שהן מובילות לקראת מדרגת שערים גבוהה יותר. יש לזכור שבאינפלציה בשיעור נמוך של כמה אחוזים בחודש — רווח של 10 עד 20 אחוזים הינו רווח בהחלט ואין לצפות להרבה מעבר לכך.

צבירה בקרנות הסולידיות

במערכת קרנות הנאמנות נר־שמה אתמול צבירה מצומצמת של כספים.

בקרנות הנאמנות הסולידיות נר־שמה צבירה בהיקף של 4 מיליארד שקל בצד שבקרנות הנאמנות ה־מושקעות במניות לא היתה צבי־רת כספים חדשה.

ירידת שער חברה בינלאומי

מניות ,,בינלאומי" ירדו השבוע ב־שעור חד. המניות בנות 1 שקל ירדו במהלך השבוע ב־31.1% וה־מניות בנות 5 שקל ירדו ב־30.3%. יצויין שמאז תחילת החודש ירד שוערן של המניות בנות 1 שקל ב־54.3%.

נפילתה של חברת ,,קלריך" לא השפיעה במחושר על מניות חב־רות המקרקעין. אלו התנהגו ב־מהלך השבוע בהתאם למגמה ש־שררה בשוק.

ביקושים למניות המסחריות

עיקר הביקושים נרשמו אתמול למניות ,,הבנקים".

למניות ,,כלל תעשיות" נרשם עודף ביקוש של 14 מיליון שקל ע"נ ושוערן עלה ב־3.5% במחזור עסקות של 7 מיליון שקל ע"נ.

למניות ,,אר.די.בי פיתוח" נרשם עודף ביקוש של 3.9 מיליון שקל ע"נ ושוערן עלה ב־2.7%.

במניות ,,פועלים השקעות" עלו ב־4.6% תוך מחזור עסקות שהס־תכם ב־30% מעודף הביקוש ה־התחלתי. במניות ,,דיסקונט הש־קעות" נרשם עודף ביקוש של 6.9 מיליון שקל ושוערן עלה ב־4.3% תוך מחזור עסקות המהווה 50% בלבד מעודף הביקוש ההתחלתי.

יוצא מן הכלל מניות ,,כלל יש־ראל", אלו סבלו מעודף היצע של 4.8 מיליון שקל ע"נ — שי־בוקף ע"י כל סוחרי הבורסה ללא שינוי בשער.

היצעים בצמודים

באגרות החוב הצמודות נרשם עו־דף היצע התחלתי של 2.4 מי־ליארד שקל לעומת עודף ביקוש של 2 מיליארד שקל. תנודות ה־שערים בסדרות השונות התמצמו בכתבי אופציה לשני הכיוונים.

באגרות החוב הדולריות נרשם עודף היצע התחלתי של 3.5 מי־ליארד שקל. עיקר ההיצע נרשם בסידרה האחרונה של אגרות רמון (הונפקה לפני שבוע) ששוערן ירד ב־3.5% למחיר ההנפקה. למרות ירידת שוערן קיים רווח ל־אלו שהצטרפו להנפקה זאת בגין עמלת ההפרש המסתכמת ב־1.7%.

בשאר אגרות ,,רמון" נרשמו תנודות שערים של 0.5%, אגרות ,,אתמו" נסחרו ביציבות שערים בסגרות ,,גלבוע" נרשמו עליות שערים עד 3%.

אגרות מק"מ נסחרו אתמול לפי ריבית שבין 2.2 עד 2.5 אחוזים.

ביקוש מצומצם למניות ההסדר

למניות הבנקים ש,,בהסדר" נר־שם עודף ביקוש נמוך של 1.5 מי־ליארד שקל.

שעריהן של מניות ,,ההסדר" עלו בין 0.3 ל־0.5 אחוזים התשואה הדולרית בהן גבוהה ברמה שבין 12.1 עד 12.4 אחוזים.

[illegible]

שערי מטבע חוץ ליום 25.4.85

המטבע	השינוי בשקלים	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	− 4.00	1446.7	1511.8	1448.1	1513.3	1446.7	1511.8	1470.824	1489.176	1472.314	1490.685	1470.824	1489.176	1480.4
1 לירה שטרלינג	−20.80	2054.9	2147.4	2058.2	2156.0	2060.8	2155.7	2094.453	2120.586	2095.103	2121.245	2095.188	2121.331	2107.0
1 מרק גרמני	− 0.38	574.32	600.16	574.42	601.72	574.42	600.87	583.8920	591.1775	584.7159	592.0116	584.0079	591.2948	587.46
1 פרנק צרפתי	− 1.52	184.47	195.70	184.92	196.18	185.16	195.64	190.3979	192.7736	190.6402	193.0189	190.1517	192.5243	191.50
1 גילדן הולנדי	− 4.00	509.40	532.32	508.67	532.84	509.49	532.95	517.8958	524.3577	517.7826	524.2431	517.9869	524.4500	521.27
1 פרנק שוויצרי	− 5.85	683.53	714.29	683.39	715.87	683.53	715.00	694.9322	703.6051	695.6365	704.3162	694.9321	703.6031	699.04
1 כתר שוודי	− 1.50	187.58	196.02	187.80	196.72	187.54	196.18	190.7065	193.0860	191.1600	193.5452	190.6694	193.0484	192.01
1 כתר נורווגי	− 1.49	187.88	196.34	188.14	197.08	187.85	196.51	191.0161	193.3995	191.5082	193.8977	190.9912	193.3743	192.22
1 כתר דני	− 1.31	157.26	164.86	157.90	165.41	157.79	165.06	160.3952	162.3965	160.7330	162.7586	160.4501	162.4319	161.48
1 מרק פיני	− 2.18	262.75	274.57	262.36	274.33	262.65	274.75	267.1311	270.4642	267.0623	270.3946	267.0541	270.5660	268.89
1 דולר קנדי	− 3.30	1035.5	1082.1	1034.9	1084.1	1035.8	1083.5	1052.844	1065.981	1053.534	1066.680	1053.146	1066.286	1060.2
1 דולר אוסטרלי	+ 2.70	954.43	1049.8	988.55	1041.5	975.35	1041.8	1002.366	1014.873	1003.603	1016.125	1001.631	1014.128	1008.9
1 רנד דרא"פ	− 2.55	496.03	545.62	474.82	559.01	470.47	548.70	550.0882	556.9318	552.1180	559.0070	594.7940	556.6539	552.71
10 פרנק בלגי	− 2.55	279.23	291.80	277.26	294.54	279.12	291.97	285.2645	288.8239	286.3511	289.9837	285.4306	288.9920	287.40
10 שילינג אוסטרי	− 7.19	816.51	853.26	815.79	854.56	816.99	854.61	830.1298	840.4876	830.4086	840.7700	830.6220	840.9860	836.03
1000 לי איטלקיות	− 6.38	837.29	885.76	839.84	892.93	837.39	890.90	855.5282	866.2029	856.9836	867.6764	855.6276	866.5036	861.01
100 ין יפני	− 1.65	713.01	745.09	712.86	746.74	712.83	745.65	724.9009	733.9458	725.6350	734.6890	724.7223	733.7649	729.80
1 דינר ירדני	−11.00	3854.5	4093.0	3770.3	4012.1	3851.6	4067.7	—	—	—	—	—	—	3908.3
1 לי לבנוניות	− 2.45	—	—	—	—	66.70	85.37	—	—	—	—	—	—	81.120
1 לירה מצרית	− 2.30	803.22	852.95	799.76	851.06	797.99	847.45	—	—	—	—	—	—	832.73

דולר נוסעים: 1,755.6 · דולר שחור: 1,700—1,690 · דולר יציג: 1,480.4

שערי המניות

בנקים מסחריים

החברה (לפי סוג ע"נ)	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אגוד ש	13100	.1	+100	+.8
המזרחי 0.1	1130	445	+30	+2.7
המזרחי 0.5 א	394 קו		+19	+5.1
כללי לא מסחר	53500	25.6		
בנק צפון אמריק 1	— הפסקת מסחר —			
בנק צפון אמריק 5	— הפסקת מסחר —			
בנק צפון אמר' אפ1	— הפסקת מסחר —			
[illegible] 1.0 א	— הפסקת מסחר —			
[illegible] 5.0	— הפסקת מסחר —			
[illegible] 2	— הפסקת מסחר —			
ובינלאומי 5.0	2415 תב	1675	+150	+5.7
פ.י.ב.י 0.5	2425	3250	+80	+3.4

בנקים בהסדר ההצמדה

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אדיבי רג 100.0	77560	390	+260	+.3
אדיבי ב 100.0	79500	3.0		
אדיבי בב 2.0 א	471450	1.6	−500	−.1
אמד 0.1	57950	116	−50	−.1
דיסקונט ב	101000	5.4	−388	−.4
דיסקונט א	98485	96.9		
דיסקונט שה ב	11550	63.4	−149	−1.3
המזרחי ש	31698	834		
המזרחי מ	31800	26.3		
המזרחי שה 9	14450	115	−50	−.3
הפועלים בבב	125490	2.1	−4510	−3.5
הפועלים ש	52260	1678	+240	+.5
הפועלים מ	51960	1097		
כללי א 1.0	135120	7.8	−1800	−1.3
כללי אפ 9	151000		+1000	+.8
כללי שה 5	102500	.1	+161	+.2
כללי שה 7	6500		+100	+1.6
כלל 100.0	35280	2341	+200	+.6
כלל שה 9	45400	7.1		
כלל שה 11	12480	789		
מימון ומסחר 1.0	45595	31.2	+227	+.5
מימון ומסחר 5.0	22500 תב	4.0	−1500	−6.5

בנקים למשכנתאות

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אדנים 0.1	6928	30.2		
לאומי משכנתאות ש	3615	222	+150	+4.3
לאומי משכנתאות מ	3447	100		
כרמל ש	3100	45.0		
כרמל שה 1	2619			
בנין ב' 5.0	3250 תב	17.0	+170	+5.5
פת משכ ש	750	1200		
משכן ב ש	1850 תב	197	+110	+6.3
עצמאות 0.1	5400	20.0		
טפחות מכב ש	11400	18.8	−480	−4.0
טפחות רג ש	11400	43.3		
טפחות שה 1	6380	5.0	−90	−1.4
טפחות שה 2	3252	165	−45	−1.4
יעמד 1.0	645	50.0	−15	−2.3
יעמד 5.0	349 תב	100	+24	+7.4
מירב 1.0	1585	347	+5	+.3

מוסדות מימון

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
שלמון א ש	291 תב	4325	+14	+5.1
החקלאות מכב א	25900		−98	−.4
החקלאות מכב ב	168547			
לאומי תעשיה א ש	3590	41.7	−20	−.6
פתוח תעשיה מכב	— לא נסחר —			
פת תעש בב ג	— לא נסחר —			
פת תעש בב גג	— לא נסחר —			
פת תעש בב גגג	— לא נסחר —			
פת תעש בב ד	— לא נסחר —			
פת תעש בב דד	— לא נסחר —			
מרכז קבלנים 5.0	515 תב	1248	+29	+6.0
תיירות בב	171000			
כלל ליסינג 1.0 א	4382 תב	100	+352	+8.7
כלל ליסינג 5.0 ב	2085 תב	196	+150	+7.8
כלל ליסינג צ"ע	10500	4.6	−30	−.3

חברות ביטוח

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
שול סהר 1.0	— הפסקת מסחר —			
שול סהר שה 1	— הפסקת מסחר —			
אדום 0.1	2400	40.8	−20	−.8

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אדרס א 0.5	1318 תב	1336	−140	−9.7
בטוח מכנה 0.1	900		−12	−1.3
בטוח מכנה 0.5	435	226	+20	+4.8
הדר 1.0	985	66.6	−35	−3.4
הדר 5.0	430	940	−5	−1.2
הגנה ש	1940	2045		
הפניקס 0.1	3400	327	−130	−3.7
הפניקס 0.5	1800 תב	200	−290	−13.9
המגשר-הראל 1.0	4590	44.6	+40	+.9
המגשר-הראל 5.0	1910	582	−50	−2.6
ירדנה 0.1	— הפסקת מסחר —			
ירדנה 0.5	— הפסקת מסחר —			
מנורה 1.0	12981 תב	16.4	+681	+5.5
מנורה 5.0	4710	14.2	−90	−1.9
סהר 3 1.0	2238	78.2	−110	−4.7
סקורסה 0.1	4100	135		
צור ש	1191	193	−10	−.8
ציון השקעות 1.0	5750	10.0		
ציון השקעות 5.0	1354	57.0	−20	−1.5

מסחר

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
[illegible] 1.0	3000	16.5		
[illegible] 5.0	950		−10	−1.0
[illegible] אפ 1	489	90.0	+4	+.8
מגיר עזרא 1.0	3925			
מגיר עזרא אפ 1	3550			
[illegible] 1.0	— הפסקת מסחר —			
[illegible] 5.0	— הפסקת מסחר —			
כלל סחר 1.0	1894 תב	1089	+172	+10.8
קריסטל 1.0	3000	170	−120	−3.9
רסק 0.1	22275 תב	2.0	−2475	−10.0
רסק 0.5	4010	89.0	−210	−5.0
שופרסל א 2.0	4280	740	−95	−2.2
שופרסל ב 10.0	2400	2902	−50	−2.0

שרותים

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
דלק ש	3550	3179	−80	−2.2
הראל 1.0	2160	1.4	−40	−1.8
הראל 5.0	765 תב	101	−85	−10.0
מנות השקעה 0.1	9800	60.0	−200	−2.2
מנות השקעה 0.5	3985 תב	38.0	−300	−7.0
קרור 0.1	805 תב	171	−45	−5.3
קרור 1.0	196.0	2856		
חברת המזכל 0.1	— הפסקת מסחר —			
[illegible] 0.1	1950	81.7	−50	−2.5
[illegible] 0.5	685 תב	228	−41	−5.7
[illegible] 1.0 א	345	695	−24	−6.5
קונסורזים 0.1	720	138	+10	+1.4
קונסורזים 0.5	345	350	+5	+1.5
קופל 1.0	— הפסקת מסחר —			
קופל אפ 1	— הפסקת מסחר —			

מלונות ושרותי תיירות

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
גלי זהר 1.0	10010	9.2		
גלי זהר 5.0	3600	13.6	−2	−.1
מלונות דן 1.0	3150 תב	150	−300	−8.7
מלונות דן 5.0	2130	80.8	−70	−3.2
חוף האלמוג 0.1	— הפסקת מסחר —			
כנס 1.0	1720			
מלונות ירדן 1.0	2051	186		
מלונות יהלום 1	410	635	−17	−4.0

מחשבים ושרותי מחשב

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
דטה מיכון 1.0	1163 תב	49.8	−110	−8.6
ת.י.ל.ג 1.0	5250			
יעקא 1.0	2649 תב	65.0	+129	+5.1
יעקא אפ 1	2138	1.0		
כלל מחשבים 1.0	3470	170		
מ.ל.ל 1.0	4140	14.6	+22	+.5
מ.ל.ל 5.0	2400			
משוב מחשבים 1.0	1879			
[illegible] מחשבים 1	3385 תב	18.5	−180	−5.1
[illegible] מחשבים 5	1612	42.8		
תים מחשבים 1.0	1275	39.4	+5	+.4
תים מחשב אפ 1	12250	17.0	+50	+.4

אחזקות נדל"ן והשקעות

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
[illegible] גינדי 1.0	317 תב	773	−56	−15.0
[illegible] גינדי 5.0	286 תב	1144	−18	−8.0
ארזן מבנים 1.0	498	385	−13	−2.5
ארזן מבנים 5.0	196.0 תב	1178	−21.0	−9.7
אזורים 1.0	2273	1326	−25	−1.1
אילון 1.0	980	383		
אילון אפ 1	980	358	−20	−2.2
אל-רוב 1.0	1830	220	+10	+.6
אל-רוב 5.0	1710	100	+20	+1.2
אמגורים 1.0	729		−1	−.1
אמגורים אפ 1	565			
אפריקה 0.1	29000	284	−260	−.9
אפריקה 1.0	20960	533	−340	−1.6
ארזים 1.0	745 *	56.2	+15	+2.1
אלרון 0.1	7350	30.0		
אלרון 0.5	4280	81.3		
בן-יקר גת 1.0	2637	28.1		
ברנוביץ 1.0	1490	194	−30	−2.0
ברנוביץ 5.0	785	900	−5	−.6
ברנוביץ אפ 1	669	15.2	−1	−.2
דנקנר 1.0	2938 תב	362	−327	−10.0
דרוקר 1.0	538 תב	50.0	+30	+10.0
דרוקר 5.0	180.0	578	+7.0	+4.1
דרוקר אפ 1	135.0	196		
הדר 0.1	2800	50.0	−119	−4.1
הדר 0.5	1596			
הל.ב 0.1	— הפסקת מסחר —			
הל.ב 0.5	— הפסקת מסחר —			
נכסים ובנין 2.0	3610	3091	−190	−5.0
כ"ב-ים 0.1	5870	90.0	−110	−1.8
כ"ב-ים 0.5	4015	289	−57	−1.4
השקעות הישוב 1.0	24950	336	−650	−2.5
ישפרו 0.1	1755	311		
ישראלום 1.0	5462			
ישרס 10.0	6580	10.0	+100	+1.5

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
בנין פיתוח 1.0	4350	22.0	+200	+4.8
[illegible] 0.1	703	4086	+10	+1.4
[illegible] 1.0	1600			
[illegible] 5.0	790	8.9		
ב.ת.ב 1.0	1442	578	+40	+2.9
מבני בניה 1.0	261	1790		
מבני בניה אפ1	195.0	581	−12.0	−5.8
[illegible] בטון 1.0	1330	42.0	−70	−5.0
[illegible] 5.0	450	727	+12	+2.7
[illegible] 5.0	330 תב	567	+30	+10.0
בר-לב 1.0	275	310	+5	+1.9
בר-לב אפ 1	2786		−143	−5.0
לדינסטון 1.0	2313 תב	20.0	−257	−10.0
לדינסטון 5.0	500 תב	335	−55	−9.9
לדינסטון אפ 1	270 תב	500	−81	−23.1
ליפסין 1.0	515	362	−25	−4.6
ליפסין 5.0	255 תב	874	−15	−5.6
ליפסין אפ 1	165.0	580	−5.0	−2.9
[illegible] 0.5	14900	5.7	+200	+1.4
נכסי אדרים 1.0	3160 תב	1096	+260	+9.0
סהר השקעות 1.0	6600	30.0		
סהר השקעות 5.0	4600	29.6		
[illegible] מבב א	4580	470		
סופי 1.0	1316 קו		−70	−5.1
סופי 5.0	730 *	306	−13	−1.8
סופי אפ 1	540 תב	108	+45	+9.1
עפר ובלק 1.0	620	300		
קנדירה 0.1	920	19.4	+10	+1.1
קנדירה 0.5	441 תב	193	+40	+10.0
רובינשטיין 1.0	— הפסקת מסחר —			
רובינשטיין 5.0	— הפסקת מסחר —			
[illegible] 1.0	1588	157	+29	+1.9
[illegible] 5.0	953	57.0	+40	+4.4
רסקו מבכ	2800	122	−60	−2.1
רסקו רג	2800	107	−30	−1.1
רסקו אפ 1	2644		−6	−.2

חקלאות

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
מטעי הדר 0.1	2250	26.8	+50	+2.3
מטעי הדר 0.5	880	148	+35	+4.1
מהדרין 0.1	8700	88.5	+400	+4.8
נכסי הדרים 1.0	1570	350	+45	+3.0
פרי אור 0.5	3440 תב	255	+260	+8.2
[illegible] 5.0	7280 תב	183	+380	+5.5

מזון וטבק

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אסם 1.0	1138	40.0	+29	+2.6
אסם אפ 1	— לא נסחר —			
[illegible] 1.0	— הפסקת מסחר —			
גולדפרוסט 1.0	2935 קו		−155	−5.0
גולדפרוסט 5.0	980 תב	692	−50	−5.3
גולדפרוסט אפ 1	765 תב	130	+95	+14.2
דובק מכב ש	2500 תב	793	+150	+6.4
דובק מכב מ	2500 תב	1053	+150	+6.4
[illegible] 1.0	815 תב	304	+45	+5.8
[illegible] 5.0	384 תב	200	+22	+6.1
פרי-הה 1.0	4060	336	+145	+3.7
פרי-הה 5.0	1917	266		
טמפו בירה 1.0	7300	13.8	+200	+2.8
טמפו בירה 5.0	4500	22.2		
יצהר 1.0	980 תב	474	+50	+5.4
יצהר 5.0 א	610	1150		
[illegible] 1.0	10000	10.0		
[illegible] 5.0	4590 תב	60.0	−400	−8.0
[illegible] 1.0	4950	150	+100	+2.1
עלית 0.1	9710	60.0	−1	
עסיס 0.5	19749	7.0	+749	+3.9
[illegible] 1.0	1810	40.0	+5	+.3
שמן מבכ ש	3850 תב	99.1	+250	+6.9

טקסטיל והלבשה

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אתר 1.0	522	533	+10	+2.0
אתר אפ א	1650 תב	18.0	−100	−5.7
אפיס 1.0	1040	220	−11	−1.1
אפיס אפ 1	1998 תב	40.0	+144	+7.8
[illegible] 1.0	1160	70.0	+20	+1.8
[illegible] 5.0	750 תב	886	−50	−6.3
[illegible] 1.0	— הפסקת מסחר —			
[illegible] אפ 1	— הפסקת מסחר —			
ארגמן רג ש	3970			
אתא ג 1.0	— הפסקת מסחר —			
אתא ג 0.1	— הפסקת מסחר —			
דלתא-גליל 1.0	3140	408	+148	+4.7
דלתא-גליל 3.0 א	2240	316		
כיתנות באחור 1	— הפסקת מסחר —			
כיתנות באחור 5	— הפסקת מסחר —			
כיתנות אפ 1	— הפסקת מסחר —			
[illegible] 1.0	2120	342	+90	+4.4
[illegible] 5.0	1639 תב	190	+149	+10.0
[illegible] 1.0	3230	145	+99	+3.2
[illegible] 1.0	3707 קו		+177	+5.0
[illegible] 5.0	2370	211	+100	+4.4
[illegible] 1.0	— הפסקת מסחר —			
[illegible] אפ 1	— הפסקת מסחר —			
[illegible] 1.0	1565	.1		
להורה 0.1	1201	.1	−5	−.4
להורה 0.4	420 תב	1050	+35	+8.5
לירנה 1.0	475	850	+20	+4.4
[illegible] 1.0	550	769	−18	−3.2

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
[illegible] אפ 1	1180	23.9	−11	−1.0
מקס 0.1	22000		−657	−2.9
מקס 0.5	5060 תב	21.1	+254	+5.3
עיט 1.0	8455			
עיט 5.0	3970	111		
עמק 1.0	1405	126	−45	−3.1
פולגת א 0.1	7100	274	+200	+2.9
פולגת ב 0.4	4070	1100	+170	+4.4
[illegible] א 0.5	2970	200	+120	+4.2
[illegible] 1.0	770	427	−40	−4.9
[illegible] 1.0	8545	31.2	+200	+2.4
[illegible] 1.0	4240	364	+61	+1.5

מתכת ומוצריה

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
[illegible] 5.0	1278 תב	21.7	+116	+10.0
[illegible] אפ 1	1090	28.7	−15	−1.4
אורדן 10.0	13050	74.1	+150	+1.2
אורדן 50.0	10300	3.0	+150	+1.5
כבלים ש	10600	1.5	+100	+1.0
[illegible] 1.0	5200	50.0	+108	+2.1
[illegible] 5.0	3840	55.2	+30	+1.0
קופסאות פח 1.0	790	4302	+32	+4.2
קופסאות פח 5.0	580	157		
מודן 1.0	470	462	+13	+2.8
מודן אפ א	400	250		
מתכת טרום 1.0	1850	65.0	+51	+2.8
מתכת טרום אפ 1	1320	31.3		
כבלי ציון 1.0	1940 תב	610	+140	+7.8
כבלי ציון 5.0	645 תב	2989	+50	+8.4
כבלי ציון אפ	695 תב	900	+50	+7.8
[illegible] 1.0	— הפסקת מסחר —			
[illegible] 5.0	— הפסקת מסחר —			
נחושתן 0.1	7350 תב	28.0	+400	+5.8
נחושתן 0.5	2780 תב	140	+140	+5.3
[illegible] 3.0	1150	100	−15	−1.3
[illegible] פלדה 1.0	3800	2.5	+20	+.5
[illegible] 1.0	7260	50.0		
[illegible] 5.0	3760	180		
קליל 1.0	2140	72.0	−20	−.9
קליל 5.0	1099	150	+29	+2.7
שלדות 5.0	1370	24.0	+29	+2.2
תעשיות לכיש 1.0	1015	46.0	+45	+4.6
תעשיות לכיש 5.0	550	166		

אלקטרוניקה ואופטיקה

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אלביט 3.0	426000	37.8	+10000	+2.4
אלקו 0.1	3201 תב	66.9	+290	+10.0
אלקו 0.25 ש	2565	156		
אלקו 0.25 מ	2240	55.5		
אלקטרה 0.1	12650	7.8	−200	−1.6
אלקטרה 0.5 א	6150	25.0	−50	−.5
אלרון 3.0	391500	28.5	−2000	−.5
אורית 1.0	32850	65.8	+1300	+4.2
כלל תעש אלקטר'	2650	1758	+65	+2.5
ספקטרוניקס 1.0	1660 תב	481	+90	+5.7
ספקטרוניקס 5.0	1145	772		
[illegible] 1.0	1570	91.4	+30	+2.0
[illegible] 5.0	770	919	+10	+1.3
ציקלון 1.0	4580	24.2		
ציקלון 5.0	2260	226		
[illegible] אולר 1	3850 תב	228	−220	−6.7
[illegible] אולר 5	1550	39.0	−50	−3.1
ת.א.ת 1.0	2950	26.0	−49	−1.6
ת.א.ת 5.0	1110	92.1	+40	+3.7
ת.א.ת אפ 1	7915			
תדיראן 1.0	3950	50.0	+150	+4.0

מוצרי בניה

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
א.פ. כלל בנין 1.0	3030 תב	896	+261	+9.4
[illegible] 5.0	4096	117	−84	−2.0
אקרשטיין 1.0	790	144	−16	−2.0
אקרשטיין 5.0	705 תב	175	+60	+9.3
[illegible] 1.0	7550			
[illegible] 5.0	4200			
בר-כון 1.0	1706			
בר-כון 5.0	555			
בר-כון אפ 1	382	50.0	−40	−9.5
המסלול 1.0	900	150	+80	+8.5
המסלול 5.0	450	26.0		
[illegible] 1.0	5700			
[illegible] 5.0	1210		+40	+3.4
מ.ל.ב 1.0	860	50.0	+20	+2.4
מ.ל.ב 5.0	343 קו		−18	−5.0
[illegible]	1701 תב		+100	+6.3
[illegible] ולפמן 1	12371			
[illegible] ולפמן 5	7180			

תעשיות ומוצרים כימיים

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
[illegible] 5.0	13600	18.1		
[illegible] ב 200.0	760	207		
גל תעשיות 1.0	4850	40.0	+120	+3.1
גל תעשיות 5.0	2340	50.0	+100	+4.5
[illegible] 1.0	3360 תב	32.1	+185	+5.9
רשפים 0.1	9800 תב	30.6	+600	+6.5
רשפים 0.5	3370	188	+70	+2.1
חיפה כימיקל 10.0	780 תב	2496	+42	+5.7
טבע ש	50400	256	+950	+1.9
טבע אפ 4	49800	30.7	+600	+1.3

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
ליפסקי 1.0	856	183		
ים המלח 0.1	12340	1487	+540	+4.6
[illegible] 10.0	387	7312	+7	+2.3
מקסימה 1.0	3500	2.3		
מקסימה 5.0	1370	127	−50	−3.5
מקסימה אפ 1	1540			
[illegible] כימיקל 1.0	4290	40.0	+190	+4.6
סנו 1.0	7100	100	+100	+1.4
סנו 5.0	3360	40.0		
קים כימיקל 1.0	4700	8.4		
קים כימיקל אפ 1	4190	29.9		
ת.ג.ל 1.0	1262 תב	54.1	−140	−10.0
ת.ג.ל 5.0	633 תב	156	−70	−10.0
[illegible] 5.0	4500	.9		
[illegible] 10.0	7500	6.4	−120	−1.6
[illegible] א 5.0	2800	86.7		

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
[illegible] 1.0	5650	60.5	−50	−1.4
[illegible] 5.0	1980	50.0	−100	−4.8
[illegible] 1.0	2128	55.0		
[illegible] אפ 1	1964	54.5	+1	+.1
יאה 1.0	3550	12.0	+100	+2.9
לבידי אשקלון 1	290	960	+10	+3.6
לבידי אשקלון אפ1	395 תב	170	+21	+5.6
[illegible] ב 0.5	17000	9.8		
מפעלי נייר 10.0	131000	54.6	+4000	+3.2
סקאנדיה 1.0	1240	33.3	+40	+3.3
רים 0.1	2400	38.0		
רים 0.4	1110	400		
[illegible] ב 0.2	10700	18.4		

תעשיות שונות

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אלומית 1.0	3900	100		
אלומית 5.0	1890			
[illegible] 1.0	1880	161	−10	−.5
[illegible] 5.0	940	116	+40	+4.4
[illegible] אפ א	585	72.1	−15	−2.5
[illegible] 1.0	7300	5.4	+150	+2.1
[illegible] 1.0	4350	28.0	+80	+1.9
[illegible] 5.0	2110 תב	85.0	+110	+5.5
[illegible] 1.0	5700	42.6	−100	−1.7
[illegible] 5.0	2700	145		

השקעות תעשיה

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
מרכזית ב 0.1	5355	218	+254	+5.0
כור בכ' 1.0	4700000	.3	+	+2.2
כלל תעשיות 1.0	1180	6900	+40	+3.5
[illegible]	465	2048	+18	+4.0
[illegible] אפ 1	340	2039		

חברות השקעה

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
[illegible] ש	3690 תב	283	+190	+5.4
[illegible] פיתוח 2.0	2910	2804	+75	+2.7
[illegible] 0.1	1270	467	−40	−3.1
[illegible] 0.5	655 תב	48.9	−45	−6.4
אלגר ש	3580	94.4	+108	+3.1
אלגר מ	3510	15.0	+40	+1.2

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אלרן ש	1800	1180		
אלרן מ	1900 תב		+100	+5.6
אמישר בב 1.0	27500	1.2	+1300	+5.0
[illegible] 1.0	684	475	−2	−.3
[illegible] 5.0	549			
[illegible] 1.0	1430			
חברה לישראל 1.0	2557	450	+7	+.3
חברה לישראל 5.0	1261 קו		+60	+5.0
הלפמן 0.1	56000			
הלפמן 1.0 ש	15500	18.1	+500	+3.3
[illegible] 0.5 א	7490	63.6		
[illegible] השק ש	3870	989	+170	+4.6
לאומי השק 0.1	3970	373	+60	+1.5
דיסקונט השק ש	3785	3089	+155	+4.3
מזרחי השק ש	7845	28.8	+500	+6.8
כור השק אגח 124	8501			
[illegible] 1.0	2427	58.0	+115	+5.0
[illegible] 5.0	375	2275	+14	+3.9
[illegible] ש	7180	124		
ירדן א 0.1	1750	296	−85	−4.6
כלל ישראל 10.0	1850	6886		
כלל ישראל 50.0	1258	1106	+51	+4.3
לנדיס 0.1	5940	14.0		
לנדיס 0.5	1980	184		
מנור 0.1	5312	40.0	+112	+2.2
מנור א 0.5	2604		+60	+2.4
עין השק ב 0.1	1890	48.3		
עין השק ב 0.5	740	110	+34	+4.8
[illegible] השק ש	18440 תב	312	+1000	+5.7
[illegible] א 0.1	5285	195	+100	+1.9
[illegible] 0.5	2371 תב	229	+120	+5.3
פריון ב 2.5	1140 תב	958	+100	+9.6

מחקר ופיתוח

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אמצעים מתוחכמים	1850			
אמצעים אפ 1	1532 תב	12.4	−100	−6.1
גליל טכנולוגיות	362	1050	+7	+2.0

חיפושי נפט

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
דלק חיפושים 1.0	2800	43.1		
דלק חיפושים 5.0	1465	80.0	+25	+1.7
פז חיפושי נפט	10000			
סראיל 1.0	1636			
סראיל 5.0	560	100		
סראיל אפ 1	489	80.0		
י.נ.א.ל 5.0	1040	1276	+50	+5.1
מ.נ.ג 1.0	1731 תב	74.0	+110	+6.8
מ.נ.ג 5.0	710	2090		
סיסמיקה 1.0	1168 קו		−62	−5.0
סיסמיקה 5.0	403 קו		−22	−5.2
סיסמיקה אפ 1	220 תב	745	−60	−21.4
פראיל ב 0.1	2120	210	+20	+1.0
צפון אמריק נפט 1	220	90.0	+1	+.5
צפון אמריק נפט 5	161.0	568	+6.0	+3.9
צפון אמריקנפט אפ	399			
נפטא ש	850100	2		

מניות הנסחרות במט"ח

החברה	השער אתמול	המחזור באלפי שקל ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
בזית מ	232			

שערי קרנות נאמנות

ליום 19.12.85

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון
אב	3358.35	3342.06
אבוקה	21764.37	21550.33
אביבי	24935.94	24689.23
אגוז	-	-
אדיר	1181.30	1157.70
אדום	1251.39	1227.49
אופיר	1401.55	1373.70
אור	411.09	402.40
אורון	-	-
אורלי	18129.61	17908.68
אירן	-	-
אייל	2743.74	2690.23
איילת	3586.42	3508.88
אירוס	3881.26	3795.78
איתן	1061.17	1039.28
אלון	-	-
אלמוג	2783.82	2750.02
ארז	515.42	505.51
אש	111.12	108.68
אשל	-	-
אתגר	-	-
בדולח	1390.93	1363.68
ברוש	-	-
ברק	-	-
ברקת	11667.81	11438.07
בשן	997.49	977.75
גבע	770.68	759.47
גורן	7724.59	7574.85
גיא	6979.68	6876.04
גיל	1808.13	1773.02
גלית	477.71	471.83
דובדבן	-	-
דוכיפת	3185.30	3123.06
דולב	-	-
דורון	1150.03	1127.93
דותן	207.60	203.54
דליה	310.65	304.54
דן	-	-
דנית	-	-
דרור	2968.57	2910.65
דקל	-	-
הדס	24138.22	23907.50
הדר	351.26	344.35
הבניה	2029.64	1982.05
חמד	14523.78	14317.30
זיו	13906.92	13700.58
זמיר	2780.50	2725.76
חמנית	126.70	124.01
חלמיש	8879.33	8707.36
חומש	1092.02	1065.90
טל	3181.27	3134.92
יובל	3985.77	3938.54
יהלום	1217.28	1193.91
יטבתה	27352.42	27080.96
ישפה	1020.54	998.55
כוכב	3440.24	3373.79
כחל	118.03	116.63
כלנית	341.21	334.49
כספית	9494.52	9399.86
כרמל	110.37	108.07
כתר	811.99	795.69
להב	2921.90	2864.86
למשקיע	85607.00	83883.10
לפיד	7339.21	7194.80
לקט	1362.66	1334.18
לשם	11415.39	11192.90
מגמה	32337.30	32015.92
מבחר	876.87	859.45
מבטח	2507.00	2483.60
מגד	193.41	190.62
מגן	2249.40	2299.10
מגל	1097.73	1077.09
מור	901.15	888.40
מורן	547.45	538.45
מטה	21673.68	20964.03
מיטר	683.74	670.31
מעוף	2443.10	2395.70
מעיין	637.30	625.36
מקשה	11803.95	11578.73
מרגלית	819.08	803.18
מרום	861.33	844.93
נגה	18804.54	18525.42
נורית	7413.83	7270.16
נס	305.65	299.37
ניל	2897.39	2853.71
[illegible]	323.52	317.16
[illegible]	113.58	111.34
סלע	11838.70	11606.75
סנונית	3570.08	3500.21
סער	3811.30	3771.75
ספיר	8620.50	8577.61
עדיף	7137.13	7005.38
עדית	25055.59	21627.87
עדן	5072.40	5001.26
[illegible]	1173.05	1146.20
[illegible]	1906.96	1889.23
[illegible]	1006.32	984.28
ערמון	-	-
פז	1072.70	1051.24
[illegible]	1079.03	1057.67
צופית	1193.40	1170.14
[illegible]	765.33	748.56
[illegible]	5435.40	5360.37
צורית	1397.89	1370.60
קלע	1457.28	1449.73
[illegible]	14982.63	14849.63
רקפת	350.73	343.83
רשף	4242.08	4183.78
[illegible]	3456.48	3389.36
[illegible]	12650.02	12385.59
שירה	26442.33	25926.82
שמיר	61783.51	60559.36
[illegible]	441.21	434.97
[illegible]	-	-
שקד	-	-
תאנה	-	-
תבור	697.46	687.41
תומר	-	-
תירוש	374.71	370.26
תמר	-	-
תמה	-	-
תרשיש	1208.13	1184.36
תשרי	339.58	337.96

* קרן מנותה
** בלי דיבידנד
*** בלי מניות הטבה

שערי אגרות חוב

סדרה	השער	השינוי
3% מלווה פריה (גליל)		
קב' 201 תשואה +2.98%		
3601	29772	+25
3602	22406	+23
קב' 202 תשואה +2.87%		
3603	29609	+267
3604	22978	+244
קב' 203 תשואה +2.73%		
3605	20729	+18
3606	19526	+16
3607	18135	+14
3608	17512	+15
קב' 204 תשואה +3.30%		
3609	16536	+248
3610	14904	+227
3611	14388	+223
3612	13960	+219
קב' 205 תשואה +3.13%		
3613	13081	+143
3614	12543	+139
3615	11576	+130
3616	10590	+121
קב' 206 תשואה +3.69%		
3617	9832	−216
3618	9321	−209
3619	8565	−195
קב' 207 תשואה +3.60%		
3620	8289	−187
3621	7868	−180
3622	7089	−165
קב' 208 תשואה +3.65%		
3623	6629	+6
3624	6239	+6
קב' 209 תשואה +3.65%		
3625	5696	−114
3626	5264	−107
3627	4878	−100
קב' 210 תשואה +3.70%		
3628	4473	+4
3629	4187	+3
3630	3955	+3
קב' 211 תשואה +3.70%		
3631	3629	+10
3632	3491	+9
3633	3295	+9
קב' 212 תשואה +3.48%		
3634	2942	−83
3635	2780	−80
3636	2676	−77
קב' 213 תשואה +3.75%		
3637	2466	+28
3638	2294	+27
3639	2098	+24
קב' 214 תשואה +3.85%		
3640	1765	+52
3641	1528	+45
קב' 215 תשואה +3.57%		
3642	1353	+1
3643	1173	+1
קב' 216 תשואה +3.50%		
3644	1074	−18
3645	967.6	−16.2
4¼% מלווה פריה (גליל)		
קב' 251 תשואה +4.19%		
3701	817	+0.1
קב' 252 תשואה +4.11%		
3702	628.2	−0.4
קב' 253 תשואה +3.97%		
3703 א'	561.6	−4
3704	481	−3.5
קב' 261 תשואה +4.17%		
3751	257.2	−2
קב' 262 תשואה +3.72%		
3752	104.3	+3
3753	99.9	+2.9
קב' 271 תשואה +4.26%		
3901	92.5	+1.4
3902	88	+1.3
3102	הפסקה	מסחר
3103	265000	
3104	295000	
3105	243500	
3106	238000	+4340
קב' 405 תשואה +2.70%		
3107	238815	−2000
קב' 406 תשואה +2.50%		
3108	223915	+188
קב' 407 תשואה +2.80%		
3109	220987	+185

סדרה	השער	השינוי
קב' 408 תשואה +2.70%		
3110	220467	−718
קב' 409 תשואה +2.70%		
3111	215295	−1157
קב' 410 תשואה +2.70%		
3112	212912	−745
קב' 411 תשואה +2.70%		
3113	215192	−310
קב' 412 תשואה +2.70%		
3114	207872	−624
קב' 413 תשואה +2.70%		
3115	206100	−777
קב' 414 תשואה +2.70%		
3116	198538	−1275
קב' 415 תשואה +2.01%		
3117	208631	+171
קב' 416 תשואה −1.76%		
3118	208167	+3996
5%/4% מלווה פיתוח (80% הצמדה)		
קב' 501 תשואה +3.50%		
3201	169922	−1763
קב' 502 תשואה +2.58%		
3202	171426	+131
קב' 503 תשואה +3.50%		
3203	172468	−1137
3204	168700	−1203
קב' 504 תשואה +2.90%		
3205	168106	+142
קב' 505 תשואה +2.55%		
3206	166153	−886
3210	161986	−930
קב' 506 תשואה +2.80%		
3211	157329	+133
3212	154690	+131
קב' 507 תשואה +2.59%		
3213	149108	+931
3214	143302	+937
קב' 551 תשואה +2.45%		
3501	143238	−382
קב' 552 תשואה +2.80%		
3502	140546	−283
3503	125657	−253
3504	122963	−264
3505	119846	−281
קב' 701 תשואה +3.90%		
3521	122362	+324
3524	110441	+310
קב' 702 תשואה +3.60%		
3522	117880	−16
3523	111285	−20
קב' 703 תשואה +3.55%		
3525	109066	−24
3526	108945	−28
3527	106737	−27
3528	103856	−31
קב' 704 תשואה +3.86%		
3529	103882	+385
3530	100476	+376
3531	100464	+384
3532	97230	+373
3533	97100	+382
3534	94419	+360
קב' 705 תשואה +3.80%		
3535	94847	+1038
3539	86644	+1003
קב' 706 תשואה +3.95%		
3536	91324	+80
3537	91162	+80
3538	85803	+75
3540	85606	+74
3541	82689	+72
3542	82573	+64
3543	78473	+60
קב' 707 תשואה +3.85%		
3544	82462	+140
3546	80459	+138
3547	80174	+138
3548	80032	+138
3550	75952	+132
3551	75482	+131
קב' 708 תשואה +3.90%		
3545	79857	+69
3549	75476	+66
3552	69228	+61
3554	69071	+60
3555	69071	+60
קב' 709 תשואה +4.00%		
3553	68414	+60
3571	59194	+51

סדרה	השער	השינוי
קב' 710 תשואה +3.88%		
3556	65798	+57
3558	65707	+58
3559	63340	+55
3560	59951	+53
3561	59685	+52
קב' 711 תשואה +3.90%		
3557	66488	+361
3572	60311	+342
קב' 712 תשואה +3.88%		
3573	59816	+52
3574	55137	+48
3577	55111	+48
3578	50845	+44
קב' 713 תשואה +4.00%		
3575	54631	+48
3576	54388	+48
3579	50149	+44
קב' 714 תשואה +4.00%		
3580	46818	−295
3581	42562	−275
3582	39211	−260
3583	36418	−251
קב' 715 תשואה +3.20%		
3584	37219	+954
3585	35261	+923
3586	31939	+854
3588	31911	+869
קב' 716 תשואה +3.79%		
3587	31394	+28
3591	28592	+25
3592	28542	+25
3593	28466	+25
קב' 717 תשואה +3.80%		
3589	28467	+112
3594	27124	+108
3596	25907	+104
3597	25770	+104
קב' 718 תשואה +3.88%		
3590	28204	+24
3595	26848	+23
5% מלווה פיתוח (בריה כפולה)		
קב' 101 תשואה +3.50%		
2001	118970	−137
2002	118449	−139
קב' 102 תשואה +3.65%		
2003	113590	+98
קב' 103 תשואה +3.70%		
2004	114543	−735
קב' 104 תשואה +3.75%		
2005	107004	+93
2006	106869	+92
2007	104745	+91
קב' 105 תשואה +3.75%		
2008	103548	+90
2012	101321	+88
2015	98657	+85
קב' 106 תשואה +3.40%		
2009	106281	−388
קב' 107 תשואה +3.85%		
2010	104284	+90
2011	102259	+89
2013	102214	+90
2014	99475	+86
קב' 108 תשואה +4.00%		
2016	100224	+88
2018	97565	+85
2021	94318	+83
קב' 109 תשואה +3.80%		
2017	97052	+85
2019	96754	+84
2020	93921	+82
קב' 110 תשואה −1.41%		
2022	101493	+102
קב' 111 תשואה +3.90%		
2023	89142	−157
קב' 112 תשואה +3.05%		
2024	84177	+72
2027	81758	+69
2031	78122	+67
קב' 113 תשואה +3.30%		
2025	85089	−160
2026	84645	−160
קב' 114 תשואה +3.00%		
2028	82666	+70
2030	78649	+60
קב' 115 תשואה +2.55%		
2029	78167	+399
2033	74881	+392

סדרה	השער	השינוי
2035	68758	+368
קב' [illegible] תשואה +3.93%		
2032	79221	+61
2034	74836	+63
2036	68696	+59
קב' 117 תשואה +0.70%		
2037	69296	−100
2052	58518	−94
קב' 118 תשואה +4.00%		
2038	63275	+153
2040	60853	+150
2051	57541	+148
קב' 119 תשואה +3.35%		
2039	61432	+150
2041	58168	+144
קב' 120 תשואה +2.90%		
2053	54905	+46
קב' 121א תשואה +0.70%		
2054	54110	+43
קב' 3121 תשואה −0.17%		
2056	51754	+40
קב' 3121 תשואה −0.14%		
2058	47155	+35
קב' 1121 תשואה −1.09%		
2060	45197	+33
קב' 122א תשואה +2.70%		
2055	51070	+43
קב' 3122 תשואה +2.05%		
2057	48368	+40
קב' 3122 תשואה +0.65%		
2059	46330	+1385
קב' 123א תשואה −0.32%		
2061	34704	+168
קב' 123 תשואה −1.30%		
2062	33095	+412
2063	32227	+23
פתוח 6001	102000	−1500
פתוח 6002	98316	−3060
פתוח 6003	96000	−2000
פתוח 6004	96900	+125
ארמון צמוד דולר ריבית קבועה		
קב' 601 תשואה +5.80%		
ארמון סד' 2501	155.8	−0.3
ארמון סד' 2502	153.1	−0.3
ארמון סד' 2503	148.3	−0.2
קב' 602 תשואה +5.83%		
ארמון סד' 2504	147.5	−0.3
ארמון סד' 2505	141.9	−0.3
קב' 603 תשואה +4.00%		
ארמון סד' 2506	140.5	+3.8
ארמון סד' 2507	135.7	+3.8
קב' 604 תשואה +1.49%		
ארמון סד' 2508	106.0	−0.2
רשון צמוד דולר ריבית קבועה		
קב' 901 תשואה +6.80%		
רשון 7001	238.4	−1.3
רשון 7002	231.1	−1.3
קב' 902 תשואה +6.70%		
רשון 7003	221.7	+0.3
רשון 7004	211.4	+0.3
קב' 903 תשואה +6.70%		
רשון 7005	197.6	+0.6
קב' 904 תשואה +6.90%		
רשון 7006	185.1	−0.4
קב' 905 תשואה +6.89%		
רשון 7007	172.8	−0.9
רשון 7008	164.2	−0.9
קב' 906 תשואה +7.00%		
רשון 7009	158.4	−2
קב' 907 תשואה +6.93%		
רשון 7010	149.7	−0.7
קב' 908 תשואה +6.90%		
רשון 7011	141.7	+0.6
רשון 7012	136.8	+0.7
קב' 909 תשואה +6.84%		
רשון 7013	129.5	+1
קב' 910 תשואה +6.80%		
רשון 7014	112.6	+0.7
קב' 911 תשואה +7.16%		
רשון 7015	95.7	−3.6
גלבוע ריבית משתנה		
קב' 801 תשואה +1.60%		
גלבוע 6101	12443	−19
קב' 802 תשואה +2.25%		
גלבוע 6102	7402	−144
קב' 803 תשואה +2.35%		
גלבוע 6103	6611	−10
קב' 804 תשואה +2.23%		
גלבוע 6104	6164	+21
גלבוע 6105	5865	+20
קב' 805 תשואה +2.10%		
גלבוע 6106	5709	+77

בק"מ נייד
השקעה כדאית
לטווח קצר בריבית משתנה
...ריבית במרווח קבוע מה פריים, הגבוה מבין השניים
בנק לאומי

דיילות האוויר והקרקע של „סוויסאיר" זכות בימים אלה למדים חדשים, שעוצבו במיוחד להן על־ידי מעצבי אופנה שווייצים. המדים החדשים כוללים מערכת חדשה של חולצות, שמלות, חצאיות ובלייזרים, תפורים מבדי ג'רסי בלתי קמיטים נעימים גם בטמפרטורות חמימות, כפי ששוררים במטוסים או במשרדים המחוממים. המדים תוכננו במיוחד כך שיאפשרו נוחות מירבית ותנועה חופשית גדולה לדיילות בשעת עבודתן והם מתאימים לנשים בכל מיגוון הגילים מ־20 ועד 60. המדים תוכננו בצבעים של כחול כהה וצבע־חול, התואמים את הצבעים בתוך המטוסים.

עשר עצות טובות לחורף

מאת רחמים בן

1. בחורף הקפד עוד יותר על תקינות רכבך: גם מערכות לא־בטיחותיות, כגון מצבר, יגרמו לך צרות צרורות, אם לא יהיו תקינות, ויגרמו לך להסתבך שלא לצורך. כמובן, מערכות כגון הגה, בלמים, צמיגים, אורות חייבות להיות במצב תקין לחלוטין בכל עת.
2. בחורף סע לאט יותר: בתנאי ראות קשים ובכביש רטוב הקטן מהירותך לפחות ב־10 קמ"ש, בהשוואה למהירותך במזג אוויר נאה. הקטנת מהירותך מ־90 ל־80 קמ"ש תעלה לך ב־4 שניות מזמנך לכל קילומטר, אך תקצר את מרחק העצירה שלך ב־16 מטרים!
3. בחורף סע לאט בשלוליות, לפני עיקולים ולפני מקומות בהם אתה נדרש לעצור תכופות. בנסיעה מהירה אתה עלול להחליק (לרחף) ולאבד כליל את השליטה ברכב. גם אין לדעת איזה בור מוסתר מתחת לשלולית. בלום בהדרגה, בעדינות ובעוד מועד.
4. בחורף כל צומת חשוד: סכנת ההחלקה בחורף והקושי לראות רכב אחר מגבירים את הסכנה בצמתים. אל תשכח, שאף אם אתה נוהג ללא דופי, הנהג האחר בכל זאת עלול לפגוע בך בצומת. לכן כבדהו וחשדהו (בעיקר – חשדהו).
5. בחורף חניה בכביש היא הרת־אסון: רכב חונה בכביש (בגלל הרתיעה מירידה וחניה בשוליים), מהווה מכשול, שבחורף קשה לראותו, וגם כשנראה, קשה יותר להתחמק ממנו. חנה רק במקומות בטוחים המיועדים לכך, הרחק מהכביש.
6. בחורף הדלק אורותיך: בגלל השימוש באורות־מעבר (ולא באור חניה!) רואים אותך טוב יותר ואפשר למנוע התנגשות בך באופן טוב בהרבה. שמור ברכבך נורות רזרביות, למקרה שאחת הנורות תישרף.
7. בחורף נקה את פנסיך הקדמיים והאחוריים תכופות: זכור, כי כשהשמשה מלוכלכת, גם הפנסים מלוכלכים, אך אין מגב שינקה אותם. שמור ברכבך מטלית לצורך זה.
8. בחורף הפש במיוחד את הולכי־הרגל והיזהר מפני פגיעה בהם. בחורף קשה יותר להבחין בהולכי־הרגל וגם התנהגותם מקשה עליך. חפה בנהיגתך הטובה על שגיאותיהם.
9. בחורף אוורר בצורה טובה את רכבך ואל תסע ברכב אטום. אדים על השמשות וגאזים העלולים לחדור לרכב הם גורמים הרי־אסון.
10. בחורף השתדל לנסוע פחות. רווה נסיעות לא־חיוניות, השתדל לרכז כמה נסיעות ארוכות לנסיעה אחת ושקול שימוש בתחבורה ציבורית או בהסעים משותפים. השתמש בטלפון במקום לנסוע (אם אתה יכול להשיג קו).

עוד לפני שהפורד סקורפיו הוצעה לציבור למכירה בה נמצאים המשרדים הראשיים של חברת פורד, קראה במערב־אירופה, נמכרו 12.000 מכוניות בשווי של 144 למטוסי הבואינג 747 שלה בשם „קליפר סקורפיו" לכבוד מיליון דולר ויותר ב־15 מדינות שונות. חברת־התעופה המכונית החדשה של חברת פורד. זו הפעם הראשונה זה פאן־אמריקן, אשר תנכה קו טיסה ישיר מלונדון לדטרויט, שנים רבות, שחברת התעופה נותנה שם חדש לצי של 120 מטוסים.

1000 מטוסים חדשים דרושים להצערת צי חברות התעופה

לופטהנזה תוציא 3 מיליארד דולר ב־5 השנים הקרובות

מאת אריה ארד

חברות התעופה הסדירות המאוגדות ביאט"א זקוקות בדחיפות ל־1000 מטוסים חדשים בהוצאה כוללת של 80 מיליארד דולר להורדת הגיל הממוצע של צייהן, המיושנים בחלקם. אולם בשל הפסדיהן בעשור הקודם, אין לחברות ההון הדרוש להחלפת מטוסיהן הישנים.

פרטים אלה נודעו לסופר „דבר" בעקבות אסון התעופה, שבו ניספו 250 חיילים אמריקאים בסוף השבוע שעבר במטוס די־סי 8 מיושן של חברת שכר אמריקאית.

„השמים הפתוחים" השפיעו לרעה

הפסדי חברות התעופה נבעו ממשבר האנרגיה והשפל הכלכלי שכתוצאה ממנו וכן ממדיניות „השמים הפתוחים" של הנשיא הקודם ג'ימי קארטר, שהונהגה בארה"ב ובקווים אליה. מדיניות זו גרמה מלחמת מחירים בין החברות האמריקאיות לבין עצמן וכן בין כל החברות הפועלות בקו הטרנס־אטלנטי.

זה שנתיים ויותר מתריע מינהל התעופה האמריקאי, כי מדיניותו של קארטר פגעה בין היתר ברמת התחזוקה של מטוסי החברות האמריקאיות. עתה מסתבר, כי חברות סדירות, אשר לא הורידו את רמת התחזוקה, מתקשות לחדש את צי המטוסים שלהן. לסופר „דבר" נודע אתמול, כי „אל־על" החליטה באחרונה שלא להזמין מטוסים חדשים בשנה הבאה. הגיל הממוצע של מטוסי „אל על" הוא כעשר שנים.

לופטהנזה: 3 מיליארד דולר

מצבן של החברות האירופיות טוב יותר בשל מדיניות תעריפים רווחית יותר בקווים הפנים־אירופיים ובקווי חוץ שאינם קשורים בארה"ב. על רקע זה עוררה תשומת לב ההזמנה הענקית של „לופטהנזה", שתוציא בחמש השנים הקרובות קרוב ל־3 מיליארד דולר על רכישת מטוסים חדשים מתוצרת „אירבאס" ו„בואינג". השבוע נמסר, כי „לופטהנזה" מזמינה החודש שני מטוסי „בואינג 747" חדשים – האחד להסעת מטענים בלבד והאחר לנוסעים בלבד. מטוס המטען יהיה הרביעי מסוגו בצי של חברת התעופה הגרמנית, התופסת את המקום השני בעולם בהסעת מטענים לאחר חברת התעופה היפאנית ולפני „אייר פראנס".

הג'אמבו, המיועד להסעת 355 נוסעים, יהיה המטוס ה־19 מסוגו בצי של „לופטהנזה" התופסת את המקום העשירי בעולם בהסעת נוסעים.

ל„לופטהנזה" אחד הציים הצעירים ביותר בעולם והגיל הממוצע של מטוסיה מגיע לחמש שנים בלבד.

כפר הנופש „חניון האון" יהיה פתוח מהשנה גם בעונת החורף בעקבות השלמת מבנה מרכזי ובו מסעדה מרווחת, באר, מזנון, מיני־מרקט ודיסקוטק. מחיר לזוג, כולל שתי ארוחות ביום, לשהייה מינימלית של שלושה ימים הוא 191,700 שקל.

דויד מושיוב

„אל על" מציעה חבילה משולבת ישראל־מצרים בתוספת 249 דולר

מאת דויד מושיוב

במסגרת פעילותה לעידוד תיירות חורף לישראל מארה"ב ומארצות אירופה מציעה חברת „אל־על" חבילות סיור זולות לישראל.

בארה"ב נמכרת חבילה לששה ימים והיא כוללת לינות בבתי־מלון בתל־אביב או בירושלים, או שכירת רכב במחיר 729 דולר בלבד. „אל־על" מציעה גם חבילה מיוחדת לאילת והיא כוללת שהייה של שלושה לילות בבית מלון בתוספת של 180 דולר על מחיר הכרטיס מארה"ב. תכנית אחרת היא שילוב של סיור בישראל ובמצרים. כאן התוספת היא 249 דולר על מחיר כרטיסי הטיסה מניו־יורק לישראל. תמורת תוספת זו מקבל רוכש החבילה 3 לילות בבית־מלון בקאהיר וכן טיסה מלוד לקאהיר וחזרה ללוד.

בבריטניה מציעה „אל־על" חבילת סיור הכוללת לינה במלונות ברמה של 3 כוכבים למשך 7 לילות. חבילה זו כוללת שהייה באילת או בתל־אביב לפי בחירת הנוסע.

איסת"א תביא השנה 25,000 סטודנטים

חברת איסת"א תגדיל בקיץ הקרוב את מספר הסטודנטים שהיא מביאה לארץ ב־25 אחוז ומספרם הכולל יגיע לכדי 25,000. לראשונה יבואו 5,000 סטודנטים מספרד, משווייץ ומאיטליה והם יתוספו על 20,000 הסטודנטים, שהחברה מביאה מצרפת, מבריטניה ומגרמניה.

החברה מפיצה בימים אלה חוברת ובה פרטים על הסיורים והשירותים שהיא מציעה, ביניהם סיורים מוזלים בארץ, מקומות לינה מוזלים ופעילויות מיוחדות לסטודנטים.

חמת־גדר הצטרפה לרשת ההארחה בקיבוצים

הסכם בדבר הצטרפותה של חמת־גדר לרשת ההארחה בקיבוצים נחתם באחרונה. הכוונה היא להסתייע במערכת השיווק של בתי־ההארחה כדי להגדיל את ביקורי התיירים במקום.

מספר המבקרים בחמת־גדר מגיע השנה לחצי מיליון איש, מהם 10 אחוזים תיירים. השיווק בחו"ל נועד לכלול את האתר ב„חבילות התיור" שמתכננים הסוכנים בארצות המוצא.

רשת בתי־ההארחה עומדת להפעיל בקרוב משרד מכירות בארה"ב. כן מקיימת הרשת נוכחות מתמדת באירופה.

חמת־גדר היא הגוף ה־28 במספר במסגרת הרשת של ההארחה בקיבוצים.

רמות: עיסקת תיירות ראשונה

מנהלי כפר הנופש של רמות שבמזרח הכנרת חתמו על עיסקת תיירות ראשונה מסוגה לאיזור הכנרת. על פי החוזה שנחתם עם חברת תיירות גרמנית גדולה יזכה כפר הנופש ב־34,000 לינות של תיירים מגרמניה באביב הקרוב. המיוחד בחוזה זה הוא שהתיירים ישהו אך ורק באיזור הכנרת.

התיירים מגרמניה יגיעו לנמל התעופה בן־גוריון בטיסות שכר מיוחדות.

על לוחות המודעות של פאריס ובאתריה תלויים בימים אלה פוסטרים ענקיים בגודל של 12 מ"ר, המפרסמים את ישראל. את מבצע הפירסום אירגנה לשכת התיירות של ישראל בבירת צרפת. בתצלום: אחד הפוסטרים, המזמין לבקר בישראל – ירושלים.

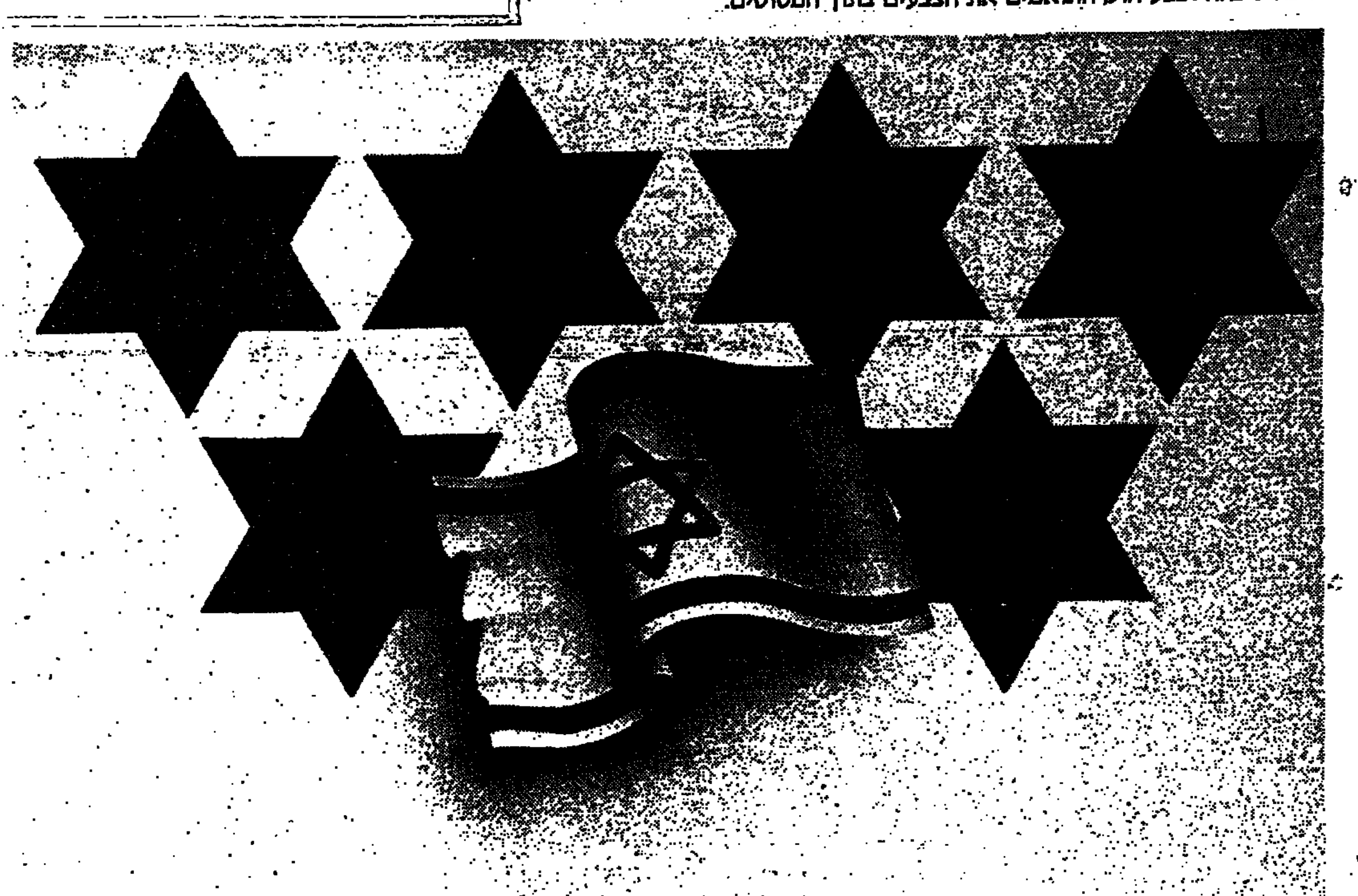

צים
נציגת הסחר הישראלי
ב־250 נמלים
38 ארצות
7 יבשות

לטוקיו או לניו־יורק
לסאו־פאולו או לסינגפור
ולרוטרדם, לסידני ולקייפטאון,
ללונדון ולדאר א־סאלאם,
למרסיי או לטריאסט —
לנמלים בכל העולם מגיעות
אניות המכולה המשוכללות של "צים"
בתדירות גבוהה ובלוח הפלגות
יעיל ואמין.
אם יש לך מה להוביל בכל צורה
שהיא, לשרותך מכולות מסוגים
שונים — רגילות וממוזגות —
בשרות אחראי ומהימן של "צים"
"צים" — שרות שבעה כוכבים.

צים
ZIM
חברת השיט הישראלית בע"מ.

בינג־ידיעאל

הפועל גליל־עליון ומכבי ר"ג שיפרו מצבן בתחתית

מאת יעקב מתאל

קבוצות מכבי ר"ג והפועל גליל עליון זכו אמש בנצחונות חשובים במסגרת המחזור הי"16 בליגה בכדורסל ושיפרו את מצבן בתחתית.

קבוצת מכבי ר"ג ניצחה בכפר המכביה את קבוצת אליצור קרית־אונו בתוצאה 84:97. קבוצת הפועל גליל־עליון ניצחה באולם ברוממה את קבוצת הפועל חיפה — 88:104.

ב"דרבי" התל־אביבי שהיה ביד־אליהו ניצחה קבוצת מכבי את קבוצת ביתר בתוצאה 88:107. קבוצת אליצור נתניה לא נכשלה במשחק הבית שקיימה וניצחה את מכבי חיפה — 88:107.

במשחק החמישי של המחזור הביסה קבוצת הפועל ת"א את קבוצת הפועל ר"ג — 82:130.

אליצור נתניה — מכבי חיפה

88:107

קבוצת אליצור בנתניה לא התקשתה לנצח באולמה את קבוצת מכבי חיפה — 88:107 (45:54).

החיפאים שהופיעו ללא ידי גורדון החלו המשחק כאשר הוליכו במחצית — 0:13 ו־3:17 בדקה ה־8. אך חיש מהר איבדו את יתרונם ובדקה ה־12 הוליכו המקומיים 25:26 ובמחצית 45:54. בדקה ה־35 הקטינו החיפאים את ההפרש ל־4 נקודות — 80:84, דבר שלא עזר להם למנוע הפסד.

שפטו הלמן וולינגר לעיני 1100 צופים באולם בנתניה.

נקודות לאליצור נתניה: ברנסון (26), הול (22), פל (18), סימס (16), ברכה (15), ופר (8).

נקודות למכבי חיפה: שפע (30), ראסם (24), רוזנברג (20), כספי (6), ביגר (4), פיפלס (2), ומסייב־זהר (2).

צ. רפאלי

מכבי ר"ג — אליצור קרית־אונו

84:97

במשחק מרותק ורב־התהפוכות הצליחה קבוצת מכבי ר"ג לנצח את קבוצת אליצור קרית־אונו בתוצאה 84:97 (50:47).

והיה זה גיד ריכליס שהתגייס במחצית השניה והוליך את קבוצתו לנצחון החשוב.

קבוצת אליצור הוליכה במחצית הראשונה — 27:41 (דקה 14) ובמחצית צמצם ההפרש לכדי לוש נקודות — 47:50, בהמשך, עם יציאתו של ויילי, עבר היתרון לר"ג.

שפטו פיניק ועגל לעיני 300 צופים בכפר־המכביה.

נקודות למכבי ר"ג: א. גורן (23), ריכליס (22), תומאס (20), קורנליוס הבנקן (15 בי"א) באיי (2).

נקודות לאליצור קרית־אונו: ויילי (26), הלס (21), קרן (13), קריין (12), אנסי (6), מרקוביץ (4), גב. גורן (2).

נ. פרידמן

גליל־עליון — הפועל חיפה

88:104

בזכות ליף ושמואל זיסמן הוליכו את קבוצת הפועל גליל־עליון לנצחון בקרב התחתית על הפועל חיפה בתוצאה 88:104 (38:58).

ליף שצלף בוירטואוזיות מכל מרחק ושמואל זיסמן בריכוז מעולה היו הגורמים לנצחון. לאחר שהמחקי עיר הכרמל הוליכו בפתיחה 1:7 קלעו כתקני הגליל 31 נקודות לעומת 7 שקלעו יריביהם ושמרו על יתרונם עד לסיום.

שפטו יומית ופייר לעיני 500 צופים בחיפה.

נקודות לגליל עליון: ליף (39), זיסמן (20), בראון (19), תמן (12), סימס (12), מנקין (2).

נקודות להפועל חיפה: פורמן (27), כספי (21), קונבאס (9), אופיר (7), דלול (7), אמיהוד (7), שבים (5), מתכיאס (5).

יצחק ציבין

הפועל ת"א — הפועל ר"ג

82:130

קבוצת הפועל ת"א לא התקשתה להביס כמעט בביתה את קבוצתה המפורקת של הפועל ר"ג בתוצאה 82:130 (37:66).

ה„אדומים" מת"א הוליכו כבר מנקודת הפתיחה בהפרש גבוה. בשורותיהם הצטיינו אריל ויליאמס ופוקס עם 24 כדורים חודרים מהסל (שיא עונתי), מייק לארגי שקלע בוירטואוזיות מכל מרחק, גא ציר כרמן והמבין קמחק יציב ומנוס פריגמן שכיוון היטב את כל קבוצתו.

לזכותם של חקני ר"ג יש לזקוף כי נאבקו בנים ברלגלות רבה והרבו להגדיל מיא כתות לסלים.

שפטו דגן ופרין לעיני 600 צופים באוסישקין.

נקודות להפועל ת"א: לארגי (40), ויליאמס (30), זיגמונד (18), יעקובי (18), כרסר (11), פרימן (7), אבמלם (2), חי (2), פליישר (2).

נקודות להפועל ר"ג: שלכטר (23), מקמיינס (16), בנס (12), קאיי (13), מוסקוביץ (6), בן־ארי (6), מאלסול (6).

משה כהן

מכבי ת"א — בית"ר ת"א

88:107

קבוצת ביתר ת"א נוצחה אמש בהיכל הספורט ביד־אליהו בתוצאה 88:107 (57:44) ע"י האלופה מכבי ת"א.

הביתרים אמנם נוצחו בהפרש של 19 נקודות, אך הם ביתרון היטב והתחילו ודם על הצופים. לאחר פתיחת הכבוגית של ביתר (0:6 למכבי) הצליחו הביתריים להוליך בדקה הבכירית (19:22). רק מכך למוצית הצליחו המכבים לעלות ליתרון שבמכבי ברוב דקות המחצית הבכירה.

רק בשתי דקות הסיום הצליחו המכבים להגדיל את יתרונם.

שפטו ביטן וזילברג לעיני 700 צופים ביד־אליהו.

נקודות למכבי ת"א: מגי (35), ברקוביץ (29), ג'מצ'י (22), גלסון (10), לאוטן (9), ארואסטי (4).

נקודות לביתר ת"א: גינגמן (33), ביום (22), חדד (22), טס־טוב (6), גינזבורג (3), האוזר (2).

מ. לוי

משחקי המחזור הי"17

מכבי ת"א — מכבי ר"ג; בית"ר ת"א — הפועל חולון; גליל־עליון — אליצור נתניה; מכבי חיפה — הפועל ת"א; הפועל ר"ג — אליצור קרית־אונו.

מפגש כוכבים בגמר גביע דייויס בין גרמניה ושוודיה

מאת ש. בן־גבריאל

10 אלפים צופים מאושרים יחזו יום־יום במשחקי גמר גביע דייויס בטניס, שיחלו היום באולם האולימפי במינכן, בין נבחרת מערב גרמניה ושוודיה, מחזיקת הגביע מאשתקד. את שוודיה ייצגו ביחידים מטס וילאנדר וסטפן אדברג, ובזוגות: אדברג—יארוד. את מערב־גרמניה בוריס בקר ומיכאל וסטפאל בן ה־20 ביחידים, ואילו בזוגות: בקר ומאורר בן ה־27.

שלושה מהטניסאים שיופיעו במשחקים [illegible] מתוך ארבע האליפויות הגדולות במסגרת ה„גראנד סלאם". בקר בן ה־18 נטל את התואר בווימבלדון; וילאנדר בן ה־21 את „רולאן־גארוס" בפאריס, ואדברג בן ה־19 — את אליפות אוסטרליה במלבורן.

לשוודיה תהיה זו הופעה שלישית רצופה בגמר, בעוד שלגרמניה הופעה שניה בגמר תוך 15 השנים האחרונות. השוודים זכו פעמיים בגביע דייויס, ב־1975 עם הגדול מכולם, ביורן בורג, ניצחו בגמר את צ'כיה (2:3) ואשתקד את ארה"ב עם מקנרו וקונורס.

אשתקד יצגו את שוודיה ביחידים, וילאנדר וסונדסטרום, ובזוגות — יארד בן ה־24 ואדברג שהיה בן 18.

סונדסטרום חגף במהלך השנה, בעוד שאדברג טפס בסולם הדירוג העולמי, וכיום הוא ניצב במקום הרביעי, אחרי וילאנדר ולפני בקר. מעליהם ניצבים איואן לנדל וג'ון מקנרו.

הנריק, שנתן „פייט" לבקר בחצי־גמר ווימבלדון, לא התאמן השבוע עם חבריו, עקב שפעת ופגיעה בברכו, כך שנמנעה מן האפשרות להופיע ביחידים. המאמן השוודי הנס אולסון לא ויתר עליו בזוגות, וזאת, לאור נסיונו הרב. ויחד עם אדברג מהווים השניים צמד נפלא, העשוי להכריע את הכף, במקרה שבקר, בעידוד הקהל הנלהב ההיסטרי, יגבר את וילאנדר ואדברג.

בקר לא היה בכושר משביע רצון בהופעתו במלבורן. שם הודח ע"י ההולנדי סחאפרס, בעוד שיריביו השוודים הופיעו בגמר, ואדברג נטל את התואר.

הגרמנים עלו לגמר, לאחר שניצחו את ספרד (2:3), את ארה"ב (2:3) ללא מקנרו וקונורס והשוודים קריקסטין ופלמר. את צ'כיה ללא איוואן לנדל (0:5).

השוודים הכניעו בדרכם לגמר את צ'ילי (1:4) ואת אוסטרליה (0:5), לה הפסידו לפני שנתיים במלבורן.

על כתפיו של בקר, שהוכתר „ספורטאי השנה" במערב־גרמניה, מוטלת כל ההעמסה לאחר שהפך לאחר זכייתו בווימבלדון, לאישיות המוערצת ביותר.

וסטפאל—וילאנדר בפתיחה

את משחקי שלושת הימים יפתחו מיכאל וסטפאל ממערב־גרמניה מול השוודי מטס וילאנדר. המשחק השני יהיה בין האלופים בוריס בקר וסטפאן אדברג. למחרת ישתפו וילאנדר פעולה עם ניסטרום אישיות הנערצת ביותר במערב גרמניה.

הטבלה הלאומית

.1	מכבי ת"א	14	1181:1572	28
.2	אלי' נתניה	15	1347:1451	27
.3	הפ' ת"א	15	1400:1511	26
.4	הפ' חולון	14	1121—1277	23
.5	בית"ר ת"א	14	1307:1218	20
.6	גליל עליון	14	1282:1293	20
.7	מכבי ר"ג	14	1375:1292	20
.8	הפ' חיפה	15	1396:1246	19
.9	מכ' חיפה	15	1378:1316	19
.10	הפועל ר"ג	15	1554:1278	19
.11	קרית־אונו	15	1557:1398	19

להוזיל מחיר המוצר

משהו בכל זאת משתנה בכדורגל הישראלי. הנהלה חדשה ומטרות חדשות. אמנם לא דברים פקרוניים ביניתיים ולא דברים ברומו של עולם. אבל גישה חדשה.

הצהרתו של היו"ר החדש — שאול סוריה, ערב בחירתו, כי פניו אל הנוער ובדעתו לשנות את התפיסה הכלכלית של הקבוצות בבואן לקבוע את מחירי הכדורגלנים — די היה בה כדי להתוות התוחלת של קבוצות בכיוון הנכון.

קביעת מחיר עממי של 3000 שקל לכרטיסי נוער הצעירים גרמה להתעניינות מחודשת של בני־הנוער, שעד כה הוקיעו רגליהם מן המגרשים לא בגלל רמת הכדורגל בלבד, אלא בגלל רמת מחירים גבוהים.

אין ספק שאתו תווה בכיוון הנכון ובגישה לניהול הכדורגל הישראלי. כי לפי שעה אין שום הצדקה מקצועית לבקשת מחירי בית מרקחת ולתת שכר עדשים. אך יכול להיות, כי כאשר יחזרו ויתמלאו יציעי המגרשים בקהל חוזר ומתחדש יאלצו גם העוסקים להעלות את רמת הכדורגל שלהם. כי אחרת יצטרכו להתלבש לא רק בעיני עצמם. ובעיני ההקשרות המלוות אותם המחזות מפי שבת. כי אם גם ממספר כל ההולך של אוהדים נצא בכדורגל משתכח.

מחירים עממיים יחזירו קהל למגרשי הכדורגל ואין להתיאש אם בהתחלה הקורבנים לא יניבו המבצע פרי. יש להרגיל את הקהל מחדש לצרוך כדורגל. הפועל צריכה התחרית ואמן בכל מוצר לא יוצרים כהרף עין. זאת עבודה קשה, ומלאכת השיכנוע הטובה ביותר היא בהורדה משמעותית של מחיר המוצר.

אהרן להב

מנסדורף היום נגד אוסטרלי

עמוס מנסדורף ישחק היום ברבע־גמר הטורניר הנערך באדלייד אוסטרליה, נגד מחזיק התואר מאשתקד האוסטרלי פיטר דוהאן.

ביום חמישי השלים את השמינית הארגנטיני רוברטו סאאר שניצח את האמריקאי הוותיק ביל סקינלן 3:6 5:7.

יש לציין במיוחד שלארגנטיני יש חבטת פתיחה שמהירות הכדור מגיעה ל־230 קמ"ש. סאאר מקצוען מזה 8 חודשים בלבד. במשחק אחר ניצח האוסטרלי ג'ון פיצג'ראלד את הצרפתי ממוצא אלג'ירי בן תבילס 6:7 6:2 6:4.

הונגריה יוצאת לקאטאר

בעוד שנבחרת הנוער של הונגריה תשחק בעוד שבוע בישראל במסגרת טורניר הנוער המסורתי תצא הנבחרת הבוגרת של הונגריה לשני משחקים בקאטאר ב־29 בינואר וב־2 בפברואר וב־16 במארס תארח בבודאפשט את נבחרת ברזיל. משחקים אלו יהוו הכנה לנבחרת לקראת הופעתה במקסיקו.

● נבחרת הכדורגל של ספרד נפגשה עם בולגריה לאחר 53 שנה כשניצחה אותה אז 18־0. הפעם בוואלנסיה ניצחו הספרדים רק 2־0.

● רק 15 אלף צופים באו לאיצטדיון האולימפי במינכן לראות את האלופה באיירן מנצחת את בוכום 2־0 בשמינית גמר הגביע המערב גרמני. וולפגאנג ד' והדני סורן לארבי כבשו את השערים במחצית הראשונה. במשחק ליגה השוו סימו בנשנגלאדבאך וארדינגן בתיקו 1־1.

הליגה הראשונה באנגליה תצטמצם

● הצעה לצמצם את הליגה הראשונה ל־20 קבוצות במקום 22, תדון בחודש הבא בהשתתפות נציגי 92 המועדונים ב־4 הליגות. בכוונת ההתאחדות לצמצם את הליגה ל־20 ואילו הליגה השניה תוגדל ל־24 קבוצות. על־כך מצפים לאישור בישיבה שתערך בחודש ינואר. אם אכן תאושר ההצעה, אזי בעונת 1986־7 תרדנה שלוש קבוצות מהליגה הראשונה ותעלה רק אחת מהליגה השניה לאחר שתקיים משחק פלייאוף עם הקבוצה שסיימה במקום השני בליגה השניה.

סנגל — קוריאה 1:2

נבחרת הכדורגל של סנגל ניצחה בדאקה את נבחרת דרום־קוריאה 1:2 (0:0). שער הנצחון הובקע בדקה ה־88.

דרום קוריאה היא אחת מ־24 הנבחרות שתופענה במקסיקו.

אסטון־וילה — ק.פ.ר. 0:1

במשחק בליגה האנגלית שהתקיים משבת גברה אסטון־וילה בלונדון על קווינס פארק ריינג'רס 0:1.

ב„סופרקאפ" האנגלי, גברה טוטנהאם בסאותהמפטון 1:3.

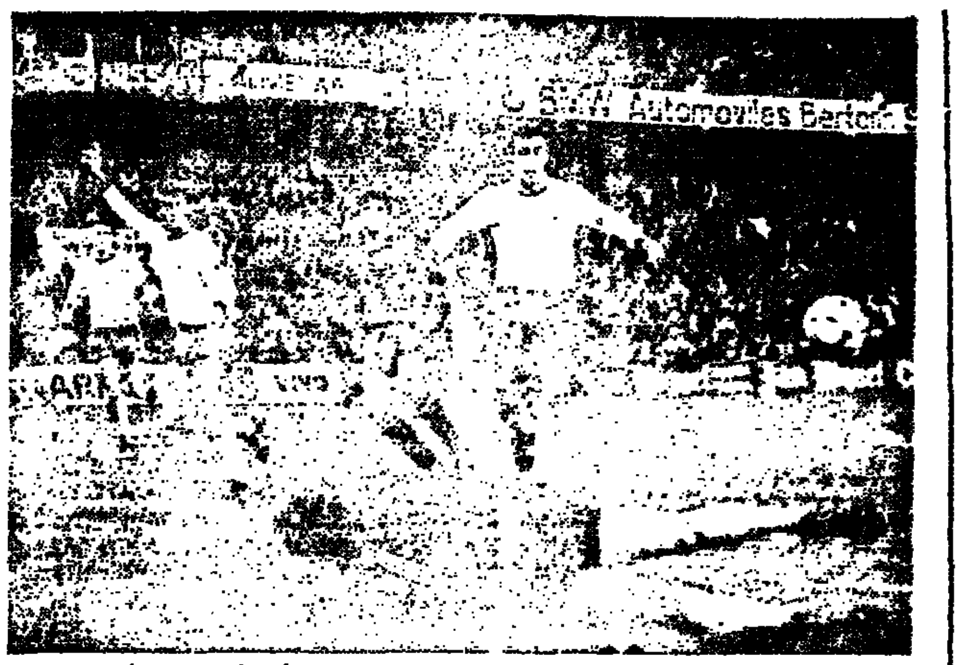

שוער בולגריה דונב מזנק והודף את הכדור מבעיטתו של אלרוי (בחולצה כהה) מספרד, במשחק שנערך בואלנסיה ונסתיים בנצחון הספרדים 0:2.

בית"ר והפועל ת"א יתכתשו בר"ג ויצפו למעידת האלופה

מאת ברוך דגן

שתיים מבין המועמדות לכתר ולירושה של מכבי חיפה יעמדו מחר במוקד משחקי המחזור התשיעי בליגה הלאומית. הקרב בין בית"ר ירושלים להפועל ת"א, שהועתק לאצטדיון ר"ג, אינו סתם משחק ליגה, אלא עשוי לשמש מפתח לגבי המשך המרוץ לאליפות.

אין ספק, כי המאבק הזה יכול, אולי, לשנות משהו ממצבת הצמרת בתנאי שהפועל באר־שבע תצליח במה שנכשלו מטובה קבוצות לפניה — להנחיל הפסד בכורה לאלופה. אם תשכיל מכבי חיפה לצאת מהמאבק בבאר שבע עם „רסיס", יחזור הפער בפסגה בעינו, ואולי אף יגדל אם תנצח הפועל ת"א.

המגרש בנתניה ישוב ויחדש ימין קדם — שני משחקים בכרטיס אחד. מכבי נתניה, שהסיקה את מסקנות כשלונותיה ב„בלומפילד", תשוב למגרש הישן לצידות עם הפועל פ"ת ואילו שמשון תארח, בקרב המוקדם, את הפועל ירושלים במטרה לרשום סוף־סוף נצחון.

בני־יהודה תוכל לטעון לשותפות־קבע בצמרת אם תצליח למנוע הפסד אצל הפועל חיפה. גם מכבי ת"א תצטרך להוכיח בכפ"ס, כי מגמת ההתקדמות שלה איננה מקרית.

בתחתית מוזמן קרב „על שש נקודות" ברחובות בין השכנות מכבי שעריים ומכבי יבנה. משחק נוסף עם חותם של תחתית ייערך בפ"ת ויפגיש את קבוצת מכבי המקומית עם מכבי יפו.

הפועל חיפה — בני־יהודה

„התהובים" תקעו, אמנם, יתד בצמרת, אך מיעוט ההבקעות צריך להדאיג אותם. חיפה מגלה התאוששות מסויימת, והביתיות מקנה לה עדיפות קלה. לא נתפלא אם חיפה תמלא את קופתה אף שהמקום בטבלה נוטה לטובת האורחים.

התחזית: נצחון לחיפה.

מכבי פ"ת — מכבי יפו

יפו מצויה במשבר ארגוני ומקצועי, הפוגע בכל מערכיה ומשתק את רגלי שחקניה. אצל פ"ת חלה, אמנם, נסיגה, אולם העדיפות שלה, לפחות במשחק הזה, אינה מוטלת בספק.

התחזית: נצחון לפ"ת.

בית"ר י־ם — הפועל ת"א

התצוגה המלהיבה של ת"א בשבת שעברה החזירה לה מניות אבודות. גם העתקת המשחק מימק"א משפרת את סיכוייה. עבור בית"ר זהו מאבק של ציון־דרך: הפסד נוסף ירחיק אותה זמנית מהמירוץ. צפוי קרב מעניין, שקול ופתוח לכל צד. ת"א נראית בטוחה יותר.

התחזית: נצחון לת"א.

הפועל כפ"ס — מכבי ת"א

הציפור המשמעותי אצל מכבי מנוטרל במידה רבה את גורם הביתיות. עם זאת, כפ"ס מציגה יכולת טובה והיא עשויה לשתוף את אורחיה לרמה נאותה. הסיכויים — פתוחים לכל צד.

התחזית: תיקו.

מכבי שעריים — מכבי יבנה

„שעריים תצרך גביון תשיעי לזכות בנצחון דווקא במאבק התחתית גדולי. יבנה תתייצב עם מאמן חדש ולאחר שבוע סוער תצטרך, בראש וראשונה, להתייצב „עם ראש נקי" בבעיות. הרגיעה אצל הרחובותים מקנה להם יתרון.

התחזית: נצחון לשעריים.

שמשון — הפועל י־ם

שמשון תנדוד לנתניה במטרה לטעום טעם נצחון. הבעיה של השמשונים היא, בעיקר, האמונה בעצמם, ואם ימצאו לה פתרון יוכלו להתייצב על דוכן המנצחים. ירושלים כבר התאקלמה בליגה ותהיה מרוצה גם מנקודה אחת.

התחזית: תיקו.

מכבי נתניה — הפועל פ"ת

נתניה תנסה את האימרה „משנה מקום משנה מזל" כדי לעלות מחדש על מסלול הנצחונות. המגרש המוכר היטב יהווה תמריץ גדול שיתרום אולי את סוללת הכוכבים לתצוגה של קבוצה מגובשת. פ"ת מסוגלת להפתיע, אם נתניה תמשיך להיות נתניה של השבועות האחרונים.

התחזית: נצחון לנתניה.

באר־שבע — מכבי חיפה

לבאר־שבע יש כוונות מוצהרות להמעיד את האלופה, אך לא ברור אם ברשותה גם הכלים האמיתיים. חיפה מוכיחה את יכולתה המיוחדת גם במשחקי־חוץ, ונצחונה יתקבל, איפוא, בטבעיות. בכל מקרה — גם תיקו לא יאכזב שום צד.

התחזית: תיקו.

הליגה הלאומית

		כש'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
.1	מכבי חיפה	8	6	2	—	4—15	20
.2	הפועל תל־אביב	8	4	4	—	6—17	16
.3	בית"ר ירושלים	8	4	3	1	8—15	15
.4	בני־יהודה תל־אביב	8	4	3	1	2—4	15
.5	מכבי תל־אביב	8	3	3	2	11—15	12
.6	הפועל באר־שבע	8	3	3	2	6—9	12
.7	הפועל ירושלים	8	3	2	3	12—10	11
.8	הפועל כפר־סבא	8	2	4	2	12—12	10
.9	הפועל פתח־תקווה	8	2	4	2	10—10	10
10	הפועל חיפה	8	2	3	3	10—5	9
.11	מכבי נתניה	8	2	2	4	8—9	8
.12	מכבי פתח־תקווה	8	2	2	4	15—9	8
.13	מכבי יבנה	8	2	1	5	11—2	7
.14	שמשון תל־אביב	8	—	6	2	14—9	6
.15	מכבי שעריים	8	—	5	3	7—3	5
.16	מכבי יפו	8	1	1	6	14—6	4

„הדרבי" של ר"ג במוקד „גביע הטוטו" בארצית

מאת שמואל טל

הליגה הארצית תשבות גם מחר מפעילות. השחקנים יעסקו בסוף השבוע כמו בשבוע שעבר במשחקי גביע הטוטו — כמעט שמבקב ולא מעניין אותם וכמובן גם לא את האוהדים.

בבית א' יפגיש בחיפה את בית"ר המקומית עם בית"ר ת"א בשעה שהפועל מרמורק תארח את המוליכה הפועל חדרה.

בבית ב' מפגש מרתק בין בית"ר נתניה והפועל לוד. הפועל טבריה תארח את הפועל צעירים חולון ותנסה להדיחה מהמקום הראשון.

בבית ג' שוב „דרבי" רמת־גני. הפועל ר"ג ומכבי רמת־עמידר יתמודדו על המקום הראשון. הפועל בית־שמש, שספגה הכיתה בשבת החולפת תארח תארח רכת־גבית שלישית — הכח.

בית ד' יפגיש את שתי השכנות. בית"ר רמלה (והאחרונה בטבלה) והפועל יהוד הראשונה. בעכו יפגשו הפועל המקומי ורמת־השרון.

בית א'

.1	הפועל חדרה	3	2—6	7
.2	בית"ר ת"א	3	3—6	6
.3	מרמורק	3	5—3	3
.4	בית"ר חיפה	3	7—2	1

בית ב'

.1	הפועל חולון	3	2—10	7
.2	בית"ר נתניה	3	3—7	7
.3	הפועל לוד	3	7—1	1
.4	הפועל טבריה	3	6—0	1

בית ג'

.1	רמת־עמידר	3	4—11	6
.2	הפועל ר"ג	3	5—6	6
.3	הכח ר"ג	3	4—8	4
.4	בית־שמש	3	12—3	1

בית ד'

.1	הפועל יהוד	3	2—4	5
.2	הפועל עכו	3	3—5	4
.3	רמת־השרון	3	2—2	4
.4	בית"ר רמלה	3	6—2	3

בליגות א'

● הדרום: דימונה — אשקלון; אזור — בית"ר באר־שבע; בת־ים — השקמה ר"ג; לזרוס חולון — קרית־אונו; קרית־מלאכי — קרית־גת; ראשל"צ — ירוחם.

● צפון: אור־עקיבא — [illegible] כפ"ס; מכבי חדרה — מכבי חב־רה; טירת־הכרמל — קרית־שמונה; קרית־אתא — נצרת־עילית; אחי נצרת — בית־שאן; בית"ר נהריה — הפועל רעננה; מכבי שפרעם — מכבי עפולה.

ארסנל מבקשת להפיל בפח גם את שחקני היונייטד

מאת ג. זמרון

שבוע אחרי שהכשילו המסך (0:2) לליברפול, יוצאים מחר „תותחני" ארסנל למפגש מפקרין נוסף נגד המוליכה מנצ'סטר יונייטד ב„אולד טרפורד".

היונייטד, למרות מכת הפציעות הפוקדת אותה חוזרת אל עצמה. לאחר תנסה לנצל את ביתיותה כדי לשמור לפחות על פער חמש הנקודות, שיצרה לעצמה.

ליברפול חוזרת הביתה ל„אנפילד" כדי לארח את ניוקאסל העושה בשקט מלאכה טובה ומציבה אותה בין 10 הראשונות.

וסטהאם עם תשוה בצמרת וצופים ומקום שלישי (מספר נקודות זהה לזה של ליברפול השניה) יוצאת למשחק חוץ קשה בלוטון נגד הקבוצה המקומית המדורגת שמינית.

צ'לסי (4) מתארחת אצל בירמינגהאם התחתונית (20) שעה ששפילד וונסדיי (5) מארחת את מנצ'סטר סיטי (16).

יתר המשחקים: קובנטרי (15) — אברטון (6); לסטר (17) — אוקספורד (18); ק.פ.ר. (13) — אסטון־וילה (19); סאות'המפטון (14) — נוטינגהאם (10); טוטנהאם (12) — איפסוויץ' (21); ווסט ברומיץ' (22) — ווטפורד (11).

נהג!
עשה את
המינימום
למען אלה
העושים את
המכסימום.
תן טרמפ לחייל!

לא כפו עלי לקבל את שפיגל כמנהל המקצועי של הנוער

אומר גדעון (גיגי) כהן, מאמן הנבחרת ● „אינני מתעסק בגינוני כבוד. נוכל לפעול כצוות. אני מאמין בדרך המקצועית שלי" ● שם דגש על חינוך למוטיבציה ולחימה למען הסמל ● השחקנים הצעירים חסרי כושר פיזי ולוקים ביסודות המשחק.

מאת ברוך דגן

במציאות של הכדורגל הישראלי צריך להתייחס בחשדנות לכל „המהירות־אתמול". הנשכעת מפיו של מאמן אחד על רעהו. גדעון (גיגי) כהן, מאמן נבחרת הנוער, איפוא, יותר מגנה אות, כשקיים ברזילעות פתוחות את מינוי של גיורא (גיגי) שפיגל למנהל המקצועי של נבחרת זו.

● גיגי כהן, האם היתה זו סקין תשלומה שלך עם מהלכים, שהוכתבו ע"י ההתאחדות לכדורגל או שאתה, אכן, מתבוקן לדבריך?

„לא הכתיבו לי בנושא המנהל ולא כפו עלי לקבל את שפיגל. אם היה מדובר במועמד אחר, הייתי מסרב בכל תוקף לקבל אותו לצדי, אולם כשמדובר באיש מקצוע, שיש לי עמו שפה משותפת, אני, באמת, מקדם את המינוי בברכה".

● איך אתה רואה את העבודה המשותפת שלכם. מי יהיה, למעשה, בעל־הבית בנבחרת?

„אינני מתעסק בגינוני כבוד. אני מאמין, שנוכל לפעול כצוות לקידומו של דור העתיד בכדורגל הישראלי. לא ניתן, כמעט, לבנות נבחרת לאומית בעבודה של סוליסט ויש בה מקום לשני מקצוענים, ואפילו ליותר, בתנאי שקו המחשבה שלהם זהה ויש להם אינטרס משותף לפעול אך ורק לטובת העניין".

● יצא לך כבר להיפגש עם שפיגל ולהסביר לו את התיאוריה הזאת?

„הייתי מוצמד לפני כשנתיים לשמש מאמן בהפועל פ"ת לצדו של גיורא שפיגל. שותפנו אז בכמה המקצועיות של למיניות, שמת עבודה והתפיסה כללית והתרגולתי, שקו המחשבה שלנו דומה. שפיגל הודיע בסופו של דבר את כריגוד, אך נפרדנו ברוח טובה ומתוך הערכה הדדית, אני מאמין".

● יהיו לך, איפוא, שותף מלא להצלחות, אולי גם לכשלונות...

„לא איכפת לי להתחלק עם מישהו בהצלחות ואינני חושש להישאר לבדי במקרה של כשלון. אני מאמין בדרך המקצועית שלי ומאמין, כי אוכל ליישם אותה בנבחרת הנוער. אם מזל מקצועי לצדי, אולי תהיה הדרך אף מלוחשת יותר".

● הנבחרת שלך תעמוד בעוד כשבועיים באחד המוקדים. כלום יותאמו אצלך את הכבוד האמור של הנבחרת הלאומית...

„זה רק מטיל לחץ כבד יותר של השחקנים הצעירים. במונדיאל התחרות נעמוד מול היריבות מאירופה נבחרות חזקה לגמרי. החסרה ניסיון, היסטוריה והשחקנים באווירה אירופית. גם העובדה היהושו אצלנו בנויות יותר מאשר בנבחרות קודמות, מחייבת אותנו להציג פנים חדשות ורעננות בטראה. הייתי מצדיק לראות בטורניר מעין הכנה לקראת המשחקים המוקדמים בגביע העולמי ולהתייחס אליו כאל תחנה — בדרך. אך המציאות היא שונה. צפוי לנו, ללא ספק, מבחן שקול קשה מאד".

● הנבחרת שלך נבנתה בצל פרשת הגניבות בקפריסין. זה מכתיב לך מלכתים שונים מאשר בכל קבוצה אחרת?

„ודאי. העצם יותר מתמיד אני שם דגש על אישיותו של השחקן, על התנהגותו בעת המשחק ומחוצה לה. על כישוריו להיות חוליה בצוות. כל שחקן נבדק במכון וינגייט, פתחנו לו תיק מעקב אישי ואנו רושמים בו הערכות מקצועיות וחברתיות מדי אימון. איננו מתביישים לעשות לצעירים שטיפת־מוח בנושא המוטיבציה, המלחמה למען הסמל והדגל והמשמעת. אינני יודע. מה יהיו התוצאות שלנו במשחקים הקרובים. אני יכול רק להבטיח לך, שכל שחקן יתן במגרש את הנשמה שלו. זה יהיה פרצה מרענן".

● ערכת ניפוי יסודי בקרב הצעירים, שהולך את האימונים בכל הרחב, ונותרת עם מיטב המייזף הכשרוני. איך מבאת את הכשרונות האלה בנתוח המקצועי?

„יש לנו שחקנים מוכשרים, המוכנים למאמץ קשה, אך הם מוזנחים ע"י אגודותיהם בצורה מחפירה. חסר להם כושר גופני, כושר פיזי והחינוך להרגלים ספורטיביים. רק מעטים מהם שולטים בכדור בשתי רגליים ולרובם המכריע אין שום ידע בסיסי במשחק הראש. את הכשרונות האלה יש צריך להחזיק באגרוף פלדה. באגודות, לתבוע ולדרוש מהם עוד ועוד ולא להרפות מהקצב. במקום זאת מפנקים אותם, עוטפים אותם בצמר־גפן ומטפחים שחקנים בעלי אגו גבוה ויסודות־משחק גרועים. שיגיו, איפוא, בנבחרת, מאמץ אדיר להשלים את החסר בזמן תקופה קצרה, וזו משימה כמעט בלתי אפשרית. עם זאת, אנו מצויים רק בראשית הדרך והשיפור יבוא בעתיד".

● תן דוגמא ליצר משמעת ההופעה הפרעונית שלך בחוגי הימים של הנבחרת.

„החינוך למשמעת ולסמל בנבחרת מתחיל דווקא בדברים של מה־בכך. באימונים הראשונים נוגו כמה שחקנים להשליך את ציוד הספורטיבי שלהם בתום האימון ולדרוך ברגליים המטונפות על החולצות הרוקות. היום כל שחקן מניח את הנעליים והחולצה שלו במקום מיוחד".

גיגי כהן

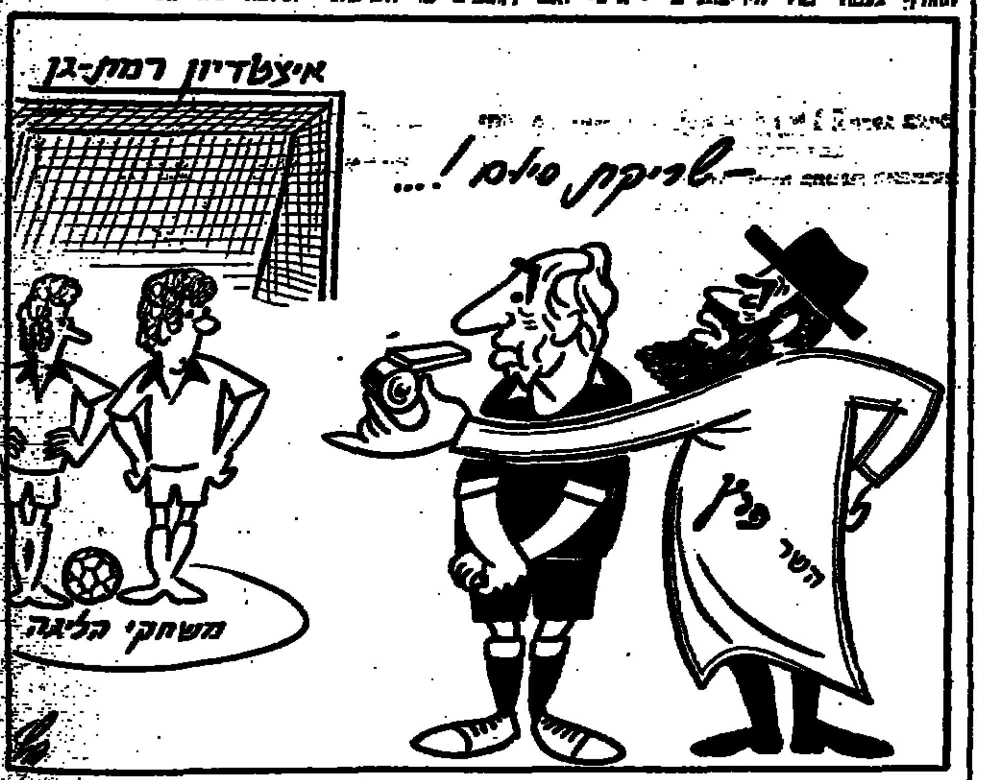

ניגריה מתכוונת להעפיל ב־1990 לגמר גביע העולם

מאת ג. שרון

אפריקה השחורה לא תהיה מיוצגת בגביע העולמי 1986 במקסיקו. שני הכרטיסים של היבשת האפריקאית נפלו בידיהן של נציגות הצפון, אלג'יריה ומרוקו.

אבל נראה, כי זהו שירת הברבור של הצפוניים. בפעם הבאה, ב־1990, מבטיחים נציגי היבשת, כי הכרטיסים יפלו בידי נבחרות שחורות, כמו קאמרון למשל, שעשתה חיל במשחקי ספרד 1982.

„המועמדת הכמעט במוחה לשלוט בכדורגל האפריקאי בעשור הקרוב היא נבחרת ניגריה. באליפות העולם האחרונה לנוער עד גיל 16, הרשימו הניגרים הצעירים. המערב גרמנים חשו זאת היטב על בשרם, כשספגו הפסד (2:0) בגמר.

גם בטורניר גמר אליפות העולם לנוער, הפגינו הניגרים יכולת מצויינת. לא נותר אלא לחכות ולראות כיצד יתפתחו הדברים עבור השאם יהיה המשך להצלחותיהם.

בינתיים, עד שאפריקה תהפוך לגורם בכדורגל העולמי, מייצגים אותה בהצלחה ברחבי אירופה כדורגלנים בודדים, המשחקים בליגות הראשונות בצרפת, שוויץ ואפילו באנגליה.

תואר הכדורגלן הטוב ביבשת מוחזק עדיין ע"י האלג'ירי לאקדר בלומי, המכונה ה„פלטיני" של אפריקה. למרות יכולתו הגבוהה, מעדיף בלומי להשאר בארצו. את ההצעות שקיבל מצרפת דחה למגינה.

בניגוד לבלומי, שהעדיף להשאר כאמור בין בני־ארצה, מופיעים שני ניגרים בליגה האנגלית הראשונה.

המפורסם בין השניים הוא צידודזי, הקיצוני המהיר כמשוב של טוטנהאם, צידודזי הגיע לשוב בריטי, כשהוא בן 11, עם משפחתו.

ג'ון צידודזי (משמאל), קיצוני השופה של טוטנהאם ונבחרת ניגריה.

לחברה הישראלית לביטוח אשראי
דרושים:
מקדמי מכירות
בעלי השכלה אקדמאית בכלכלה ו/או מינהל עסקים
נא להתקשר החל מיום א' טלפון 03-664861

דרוש
מנהל אחזקה ושרות בכיר

למפעל מוביל לעיבוד שבבי ממוחשב
דרוש
מנהל אחזקה
ושרות בכיר

תאור התפקיד: חבר בהנהלה הבכירה, פיקוח על צוות גדול של עובדים מקצועיים, ייזום ניהול פר"ם להרחבת חוג לקוחות השרות, הדרכת צוותי העובדים במוצרים וטכנולוגיות חדשים, נכונות להפשיל שרוולים בשעת הצורך כפוף ישירות למנכ"ל.
מקום העבודה באזור ת"א, נסיעות תכופות בארץ.
כישורים: השכלה הנדסית מלאה עדיפות בתחום האלקטרוניקה או מחשבים גיל 30—40, רקע ניהולי בתחומי אחזקה ושרות ב־מפעל גדול ממפעל בענף עיבוד שבבי עם בקרה סיפרתית.
תנאים טובים מאוד למועמד המתאים
לפנות בכתב יד, בצרוף תולדות חיים, לת.ד. 2415, ת"א 61024, עבור „מנהל אחזקה בכיר".
כל פניה בכתב תיענה — סודיות מובטחת!

לעבודה בטחונית
בארץ ובחו"ל דרושים
יוצאי יחידות קרביות

הנתונים הדרושים:
* גילאי 21—28
* שרות צבאי ביחידות שדה כלוחמים (הכרחי קורס פיקודי) עדיפות לקצינים.
* ידיעת השפה אנגלית ו/או שפה אירופאית אחרת.
* כושר גופני טוב ובריאות תקינה (פרופיל 82 ומעלה)

אנו מציעים:
* עבודה מעניינת ורבת אתגר בארץ ובחו"ל.
* תנאי שכר טובים והטבות מיוחדות למתאימים.
* חוזה העסקה למספר שנים (אפשרי חוזה לשנה אחת).

המעוניינים העומדים בכל הדרישות לעיל, יפנו בכתב לת.ד. 39350 ת"א, מיקוד 61392 עבור מ.ב. בצרוף תולדות חיים ופרטים אישיים כולל מס' ת.ז. וטלפון.
פונים מתאימים ייענו.

יותר טוב במנפאואר

למחלקה המשרדית סניף ת"א
בן־יהודה 12, א—ה 8.00—14.00 טל. 03-298877
דרושות
* **כתבנית אנגלית מנוסה**
רצוי עם ידע בעברית.
לפרוייקט מעניין לתקופה ארוכה, באיזור רמת־השרון. משרה מלאה. 5 ימי עבודה.
* **מזכירה עברית/אנגלית**
כולל הדפסה. (רצוי ידע בעבוד תמלילים)
משרה מעניינת, לתקופה ארוכה.
5 ימי עבודה באיזור פתח־תקוה.
* **כתבניות עברית —**
המעוניינות ללמוד עיבוד תמלילים
עברית/אנגליות מנוסות
* **כתבניות עברית**
מנוסות, לעבודה בשעות אחה"צ.

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע

יותר טוב במנפאואר

למחלקה הטכנית סניף ת"א
בן־יהודה 12, א'—ה' 8.00—14.00
טל: 03-284128, 298877
דרושים
* **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה**
מנוסה — בתחום פיתוח ואינטגרציה של מערכות אנלוגיות ודיגיטליות, ובדיקות סופיות.
מאיזורי: ראשל"צ, אשדוד ורחובות.
* **כרסמים**
אוניברסלי/C.N.C מנוסים, לעבודה עצמאית, יוצאי צבא, פרופיל גבוה.
* **חרטים**
מנוסים — לעבודה עצמאית, יוצאי צבא, פרופיל גבוה.
* **מלחימות/מחווטות**
מנוסות — לעבודת חיווט והלחמה, באיזור המרכז.

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע

בקרוב בתהנה
מהנדס מכונות
בעל 12 שנות נסיון — בתכנון וביצוע של מערכות צנרת תעשייתיות (בתקני הוס, אויר דחוס וכו'). — בניהול, תכנון מבני, עיבוד שבבי ותאום לייצור.
מחפש עבודה (חוץ ממכירות)
נא לפנות לת.ד. 30701 תל־אביב.

מנהל/ת
לניהול מכירות הוצאת תכשיטים בכל הארץ
הכרחי נסיון בקידום מכירות
פניות בכתב יד ת.ד. 20014 ת"א

לאומן מפעלי סריגה
(מתשלובת פולגת)
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות מנוסה
למשרה מלאה, אפשרי סטודנט/ית לראיית חשבון.
נא לפנות בכתב יד לאומן מפעלי סריגה רח' ריבל 12 ת"א מיקוד 67778 עבור מנהח"ש.

דרוש/ה
שרטט/ת מכונות
במשרה מלאה
רצוי נסיון בעבודות מבני פלדה.
יתרונות: בוגר בי"ס מקצועי, הנדסאי בעל רכב, לא מעשן.
לפנות בכתב: המלד בע"מ ת.ד. 2021 הרצליה 46120
— סודיות מובטחת —

לענף הביטוח דרושים
* **פקיד/ת תביעות באלמנטרי**
עם נסיון — לסניף בחולון.
* **פקידה לביטוח חיים**
עם נסיון — בת"א
* **עורך/ת פוליסות באלמנטרי**
עם נסיון — בת"א
* **מקדם מכירות**
בענף הביטוח, עם נסיון — בת"א
* **פקידה לביטוח אלמנטרי**
עם נסיון — בת"א
טל. 728561, 727284

לחברה יצרנית בינלאומית גדולה
דרוש ברמת־גן
מנהל חשבונות ראשי
אחריות לתפקוד יום יומי של מחלקת הנהח"ש, הוצאת דו"חות חודשיים, ניהול מערכת התקציב, אחוד דו"שנתי של מאזני החברה.
הכישורים הדרושים:
* 5 שנות נסיון בניהול מערכות הנהח"ש/או ראיית חשבון.
* רואה חשבון מוסמך/תואר בכלכלה/מנהל עסקים — יתרון.
* יכולת תקשורת מעולה באנגלית ובעברית.
* יכולת לארגן ולהפעיל צוות עובדים.
נא לפנות באנגלית בכתב יד, בציון קורות חיים ת.ד. 3119 תל־אביב 61030 עבור „מנהח"ש ראשי"
סודיות מובטחת

דרושים למוסד רפואי:
* **חשמלאי בעל רשיון מוסמך**
* **מכונאי למכונות כביסה מסחריות**
* **מסגרים בעלי נסיון**
* **מסיק דודי קיטור**
מגורים סמוכים. לפנות בין השעות: 08.00—09.00, למר שקלקה בטלפון: 340600, 710343, 710344.

לבית־חולים „קרית נאוה" עי"ש „לניאדו" נתניה
דרוש
מנהל בית מרקחת
תנאים טובים למתאימים בעלי ניסיון רציניים בלבד יפנו
טל' 053-36077

לחברה בת"א דרושה
גרפיקאית
בינעוניסטית,
למשרה מלאה
ת.ד. 542, ת"א

לחברה להוצאת ספרים דרושים:
* **טכנאי חמ"מ**
מסוקים בכיר
שליטה טובה באנגלית, בעל כושר התבטאות בכתב, למטרות תיעוד.
* **כתבנית עברית**
5 שנים נסיון, לחומר טכני.
מ.ב. — מור כרמי בע"מ
טל. 03-339776 מיום א'.

גלידת **ניטון** 1972 בע"מ
למפעלנו בחולון הנמצא בתנופת התפתחות
דרושים:
מנהל אחזקה
— הנדסאי מכונות
— נסיון תעשייתי קודם של 5 שנים לפחות
— נסיון קודם בניהול צוות עובדים באחזקה
— ידע ונסיון בקירור תעשייתי אוטומציה פנאומטיקה — יתרון
העבודה מעלה אתגר ועניין מיוחדים
טכנאי/הנדסאי יצור
לתפקיד הפי"
— אחראי על תכנון הייצור של המפעל
— מעקב על הכנות יצור
— אחראי על מעקב, מלאי חומרי גלם ואריזות בתאום עם החברה
כפיפות למנהל הייצור
לבורנט
רצוי נסיון של שנתיים לפחות בתעשיה
העבודה ב־2 משמרות
משרה מלאה — 6 ימים בשבוע
מגורים: באזור חולון, בת־ים והסביבה.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב־יד, בציון קורות חיים ונסיון ל„ניטון", רח' המשור 9, א. התעשיה חולון 58815
— סודיות מובטחת —

„שפרא"
תעשיות סיבים אופטיים
הרצליה בע"מ — דרוש
הנדסאי/טכנאי מכונות או כימיה
תאור התפקיד: הפעלת ציוד התהליך; מעקב ובקרה אחר תקינות תהליך הייצור.
כישורים נדרשים: בוגר בי"ס טכני, רצוי במכניקה עדינה או מיכשור ובקרה * רצוי נסיון קודם * נכונות לעבודה במשמרות * קפדנות ודייקנות * יכולת עבודה בצוות.
* **תנאי־שכר הולמים למועמד המתאים** *
נא לפנות בכתב־יד בלבד אל ת.ד. 3061, הרצליה ב' 46130.

למפעלי ד.י.ג בית־שמש
דרושים
1. **מנהל מחלקת הזרקת פלסטיק**
בוגר בי"ס מקצועי
* עם נסיון קודם של 3 שנים לפחות בתעשיית פלסטיק.
2. **טכנאי ייצור**
לעבודת תכנון ופיקוח על הייצור
* רצוי נסיון קודם בתעשיה.
תושבי בית־שמש והסביבה יפנו בכתב יד ל־ת.ד. 285 בית־שמש או בטלפון: 02-914852
למועמדים שייבחרו מתאימים מובטחת עבודה רבת אתגר במפעל מתפתח.

לחברה המובילה בתחומה
דרוש
מנהל
סניף באר שבע
הכישורים הנדרשים:
בעל נסיון מוכח במכירות
כושר ניהול מו"מ עם מוסדות וארגונים
בעל יכולת לפתח יחסי אנוש מעולים ולהנהיג צוות לעבודה קשה
תנאים טובים למועמד המתאים ואפשרויות קידום נרחבות
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 247 ת"א ולציין ע"ג המעטפה עבור מנהל.
— סודיות מוחלטת מובטחת —

לחברת ביטוח בת"א
דרוש/ה
מתכנת/ת
נסיון של 3 שנים ומעלה ב־COBOL ו־C.I.C.S במערכת הפעלה DOS/VSE
בדבר פרטים נא לפנות בכתב לת.ד. 26222 ת"א עבור יחידת המחשב או טלפונית למר איצקוביץ 03-630349 (פרט ליום ו')
— סודיות מובטחת —

לחברת משקאות גדולה
דרוש
מנהל לסניף ירושלים
הכישורים הנדרשים:
נסיון שיווקי — מסחרי מוכח
יכולת ניהול צוות עובדים
נסיון קודם בענף — יתרון
נכונות לעבוד מעבר לשעות העבודה המקובלות
גיל — עד 45
מגורים באזור ירושלים — חובה
רשיון נהיגה
תנאים טובים למתעמד
סודיות מובטחת
המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 127 נתניה 42101 לכת ארם עבור מנהל סניף.

למפעל אופנה לייצוא
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות מדופלם/ת
עם נסיון מתאים של מספר שנים
למשרה מלאה + המלצות.
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים, נסיון ושכר נדרש. לת.ד. 16150 ת"א מיקוד 61161 עבור מנהח"ש.

לחברה מסחרית גדולה
דרוש/ה
גזבר/ית
* הכנת תזרים המזומנים.
* מעקב אחרי חשבונות החברה בבנקים.
* תשלום לספקים בחו"ל.
* ידע בהליכי יצוא.
* ידע באשראים בנקאיים ובסוגי המימון השונים.
* נסיון של שנתיים לפחות בתפקיד דומה.
* עדיפות תינתן לבעלי נסיון כפקידים עסקיים בבנקים.
לפנות לטל. 03-611421, שלוחה 261.

דרושה
מזכירה בכירה
ידיעת השפות עברית—אנגלית
על בוריין: כולל הדפסה
ל. 728561, 727284

דרוש ברמלה
מחלק עתוני בוקר
מתאים לסטודנט או לפנסיונר
בעל אופניים או אופנוע.
להתקשר לכורש 08-237192
בשבת או בשעות הערב.

לחנות גדולה לרהוט משרדי
דרושים
* **מנהל/ת מכירות**
* **מוכר/ת**
לפנות לטלפון 03-200064 מיום א'

לקונצרן תעשייתי גדול
דרוש
כלכלן
לעבודה מגוונת
בתחום הכספים
דרישות התפקיד:
* נסיון בעבודה עם מערכות ממוחשבות
* ידע בהנהלת־חשבונות.
לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 33333 ת"א 61332 עבור כלכלן.

למפעל תעשייתי גדול
במרכז הארץ
דרושה:
אחות מוסמכת
* לניהול מרפאה ומתן שרותי עזרה ראשונה, קשרי חוץ, בדי־קות רפואיות תקופתיות ועוד.
* על המעוניינות להיות בוגרות ו/או מוסמכות בית־הספר ל־אחיות.
* נסיון של 4 שנים — לפחות.
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 267, חולון 58102 או לטלפון 03-807474, 03-801234 שלוחות 4433, 4574.
— סודיות מובטחת —

מזכירה בכירה
עברית על בוריה. שליטה באנגלית + הדפסה ונסיון רצויה.
הכרת מערכת מעבד תמלילים.
נא לשלוח תולדות חיים בכתב יד
ת"ד 470 תל אביב 61003

לינג תעשיות בע"מ קרית־גת
דרוש
מייסטר
למכונת סריגה עגולה
סינגל ודבל ג'יס
על המועמדים לפנות למח' כ"א ת.ד. 120 קרית־גת טל. 051-882711

להברת חקירות ארצית
דרושים
חוקרים לעבודה מעניינת
עדיפות לבעלי השכלה אקדמאית ושליטה מלאה בשפה האנגלית.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד תוך פירוט קורות חיים לת.ד. 53149 ת"א עבור מספר 13.

שופר־סל
לסניפנו ברמת־אביב
דרושים
* **קופאיות**
* **סדרן סחורות**
מועמדים מתבקשים לפנות למנהל הסניף רח' ברזיל 15 רמת־אביב.

לחברה קטנה העוסקת
בנושאי כח־אדם
דרושה
מזכירה/מנהלת משרד
אינטליגנטית, אריאה ויעילה, מסוגלת לקשר טוב עם לקוחות.
רצוי בוגרת מדעי החברה.
נסיון קודם בעבודות משרד הכרחי.
5 ימים, 8.00—16.00 בתל־אביב.
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים אל ת.ד. 866, תל־אביב 61008 עבור מס. 437.
רק מועמדות מתאימות תענינה.
סודיות מובטחת

לחברה מבוססת באזור המרכז
דרוש
דפס
מנהל בית דפוס קטן
כישורים:
— דפס אופסט על מכונה ½ גליון 2 צבעים עם ותק מוכח של 5 שנים לפחות
— ידע בטכניקות שבנץ לכריכה — יתרון
— רכב צמוד מהחברה.
תנאים טובים למתאים.
לפנות בכתב־יד לת.ד. 729 ה"א 61007 משרה מס' 39
רק המתאימים ייענו

צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ
יבואנים כללים של פולקסווגן אודי
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
סוג ב' בעל 5 שנות נסיון
רצוי בעל ידע ביבוא.
נא לפנות לגב' מאיה טל': 03-785111

פקיד/ה
בוגר/ת תיכון
מודרי קורות בבוקר, יפו ידע באנגלית
לפנות לגברת רות טננבאום 03-379111

דרוש/ה
מעצב/ת אופנה
„לאפנת תומלי"
בעל/ת נסיון לסריגים, לשוק המקומי ולייצוא
עדיפות לדוברי אנגלית טל. 834347
836124 למאור.

בקרית־אונו דרוש
מחלק עתונים
בשעות הבקר המוקדמות
בעל אופניים או אופנוע
להתקשר בשעות הערב 03-358283

לחברה גדולה בתחום הקוסמטיקה
דרוש
קניין
הכישורים הדרושים:
* בעל נסיון בתחום הקוסמטיקה.
* ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
* גיל עד 40.
* עדיפות לבעלי ידע כללי בהנדסת יצור.
עדיפות תנתן למועמדים מאיזור תל אביב וסביבותיה.
לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים, לת.ד. 31311 תל־אביב ולציין „קניין".

שומרון שרותי נקיון ושמירה בע"מ
דרוש
מפקח אזורי
* בעל כושר אירגון וניהול עבודה.
* נסיון בגיוס עובדים ופיקוח על צוותים.
* בעל יוזמה ומרץ עצמאי.
* נכונות לעבודה קשה ואחראית.
* מעל גיל 30.
* בעל רשיון נהיגה ב.
* תושב אזור המרכז.
רק מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות טלפונית להנהלת החברה בפ"ת טלפון 03-916602.

isrotel
hotel management Ltd.

הזדמנות שאינה חוזרת כל יום לקריירה בתעשיית המלונאות

לקבוצתנו הבינלאומית המתפתחת במהירות בישראל דרושים:

מועמדים לעמדות הניהול הבכירות ביותר

ב-מלון המלך שלמה-אילת "מלון הנופש המוביל"
ובמלונות אחרים שיפתחו בקרוב

אנו מחפשים את הטובים ביותר
יענו רק מועמדים אשר להם הנתונים הדרושים:
- ★ נסיון נרחב והכשרה מקיפה בתעשיית המלונאות.
- ★ כישורים גבוהים של ניהול ארגון ושווק.
- ★ כשרון ויצירתיות לבניה וארגון של תכניות בידור וארועים.
- ★ מנהיגות טבעית, מעוררת השראה והנעה.

מועמדים מתאימים ימצאו תנאי העסקה הולמים ומספקים.
פירוט קורות חיים ונסיון, בכתב יד בלבד יש להפנות אל:
מר אריה ליס, ישרוטל
ניהול מלונות בע"מ, ת.ד. 50150,
תל-אביב 61500.
- סודיות מובטחת -

לבנק בחיפה
ד ר ו ש
יועץ השקעות

דרישות התפקיד:
- * נסיון בניהול תיקי השקעות גדולים.
- * נסיון וידע בטיפול בלקוחות.
- * השכלה אקדמאית הכרחית.
- * תושב חיפה והאזור.

בפרטים נוספים נא לפנות לת.ד. 124 תל־אביב

חטיבת מפעלי השימורים — כור מזון בע"מ
למפעל גולדפרוסט
באיזור תעשיה באר-טוביה
ד ר ו ש י ם
לבורנטים
מחסנאי
לקביעת ראיון נא לפנות לטלפונים 055-84450, 055-84449 למימי.

---

pilat פילת פסיכולוגיה יישומית

חברה בענף הרכב העוסקת בייצור,
הרכבה ומתן שרות ללקוחות
ומתארגנת לקראת התרחבות משמעותית
מחפשת
מנהל מפעל

שישא באחריות כוללת לניהול המפעל, לתיכנון העבודה ולניהולה וכן לתכנון והכוונת ההרחבה של המפעל.
מועמד מתאים יהיה מהנדס תעשיה וניהול או מהנדס מכונות, בעל נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מפעל, המסוגל להנהיג את הצוות באורח יעיל ובדרך טובה.
מקום העבודה - מרכז הארץ.
נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה לפילת בע"מ,
דרך פתח־תקוה 53 תל־אביב, 67138.
נא לציין על המעטפה "מנהל מפעל", מס' משרה 1320.
סודיות תישמר בקפידה.

מ.מ. מערכות מידע בע"מ
נציגים בע"מ — מקבוצת כלל

לרגל הרחבת הפעילות בחברותינו, דרושים אנשי מכירות בתחומים הבאים:
אנשי מכירות מחשבים
* נסיון מוכח של שלוש שנים לפחות בשווק ומכירת מערכות מחשב ותוכנה בישראל.* רצוי נסיון במחשבי DATAPOINT, מחשבי CROMEMCO, ונסיון במערכות תקשורת.
אנשי מכירות
לציוד היקפי ומכונות משרד
למוצרים הבאים:
מדפסות שורה ומטריצה • מדפסות איכות • מסופים • מסופים גראפיים • מכונות לקפול ועטוף • מכונות כתיבה אלקטרוניות • פקסימליות • מגרסות.

הכישורים הדרושים:
* אנשי מכירות בעלי נסיון מוכח של 3 שנים לפחות. * תבנון עדיפות לבעלי רקע טכני מתאים. * בעלי רכב. * תנאים טובים למועמד המתאים. (משכורת בסיסית + עמלות + בונוסים).
לפנות בכתב יד למח' כח אדם ת.ד. 1262 רמת־גן 52271.

מ.מ. מערכות מידע בע"מ
נציגים בע"מ — מקבוצת כלל
רח' הירדן 29, רמת-גן 52271
טלפון: 03-775111

לעמינת גיד צבי
דרוש
מכונאי אחזקה
עם נסיון בתעשיה.
לפנות לטל' (08)220777 לינאל.

אודם ישראל
המערכה לליקוטי מכונים
דרוש/ה
רכז/ת תעשיה
* רצוי הנדסאי/ת מתחום האלקטרוניקה או מחשבים.
* בעל/ת רכב.
לפרטים נא לפנות לטל: 234587 ,233231/293 למיכל.

אתגרי המחר... היום
התעשיה האוירית לישראל בע"מ

חטיבת האלקטרוניקה
מבת־בית מערכות הנשק
דרושים/ות
מהנדסים
בעלי יכולת אישית גבוהה ונכונות להתמודד עם טכנולוגיות מתקדמות HIGH–TEC בנושאים הבאים:

משרה מס' 283:
מהנדסי מערכות
* בעלי ותק של 3 שנים ויותר בניהול, פיתוח ורכז עבודת צוותים בתחומים הנדסיים שונים.
* עדיפות לקציני פרוייקט בצה"ל בתחום מערכות ים ואויר.

משרה מס' 284:
מהנדסי אלקטרוניקה/מחשבים בכירים
* נדרש נסיון בריכוז עבודת צוות פתוח ואיפיון מערכות חומרה למערכות משובצות מחשב בזמן אמיתי.

משרה מס' 285:
מהנדסי כימיה / פלסטיקה
* להנדסת מעגלים מודפסים והגנה על מערכות אלקטרוניות בחומרים טרמוסטטיים.

משרה מס' 286:
מהנדסי אלקטרוניקה
* המעוניינים באתגר טכני והנדסי להשתלבות בצוותי פתוח בפרוייקטים מתקדמים.
* אפשרי גם מהנדסים מתחילים בעלי כישורים מוכחים.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון ומספר העבודה והזהות אל: מינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ נמל התעופה בן־גוריון מיקוד 70100.
מועמדים מתאימים ייענו.
סודיות מובטחת

אזבן אלקטרוניקה בע"מ
דרושים
טכנאי שירות
בעלי נסיון ל־IBM PC
טלפון: 611473

למעבדת מחקר ופיתוח שימושי
באיזור תל־אביב
ד ר ו ש י ם

מהנדסי אלקטרוניקה
לעבודה בנושאי תאימות אלקטרומגנטית ו־R.F.I.
נדרש ידע ונסיון בתחום ה־R.F, מערכות קליטה ואבחון אותות (משרה 415)

מהנדסי אלקטרוניקה
לעבודה בתחומים הבאים:
ניהול מערכת תיב"ם (SYSTEM MANAGER)
מחשבים:-
הכרת מבנה מחשבים, ציוד פריפרלי ותקשורת בין מחשבים
כתיבת מפרטים טכניים בנושאים הנ"ל.
בעלי נסיון של 3 שנים לפחות. (משרה 416)

מהנדסי אלקטרוניקה
לעבודה בצוות פיתוח העוסק בתכנון מערכות ספרתיות ואנלוגיות מתקדמות משולבות מיקרומחשבים. בעלי נסיון של 3 שנים לפחות. (משרה 417)

מהנדסי RF
לעבודה בצוות פיתוח העוסק בתכנון מגברים, מתנדים, מסננים וכיו"ב. בעלי נסיון של 3 שנים לפחות. (משרה 418)
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למחלקת משאבי אנוש ת.ד. 39054 תל־אביב מיקוד 61390 בלווית פרטים אישיים (כולל מספר ת.ז.) וקורות חיים וכן לציין מספר טלפון לקביעת מועד לראיון.

– מועמדים מתאימים ייענו –
– תנאים טובים למועמדים המתאימים –
– סודיות מובטחת –

שליח
עם קטנוע
לשעות הבוקר
מיפו עד רחובות.
03-397051

למפעל אופנת נשים
פקידת מכירות
מעולה
(עדיפות לבעלות נסיון בענף)
טל בערב – 03-246042

מושב ארבל
מחפש
מרכז משק / גזבר
עם נסיון
לפנות לטלפון 067-96361
מזכירות או 067-94264 בערב.

לתושבי חיפה והצפון
גלויה זו עשויה לשנות את מהלך חייך
לשפר את מעמדך הכלכלי
ולהקנות לך מקצוע עם אתגר

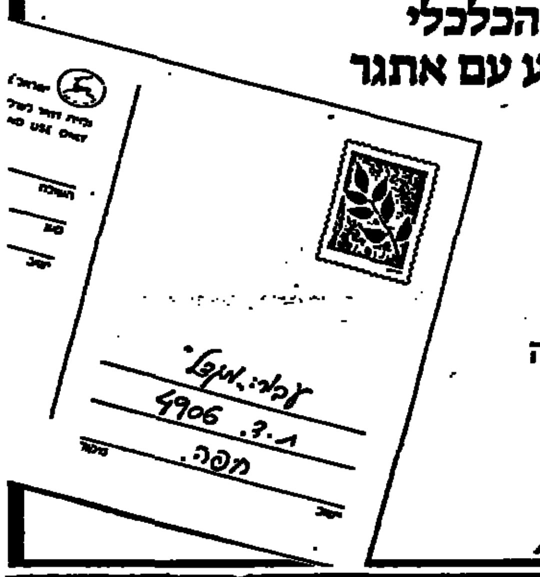

אם הנך בעל השכלה
תיכונית לפחות
ולאחר שרות צבאי.
פנה אלינו בכתב
לת.ד. 4906 חיפה
או טלפונית:
04-672141/2/3 לצביה
ימים א'-ה'
16:00-08:30

מגדל חברה לביטוח בע"מ

חב' מטלקס בע"מ
מפיצים ויבואנים בלעדיים של:
CARBORUNDUM
Abrasives G.B. Ltd.

יעוץ מקצועי והספקת חומרי השחזה וליטוש
דרושים:
סוכנים מנוסים, בעלי רכב להפצה במפעלים ותנויות.
לפנות בכתב לת.ד. 4317 ת"א — 63304 או: טל: 03-658502 למר קרמר.

לאורפז אופנת ילדים ונוער
ד ר ו ש ה
מעצבת אופנה
בעלת נסיון
בדבר פרטים לפנות: 03-379922

דרושים
אדריכלים מעצבי פנים
לתכנון ומכירת רהיטי עלית
פרטים בטלפון:
03-264247/8
(גילה)

לחברת בנייה בת"א
דרוש/ה
כלכלן/ית
למצוי משרה, נסיון לא הכרחי.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בצירוף קורות־חיים ודרישת־שכר, אל ת.ד. 4104, תל־אביב 61040, עבור "כלכלן".
סודיות מובטחת.

למוסך לתיקון ציוד כבד בראשון לציון
דרוש
מכונאי
טל. בעבודה 948114
בערב 992467

מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים
לחברה תעשייתית יצרנית גדולה, דינמית ועתירת טכנולוגיה במרכז הארץ
ד ר ו ש
מנהל אגף
הנדסות "יצור ואבטחת איכות
הכישורים הדרושים:
- * השכלה אקדמאית מתאימה.
- * נסיון של מספר שנים בארגון גדול.
- * דינמיות וגמישות בתיפקוד.
- * יישום, חידושים ושינויים במערכת.
- * כושר נהול צוות עובדים.
- * רצון להשתתף בקביעת מדיניות ולהשפיע על קידום ופיתוח החברה.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 397 הרצליה, חוף ים, 46103.
– סודיות מובטחת –
רק מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל — ייענו.

טאפו
למפעל סמפו בחולון
דרושים
מסגרים מכניים
לעבודות אחזקה
נסיון בעבודה של 5 שנים במפעל תעשייתי
רצוי בענף המזון
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפרטים נא לפנות למנהל כח־אדם
סמפו רח' המלאכה 9 אזור התעשיה חולון
או בטלפון 808131 בין השעות 9.00–14.00
סודיות מובטחת

EFRAT FUTURE TECHNOLOGY LTD.

לחברה אמריקאית־ישראלית העוסקת במו"פ ויצור של מערכות מתקדמות בתחום הטלקומוניקציה ועיבוד אותות

דרושים לצוות הפיתוח:
■ **מהנדס אלקטרוניקה מעולה**
בעל נסיון בפיתוח חומרה ותוכנה לעיבוד אותות
■ **הנדסאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון של שנתיים בפיתוח מעגלים דיגיטליים הכוללים מיקרופרוססורים של אינטל 8086 ו־80186

דרושים למחלקת הנדסה:
■ **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון של שנתיים לפחות בתחום ההנדסה והיכרות עם מערכות הכוללות מיקרו־מחשבים ועיבוד אותות.

סודיות מובטחת

נא לפנות לאפרת טכנולוגיה עתידית בע"מ
ת.ד. 9050 מיקוד 61090 תל־אביב

מבין בענף הלול?

ויטמד, יצרנית ומשווקת תכשירים רפואיים לבעלי חיים, מחפשת איש שטח, העונה על הדרישות הבאות:
- • בוגר הפקולטה לחקלאות במגמת בעלי־חיים.
- • נסיון מעשי 3 שנים בענף הלול.
- • חוש מסחרי. • רצוי בעל רכב.

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 16085 תל־אביב 61160 ויטמד בע"מ.

ויטמד. השם המוביל בענף התרופות הוטרינריות בישראל. מזה 25 שנה מייצרת החברה תכשירים למען בריאות הבקר, הצאן, העופות ומפעלת מכסיונה גם ליצור תרופות לשימוש בני אדם.

ויטמד מעבדות פרמצבטיות בע"מ

לחברה דינאמית
באזור המרכז
אחראית מדור יבוא ויצוא
(תובלה בינלאומית, עמילות ושחרור)
רק בעלות נסיון מוכח
ושליטה באנגלית ייענו.
לפנות בכתב יד לת.ד. 4229 תל־אביב מיקוד 610141
לציין משרה 602 על גב המעטפה.

שופר־סל
דרוש/ה
חשב/ת שכר
בעל/ת ניסיון בהכנת משכורות ממוחשבות
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד, תוך פירוט ניסיון קודם, אל מחלקת כח־אדם, ת.ד. 84 פתח־תקוה מיקוד 49100.
סודיות מובטחת.

ליחידת המחשב שלנו
דרוש/ה
DBA
עם נסיון של שנתיים כ־DBA
(רצוי DMS II או IDMS)
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות עם פירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 326, תל־אביב או להתקשר לקביעת ראיון אישי לגבי דוזה, בטל. 03-627762.
סודיות מובטחת.
כלל חברה לביטוח בע"מ

מלונות מוריה ים־המלח
למלוננו דרושים
אומנים צעירים
להקמת צוות ארועים
- – נגינה על פסנתר
- – גיטרה (רצוי)
- – שירה
- – יכולת הפעלת אורחים

ראיונות יתקיימו במשרדי מוריה רח' ארלוזורוב 111, ת"א. נא לפנות לפרץ בן חיים.
ביום א' 22.12.85 בין השעות 16.00-19.00
וביום ג' 24.12.85 בין השעות 11.00-14.00.

חברת "מבני תעשיה" בע"מ לתכנון והקמה של המתקן החרושתי לנטרול פסולת רעילה ברמת־חובב
דרוש/ה
מהנדס/ת מכונות / כימיה
עם נסיון של 5 שנים בהקמה ובהפעלת מתקנים, בתעשיה הכימית
– בעל/ת יוזמה ויכולת לכוריב ועבודה עצמאית.
– מגורים באזור באר־שבע.
– בעל/ת רכב.
המעוניינים יפנו בכתב, עם ציון קורות חיים ונסיון עבודה לת.ד. 20300 תל־אביב.
סודיות מובטחת.

---

elfio
דרושות
1. **תופרות**
2. **עובדות לעבודת יד ובקורת.**

סולוג מפעלי סריגה בע"מ
רח' הכלך 3, ת"א טל 824121

לידי זהב
דרושים
לצורך פתיחת סניפים חדשים ברחבי הארץ
מנהלי סניפים עצמאיים
הכישורים הדרושים:
- • בעלי משרד/חנות וטלפון.
- • נסיון בענף אינסטלציה, חשמל ושיפוצים.
- • בעלי כושר ניהול והפעלת בעלי מקצוע.
- • בעלי ערבויות כספיות.

המעוניינים בהתקשרות, על בסיס עצמאי/קבלני בלבד.
נא לפנות לטל. 03-201013 למנכ"ל

לחברה לעמילות מכס בתל־אביב
ד ר ו ש ה
פקידה
למחלקת מטען
- • בוגרת תיכון לאחר שרות צבאי
- • ידע בסיסי בהדפסה עברית ואנגלית

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות החל מיום א' למחלקת מטען, טל. 03-650862, בין השעות 10.00–15.00.

למפעל קיבוצי גדול בענף הפלסטיקה
ד ר ו ש
סוכן לאזור המרכז והדרום
בעל נסיון רב וקשרים נרחבים בתחום מוצרי האחסון וציוד משרדי.
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 11029 ת"א, 61110.

לפרויקט יחודי דרושים
רוכשי מודעות מעולים
הכנסה גבוהה
טל' 03-659113

ציקלון
מוצרי תעופה בע"מ
דרושים
מבנאים תעופתיים
* בוגרי ביה"ס מקצועי במגמת מכונאות
* יוצאי חיל האויר בתחום הנ"ל.
# מסגרים מעולים
עם נסיון
שיעברו הסבה מקצועית במפעל
למועמדים מתאימים ממרכז הארץ
תינתן עזרה בדיור
מפעלנו מציע תנאי עבודה טובים, 5 ימי עבודה בשבוע, הסעות מחיפה ורחבי הגליל המערבי. מועמדים יפנו בכתב יד בציון קורות חיים למדור קליטת עובדים, ציקלון בע"מ ת.ד. 114 כרמיאל

ל- דחף דרושים
רוכשי מודעות
מעולים
שכר לפי אחוזים • לעבודה בכל רחבי הארץ
טלפון: 03-622647

מילא
מרכז ייעוצי למשאבי אנוש
אנו מחפשים עבור אחת מלקוחותינו באיזור גוש דן
- טכנולוג מזון
★ נסיון בתעשיית המזון - הכרחי.
★ בעל יכולת לפקח על צוות עובדים.
★ נכונות לעבודה מאומצת מעבר לשעות המקובלות.
אם ברצונך באתגר מקצועי חדש פנה בכתב יד בלבד לת.ד. 22511 ת"א מיקוד 61224 בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי - רק פונים מתאימים ייענו.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד · סודיות מובטחת

ביטכונית בע"מ
פיתוח וייצור מיכשור אלקטרוני מתקדם לרכב
דרושים:
הנדסאי אלקטרוניקה - לפיתוח וייצור
* 4 שנות נסיון לפחות בתעשיה
אלקטרונאי - לעבודות ייצור מגוונות
* רציני עם נסיון
חשמלאי רכב - להתקנות
* ידע באלקטרוניקה יתרון
לפנות בכתב אל ת.ד. 619 ראשל"צ או טלפונית 03-958060

THE CARLTON HOTEL
TEL AVIV
דרוש
מנהל מחלקת מזון ומשקאות
* בעל נסיון מוכח של 5 שנים לפחות במלונות חמישה כוכבים בתפקיד מקביל.
* ידיעת עברית ואנגלית על בוריה.
* השכלה מלונאית - יתרון.
לקביעת ראיון נא לפנות למחלקת כח-אדם, טלפון 03-287671 נא להצטייד בקורות חיים בכתב יד + תעודות והמלצות.

קבוץ דליה
מחפש
אחות דיאליזה
נא לפנות בטלפון 04-997555 בין השעות 07:30-13:00

ארגמן תעשיות בע"מ
אזור התעשיה יבנה
למפעלינו דרושים:
1. הנדסאי / מהנדס מכונות
לניהול פרויקט פיתוח
* דרוש נסיון בעבודת יד עם עובדים עד שלוש שנים.
* יתרון בעל נסיון בתכנון צורה.
2. כימאי/ית טקסטיל
* בעל/ת נסיון בצביעה ו/או באשפרת טקסטיל.
* עדיפות לבעל/ת נסיון בתחום הכותנה והסיבים הסינתטיים.
מועמדים יפנו בכתב לת.ד. 172 יבנה מיקוד 70600 למחלקת כח אדם או בטלפון 08-437611 שלוחה 243
- סודיות מובטחת -

זמיר אלקטרוניקה
דרוש טכנאי אלקטרוניקה
חובה מוסמך שעבד במעבדת אלקטרוניקה מוסמכת בתיקון ושיפוץ ציוד אלקטרוני. 03-196353 להתקשר בשעות העבודה 03-183064

רוברט הלף
ROBERT HALF
החברה המובילה בעולם בהשמת כח-אדם בתחומי מחשבים וחשבונאות.
אל תחליף את מקום עבודתך!
אם אינך מסוגל ליותר...
אך אם אתה
מהנדס אלקטרוניקה
בעל נסיון תעשייתי ב-VLSI
...
* בנוסף, דרושים לנו:
# מהנדסי מערכות ומתכנני זמן-אמיתי
...
אנא התקשרו ללא כל התחייבות או תשלום
ת"א בן-יהודה 32, בית אל-על, חדר 826
טל' 03-203423
03-291616
סודיות מובטחת

המרכז לטכנולוגיה חינוכית
דרוש
במגזר אלקטרוניקה
מהנדס או הנדסאי
משרה 450
בעל 3 שנות נסיון לפחות, לפיתוח מעגלים וניסויים במיקרופרוססורים ומערכות ספרתיות.
נדרש ידע ב-8085, 8086.
...
המרכז לטכנולוגיה חינוכית, רח' קלאוזנר 16, רמת-אביב, ת"א.
- סודיות מובטחת -

לאריה חברה ישראלית לביטוח בע"מ
דרושים
מפקחי רכישה בביטוח חיים
בוא הצטרף לחברה עם מדיניות של יחס אישי ודלת פתוחה, אשר מפעילה שיטות שיווק חדשניות ומתקדמות.
למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים מאד
מועמדים עד גיל 40, בעלי נסיון בתפקיד דומה יפנו בכתב לת.ד. 29182 ת"א "עבור מנהל הרכישה" בצרוף קורות חיים, פרטים על נסיון קודם ומספר טלפון.
סודיות מובטחת
אריה

דרוש
מנהל חשבונות ראשי
לעבודה במשרה מלאה באיזור חיפה.
דרישות התפקיד:
* לפחות 3 שנות נסיון בעבודה בחברה גדולה בתפקיד ניהולי.
* נסיון בעבודה עם מחשב.
* רצוי מגורים באיזור מרכז הארץ.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 309 חולון (עבור מנ"ח).
- סודיות מובטחת -

מנהל כח אדם -
מסור מודעתך ב דחף
בדחף תקבל יותר
לפרטים נוספים: תל-אביב: 03-622233-4 עדי סאמט
ירושלים: 02-226335-6 אמיר דורון
חיפה: 04-645333-4 אריה טל
04-662571-2

לקיבוץ נווה איתן
דרושים
* חשמלאי מוסמך
* מכונאי טרקטורים מוסמך
לעבודה במשק + מגורים
עדיפות למעוניינים בקליטה
לפנות טלפונית ביום א' 065-83511 בערב 065-83858

קליניקה אקמוטמטורית
דרוש/ה
רופא/ה
למשרה מלאה, עם או ללא נסיון באזור המרכז והצפון
סודיות מובטחת
...

לירחון חקלאי "השדה"
דרוש
עורך צעיר
לעבודה עם העורך ולמנוי תפקידים שונים במערכת. בעל רשיון נהיגה.
נא לפנות בכתב או בצירוף קורות חיים אל "השדה" ת.ד. 40044, תל-אביב, 61400

לסוכנות ביטוח גדולה בת"א
דרושה
פקידת ביטוח חיים
בעלת נסיון וידע בכל תחומי הענף.
לקביעת ראיון נא להתקשר 03-243351 בשעות...

כפר הילדים והנוער הדסים
מוסדה של ויצו - הדסה קנדה לבית הספר העליסודי
דרושים
מורים
למקצועות המחשב
בעל ידע בשפות התכנות בייסיק, פסקל, לוגו
לביולוגיה בחטיבת הביניים
לאנגלית
לספרות
לפנות למנהל ביה"ס לטלפון 083-97241 או 083-99282

לחברת שיווק ארצית
דרושים:
מקדמי מכירות
לעבודת שטח
...

לפרויקט תיירות פנים ארצי
דרוש
מנכ"ל
- מאזור המרכז -
* נסיון בשיווק ומכירות
* בעל קשרים ודינמי
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 4565 חיפה עבור אלי

למפעל תעשייתי באזור חיפה
דרושים
מתכנת מערכות
במערכות הפעלה VM ו-DOS בסביבת CICS/ DL-I/ FOCUS על מחשבי י.ב.מ
מתכנת מערכות
במערכות הפעלה EDX בסביבת QID על מחשבי S/1 ליישום אפליקציות REAL TIME.
נא לפנות לת.ד. 4496 חיפה 31044 בצרוף מספר...

רוברט הלף
ROBERT HALF
החברה המובילה בעולם בהשמת כח-אדם בתחומי מחשבים וחשבונאות.
מיצית את עצמך בתפקידך הנוכחי?
תן לנו לתת לך יד!
★ **מנה"ח ראשי.**
לחברה המצאתית בתעשיה גדולה מהירה, בעלת קשר עם הבורסה, האמריקאית. דרוש נסיון רב. בניהול וחשבונאות. כ-1800$ + אחזקת רכב
★ **סגן מנה"ח ראשי / רואה-חשבון מוסמך.**
לקונצרן תעשייתי, אפשרות קידום מהירה. דרוש נסיון בתעשיה. כ-1500$ + רכב צמוד
★ **מנה"ח בכירים / עצמאיים.**
• לחברה ציבורית בירושלים.
דרושה שליטה בשפה האנגלית כ-1000$
• לחברות באזור ת"א:
לחב' תעשייתית, לחב' בעל-מחשב.
• לחברת בניה בתל-אביב.
★ **מנה"ח סוג 3 - 2**
לחברה תעשייתית באיזור ת"א
מינימום שנתיים נסיון כ-500$
אנא התקשרו ללא כל התחייבות או תשלום:
ת"א בן-יהודה 32, בית אל-על, חדר 826
טל' 03-203423
03-291616
סודיות מובטחת

דן אנד ברדסטריט
(ישראל בע"מ)
דרושים:
1. נציג מכירות
לאזור הצפון
הכישורים הדרושים:
- נסיון מוכח במכירות לסקטור העסקי
- גיל מעל 25
- רכב חובה
מגורים באזור חיפה
2. פקידה
- חרוצה בוגרת תיכון
- לחצי משרה
- 5 ימים בשבוע
נא לפנות בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 20001 ת"א 612100 ולציין ע"ג המעטפה "צפון" או "פקידה"

יישומים פסיכולוגיים
INSTITUTE OF PSYCHOLOGY
בי פי
BIP
לאחד מלקוחותינו מפעל תעשייתי גדול באזור המרכז
דרושים/ות
1. מנהל חשבונות ראשי
עצמאי, מנוסה, ובעל ידע בשימושי מחשב
2. מהנדס תעשיה
בעל רקע בהנדסת מכונות ו/או בהנדסת כימיה.
דייקן ואחראי, רצוי בעל נסיון בפיתוח מוצרי תעשייה, בהגדרת מפרטי יצור ובשרות טכני במפעל.
3. מנהל מחלקה
טכנאי/הנדסאי, רצוי בעל רקע בכימיה, שיטתי ומאורגן, בעל יוזמה וכושר ניהול צוות עובדים גדול.
4. טכנאי או הנדסאי חשמל
בעל ידע באלקטרוניקה תעשייתית (בקרים מתוכנתים)
רצוי נסיון של 3 שנים
5. חשמלאי אחזקה
בעל ידע באלקטרוניקה תעשייתית ונסיון מוכח של 3 שנים בתעשיה.
הכרחית תעודת "מוסמך".
נא לפנות בכתב יד ל-
ביפ יישומים פסיכולוגיים בע"מ
ת.ד. 26004 תל-אביב מיקוד 63902
- סודיות מובטחת -

למושב חצבה בערבה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3 ומעלה עם נסיון בהנהלת חשבונות מושבית
מגורים במקום, תנאים טובים.
לקביעת ראיון 057-81511 057-81513 057-81442

מתף
רחוב שוקן 27 קרית המלאכה תל-אביב
מתף מיחשוב תעשייתי ופיננסי בע"מ
למחלקת ארגון ושיטות
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
המעונין להשתלב במחלקה העוסקת במגוון רחב של נושאים
הכישורים הדרושים:
* יכולת עבודה עצמאית * כושר ארגון * ידע במערכות ממוחשבות * נסיון מעשי עד שנתיים * הבעה טובה בע"פ ובכתב. * בעל השגים טובים בלימודים
המעונינים יפנו טלפונית בימים א'-ה' בין השעות 10.00-16.00 לגב' שרה דיאמנט טלפון 03-923074
חברה בת של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

לחברת שיווק ארצית בסניפינו בתל-אביב
דרושים:
שני מחסנאים
הדרישות:
• נסיון מוכח בעבודת כמחסנאי עצמאי.
• קשר עם לקוחות
• ידע בחשבונאות
• ידע בתפעול מסוף
נא לפנות למנהל כח-אדם ת.ד. 20047 תל-אביב, 61220

למפעל באזור עבר הירקון
דרושה
מזכירה/טלפוניסטית
ל-7 שעות ביום. החל משעה 7:30
נא לפנות עם פרוט קורות חיים ומשכורת נדרשת אל ת.ד. 61013 ת"א 3334 עבור ה'/201

ביות
מתקשורת מחשבים ולשעבר ביטקום סוכנויות ופיתוח בע"מ
דרוש
מהנדס מחשבים / אלקטרוניקה
* בעל נסיון של שנתיים לפחות בפיתוח תוכנה בזמן אמת ועבודה עם מיקרו מחשב INTEL 8086, 8088.
* נסיון של שנתיים בפיתוח בשפת PLM 86/88.
אנו מציעים לך עבודה מעניינת בתנאים טובים ובאוירה דינמית
אם הנך בעל כישורים מתאימים, אנא כתוב אלינו לרחוב הנחושת 8, תל-אביב 69710 בצרוף פרוט נסיון בעבודה וקורות חיים
5 ימי עבודה 17.00 - 07.30
כל הפונים ייענו ... סודיות מובטחת
פתרון לטווח רחוק

למושב חצבה בערבה
דרושים
* **עובד נוי** - בעל נסיון
* **עובד למטע תמרים** - בעל נסיון
לפנות לטלפונים: 057-81511 057-81513 057-81442
* **פקידה** - דוברת אנגלית
לעבודה עם מתנדבים.
טלפון בשעות אחה"צ ובערב 057-81263

למחלקת ביטוח חיים בחברת ביטוח דרושים/ות
1. פקיד חשובי פוליסות
2. קלדנית למחשב P.C
הכישורים הדרושים:
ניסיון בן שנתיים לפחות במחלקת ביטוח חיים בתפקיד המוצע - הכרחי.
ידע בנושא "עדיף" - יתרון
לפנות טל: 03-659002 לוחכה
- סודיות מובטחת -

למושב שדה אילן
דרוש
מנהל חשבונות
סוג 2 ומעלה
עדיפות לבעלי נסיון בהנהלת חשבונות מושבית, אפשרות למגורים במקום
לראיון להתקשר לטלפון 067-67233 067-67396
לא בשבת.

ת"א דחף מרכז — תחנת בית השואבה 8 (פינת אלנבי 94) מול קולנוע מתמיד טל 622547
ת"א דחף דיזנגוף — רח' דיזנגוף 108 (מול כסית) פתוח 24 שעות טל 239952
ת"א דחף בן יהודה — רח' בן יהודה 9 (מול קולנוע מוגרבי) טל 656120
ת"א דחף אלנבי — רח' אלנבי 123 (ככר המושבות) טל 611806
לפרסם מודעה! דחף — ב דחף תקבל יותר ובמחירי העיתון
חיפה דחף — רח' הרצל 11 (הדר) טל 645333 4
ירושלים דחף — רח' יפו 43 (ככר ציון) טל 226335
דחפון — שרות מודעות טלפוני 03-811001
ובעוד 50 סניפי דחף בכל רחבי הארץ

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

אסטרונאוטיקס
פיתוח וייצור מערכות ממוחשבות, תעופה וחלל

אסטרונאוטיקס ק.א. בע"מ
פיתוח וייצור מערכות ממוחשבות
מוטסות ובטחוניות.
דרושים באזור המרכז

1. מנהל מחלקת אינטגרציה (משרה מס' 304)
תאור התפקיד
תכנון עבודה ופיקוח מקצועי על צוות של הנדסאים וטכנאים העוסקים באינטגרציה ובדיקות של מער־כות אלקטרוניות מוטסות.
דרישות מקצועיות
מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה עם נסיון בניהול צוות עובדים מקצועיים.

2. איש רכש בכיר (משרה מס' 343)
* נסיון ברכש רכיבי אלקטרוניקה בארץ ובחו"ל.
* כושר ניהול משא ומתן.
* ידיעת השפה האנגלית.

3. עורכי מעגלים מודפסים (משרה מס' 307)
* נסיון מוכח בעריכת מעגלים מודפסים.
* נסיון במערכות ממוחשבות — יתרון.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
5 ימי עבודה בשבוע.

— סודיות מובטחת —

מועמדים מתאימים נא לפנות לאגף הארגון ת.ד. 882 בני ברק — 51261
או טלפונית 03-784212
עם פרוט נסיון קודם
וציון מס' משרה.

אם יש לך עבר טוב
יש לך עתיד בדיגיטל

90,000 עובדים. 5.3 מיליארד דולר בשנה מכירות. זוהי דיגיטל — חברת המחשבים השניה בגודלה בעולם. בדיגיטל מפתחים, מייצרים, משווקים ומתחזקים מחשבים. בישראל, דיגיטל היא חברת מחשבים הידועה ביחסה לעובדים ובכיטוחם. אתה יכול להיות גאה להצטרף אליה.

לרגל הרחבת הפעילות בתחום
מערכות תעשייתיות (MAPII ו־CIM) דרושים:

לאגף התוכנה
לקבוצת התמיכה באנשי מכירות ולקוחות

APPLICATION ENGINEERING

תיאור תפקיד:
תמיכה באנשי מכירות ולקוחות בהקמת אפליקציות לניהול תעשיה, MAPII.
נסיון ודע:
• עדיפות לבעל השכלה בהנדסת תעשיה וניהול.
• נסיון של 3 שנים בתעשיה עם התמחות במערכות ניהול מידע.

לאגף המכירות
לקבוצה המסחרית/תעשייתית

איש מכירות לתעשיה

נסיון וידע:
• מהנדס תעשיה וניהול — יתרון.
• נסיון במכירות.
• הכרת מערכות ממוחשבות לניהול תעשיה.

נא לפנות בכתב לדיגיטל, ת.ד. 2033 הרצליה 46120, עבור בת אדם בצרוף קורות חיים ונסיון בציון המשרה המבוקשת.

חברת המחשבים השניה בגודלה בעולם

digital

יחידת האבטחה במסופים בגבול ישראל־מצרים
דרושים
בוגרי יחידות קרביות לתפקיד בטחוני

600,000 ש' נטו לחודש + הטבות רבות נוספות, כגון: דיור, ארוחות, נסיעות ומענקים.

הכשורים הדרושים:
* לוחמים ביחידות שדה (עדיפות למסיימי קורס פיקודי).
* בעלי כושר גופני גבוה, פרופיל רפואי 82 ומעלה (בעלי משקפיים יתויבו בעדשות מגע רכות).
* גיל: עד 27.
* עבר ללא דופי.
* בוגרי 12 שנות לימוד, דוברי השפה האנגלית (ערבית — יתרון).

הקבלה לעבודה מותנית במעבר קורס.

ועדות קבלה תתקיימנה במשרדי חברת "השמירה" בע"מ, ברח' בן־יהודה 77, ת"א, קומה ג', בימים שני (23.12.85) ורביעי (25.12.85), בין השעות 09.00־13.00
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור, פנקס שבוי ו־3 תמונות, וכן בגדי ספורט.

דרושות מתפרות לבגדי ים
Gottex
גדעון אוברזון טל' 03-790175

מחשבים בע"מ
אלביט
בואו אל הקו הקדמי של הטכנולוגיה
לשלוחתנו באזור המרכז דרוש:
מהנדס אלקטרוניקה
התמחות בתחום האנלוגי משרה מס' 221
לתכנון מעגלים אנלוגיים, תוך השתלבות בצוות אלקטרואופטיקה

כשורים דרושים:
• נסיון של לפחות 5 שנים
• רקע בתחומי הווידאו
• רקע בנושא גלאים ומגברים מהירים.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות טלפונית למר מיקי תמיר 052-83218,88722 או בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים לגיוס עובדים ת.ד. 5390 חיפה 31053.

אלביט פרק חדש בגאוה הלאומית

גרפיקאי/ת מעצב/ת
אם יש לך נסיון של שנה לפחות במשרד פרסום גדול, בואי לעבוד בחברה טובה. פרסום פוגל טל': 226741.

פרסום **אביאל**
דרושה מזכירה
אבל...
גם בכירה, גם חכמה, גם מדפיסה עברית אנגלית, גם מטפלת, זוכרת אנגלית, יודעת ומבינה, בקיצור... שתת שאין...
לקביעת ראיון
נא לפנות לאביבה 246234

למפעל קיבוצי גדול בענף הפלסטיקה
ד ר ו ש
סוכן לאזור המרכז והדרום
בעל נסיון רב וקשרים נרחבים בתחום מוצרי האחסון וציוד משרדי.
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 11029 ת"א, 61110.

חשב ואתה בעל מקצוע ?
...מחכים לך במוסך 11 אחרים ודרושים 11 בירוק מאות תצעות, עבודה בארצות שונות בחו"ל —
לפרטים — ת.ד. 28060 ירושלים

אלישרא
מערכות אלקטרוניות בע"מ
דרושים

מהנדס מחשבים
(משרה מס. 122/11)
* לפיתוח מחשב צבאי מתקדם.
* בעל ידע והכרת מבנה ופעולת מחשבים.
* רקע בשיטות עבודה במיקרו — תכנות, והכרת שפות מכונה.
* רצוי נסיון באסמבלר של מחשבי NOVA

שרטט/ת אלקטרוניקה
(משרה מס. 123/45)
* בוגר/ת מגמת שרטוט טכני.
* נסיון קודם בשרטוט אלקטרוניקה, לבעל/ת ידע בשרטוט מכני — יתרון.

כתבנית אנגלית/עברית
(משרה מס. 124/45)
* למשרה חלקית, בין השעות 14.00—18.00
* בעלת נסיון במעבד תמלילים.

נא לפנות אישית או בכתב יד, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם ובציון מספר משרה לאלישרא מערכות אלקטרוניות בע"מ, בת אדם תקשורת, הירקון 48 בני־ברק, טל. 7545251.
המשרות מיועדות לנשים ולגברים כאחד
• זמן תעבורה נמוך • 5 ימי עבודה בשבוע.
— סודיות מובטחת —

חברתנו הינה עתירת ידע ומתמחית בפיתוח ציוד אלקטרוני מתוחכם
elisra שם חדש למסורת ותיקה

לחברה תעשייתית גדולה
בענף המתכת
דרושים
מהנדסי מכונות
לתפקידים מגוונים במפעלי החברה.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב תוך פירוט קורות חיים לת.ד. 7217 אשקלון מיקוד 78170

---

eci TELECOM
לאגף אבטחת איכות
דרוש
מהנדס אמינות
לבתיבת דרישות אמינות לציוד תקשורת מתוחכם, במסגרת פרויקט בינלאומי גדול.
נדרש מהנדס אלקטרוניקה או פיסיקאי, בעל נסיון של 5 שנים לפחות והתמחות בציוד תקשורת סיפרתי.
* *
מועמדים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים וטלפון להתקשרות לת.ד. 9045 תל־אביב, 61090. ניתן גם להתקשר טלפונית בשעות הערב אל מר ולדימיר שלוהה, טלפון 03-691074
סודיות מובטחת
מודיעה זו מיועדת לגברים ולנשים.
אי סי אי טלקום בע"מ
בית היוצר לתקשורת

לבית גלי ראשון לציון
דרוש/ה
מנהל/ת אגף אופנה
צעיר/ה נמרץ/ת
הכישורים:
* נסיון קודם בניהול מחי אופנה, כולל ניהול צוות עובדים
* נכונות לשעות עבודה מרובות.
* יחסי אנוש טובים, מרץ, יוזמה, דינאמיות.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד, בצירוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 4429 ראשל"צ 75143 (עבור ניהול אופנה).

לחברת יצור ושיווק העומדת להרחיב את פעילותה בחיפה, ירושלים, נתניה ובאר־שבע.
דרושים
אנשי מכירות מקומיים
* גיל 25־40.
* בעלת/ת רכב.
* הופעה נאה וכושר מסחרי.
* נסיון רב במכירות.
וכמו כן דרושים
מקדמי מכירות נוספים באזור ת"א והמרכז.
נא לפנות בכתב לחברה בצירוף קורות חיים לת.ד. 33236 ת"א 61331. או לטלפון 03-262047 לבקש את יעל

לחברת **רב זרועות** יצרני־**בלמדלת**
מרכיבים
• בחורים אחרי צבא
• בעלי רקע טכני
• עם רכב משחרר — לחרכבה.
מקדמי מכירות
• ידע במכירות
• נסיון בגיוס והפעלת סוכנים
• עם רכב.
עובדי מחסן
• בוגרי בית ספר מקצועי.
• בעלי ידע ונסיון בעבודות מכבש וכיפוף למפעלנו בחולון, טלפון: 03-803174
מפיצים מדלת לדלת
• בשעות הבוקר, עמלות גבוהות למתאימים
• מכל חלקי הארץ.
פקידה למפעל בחולון
לשעות 8.00—16.00
נא לפנות טלפונית: 03-507733 או 03-748087

למוסד רפואי בתל־אביב
ד ר ו ש
מוהל אחזקה ומשק
מהנדס/הנדסאי חשמל/מכונות.
דרוש נסיון באחזקת דודים, צנרת, חשמל, מכשור רפואי ועבודות משק בעל נסיון של 3־5 שנים בעבודה דומה.
מגורים באזור תל־אביב.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות לת.ד. 14217, תל־אביב, 61141 בצרוף קורות חיים.

מלון **דניאל** THE DANIEL
ד ר ו ש י ם :
* **מנהלי חשבונות**
סוג 2 — 3 למשרה מלאה רצוי עם נסיון מוכח בבתי מלון. ידע באנגלית.
* **מזכירה בכירה**
אנגלית/עברית. רצוי אנגלית שפת אם. למשרה מלאה.
* **קוסמטיקאית**
מניקור/פדיקור מדופלמת: עם נסיון מוכח, דוברת אנגלית. למשרה מלאה. בשכר חודשי.
* **קונדיטור**
עם נסיון מוכח (שלוש שנים לפחות) רצוי בבתי מלון.
* **מלצרים**
דוברי אנגלית, בעלי נסיון מוכח (שנתיים לפחות).
* **"ברמנים"**
עם נסיון מוכח וידע בשפות.
* **טבחים למטבח מזרחי**
עם נסיון מוכח והמלצות
המועמדים מתבקשים לפנות למחי כוח־אדם במלון "דניאל", חוף הים הרצליה, בימים א' — ה' בשעות 10:00—12:00, להצטייד בתעודות, המלצות ותמונות.

לרשת מחשבים
ד ר ו ש
מתכנת ל־I.B.M. P.C.
בעל 2־3 שנות נסיון ב־BASIC COMPILOR
טלפון 03-322284

למפעל תעשייתי גדול באזור נתניה
דרוש/ה
מתכנת/ת
לצוות פיתוח
הכישורים הנדרשים:
נסיון מוכח בשפת RPG III
נכונות לעבודה פיתוח מאומצת
מגורים באזור — יתרון
המעוניינים המתאימים יפנו בכתב יד בצי־רוף קורות חיים לת.ד. 127 נתניה 42101
לבת אדם עבור מתכנת.

שמר מחשבים בע"מ
ד ר ו ש
* **מתכנת זמן אמיתי**
לתכנון זמן אמת ומערכות הפעלה. נסיון מוכח 3 שנים לפחות על מחשבי דיגיטל או אינטל
* **מתכנת מדעי**
לתכנון מדעי בפסקל ופורטרן עם תואר ראשון ושתי שנות נסיון.
נא לפנות לטלפון 03-738408 בין השעות 8.00 — 14.00.
סודיות מובטחת.

לקונצרן תעשייתי באזור המרכז
דרושה
כתבנית אנגלית/עברית
דרישות המשרה
1. ידע מעולה בכתבנות בשיטה עיוורת באנגלית ועברית, רצוי ידע בהפעלת טלקס.
2. שליטה מלאה באנגלית (רצוי שפת אם) ידע בשפות נוספות יתרון.
3. משרה מלאה, 5 ימי עבודה בשבוע.
מועמדות מתאימות מתבקשות לשלוח בצרוף קורות חיים לת.ד. 32368, תל־אביב, מיקוד 61031.
נא לציין מס' ת.ז. ומס' טלפון להתקשרות.

ב"יס **תיכון כפרי** נחלת־יהודה 75910
ד ר ו ש :
מדריך חברתי
לנוער בגולאי חטיבת הביניים
כישורים ודרישות:
1. בעל תעודת מדריך מוסמך (לפחות)
2. 3 שנות נסיון קודם
3. נשוי
4. מגורים במקום
— • —
המועמדים יפנו אך ורק בכתב לפי הכתובת הנ"ל.

למכון רפואי
דרוש
רופא
(עדיפות ליולוג או כללי)
לעבודה בשעות הבוקר
03-243130

מקיד יצוא
ידע, חרוץ ואחראי, עברית ואנגלית — חובה.
ת.ד. 24 בית דגן

קוסמיק טלקס בע"מ
דרושים
נציג/ת מכירות
• נסיון במכירות
• רכב חובה
נא לפנות לטלפון 03-339841־5

מפעלי חובלה בע"מ
ד ר ו ש י ם
נהגי סמיטריילר
על המועמדים להתגורר באיזור קרית אתא והסביבה
כישורים נדרשים :
* נסיון מעשי מוכח של נהיגה רכב כבד כבר 5 שנים.
* לאחר שרות צבאי בצה"ל.
לקביעת ראיון לטלפון 04-748252 או לכתוב לת.ד. 1436 חיפה מיקוד 31013

ארד־אל
מערכות בקרה בע"מ
למפעלנו דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
הכישורים הדרושים:
• סוג ג' בהנהח"ש.
• נסיון של 5 שנים בהנהח"ש ממוחשבת.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 172 יבנה, או טלפונית 08-437811 קו פנימי 525,534.

דרושים
* **אינסטלטורים**
בעלי נסיון בריתוך צנרת נחושה
* **מסגרים**
רתכים, בעלי נסיון של 7 שנות עבודה
להתקשר 053-35546 053-35327

ד.א.ל. — פתוח והנדסה בע"מ
דרוש **מהנדס אזרחי**
(בוגר הטכניון)
— לעבודות תכנון דרכים ופתוח
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 38466 חיפה.

שניר סוכנות לביטוח

להקמת מחלקת סוכנים
דרושים מועמדים לקורס בביטוח חיים
שייפתח בתל־אביב ב־29.12.85

יתקבלו מועמדים:
- בעלי השכלה תיכונית ומעלה
- מעל גיל 24
- בעלי רכב

מסלול קידום — אפשרות לניהול

לקביעת ראיון נא לפנות לטלפונים: 223830, 03-224390

למפעל תעשייתי בצפון הארץ
דרוש

סגן מנהל אגף שיווק

— לניהול, קידום ושיווק מערכות טכניות בארץ ובחו"ל.

הכישורים הדרושים:
- נסיון בניהול מו"מ מסחרי וטכני בעסקות מורכבות בשווקים אזרחיים וצבאיים.
- בעל רקע טכני ותעשייתי נרחב.
- שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית.
- מהנדס מכונות או בעל השכלה מקבילה.

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2147 (מיקוד 31040)

— סודיות מלאה מובטחת —

בקרית־אונו דרוש

מ ח ל ק עיתונים

בשעות הבוקר המוקדמות, בעל אופניים או אופנוע.

להתקשר בשעות הערב 03-358283.

לחברה בת"א
דרושה

גרפיקאית ביצועיסטית

למשרה מעניינת
ת.ד. 502 ת"א

למוסד פיננסי גדול
דרושים

מהנדס/הנדסאי חשמל

בעל נסיון של 5 שנים לפחות

בתחומים הבאים:
- דיזל גנטורים
- מערכות אל־פסק (U.P.S)
- מערכות פיקוד ובקרה. רצוי הכרת מערכות פיקוד אלקטרוניות ומערכות ממוחשבות.

יתרון לבעל נסיון במערכות מיזוג אויר מרכזיות, נושאי בינוי וחסכון באנרגיה.

הנדסאי/טכנאי מיזוג אויר

בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתחזוקה של מערכות מיזוג אויר מרכזיות גדולות.

על המועמד לחיות בעל רשיון חשמלאי מוסמך לפחות, ובעל ידע ונסיון במערכות פיקוד ובקרה, רצוי אלקטרוניות.
נא לפנות לת.ד. 29878 ת"א, בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת.

בצלאל
אקדמיה לאמנות ועיצוב ירושלים

עוזר ראשי למנהל האגף לקשרי ציבור ולהסברה
לאקדמיה בצלאל דרוש/ה מועמד/ת למשרה הנ"ל.

דרישות המשרה:
- שליטה מוחלטת באנגלית ובעברית (שפת אם אנגלית – יתרון).
- נסיון עשיר בעבודות של קשרי ציבור.
- נסיון קודם וכשרון בעבודה עיתונאית וקשרים עם העתונות הישראלית והבינלאומית.
- השכלה אקדמאית (B.A.) בתחום מדעי החברה או הרוח.

אחריות בעל התפקיד תכלול:
- הוצאת ידיעון (בוליטין) של המוסד באנגלית ובעברית.
- הפצת הודעות לעתונות המקומית והזרה.
- ארגון טכסים ופיקוח עליהם.
- סיוע בגיוס תרומות.

הדרגה המוצעת 6 – 3 מח"ר.
תנאי הכרחי: מקום מגורים – ירושלים.
על הבקשות, בצירוף תולדות חיים ואישורי השכלה ונסיון, להגיע עד 27.12.85 אל: האגף לכח אדם ת.ד. 7314 ירושלים

לחברת אמן מחשבים
דרושה

נקבנית דסקטים
מנוסה באנגלית

03-256355-7

דרושים

לקו־אופ' תל אביב דן השרון
דרושים:

א. קופאיות (אפשרות מתלמדות)
למשרה חלקית או מלאה במשמרות.
לעבודה באזור רמת השרון וצפון תל אביב.

ב. קצבים — לעבודה באזור גוש דן.
המעונינים יפנו דרך שרות התעסוקה שליד מקום מגוריהם לקו־אופ' תל אביב דן השרון, רח' תנועת ישראל 13, בגבעתיים בימים א' – ה' בין השעות 08.00 – 14.00. ניתן לקבל פרטים בטלפון 03-779141 קו פנימי 279.

HORON הורון מערכות בע"מ — כלל

חברה צעירה ודינמית העוסקת בתכנון, ביצוע והקמה של מערכות בקרה תעשייתיות משולבות בבקרים מתוכנתים תוצרת OMERON ומחשבים — מתרחבת.

ד ר ו ש י ם

נציגי מכירות מעולים
למכשור ובקרים תעשייתיים

כישורים:
- השכלה: 12 שנות לימוד, מגמה טכנית, מכשור ובקרה.
- נסיון במכירות – רצוי.
- רכב חובה.
- ידיעת השפה האנגלית – רצויה.

נכונות לעבודה מאומצת ובלתי שגרתית.
הכנסה כספית מובטחת
נא לפנות: 03-482450/490877/472529
רח' יד המעביר 9, ת"א ת.ד. 24092 מיקוד 61240.

לחברת מאסטרו שרותי תוכנה
ד ר ו ש י ם

מתכנתים / מתכננים

בעלי נסיון של שנתיים למחשבים מסוג SYS-38, IBM 4381 לסביבה של קובול, מסדי נתונים, מערכות אינטראקטיביות, מרכז מידע, ורשת תקשורת מחשבים ארצית מתקדמת. תנאי קידום מצויינים לבעלי יוזמה ומוטיבציה.

לפנות 03-647282 לאוריאלה.

איש מחשבים בקהילה

לחברת אלקטרוניקה מצליחה באזור המרכז
דרוש

מנהל מחלקת רכש ולוגיסטיקה

לחברת תעשייתית בת"א
דרושה

פקידת יבוא למחלקת יבוא

- בעלת נסיון
- ידיעה טובה בקריאה וכתיבה באנגלית והדפסה אנגלית ועברית (כולל תיפעול טלקס)

לפנות בכתב באנגלית לת.ד. 21207 ת"א
מיקוד 61211

למפעל מתכת לעיבוד שבבי באזור המרכז דרושים:
1) מנהל עבודה בכיר
2) חרט משולה
3) כרסם משולה
4) משחז משולה

דרושים

מכונאי דיזל לציוד בנין
באזור המרכז

- נסיון 5 שנים.
- רשיון נהיגה.
- עדיפות לתושבי חולון/בת־ים

מנהל טכני
לשירות מכונות צילום

מסמכים.
לניהול, ארגון ופיתוח.
נסיון הכרחי.
תאים טובים למועמד המתאים
לפנות בכתב לת.ד. 22432 תל־אביב מיקוד 61223.
סודיות מובטחת.

לקונצרן בניה ציבורי גדול
ד ר ו ש

רואה חשבון מתחיל

לאחר סטז' לעבודה מקצועית מעניינת ומגוונת באגף הכספים.

אבגד מערכות
בית ויזה תל־אביב

- **פקידה בכירה**
- **איש שיווק בכיר**

לודציה
ד ר ו ש
טכנאי/הנדסאי תעשיה לניהול

לאלין — איגוד ישראלי לילדים נפגעים
דרושים:
1) מורה לחינוך מיוחד
2) מטפל/ת
3) עובדים במקצועות פרה רפואיים

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרוש

מנהל/ת חשבונות מדופלם

- נסיון 5 – 3 שנים במפעל תעשייתי גדול
- נסיון בניהול הנהח"ש ממוחשבת
- ידיעת השפה האנגלית — יתרון.

למפעל מזון גדול בצפון הארץ דרוש

טכנולוג מזון

תנאים טובים ואפשרויות קידום.
נא לפנות בכתב לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2146 (מיקוד 31040).
— סודיות מובטחת —

לפרויקט הנדסה בע"מ
דרושים/ות

מחווטים/ות

במשרה מלאה לעבודה ברמת־גן.
שעות העבודה 08.00–16.45
5 ימים בשבוע.

דרוש ברמלה

מ ח ל ק עיתוני בוקר

מתאים לסטודנט או לפנסיונר בעל אופניים או אופנוע.

המשטרה אתגר

דרושים

1. **מהנדסי תנועה**
2. **קצין פחות אמצעים ביחידה החבלה הארצית**
3. **מהנדס/הנדסאי מכונות**
4. **קציני מודיעין ליחידה הארצית לחקירות הונאה**

המשטרה אתגר
דרושים

שוטרי סיור ותנועה

ירושלים	רח' המלך ג'ורג' 8	טל. 02-244433
תל־אביב	רח' הרכבת 14	טל. 03-627290-3
חיפה	דרך חטיבת גולני 21	טל. 04-661067
באר־שבע	רח' העצמאות 55	טל. 057-32521
רחובות	רח' הרצל 206 (מאחורי תחנת המשטרה)	טל. 08-487488

סודיות – מובטחת

מזכירה בכירה

עברית על בוריה, שליטה באנגלית + הדפסה וניסיון, רצויה הכרת מערכת מעבד תמלילים.

נא לשלוח תולדות חיים בכתב יד ת.ד. 470 ת"א 61003.

למעבדת פיתוח באזור תל־אביב
דרושים

כרסמים / מבלטנים

- להבנת אבי טיפוס בתחום המכניקה העדינה.
- בעלי נסיון של 3 שנים אחרי צבא.
- בוגרי בתי ספר מקצועיים.

בעלי מקצוע מתאימים מתבקשים לשלוח למנהל כח־אדם ת.ד. 39054 תל־אביב מיקוד 61390 פרטים אישיים כולל מספר ת.ז. וקורות חיים ומספר טלפון לקביעת מועד לראיון.

– תנאים טובים –

– סודיות מובטחת –

למועדון ישראלי לתרבות
דרושים

אנשי שיווק נמרצים

בחורים/ות יוצאי צבא עד גיל 28,
צלצלו לתפקיד חיובם

תל־אביב: 03-709175
חיפה: 04-524505
באר־שבע: 057-72039
ירושלים: 02-223596

עבור לקוחותינו אנו מחפשים:

מועמד לעבודה בתחום - כ"א ויחסי עבודה

- כישורים נדרשים:
1. משפטן/ית – בעל/ת התמצאות בנושאי כ"א ויחסי עבודה.
2. רצוי נסיון של שלוש שנים ומעלה בנושאים הנ"ל.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ולציין קורות חיים השכלה ונסיון אלו ת.ד. 7035 הקריה תל־אביב מיקוד 61070

המועמדים המתאימים ייענו
סודיות מובטחת

דרוש

מרכז משק מנוסה

בעל תואר אקדמאי בכלכלה עם רקע חקלאי.

נא לפנות בכתב, בציון קורות חיים, לאשר הירש, מושב בית מאיר, ד.נ. הרי יהודה מיקוד 90865, טל. 02-916726

למרכז להכשרה ברעננה
דרושה

מדריכה
לתחומים:
פקידות ומזכירות

טלפון 052-445034
052-445871

למחלקת תביעות
ד ר ו ש ה

פקידה

לטיפול בתביעות נסיעות לחו"ל.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 03-624221 לורדה.

כלל חברה לביטוח בע"מ

בירושלים דרוש

מורה לפיזיקה

- לרמת 5 יחידות לימוד
להכנת כיתות לבחינות בגרות בשעות הערב
מורים בעלי נסיון בהכנה לבגרות מתבקשים לפנות לטלפונים:
02-222378 02-222340
- תנאים טובים למתאימים

למכון למחקרי נפט וגיאופיסיקה
ד ר ו ש י ם

1) **אחראי לביצוע רכישות (בארץ ובחו"ל) וביטוח.**
דרוש נסיון של 5 שנים לפחות.
2) **בוגר במדעים מדויקים מתמטיקה/פיסיקה**
לתפקיד בוחן נתונים סייסמיים.
3) **טכנאי אלקטרוניקה לתחזוקת מערכות סייסמולוגיות**
הדרכה תינתן במהלך העבודה.
המעונינים מתבקשים להתקשר למשאבי אנוש טל. 03-805112

למעבדת מחשבים
טכנאי הנדסאי אלקטרוניקה

- בעל נסיון מוכח בתחזוקת מחשבים
- בעל כושר לימוד עצמי, קפדן ודייקן.

לכתוב בצירוף קורות חיים אל:

לחברת תקשורת דינמית
דרושים/ות

אנשי/נשות שיווק

אפשרות למשרה חלקית.
משכורת יסוד + עמלה.
תנאים טובים למתאימים
טל. 03-280431
03-280425

לחברת בת של קונצרן אמריקאי
ד ר ו ש

מהנדס מכירות

כישורים נדרשים:
- מהנדס אלקטרוניקה או מכונות (ניסיון בזוור חשמלי)
- שליטה מלאה באנגלית
- ניסיון במכירות – יתרון

למועמד המתאים: • תערך השתלמות במרכז חחברה בחו"ל.
- תנאים חונים.

אנו מציעים עבודה עצמאית, עם אתגר, במסגרת צעירה ודינמית, בחברה המובילה בתחומה.
קורות חיים – לת.ד. 859 גבעתיים, מיקוד 53108

לחברת ציוד למחשבים בת"א דרושים, צעירים בעלי נסיון:
- **פקיד/ה רכש** שיעסוק גם בנושאי יבוא
- **מחסנאי – שליח.** רשיונות למכונית + קטנוע
- **שליח.** רשיונות למכונית + קטנוע.

לפנות טלפונים: 253350
219714 לאלון.

למתנס' גוש עציון
ד ר ו ש

מנהל חשבונות / חשב
מדופלם

ידע בעבודה עם מחשב
נסיון של 5 שנים לפחות

רשות שמורות הטבע

לרשות שמורות הטבע
דרוש:

פקח
ברצועת עזה
לשמירה ופקוח ברצועה

דרישות המשרה:
יוצא צבא, התמצאות בשטח, רשיון נהיגה, התמצאות בנושאי טבע, ידיעת השפה הערבית.

המעוניינים יפנו עד ליום 28.12.85 למשרדי רשות שמורות הטבע:
ירושלים – רח' ירמיהו 78,
באר שבע – רח' האבות 19.

לחברת בנייה דרושים:
- **קבלנים רשומים** לבניית מקלטים בשומרון
ערבות חובה
- **מנהלי פרוייקט** מירושלים או באר שבע בעלי רכב

נציבות שירות המדינה
מודיעה על מכרז חיצוני קיבוצי מס' מק'/2.85

למשרות מפקחי/ות מס
באגף מס הכנסה ומס רכוש

אזור ת"א והמרכז (נתניה, כפר סבא, תל־אביב, ווש־דן, רמלה, פתח־תקוה, רחובות).
אזור הצפון וחיפה (חיפה, עפולה, צפת, חדרה, עכו, נהריה, טבריה).
אזור הדרום (באר־שבע, אשקלון).
אזור ירושלים

המשרות הן בדרגות 4–7 של הדירוג האחיד או בדירוג האקדמאים.

- ימים האחרון להגשת הבקשות (27.12.85)

זמיר סוגר תיקי החקירה נגד „אלף יוד" ו„חמצן"

מאת מוטה צימוקי
סופרת „דבר" בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר החליט אתמול לסגור את תיקי החקירה, שפתחה המשטרה בפרשות העתונים „אלף יוד" ו„חמצן".

היועץ המשפטי החליט שלא לנקוט כל אמצעים שהם נגד עתונים אלו בהמשך של המררה הסתה. בחוות הדעת שכתב לראש אגף חקירות במשטרה ניצב יחזקאל קרתי הוא אומר, כי אין פלידש הדבר שהוא מקל ראש בחומר שנועד עורך נגד שני העתונים. אולם משום שזהו מקרה ראשון מסוגו, ובהתחשב בדברי ההסבר של העורכים והכותבים כפי שבאו לידי ביטוי בהודעות פומביות שלהם ובהודעותיהם למשטרה, החליט זמיר לקבל את המלצת קצין המשטרה שבדק את התהדות ולסגור את שני התיקים.

זמיר כותב כי בעניין „אלף יוד" הצורך הכותב לא נתכוונו לקרוא למלחמת אזרחים או לאלימות, אלא רק להתריע ולהזהיר מפני סכנת מצב כזה העלול להתרחש בנסיבות מסויימות. בנושא „חמצן" כותב זמיר, כי המאמר נכתב בצורה ספרותית־אירונית, בכוונה להתריע ולהזהיר מפני האפשרות של פלישת אזרחים.

זמיר כותב עוד כי הוצאת העתון „אלף יוד", שעל כגירתו היא הממליץ, הוכל להתחדש, אם יבקש העיתון ויקבל רשיון כדרוש.

מוקדם לקבוע השפעת הגשמים על משק המים

כץ־עוז: בינתיים לא ייגבו קנסות על הצריכה

מאת דויד משיח
סופר „דבר" לענייני חקלאות

הגשמים שירדו בימים האחרונים סייעו במקצת לחקלאות על־ידי הפסקת ההשקיה. אולם עדיין מוקדם לדבר על השפעתם על משק המים — אמר אתמול, בתשובה לשאלה לסופר „דבר", דובר „מקורות" מרדכי יעקובוביץ.

לדברי יעקובוביץ דרושים גשמים ממושכים ורצופים שיאפשרו שטפונות וזרימתם לכנרת ולאגמים העיליים וכן להזרימה אל תת־הקרקע להעשרת מי־התהום, כדי שהדבר ישפיע על משק המים.

סגן שר־החקלאות ח"כ א. כץ־עוז, האחראי לנושא משק המים במשרד־החקלאות, כינס את ראשי משק המים לדיון נוכח עצירת הגשמים והגרעון הגדול במאזן המים הארצי. בסיכום הדיון מסר ח"כ כץ־עוז, כי בשלב זה לא ייגבו קנסות מצרכני המים על הצריכה השוטפת. תוקם ועדה של מינהל התכנון במשרד־החקלאות שתכין תכניות לקיצוץ בכמות ההקצאות המים, שתפעל בהתאם עם ועדה מקבילה של נציבות המים. על החקלאים לקחת בחשבון, כי אם תימשך עצירת הגשמים יהיו אפשרות שתקוצץ כמות המים בשנה הבאה, הן בכמות הרגילות והן בחודש הפיא, עד כדי 20 אחוז מן המכסה או ההקצבה.

מעלות התכנון של פיתוח ואחזקת מקורות המים, ההקצאות והאספקה השוטפת. ייעשו בהבנה שגם השנה הבאה, שנת תשמ"ז, עלולה להיות שנה שחונה.

גונדר סוויסה לחברות הביטוח: עיזרו להקים חווה לגמילה מסמים

(ע.) — בקריאה לחברות הביטוח בישראל לסייע בהקמת חווה לגמילה מסמים בישראל, יצא אתמול נציב שרות בתי הסוהר גונדר רפי סוויסה במהלך ביקור שערכו שופטי בית המשפט בחיפה והצפון בכלא דמון שעל הכרמל.

בביקור השתתפו עשרות שופטים, שהוזמנו לבדוק מקרוב את תנאי הכליאה והמציאות בבתי הס.הר.

נציב שרות בתי הסוהר אמר, כי תרומתן של חברות הביטוח לשיקום וגמילה מסמים תביא בעקבותיה להקטנת תשלומי הפיצויים על נזקים, שבהם מעורבים עבריינים מכורים לסמים.

גונדר סויסה ציין, כי ידועים עבריינים מכורים לסמים המקיים מדי יום לסכומים עד 300 דולר לקניית סמים קשים.

הנציב קרא כמו כן להתנדבות המורים לסייע בהקניית השכלת יסוד לרבים מהעבריינים הכלואים בבתי הכלא. כן קרא לרופאים והפסיכולוגים קליניים לסייע בהתנדבות לשרות בתי הסוהר בטיפול באסירים.

גונדר סויסה גילה, כי כיום כ־1000 אסירים ישנים על הרצפה בחורף ובקיץ בהיעדר מיטות.

אגרת חינוך חד־פעמית בכל שלבי החינוך – מציע נבון

מאת מוטה צימוקי,
סופרת „דבר" בירושלים

שר החינוך יצחק נבון הציע אתמול, לנוכח המשבר במשק ד המצוקה התקציבית, להנהיג אגרת חירום חד־פעמית, שתוטל על כל שלבי החינוך. בכך, אמר נבון, אפשר יהיה לגבות מהורים סכום שיוכל לעמוד בו. כמובן, ניתן יהיה לפטור את הנזקקים על כלל ההורים ולא תהיה גשירה של אלפי תלמידים דווקא בשלב הסיום של לימודיהם. משפחות נזקקות יהיו פטורות, לפי הצעת נבון, מתשלום אגרה זו.

בדיון על תקציב משרד החינוך, שנערך אתמול בהשתתפות פרס ומודעי, שב נבון והביע התנגדות חריפה ומוחלטת לבטל חוק חינוך תיכון חינם בציינו כי לבטל מערכת החינוך מגן־הילדים ועד־התיכון השובה במקשה אחת ואין כל סיבה הגיונית או עניינית להטיל שכר־לימוד על תלמידי בתי הספר התיכוניים ולהכביד דווקא על תלמידי התיכון את נטל הקיצוצים.

שר האוצר חזר בתחילת הישיבה על הצעות האוצר לקיצוץ בחינוך ואלה הן: העלאת המספר המינימלי של תלמידים לפתיחת כיתה מ־15 ל־20, קיצוץ שלוש שעות שבועיות בכל כיתה וביטול שכר לימוד תיכון חינם. כן הוצע לסגור סמינרים למורים ולקצץ באגף הנוער.

בעניין ההצעה לקצץ שעות הוראה ציין השר נבון, כי נושא זה מעוגן בהסכמי עבודה עם המורים והממשלה „לא יכולה" להחליט על כך באופן חד־צדדי. שר כן הדבר רק עשוי להביא לשביתות ולשיבושים חמורים במוסדות החינוך. נבון ציין, כי הוא אינו מתנגד להציע למורים להמיר חלק מהשעות המשולמות להם לעיסוקים שונים מחוץ לכיתות להוראה ישירה בכיתות, אך על הממשלה להציע זאת רשמית למורים ולא לכפות זאת עליהם.

כן התנגד נבון להעלות את תקן התלמידים לכיתה בציינו, כי בבדיקה יסודית שנערכה במשרד התברר כי תיפגע מכך אוכלוסית התלמידים החלשה ביותר במדינה. נבון אמר, כי אם תתממש הצעת האוצר, ייסגרו 395 כיתות בחינוך הממלכתי ו־394 כיתות בחינוך הממלכתי דתי.

התאבדה בקפיצה מגג בית־העולים בצפת

מאת סופר „דבר" בצפון

אלמנית כבת שלושים קפצה אמש מן הקומה השביעית של בית העולים, בצפת, נחתה על גג ביתן של המבנה ונמצאה ארוכות. בטרם איבדה הכרתה ניגשו אליה עובדי המעון וניסו לדובב אותה כדי לגלות את זהותה אולם היא לא אמרה דבר. בבית החולים בצפת נפטרה.

האשה איננה מדיירות מעון העולים. המשטרה מבקשת את עזרת הציבור באיתור זהותה. היא היתה רזה, גובהה כ־1.70 מ' שערה שטני ארוך ולאצבעה טבעת נישואין. כל היודע פרטים עליה מתבקש לפנות להחנת המשטרה בצפת.

נעצר חשוד ברצח סוכן המשטרה איטח

מאת חנה פאר,
סופרת „דבר" בשרון

צעיר בן 22 תושב נתניה נעצר אתמול על ידי המשטרה כחשוד ברציחת צורי איטח, צעריין שהיה סוכן משטרתי סמוי.

צורי איטח נעלם מביתו מאז חודש אפריל האחרון. בנתניה רווחו שמועות שהיצלבו קשור בפרשיות של הזרי סמים שנתפסו באיזור השרון. 13 כהם הורשעו בחודשים האחרונים בעקבות בירורי רכישות סמים שערך צורי איטח מסוחרים אלה כחודש לפני היעלמו. המשפטים נערכו ללא עד התביעה, שכבר הנראה היה כבר מת.

ביום שני השבוע התגלה באקראי על ידי עובר אורח, חלק מגופתו של צורי איטח, שנרצח ונקבר בשדה ליד נתניה ואתכול גוויה לחייהו. במקביל נעצר צעיר בן גב אחד כמבריי, כחשוד ברציחתו. הוא יובא ביום שישי להארכת מעצר בבית המשפט.

קבלן התנצל על עלילה נגד מהנדס העיר חיפה

(ע.) — קבלן בנין התנצל אתמול בפני מהנדס העיר חיפה אריה יגוביץ על העלילה שרקם נגדו בעת שהאשימו בקבלת אלפי דולרים שוחד.

„אני מתנצל בפניך, יורד על ארבע ומתבייש", אמר הקבלן החיפני חיים לדין בן 33 בבית המשפט המחוזי בחיפה, במהלך משפט שבו הוא מואשם במסירת ידיעה כוזבת למשטרה, בקבלה דבר במירמה ובנסיבות מחמירות.

„עקב לחצים לא הוגנים במשטרה עשיתי זאת ואותה מעולם לא לקחת ממני כל שוחד. העלילתי עליך עלילת שוא ואני יודע היום שאתה אדם הגון ומתנצל בפניך", אמר הקבלן בפנותו למהנדס העיר. השופטת מיכל גרי זילבר העירה לתשומת לב הנאשם, כי בדברי התנצלות אלה יש משום הודאה בחלק מהאשמות המיוחסות לו בכתב האישום. הנאשם הגיב ואמר — „והי האמת ואלה הן העובדות".

השופטת דחתה את המשך המשפט לתחילת חודש ינואר על מנת לאפשר לנאשם למנות לעצמו סניגור.

הברפלד מזהיר מנטישת ה„לביא"

הפסקת פרוייקט הלביא או גימודו, יהיו משגה חמור שמשמעותו פגיעה חמורה לתעשיה האוירית ולמפעלי תעשייה מתקדמים אחרים בישראל, אמר אתמול יו"ר האגף לאיגוד המקצועי חיים הברפלד בשיחה עם מזכירי איגודים.

הברפלד הביע תמיהתו על ההצהרות המתפרסמות מעת לעת בשמו של שר האוצר ומצד גורמים אחרים במשרדו ושמגמתן לקטוע את תנופת פיתוח ה„לביא". הצהרות אלה גוזק רב, אמר, מפום שהן מתעלמות מהיבטים כלכליים, ותעסוקתיים בעלי חשיבות ראשונה במעלה.

עוד אמר, כי על רקע המיתון במשק, הרפיון בתעסוקה, פליטת עובדים דווקא מן התעשייה האלקטרונית והיעדר תוכניות צמיחה של ממש, קשה להבין היכן ייקלטו אלפי בעלי מקצוע.

הברפלד הבהיר כי ההסתדרות תפעיל את מלוא השפעתה למען השלמת הפרוייקט כמתוכנן, כאשר לנגד עיניה השיקול התעסוקתי וטובת המשק הלאומי.

בן 6 חילץ אחיו מפי תנין

ניירובי (קייר). — ילד בן 6 הפך היום גיבור בכפרו שבקניה, לאחר שהציל את אחיו ממלתעותיו של תנין.

סוכנות הידיעות של קניה מדווחת, כי הילד אחז באחיו בן ה־8 בשתי ידיו, לאחר שהתנין תקף אותו בעכוזו על חוף נהר טאנה.

בהתמודדות בין התנין לבין הילד בן ה־6 היתה לבסוף ידו של הילד על העליונה. לאחר שאמו חשה לעזרתו. הילד בן ה־8 שחולץ ממלתעותיו של התנין מתאושש עתה מהלם בבית חולים מקומי.

מי אמר שיש לי זמן? אמר פרס והשתהה שעה בבית עגנון

מאת מיכה מנדלסון

ראש הממשלה פרס בבית ש"י עגנון, עם בת הסופר אמונה ויו"ר אגודת הבית, ראש עיריית ירושלים לשעבר מרדכי איש־שלום. צילום: יצחק הררי

מי שיחפש שיטה בסדר־היום המטורף של ראש־הממשלה — קרוב לודאי שלא ימצא אותה. מהצגת הבכורה בתיאטרון ירושלים ביום שלישי בערב של הסרט „פני המרד", דרך סעודת הצהריים והרמת הכוסית בהולדתו של הופאט בואני בדנוה ביום רביעי, עבור לדיונים מארתוניים ביום חמישי בבוקר על הקיצוץ בתקציב ועד לביקור, בצהרי יום חמישי, בבית עגנון בשכונת תלפיות בירושלים. כששמעון פרס מגיע לבית עגנון ברחוב קלאוזנר — הוא נראה פשוט מצוין; כל־כך רגוע ונינוח עד שאפשר היה לחשוב שמלבד ביקור נימוסין בבית עגנון.. אין לו שום דאגות בראשו.

המתח שהצטבר בבית עגנון, ההתרגשות של מרדכי איש־שלום, ראש עיריית ירושלים לשעבר ויו"ר הוועד המנהל של הבית, וההכנות של מנהלת הבית מרים איתן — הכל מתפרק במהירות ברגע שפרס מגיע. כמה זמן יש לך? שואלת מרים איתן בקול ורעד מהוה ופרס משיב: מי אמר שיש לי זמן? שמעון פרס, אמר איש־שלום, הוא ראש־הממשלה הראשון המבקר בבית עגנון. הקולב שעליו תלו את הביקור הוא ציון 19 שנה להענקת פרס נובל לספרות לעגנון.

בית עגנון — שניצל מהריסה ברגע האחרון — פתוח לציבור הרחב. חדר האורחים וחדר עבודתו של הסופר השתמרו בדיוק כפי שהיו בחייו. בחדר העבודה מצויה הספריה של עגנון שיש בה כ־10.000 ספרים — וברובם אפשר למצוא את עשרות הפתקים שעגנון השאיר בהם ואשר מהם ניתן ללמוד על המקורות ההשראה ליצירתו. שמעון פרס מגלה עניין רב בספריה. הוא מבקש כבוד של הסופר. אמונה ירון, הסבירים עלג שיטות העבודה של עגנון ושומע כיצד היה מתחיל עגנון את עבודתו בחמש בבוקר ולא יוצא מחדרו עד אחת בצהריים.

פרס מתקבל בדברי ברכה של מרים איתן, בדברים של מרדכי איש־שלום, שמזכיר אגב כך את הפגישה והאישית שלו עם נשיא חוף־השנהב בתקופה בה היה ראש עיריית ירושלים, ובדברים חמים של חמדה, כנו של עגנון, שכמעט גזל מראש הממשלה את מה שהתכוון לספר. חמדה סיפר כיצד בא פעם אחת שמעון פרס במסוק לירושלים ולקח את עגנון לביקור בכור הגרעיני בדימונה. אבי, סיפר חמדה, התרשם מאוד מפרס ונהג אחר־כך לומר תמיד לבנו „מסור פריסת שלום לפירס". פרס עצמו הזכיר את חוש ההומור של עגנון („גם שעגנון זקן כמוני צודק לפחות פעמיים ביממה", אמר בשובו משטוקהולם אחרי קבלת פרס נובל) וסיפר, כי אחרי שלקח אותו פעם לביקור בשדה־בוקר, אמר לו עגנון: כמדור עושה רושם מקסים, אפשר ליפול איתו בפח.

קרוב לשעה היה פרס בבית עגנון. מעט קרואים, הרבה צלמים. קומץ עתונאים. את הקפה והעוגיות הוא לא ראה. אבל איש־שלום הגיש לו במתנה את הכרכים מעזבונו של עגנון שיצאו אחרי מותו של הסופר. שעה באמת קלה. אתנחתה לא־רשמית. שהדבר המרשים היחידי שאפשר להגיד עליה הוא שהייתי מת לקרוא איך היה עגנון מסכם אותה.

יחד עם הנהגת מערכת מחירים נומינלית בפברואר

האוצר עשוי להציע תחליף לתוסה"י והסרת פיקוח המחירים

מאת צבי זרחיה, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

במשרד־האוצר נבדקת האפשרות להנהיג מחודש פברואר מערכת מחירים נומינלית. הכוונה היא לקבוע רמת מחירים במשק בתנאים שוטפים. על־פי ההצעה לא יקבלו השכירים תוספת יוקר כפי שהיא מתבצעת כיום אלא יזכו בפיצויי שכר על ידי תשלום תוספת על פי אחוז מסויים מכמדדים חוזיים.

האוצר יבקש לשכנע את ההסתדרות לחרוג מהסכמי־השכר המקובלים ולקבל הצעה זו.

כמו־כן יגובש תקציב המדינה במונחים נומינליים, דבר שימנע את הצורך לעדכן מדי רבעון את תקציב המדינה המעודכן על פי קריטריונים של שער חליפין, שינויי שכר ועליית המדד בכל רבעה. אגרות חוב ותוכניות חסכון ישאו את הצמדות העבר. לאגרות חוב קצרות־מועד תוצע ריבית סבירה התחשב לקרדים הבאים.

הצעה אחרת, הנבדקת באוצר היא להסיר בסוף ינואר ההדרגה את הפיקוח על המחירים. במשרדים הכלכליים מציעים, כי בסוף חודש ינואר או לכל המאוחר בחודש פברואר יבוצע פיחות כולל של 2—4 אחוזים, שיפצה את היצרנים. במשרדים הכלכליים סבורים, כי אם יופשרו מחירי תוצרת מפעלים רבים ושולטים על רוב המוצרים המוצעים לשוק המקומי, ניתן יהיה לבצע העלאות מחירים איטיות ומדורגות מבלי לפגוע בתוכנית הכלכלית. בקרוב יועלו מחירי המכוניות הנרשות בכ־5־6 אחוזים.

הדעה הרווחת במשרדים הכלכליים היא שיש לפצות את היצרנים במהלך החודשים הבאים על התוספות החריגות שייתנו לעובדים (מעבר לתשלום פיצוי שכר של 12 אחוז שאותם הסכימו היצרנים והמעסיקים לספוג). עד ראשית פברואר: 86 יקבלו תוספת שכר של 11.8 אחוזים (3.7 אחוזים תוספת יוקר במשכורת נובמבר, 4 אחוזים במשכורת דצמבר ו־4 אחוזים במשכורת ינואר). במשכורת פברואר אמורים המעסיקים לשלם תוספת של 3.5 אחוזים (כפי שהוחלט). על פי ההערכות, השולם תוספת יוקר נוספת במשכורת פברואר או מארס 86. זאת כאשר המדד המצטבר מנובמבר 85 יעבור את 4 האחוזים. מדד נובמבר הגיע כזכור ל־4.2 אחוזים. על פי ההערכה, יהיה מדד דצמבר ת.1 אחוז וינואר 1.5־2 אחוזים. לפיכך, סבורים במשרדים הכלכליים, יש לתת פיצוי ליצרנים מקסימום עד סוף פברואר 86.

אשר לשער החליפין — הדעה הרווחת היא שיהיה צורך לבצע תיקון קל בשער החליפין במהלך חודש פברואר. לנוכח התחזקות מטבעות האירופיים קיים כיום מה תה נשיקה של כ־6 אחוזים. אולם, מרווח זה עשוי להצטמצם כאשר יהיה צורך בשינוי איטי של שער החליפין.

שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי מזהיר מפני סכנת התחדשות האינפלציה עקב העליה המהירה בשכר בעקבות הסכמי השכר. לדעתו יש לבצע הפרדה הדרגתית של הפיקוח על המחירים הוא גם פוסל אפשרות שהוא תשפיע על שינוי שער החליפין. עם זאת סבור יעקבי כי התוכנית הכלכלית הגה הוצאות מעודדות והוציאה את המשק מסכנה ודאית של התמוטטות. הוא מזהיר מפני זחיחות דעת ואופוריה. להערכתו, עדיין קיימת מספר סכנות חריפות להמשכה של התוכנית הכלכלית.

אהובתנו

יעל יקיר

לבית שמיר
איננה

המתאבלים: בעלה הלל
משפחות: שמיר, יקיר
ובית כפר יהושע
בית אניעם

למועד ההלויה נא להתקשר לטלפון: 04-931277/8

במלאת שנה לפטירת יקירנו
המחנך, חוקר המקרא ואיש הרוח

פרץ סנדלר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ד' י"ג טבת תשמ"ו 25.12.85 בשעה 15.30 אחה"צ. בבית העלמין בכפר סמיר אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בשעה 15.00 ברחוב שרל לוץ 35, בת גלים.
מתאספים ליד השער הראשי של בית העלמין.

המשפחה

הנהלת המכללה למינהל ירושלים,
חבר המורים והעובדים

משתתפים באבלו הכבד של חבר ההנהלה

עוזיאל ציון

במות אימו

צפורה ז"ל

לארנון רבינוביץ

משתתפים באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

חבריך בקבוצת
אשמרום

המועצה האזורית הגליל העליון

מודיעה בצער על מות חברנו היקר והנאמן

שמעון גבעתי ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

ההלויה תתקיים היום, יום ו' 20.12.85 בבית העלמין בקרית שמונה.
מידע על שעת ההלויה להתקשר למועצה האזורית
טל. 069-45611.

לח"כ עדנה סולודר
ומשפחתה

אתך באבלך על מות

בתך

מבית נעמת

UTAX

מכונות צילום מסמכים על נייר רגיל
והחברה מס' 1 בטכנולוגיית צילום חדישה

תנאי רכישה מיוחדים!! למושבים וקיבוצים

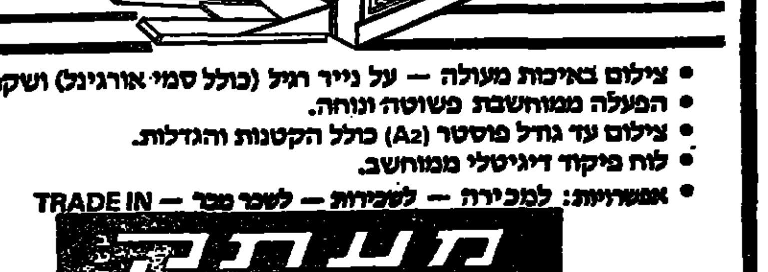

• צילום באיכות מעולה — על נייר רגיל (כולל סמי אורגינל) ושקפים.
• הפעלה ממוחשבת פשוטה ונוחה.
• צילום עד גודל פוסטר (A2) כולל הקטנות והגדלות.
• לוח פיקוד דיגיטלי ממוחשב.
• אפשרויות: למכירה — לשכירות — לשער מכר — TRADE IN

מעתק maatak LTD

החברה מספר 1 בשירות.

נקודות מכירה ושירות בכל רחבי הארץ.

משרד ראשי: מעתק בע"מ רח' מרכז בעלי מלאכה 20 תל־אביב טל' 03-299483, 03-282031.
מפיצים אזוריים: תל־אביב — אלון מיכון משרדי 03-298249
מיגר בע"מ 03-371742, 03-286830
ירושלים — צילומית בע"מ 02-245662, חיפה — סיגמנט 04-238960
באר־שבע — יעיל בע"מ 057-31645

דבר של היום הוא דבר חדש

לבן־עירנו וידידנו היקר

המשורר אהרן מאירוביץ

ברכות לבביות לקבלת
פרס יקיר גבעתיים

מארגון יוצאי קורניץ

לחברינו **תמי ורמי יהושע**

ברכות מזל טוב
להולדת הבן

ברק

עובדי „דבר"
סניף פתח־תקוה

ישיבת מליאת הועד־הפועל

תערך ביום ראשון, י' בטבת תשמ"ו — 22.12.1985, בשעה 9.30 בבוקר, בבית הועד־הפועל של ההסתדרות, באולם הישיבות קומה 7. הישיבה תתקיים בשני מושבים.

על סדר היום:

מושב ראשון
1. אישור תקציב הבינים לחודשים ינואר־מרס

מושב שני
1. המשבר במערכת הבריאות
2. שונות

חברי הועד הפועל והסגנים מוזמנים.

שי באה
ספריית דבר
ספר מספריית דבר

דבר היום

נוע ינוע

היריבות בין המפלגות הדתיות היא קשה, אך קצאתן מרבה כפייה. התביעות האחרונות הן הפסקת הבנייה של האוני־ברסיטה המורמונית והשבתתו של הרכבל בחיפה בשבת כאשר יופעל, שלא לדבר על דרישות ותיקות יותר — כשינוי ההגדרה „מיהו יהודי", השבתת האיצטדיון ברמת־גן והקולנוע בפתח־תקווה, בשבתות. חוק החזיר כבר אמרנו? אם ייענו התביעות, יבואו חדשות.

דווקא אנשים דתיים ושליחיהם חייבים לשאול עצמם האם הישגים כאלה פועלים לחיזוק מעמד הדת במדינה, או לאו. נראה כי הם משניאים אותה על הציבור החופשי, אפילו זה הנוטה למסורת. ככל שיוסיפו, יגרעו. מכל מקום, ח"כים שלא מן המפלגות הדתיות חייבים לשכוח — לשם שינוי — חשבונות קואליציוניים עתידיים, ולחשוב על העניין לגופו. מה תעשה לאינטרסים של ירושלים נסיגה בלתי־מוצדקת כזאת מהקצאת השטח לאוניברסיטה המורמונית? רק נזק. אין מקום לביטול ההתחייבות.

אשר לרכבל בחיפה (שיופעל באביב), ברור שתושבי חיפה ברובם המכריע רוצים בהפעלתו כל ימות השבוע. ואולי יזדקקו לגוי של שבת? אחרי ככלות הכל, אם אפ־שר למכור את החמץ מכירה פיקטיבית שמונה ימים בשנה, אפשר למכור את הרכבל יום אחד בשבוע. ואולי ימצא משקיע זר, שיפעיל אותו כשם שחברות התעופה הזרות פועלות בישראל בשבת, כאשר שירותי הקרקע מוגשים על־ידי יהודים, ורק „אל־על" מפסידה. ואולי יכפו על חיפה הר כניגית, ואזרח ערני יפנה לבג"ץ וישיג פסיקה על סמך „הסטאטוס קוו", כפי שהשיג צו"ד רסלר ביחס להפעלת הטלוויזיה בשבת. כך או אחרת, נוע ינוע.

חידוש חיובי

תקדים חשוב במועצת הבטחון: פה־אחד התקבלה החלטה לגינוי חטיפות ולקיחת בני ערובה על־ידי טרוריסטים, ול־נקיטת אמצעים נגד מבצעי פעולות כאלה, ללא מיגבלות אידיאולוגיות או פוליטיות. בודאי, המבחן הוא במימוש ההחלטה — ויש להמתין ולראות כיצד ינהגו ברה"מ ומדינות קומוניסטיות אחרות. שיתופן בעניין זה היה עד כה דו־ערכי: דיכוי נמרץ של כל נסיון חבלני בתחומיהן, וסיוע ישיר או עקיף לכוחות טרור אנטי־מערביים. בכל אופן, ההסכמה הסובייטית לתמוך בהצעת החלטה אמרי־קאית היא תופעה חיובית. ייתכן שהיא איננה רק תוצאה של רעידת הפיסגה אלא גם לקח ראשון מחטיפת דיפלו־מטים סובייטיים בביירות (שאחד מהם נהרג).

אין תימה שההסתייגות העיקרית אחרי ההצבעה באה מדובר הליגה הערבית החושש שההחלטה תזיק למאבק הפלשתינאי. הדבר רק ממחיש פעם נוספת כי ישראל שגתה בהצבעה בעצרת, כאשר נמנעה לפני שבוע מלתמוך בהחלטת גינוי הטרור, בגלל משפט סתמי המכיר בזכות הגדרה עצמית.

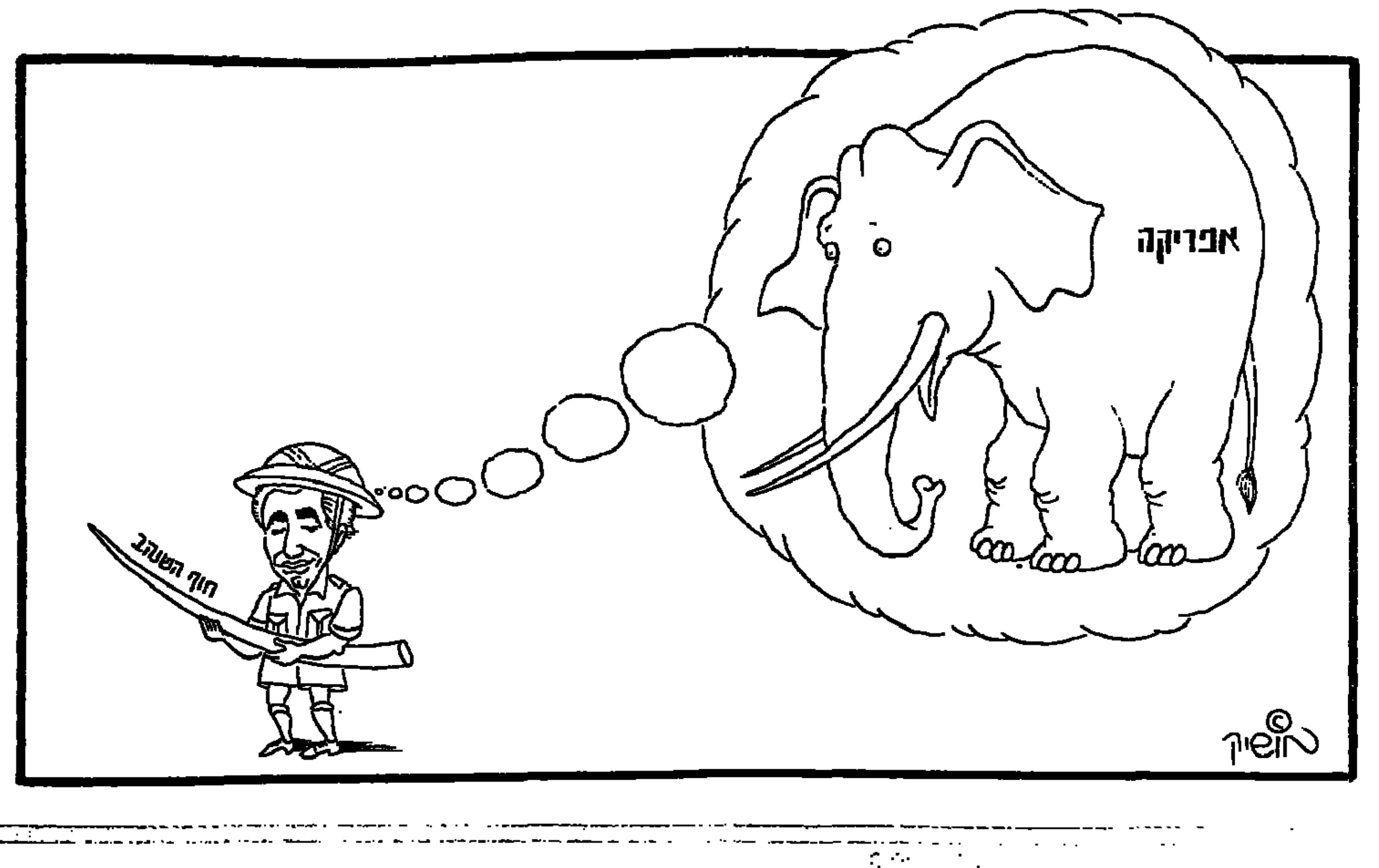

דיפלומטיה

סוף טוב, רואים שחור

על חיבור מחודש של היחסים שנותקו ב־1973 עובדים עשר שנים. עכשיו, כנראה, הצלחה.

■ יוסי מלמן

לפחות תועלת אחת תצמח מנסיעתו „החשאית" וה„דרמטית" של ראש הממשלה לז'נווה: סוף־סוף יקיץ הקץ על הודעות בנוסח „חוף השנהב תחדש בקרוב את קשריה הדיפלומטיים עם ישראל". את המנגינה הזו, לפחות, יהיה אפשר כבר להפסיק. מעולם לא נמסרו הודעות רבות כל כך על חידוש יחסים לא חשובים כל כך בין שתי מדינות קטנות כל כך שנים ארוכות כל כך. כמעט למותר. ניתוק הקשרים הדיפלומטיים בין אבידג'אן לירושלים, בנובמבר 1973 לאחר מלחמת יום הכיפורים, הולד המאמצים לחדש אותם.

שר החוץ יגאל אלון נפגש בז'נווה, כבר ב־1975, עם הנשיא פליקס הופואט בואני; כעבור שנתיים ביקר בחוף השנהב ראש הממשלה יצחק רבין. ובנובמבר 1982 היה שם שר החוץ יצחק שמיר. נוסף על אלה יצאו ובאו לז'נווה ולאבידג'אן פקידי משרד החוץ — המנכ"ל דוד קמחי, הסמנכ"ל אבי פרימור וראשי מחלקת אפריקה. במשרד החוץ מתקשים לזכור את מספר ההבטחות ששמעו, מהנשיא הקשיש ועוזריו על חידוש היחסים או־דרסו. שבעי הבטחות, יש במשרד החוץ המרגישים גם הפעם כי על אף הפגישה בחווילתו של הנשיא ברובע קלוני על שפת האגם בשוויץ, לא נקבע עדיין מועד לחילופי השגרירים. „זו שאלה של שבועות אחדים", מרגיעים שם, אך קשה לבטל כל ספק.

לאמיתו של דבר, החליט הופואט בואני על חידוש הקשרים כבר לפני חודשים ולא בעקבות פגישתו עם ראש הממשלה. אף־על־פי־כן, יצא פרס לז'נווה וזאת מכמה טעמים. בראש וראשונה, משום שהוא הוזמן לשם על־ידי הופואט בואני. אך בוודאי לא נעלם מעיניו, ומעיני מעצבי התדמית המקיפים אותו, ערכה הפרסומי של הפגישה. היה זה איפוא עוד תרגיל ביחסי ציבור.

בעיצומו של משבר טאבה עם שמיר ווייצמן יכול ראש הממשלה להסיט את דעת הקהל מהעיקר לטפל. ונסיעות „חשאיות", במטוסי מנהלים קטנים באישון לילה, נחשבים תמיד ל„סיפור" טוב. לא היה ספק כי אמצעי התקשורת יעטו עליו. אך מה שבטוח בטוח. ובגלל החשש פן לא יזכה הארוע לניפוח התקשורתי שבמשרדו של פרס סברו כי הוא ראוי לו, טרחו גם ליידע את מי שצריך. לפני ימים אחדים, הוזמן מיכאל קרפין, מנהל מחלקת החדשות בטלוויזיה, ללשכת ראש הממשלה ושם חשפו בפניו את „תכניתו הסודית" של שמעון פרס. דבר כזה יכול, כנראה, לקרות רק במדינה דמוקרטית כמו ישראל. הסוד איננו נמסר לשרים בממשלה, פרס לרבין ושמיר, לא לחברי ועדת החוץ והבטחון, אלא למנהל בטלוויזיה. קרפין מצידו סיפר על כך כמובן, בהתראות זמן סבירה, לשליח רשות השידור באירופה ישראל סגל, כדי שזה יספיק לטוס מבון לז'נווה. על המרגשים וסודי העדיפויות של הפגישה בז'נווה יכולים להעיד גם מלוויו של פרס — לא היועץ המדיני ולא המנכ"ל, אלא נבר הצלם.

יצחק שמיר ופקידי משרד החוץ יכולים, בצדק, להרוק שיניים. הם שוקדים זה שנים על הנסיונות להחזיר לישראל את מעמדה ביבשת אפריקה, והנה שמעון פרס גורף את ההצלחה. אך לא בכדי. רבים ממנהיגי העולם מעדיפים, ומן הסתם גם כן בצדק, את שמעון פרס על פני יצחק שמיר. העדפה זו איננה אישית, אלא מדינית אידיאולוגית. פרס מייצג את מפלגת העבודה ועמדותיה המתונות. עובדה היא שמאז שהתמנה לראש ממשלה, מרבים מנהיגי העולם לבקש להיוועד עמו. מיטראן, קרקסי, תאצ'ר קוהל ועוד רבים אחרים לרבות מנהיגים מיבשת אפריקה. בביקורו לפני חודשים בעצרת או"ם בניו־יורק, דחה פרס הצעות של כמה ממנהיגי מדינות באפריקה להיפגש עמם, משום שהם רצו שהפגישות יתקיימו בחשאי. מכאן אולי החשיבות לפומבי שניתן לפגישה עם חוף השנהב.

גם בלעדי הפגישה הזאת יש לישראל יחסים מצויינים עם חוף השנהב, בעיקר בתחום הכלכלי. אבל עכשיו, לאחר המיפגש בז'נווה, לא רק שיכוננו סוף כל סוף קשרים דיפלומטיים, אלא שהופואט בואני הבטיח להפעיל את השפעתו על מנהיגים אחרים ביבשת אפריקה כדי שיעשו כמוהו. הופואט בואני, בן השמונים פלוס, הוא „זקן המנהיגים" של היבשת ומן „האבות המייסדים" של רעיונות התחיה הלאומית שם. במיוחד גדולה השפעתו אצל המדינות שהיו בעבר מושבות של צרפת. לישראל יש קשרים דיפלומטיים מלאים עם שבע מדינות: מצרים, דרום־אפריקה, מאלאווי, לסוטו, סוואזילנד, ליבריה וזאיר, ועם עוד שמונה מדינות – קשרים דיפלומטיים חלקיים. בקניה, גאנה, טוגו, קמרון, גיניאה, וולטה העילית וחוף השנהב יש לישראל „משרדי אינטרסים". אפשר שעתה, לאחר החלטת אבידג'אן, יהיו עוד מדינות באפריקה – כמו טוגו, קמרון, גאבון ואולי סנגל – שיסכימו לשקול שוב את יחסיהם לישראל ויסכימו לשפרם.

יש באפריקה אכזבה לא מעטה ממדינות ערב. ככל שהולכת ופוחתת חשיבות הנפט והנכסים הפטרודולריים, כך מצטמצמת השפעתם של הערבים. במסיבת עיתונאים לפני כחודשיים, לא היסס נשיא חוף השנהב לנזוף במדינות ערב: „איך אתם מעיזים להפעיל עלינו לחץ? איך אתם תובעים מאתנו מדיניות פלשתינאית, כאשר אתם אינכם מדברים בקול אחד בנושא זה? אני מנהיג קטן, העומד בראש מדינה קטנה, אך איני פוחד. איני פוחד לומר ולעשות את מה שברצוני לעשות".

בירושלים מקווים כי מסעו של שמעון פרס לז'נווה יסיר את הפחד גם מליבותיהם של מנהיגים אחרים ביבשת השחורה.

כלכלה

ארבעה הם לא תמיד ארבעה

■ טדי פרוים

בעוד כעשרה ימים יקבלו השכירים את תלושי משכורותיהם לחודש דצמבר, שתיכלל בהם תוספת של ארבעה אחוזים לשכרם. הם יתאכזבו להיווכח כי הארבעה אינם ארבעה, מאחר שמס־הכנסה ינגוס מהם נתח גדול. רק המשתכרים 400,000 שקלים ופחות יזכו במלוא התוספת. האחרים יקבלו פחות, רבים מהם הרבה פחות. מי ששכרו 1.2 מיליון שקל יראה את מחצית התוספת בלבד – קצת יותר מ־20,000 שקל, שהם דמי כרטיס כניסה למשחק כדורגל בתוספת שקית בוטנים. האם סכומים אלה שווים את הטראסק והמהומה סביבם?

טראסק אולי כן, אבל התייקרות נוספת אינם שווים. בהוצאות הייצור, לעומת זאת, יהיה לארבעת האחוזים ביטוי ממשי כשיגדילו את מחיר המוצר הסופי באחוז או שניים, תלוי בגודלו של מרכיב העבודה. גם אם את התוספת הנוכחית יוכלו המעסיקים לספוג, ספק אם יוכלו לעשות כן בחודשים הקרובים שבהם, על־פי ההסכמים שבתוקף, יצטרכו לשלם עוד שתי תוספות בסדר גודל דומה. את אלה לא יוכלו לספוג אפילו אם ירצו. התוצאה תהיה ערעור היציבות היחסית אשר את פירותיה טעמנו זה עתה: אינפלציה של חצי אחוז בלבד.

למען מתנות נוספות כאלה כדאי להקריב קורבנות, או ליתר דיוק – להימנע מהטבות שאינן כל כך טובות. שר האוצר צדק כשאמר כי מדד נובמבר הוא הצלחה בקנה־מידה בין־לאומי, וזו השגה, בין היתר, בזכות השכירים, עשירים ועניים כאחד, אשר לא יצאו לרחובות להפגין נגד שחיקת שכרם. הישג רב משמעות זה, דווקא עבור השכירים שהם הנפגעים הראשונים מהאינפלציה, עלול להתערער אם יקויימו הסכמי השכר, האמורים להוסיף נומינלית 11.5 אחוז לשכרנו עד אפריל הקרוב. מאחר שאיש לא מעלה בדעתו להפר את ההסכם, יש צורך בהתוועדות בין המעסיקים וההסתדרות כדי לשנות – לא להפר – את ההסכמים שבתוקף. בהתוועדות יוכלו שני הצדדים להגיע להסכם שלפיו יוותרו העובדים על התוספת המגיעה להם תמורת המשך קפדני של הקפאת המחירים.

כדי לשפר את מצבם של המשתכרים מעט, ניתן לקבוע כי מי שבתלוש המשכורת שלו רשומים 400,000 שקל ופחות – תשולם לו התוספת. הוא ייהנה מכל הסכום הואיל ואינו מגיע למינימום החייב במס. מותר להאמין כי השכירים יסכימו לעיסקה שתסיר מליבם את הטרדה מפני השתוללות מחודשת של מחירים. אם נשוב לחיות עם מדדים של אחוז אחד לחודש, נחזור לתקופה המאושרת בטרם היטיבו עם העם, כשזכרנו כמה עולה קופסת גפרורים ומה מחירו של ליטר חלב. ישובו גם הימים שבהם שילמו חברות ועצמאיים מס הכנסה ריאלי, לא נומינלי; ימים שבהם לא יפחות השקל בכל שני חמישי ולמותרת כל אמירה של תפילת הלל.

כדי למנוע שחיקה נוספת בשכר, ישמר עקרון תוספת השכר הזוקר כל אימת שהמחירים עולים יותר מארבעה אחוזים במצטבר. בכך יובטח השכר הריאלי מבלי שיגדלו הוצאות הייצור, והמעסיקים ישלמו תוספת יוקר על הכנסה שכבר גבו קודם. על־פי הסדר זה, ההסתדרות אמנם לא תופיע כמגדילת הכנסות השכירים, אך היא תגן עליהם מפני הוצאות מחיה מוגדלות. הכבשה תישאר (כמעט) שלמה, ואילו רעבונו של הזאב לא יגדל.

ממשלה

מבוא לפרק ב'

מאזן חיובי אחרי פרק א'. עתיד הפרק השני ומה שיקרה במהלכו אינם ברורים

■ יורם פרי

ציניקן ירושלמי אמר השבוע שלא רק טאבה, גם הכותל המערבי לא יביא לפרישת הליכוד מהממשלה. יש אמת מאחורי המשפט הבוטה הזה. ממשלת ישראל לא תיפול בגלל גורם „חיצוני" כלשהו, אלא בגלל סיבה „פנימית". ויש שלוש סיבות כאלה.

– ההלכה של שרון ו/או לוי לצאת למתקפת מחוץ נגד שמיר וארנס.

– הבטחה של השותפים הדתיים שיצטרפו לממשלה צרה בראשות המערך.

– תחושה מוצקה של שמעון פרס, שהוא יכול ללכת לבחירות מוקדמות ולנצח.

מכיוון ששלוש סיבות אלה עדיין אינן ריאליות, קשה להאמין בסיכוי שהממשלה תיפול בקרוב. כשיחליט מי שיחליט שהוא רוצה לפוצץ את הממשלה כבר ימצא את העילה לכך. ועילות יש מלוא הטנא. אם זה לא טאבה אז הקרקעות בגדה. ואם לא עניין מדיני, אז נושא כלכלי. לא העילה הורה אלא הסיבה.

משום כך אפשר להסתכן בהערכה, כי למרות הרהיה הנוספת שהיתה השבוע בפרשת טאבה, סיפור זה עומד להסתיים בקרוב בהפי־אנד. המצרים הלכו קצת יותר לקראתנו, לאחר ששוכנעו, כי יש משהו בתביעת שמיר לבחון את שאלת טאבה כחלק ממכלול היחסים הרחב בין ישראל ומצרים. אנו מצידנו ידענו לנהל מו"מ מזרח־תיכוני, שבו ברור לשני הצדדים מלכתחילה, כי נקודות המוצא רחוקות מנקודת הסיום.

שעת סיום פרשת טאבה קרובה. וגם אם נדחתה מעט, אני מהמר שהעניין הזה יסתיים. אמנם לא בסוף 1985, כמצופה, אלא בראשית 1986. בכך יבוא לקיצו הפרק הראשון בתולדות ממשלת האחדות הלאומית.

המאזן של פרק זה חיובי למדי. וראש הממשלה רשאי לקחת על עצמו את עיקר הקרדיט להשגי פרק זה: הנסיגה מלבנון היא הראשון שבהם. לדבר היום על לבנון זה נשמע כמו להזכיר את סיום המנדט הבריטי. מי זוכר עוד את ספיפות־הדוח הלאומית, ששררה רק לפני מספר חודשים, כשבכל יום נהרגו שם חיילי צה"ל. התברר גם, כי רצועת הבטחון מוכיחה את יעילותה באופן לגמרי לא רע.

הישג שני הוא התחום הכלכלי. אמנם אנו רחוקים מפתרון גורמי המשבר הכלכלי, אבל ההתבוססות נבלמה. המדד הנמוך של נובמבר שהתפרסם השבוע, מתורגם לתחושה נעימה שאתה נכנס לחנות ויודע מראש מה יהיה המחיר, תחושה המשפרת במידה ניכרת את מצב הרוח הלאומי. ההישג השלישי הוא אישי, של פרס עצמו. מי שהיה נטל על מפלגת העבודה נעשה זה מכבר לנכס, ועל כך כבר נאמר ונכתב לא מעט.

הפרק הראשון בתולדות ממשלת האחדות הלאומית יסתיים אפוא בקרוב בהחזרת הגלגל אחורה, לתקופה היפה שלאחר חתימת הסכם השלום עם מצרים. לפני הכלכלה המקולקלת וההסתבכות בלבנון.

מה שלא קרה בפרק זה, על אף רצונו העז של פרס, זהו פתיחה במזרח. כל אלה שציפו, כי עד תום 1985 ייפתח מו"מ עם ירדן, התבדו. הציפיות שטופחו ונופחו, בין השאר על־ידי ראש הממשלה עצמו, הוכחו לעת עתה כמוגזמות ומופרזות.

ענין זה – עתיד הגיזרה המזרחית – נותר לפרק השני בתולדות ממשלת האחדות הלאומית. אך זה יהיה, כנראה קצר הרבה יותר מהראשון. לאחר חודש מארס לא תוכל עוד "העבודה" להפר את הסכם הרוטאציה, מבלי שתשלם על כך מחיר אלקטוראלי כבד. אם עד תום הפרק השני לא תתפרק הממשלה – קרוב לוודאי ששמיר יירש את מקומו של פרס, ויבוא הקץ על ההתקדמות המדינית בחזית המזרחית.

הישגי הפרק הראשון, מרשימים כשלעצמם, מהווים אפוא רק נקודת מוצא לפרק השני. אם לא יושגו הישגים גם בו, ובראש וראשונה הישג מדיני, יישכחו גם הראשונים כלא היו.

השבוע

קרקעות נודדים • עתונאים מסדר הצדק של שריד • הפודגרה • האמא של דקל •

■ אמנון דנקנר

איפה לעזאזל לקנות?

בסדר. אחרי כל הרעש סביב פרשת הקרקעות אנחנו כבר יודעים, שלרכוש מגרש או קוטג' חמש דקות בכיוון הלארנבון מכפר־סבא, זה עסק לא טוב. אתה עלול למצוא את עצמך בלי קרקע, בלי קוטג' ובלי גרוש ולך תעשה משפט לקבלן, למתווך ולסוחר הקרקעות, שיושבים עכשיו באבו־כביר ועושה מעט ישבו במעשיהו או ברמלה וכפי זה הדבר האחרון שמעניין אותם במצבם.

אבל עכשיו הולך ומתברר שגם בתוך תחומי הקו הירוק, מי שקנה דירה לא יכול לישון בשקט. יגאל ומשה גינדי, אברהם גינדי ועכשיו „קלדין דירות" ומי יודע מי מחר. אז איפה אפשר לקנות דירה ולהרגיש בטוח? בינתיים כדאי פשוט להישאר בבית, לגור אצל ההורים ולא להסתבך בהרפתקאות. עושה רושם שרכישת דירה היום זה כמו קניית כרטיס במפעל הפיס: יש מי שזוכה, במזל, ויש מי שנדפק. לא מומלץ.

לא רק למתוח ביקורת

כל השנים אנחנו, העתונאים, שומעים מפי אנשי הממשל שאנחנו יודעים רק למתוח ביקורת, ליילל, לנעוץ חיצים, אבל בעצם, אילו נתנו לנו את סמכויות הביצוע, היינו רואים שהדברים הרבה יותר קשים ומסובכים מכפי שאנחנו נוטים להציג אותם לפני הציבור. מי שיודע לעשות, הם אומרים, עושה, ומי שלא יודע לעשות – מבקר. אבל השבוע ראינו, שכשנותנים לעתונאי לעשות משהו הוא עושה את זה, ועוד איך.

הכוונה, כמובן, בגברת המקסימה מ„מעריב", תמר גולן, שהצליחה לעשות מה שהרבה פקידים חשובים לא הצליחו – להפגיש את שמעון פרס עם הופא בואני ולגרום לחידוש היחסים עם חוף השנהב. אומרים שאפשר היה לחדש את היחסים מזמן, פשוט לא נמצא מקום לפגישה הזאת בלוח הפגישות העמוס של הגברת גולן, שנוסף על סיפוק מעצם המעשה, קיבלה גם פרס מלהיב: תצלום צבעוני שלה בעמוד הראשון של „ידיעות אחרונות". אכן, תנו לנו לעשות את המלאכה ותראו מה יהיה כאן.

יוסי־אמרתי־לכם

אני לא יודע איך אתם, אבל אותי היוסי שריד הזה כבר מעצבן. זה מתחיל עם מלחמת לבנון, שהוא עומד נגדה כמעט לבדו בכנסת מהרגע הראשון וכמובן שאחר־כך הוא מסתובב עם הבעה של „אמרתי לכם" על הפנים. אחר־כך הוא מפציץ את העתונים בהתראות על קיומה של מחתרת יהודית בשטחים ושר־המשפטים ניסים מלגלג עליו ואפילו „הארץ" כותב נגדו מאמר־מערכת ומבקש ממנו להפסיק להטריד את הציבור בשמועות שוא. ואז, כמובן, עוצרים את המחתרת ומביאים אותה למשפט והוא שוב מסתובב עם ההבעה של „אמרתי לכם" ועובר לפרוייקט הבא שלו: גזל הקרקעות והשחיתויות של ההתנחלויות. והנה המשטרה חוקרת ועוצרת. מה יהיה הסוף איתו? אני במקומו לא הייתי ישן טוב בלילה. אם כל דבר רע שהוא מנבא אכן מתגשם, איך הוא, למשל, מרגיש כשהוא חש איזה כאב חד בחזה וחושב לרגע שזה אולי התקף־לב? רק בשביל השקט הנפשי של יוסי שריד עצמו, הגיע הזמן שתהיה לו איזה פאשלה.

רפואה למכה

השבוע ערך גונדר רפי סוויסה, נציב שירות בתי־הסוהר, סיור לנוער שוליים בבית־הכלא של רמלה. מטרת הסיור היתה להציג לפני הנערים המועדים לפשוע את התנאים האיומים בכלא, כדי להבהיל אותם ולהניא אותם מלפשוע.

איך לא חשבנו על זה בשנת 1977? אולי אז היו שלטונות הכלא עורכים לנציגים נבחרים של הליכוד סיור כזה, היו נחסכים הרבה תיקים, הרבה שעות עבודה של חוקרים והרבה מקומות ב„מעשיהו" וב„איילון".

אנטי ב.מ.וו

כתבי הספורט, הרואים את כל העולם מבעד לפית־הציפוח של הכדורגל, יורדים בגרונים על מזכיר מועצת פועלי תל־אביב תדי קאופמן ומאשימים אותו ביוהמיאליות, באנאכרוניזם ובמאובנות, מפני שהוא מסרב לכסות, מקופת המועצה, את גרעונותיה התופחים של „הפועל" תל־אביב. הוא מדבר, מתלוננים כתבי הספורט, כמו בשנות השלושים, מקשקש על ספורט להמונים, ספורט עממי ועוד כל מיני דברים מחורים.

אם כל זה נכון, מגיעות לקאופמן שלוש קריאות הידד. אם הוא מסרב להקציב סכומים למשכורות־העתק של הכדורגלנים, הוא עושה את הדבר הנכון. ואם הוא חושב שכדאי יותר להקציב כספי לרווחת העובדים מאשר למילוי מכלי הדלק של מכוניות הב. מ. וו. של דוד שווייצר ודניה, הוא ראוי לכל התמיכה.

על פוליטיקה ובריאות

רבים מאויביו של אריק שרון מתלוננים על שלמרות כל החטאים שלו, הוא איכשהו תמיד מצליח ליפול על הרגליים ולהמשיך להתקדם. מתברר שבבריאות זה בכל זאת לא כמו בפוליטיקה. אריק שרון, סיפר שלשום „ידיעות אחרונות", לקה בפודגרה. אני הייתי משוכנע שהמחלה הזאת פסה מן העולם עם תום התקופה האדוארדיאנית, שהיתה העידן האחרון של הזלילות הגדולות בעולם המערבי. במאות השמונה־עשרה והתשע־עשרה היתה הפודגרה (בעברית – צינית ובאנגלית – גאוט) מחלה מאוד מפורסמת. לקו בה בדרך־כלל בני המעלה העשירים וההולכים בטל, שהיו מעבידים ימים ולילות בזלילה בלתי־פוסקת וזו גם הסיבה המקובלת להתפרצות המחלה בגוף. סטיריקאים ומבקרים חברתיים הירבו לצייר את האצילים העצלים והשמנים נאנחים וסובלים ומשלמים בבריאותם על אורח־חייהם הרעבתני והראוותני.

בביאוגרפיה של אריק שרון, שיצאה לאור החודש, מתאר עוזי בנזימן את הרגלי הסביאה הגארגאנטואיים הדוחים של שרון. רק לפני שבועיים התפרסמה בעתונות ידיעה שרון, בעת ביקור בארגנטינה, התלונן על שבארוחה רשמית לכבודו הוגש רק בשר עוף, ומיהר, אחרי הארוחה, למסעדת סטייקים, כדי להשלים את החסר בערימה של אומצות עסיסיות.

עכשיו הוא משלם בעד זה. שלא כמו בפוליטיקה, בבריאות יש חוקים, גם חוק החזיר.

הוא לא יירד

חבר הכנסת אברהם ספירא איים השבוע שיירד ללוס־אנג'לס. הוא לא יירד. בלוס־אנג'לס לא ייתנו לו הגנה כל־כך מופרזת על המוצרים שלו, הוא גם לא יוכל לצפצף ציפצופים כל־כך ארוכים על חוקי הבניה המקומיים, כפי שעשה בתל־אביב, ונדמה לי שאפילו לא יתנו לו לנהל את ארה"ב, כפי שהוא מנהל את חיינו. אל תתחילו את החגיגות. הוא, בכל־זאת, ישאר כאן.

בעד ויתורים

סיעת ור"ץ נעמדו על הרגליים האחוריות מול ויתורי פרס לדתיים. אני במקומם לא הייתי עושה מזה עניין כל־כך גדול. אני חושב שמי שצריך להיכנס לפאניקה מויתורי פרס זה דווקא אנשי הליכוד. אם מישהו מהם עוד חולם בושאי על כך שפרס בכל־זאת לא ימלאנו ליבו שלא לקיים את הרוטאציה – הסחר־מכר של ראש־הממשלה עם הלובי החרדי הבהיר לו, חד־משמעית, ששמעון פרס מכין לו עכשיו את הקרקע לממשלה בלי הליכוד. אם בשביל ממשלה צרה אני צריך לשלם בכך שלא אגלוש ברכבל בחיפה בשבת – קניתי.

אמא יש רק אחת

מידה אבנך מספרת, בטור שלה, כפי רעייתו של מיכאל דקל, שרבים מצלצלים אל דקל, לברר מה שם אימו, כדי לברך אותו בבית־הכנסת בשבת בברכת „מי שברך".

השבוע שמעתי כמה אנשים, שרכשו בתום־לב בתים בשטחים וגילו ששמו בספם על קרן הצבי, וגם הם הכירו את שם אימו של דקל, בלי לטרוח לברר מה שמה. מעניין.

ששו ממוקשין
לידי השר לתכנון כלכלי יעקב מרידור, ורקם חזון של תיירות רפואה, והוא שיצר את קשר בין המבנה בין־המרכז הרפואי בהרצליה... ציוד הועתק, ופרופ' גור ביצע שם שני ניתוחים לפני כשנתיים וחצי, כדי שאיש לא...

באמצע הדרך, לאן הם הולכים

חוצה שומרון, חוצה גשרים

למד הנדסה ורוקחות, נעשה עתונאי ועורך, הגיע למעורבות פוליטית, עיסוק השומר אכזבות לבעליו. אם יהיה משא־ומתן יהיה, כנציג הפלשתינאים, מעורב עוד יותר. חנא סניורא.

■ **דני רובינשטיין**

חנא סניורא, עורך העתון „אל פג'ר" במזרח ירושלים, מילא תפקיד מרכזי בארגון משלחת של אנשי ציבור ערביים מן הגדה והרצועה, שהיתה אמורה לצאת לרבת־עמון לפגוש את יאסר ערפאת. רעיון המשלחת נולד בפגישה שזימן השליח האמריקאי למזרח התיכון ריצ'ארד מרפי בירושלים לפני כשלושה שבועות. המכשול העיקרי העומד בפני תהליך השלום – אמר מרפי לראשי אישווא מעוה, לאליאס פרייג' מבית־לחם, למוצטפה נתשה מחברון ולחבריהם – היא הדחייה המוחלטת שרוחש אש"ף הפלשתינאים את החלטת או"ם 242. בין המשתתפים בפגישה נמשכו דיונים ולבסוף הסכימו רובם כי מן הראוי לשלוח משלחת אל ערפאת כדי לנסות ולרכך את עמדתו. חנא סניורא יצא לירדן וחזר עם הסכמה של צמרת אש"ף, ובכללם ערפאת, לפגוש את ראשי הציבור הערבי מהשטחים. עוד לפני שהספיקו רשויות הבטחון הישראליות להודיע לאנשי המשלחת (עשרה במספר) כי אסור להם לצאת לירדן לפגישה זו, נתגלעה מחלוקת בין האישים הערביים.

מנהיגי פת"ח בשטחים, ששמותיהם אינם מוכרים לרבים וחלקם נתון היום במעצר מינהלי, התנגדו לכל רעיון המשלחת. ההתנגדות התריפה לאחר שבידיעה הראשונה שפורסמה בנושא זה בעתון „אל־קודס" נאמר שהאישים מהשטחים יצאו לירדן כדי „ללחוץ" על יאסר ערפאת. בעתון „אל פג'ר" ניסו לתקן את הרושם השלילי שיצר הביטוי „ללחוץ", ולפני שבוע כתב „אל פג'ר" כי הכוונה איננה ללחוץ מן השטחים על ערפאת, אלא להתייעצות. כך או כך, אליאס פרייג' מבית־לחם הודיע כי אין בכוונתו לנסוע, והודעה דומה מסר באסל כנעאן משכם. עוד הם מתווכחים, באה ההודעה הישראלית האוסרת על חברי המשלחת לצאת.

ראש הממשלה שמעון פרס הסביר באחת מפגישותיו השבוע שהממשלה איננה יכולה להרשות שמשלחת מאורגנת מהשטחים תצא לפגישה פומבית עם ערפאת לשם התייעצות. אילו היו יוצאים בנפרד וללא פרסום, קרוב לוודאי שאיש לא היה מונע בעדם. כל אחד מהמועמדים למשלחת כבר נפגש בעבר פעמים רבות עם צמרת אש"ף ועם ערפאת. הפעם גם הסיבה לפגישה לא נראתה רצינית.

השבוע היה חנא סניורא מאוכזב. מאז נבחר לייצג את הפלשתינאים מהגדה במשלחת הירדנית־פלשתינאית, שהיתה אמורה לקום כדי לשאת־ולתת עם ארה"ב (כשלב ראשון בתהליך המדיני), היתה פגישה מתוכננת זו אחת מיוזמותיו הראשונות.

סניורא מעורב בפוליטיקה זמן קצר בלבד. בן 48, יליד שכונת בקעה שבמערב ירושלים. משפחתו נמנית עם העדה הלאטינית (קתולית). הוא למד בבית הספר „פריר" בעיר העתיקה

המשיך בלימודי הנדסה, בארצות־הברית, אך לא סיים אותם. בראשית שנות השישים חזר לירושלים ועבד בבית־המרקחת של משפחתו, ואחר־כך למד רוקחות בהודו ובלבנון. קרוב משפחתו, יוסף (ג'ו) נאצר הקים ב־1971 את העתון „אל פג'ר" במימון קרוב משפחה אחר, פול עג'לוני, יליד ראמללה ובעל עסקים בניו־יורק. „אל פג'ר" סיגל לעצמו קו פרו־אש"פי.

בפברואר 1974 נחטף ג'ו נאצר, ונרצח כנראה באיזור חברון (הפרשה במלואה לא פוענחה עד היום), ופול עג'לוני מניו־יורק הטיל את הנהלת העתון על חנא סניורא. סניורא עזב בהדרגה את עבודתו בבית־המרקחת ועבר ל„אל פג'ר". כיוון שאיננו עתונאי, מינה לעתון מספר עורכים שהחליפו זה את זה בגלל מריבות וסכסוכים ובשנתיים האחרונות נותר סניורא לבדו כעורך ראשי.

אין זה סוד ש„אל פג'ר" פועל בהשראתו וכנראה גם בסיועו, של אש"ף, וכעורך העתון זכה סניורא למעמד ציבורי. דעותיו תואמות, בדרך כלל, את עמדות פת"ח, אולם כיוון שבפת"ח קיימות מספר מגמות, יש גם לו מרחב תמרון מסויים בין עמדות רדיקליות יותר או פחות. במבוכה ובהתרוצצות הפוקדים היום את הציבור הפלשתינאי בשטחים ומחוצה להם גדלה והלכה מעורבותו הפוליטית של סניורא, ואם ייפתח משא־ומתן מדיני באיזור, קרוב לוודאי שגם לחנא סניורא (אבו־סכעון על־פי בנו) יקח בו חלק.

חנא סניורא. נציג. אכזבות ראשונות.

רות גביזון. משפטנית. קסמה של אחריות. תצלום – יצחק הררי

הגשמה לא בקיבוץ

בעלת קתדרה לזכויות האזרח ע"ש חיים הכהן באוניברסיטה העברית. דוברת האגודה לזכויות האזרח: מעורבות אינה מותרות, מעורבות היא צורך בסיסי. פרופסור רות גביזון.

■ **יעל אדמוני**

„יש כמה צורות שאפשר להעביר בהן את החיים. האחת היא להתייחס אל החברה כאל נתון ואל עצמך כאל מקבל. הצורה האחרת היא לקחת אחריות על אותו חלק בחיים שאינו נתון. חשובה לי ההבנה בין נתונים כמו לידה ומוות לבין אותם חלקים בחיי אדם ובחברה שאפשר לקחת עליהם אחריות. מעורבות היא לא מותרות, אלא צורך בסיסי שבלעדיו לא הייתי יכולה להסביר לעצמי מדוע אני חיה כאן היום."

שיחתי עם פרופסור רות גביזון – משפטנית, מרצה לתורת המשפט באוניברסיטה העברית בירושלים, פעילה מרכזית ודוברת האגודה לזכויות האזרח – היתה בבחינת נסיון לבדוק מה מניע אשה להקדיש את רוב מרצה, כשרונה וכישוריה המקצועיים לעבודה למען הזולת. במקום לדבר על עצמה, העדיפה גביזון לדבר על האגודה, על המאמצים הגדולים המושקעים שם למען זכויות האזרח, על ההישגים והכשלונות.

כשגביזון מנסה להסביר את הסיבות למעורבותה, היא אומרת: „אני לא עושה את הדברים אך ורק כדי להשיג תוצאה. המניע הוא, אולי, התמונה הסופית – איך הייתי רוצה שהחיים שלי יראו. אני מתכוונת יותר למצב שביני לבין ריבוני כפי שהוא נשקף אלי במראה ופחות למצב שביני לבין החברה בה אני חיה".

השופט חיים כהן, שפגש בה לראשונה כשעשתה את ההתמחות שלה בבית־המשפט העליון, מספר: „היא אחד האזרחים היחידים בישראל הבנויים כך שהאחריות לסיבה של המדינה כאילו מוטלת עליה. היא מרגישה אחריות אישית לאיכות החיים ולשלטון המשפט. אינני יודע אם זה בא לה בירושה. אחי אביה היה שופט בית־המשפט המחוזי בתל־אביב. אולי זה בא לה ממנו. דברים מסוג זה עוברים על־פי־רוב בירושה".

רות גביזון מעידה ש„הבית היה בינוני בעניין הזה. הורי לא היו מאד פעילים. אפשר לומר שאבי היה פעיל באופן מתון בעניינים ציבוריים". בפגישה שניה ביננו, כשהיא נדרשת שוב למשפחתה, היא אומרת לבסוף: „מצאתי איש ציבור במשפחה. סבי מצד אמי היה רב ספרדי. שמו היה יוסף מרדכי הלוי והוא נפטר שנה לפני קום המדינה. הוא היה איש ציבור במובן שרבנים היו אז אישי ציבור. אני לא הכרתי אותו".

גביזון, ילידת 1945, מייחסת את מערכת ערכיה היום בעיקר לחינוך שקיבלה. „סביבתו ומרכזיותו של היסוד התרומתי עזר לי ולבני דורי לפתח תפיסת חיים שלמה יותר. בימי הצופים היינו עסוקים בוויכוח על מה נחשב כתרומה. רעיון ההגשמה הקיבוצית היה כבר בדרך החוצה, ואנחנו דיברנו על להיות מדען או חוקר. חשבנו הרבה על המקום שבו חשוב לעשות משהו. התשובות היו צרות מדי. עומס ההתמודדות עם דחיית רעיון ההגשמה הקיבוצית היה כבד, והיינו צריכים להוכיח שאנחנו שווים גם בלעדיו".

„יש לה נטיה בולטת להתנדבות," אומר עליה חיים כהן. „היא אדם אלטרואיסטי מטבע בריאתה. לא דואגת לעצמה, תמיד דואגת לאחרים. היא מוצאת סיפוק ואושר רק כשהיא נותנת סיפוק ואושר לזולת". מה שמריץ אותה למעורבות הוא תחושה של שותפות שבאה מנטילת אחריות, אומרת גביזון וכדוגמה היא מספרת על כנס שנערך בבית־ספר לקצינים בצה"ל. „השתתפתי במשפט מבויים שנערך בתקופת מלחמת לבנון. הנושא שעמד למשפט היה החובה לציית לפקודה: האם לירות על טנדר מלא ילדים מתוך חשש שמסתתרים בו מחבלים הוא מעשה רצח. לפני המשפט עצמו נשאלו החיילים לדעתם. 80 אחוזים סברו שמקרה כזה איננו רצח ושמותר היה להרוג. לאחר המשפט סברו 50 אחוז מן החיילים כי לא היה זה מעשה נכון לירות על הטנדר ולהרוג את נוסעיו. „מכיוון שאנו חיים במדינה שיש בה מלחמות והחלטות קולקטיביות בעלות השלכות מוסריות גדולות", אומרת גביזון, „צריך להבטיח שההחלטות תתקבלנה בדרך הטובה ביותר. יש צורך בנקיטת עמדה ודווקא במדינה שבה כל־כך הרבה בנוי על טיעון של מלחמת קיום. נקיטת עמדה בלי לקחת חלק פעיל בהתלבטות – זו התנהגות בלתי אחראית". לדבריה, עוזרת המעורבות גם לטפל בכשלונות.

רות גביזון נולדה בירושלים, גדלה והתחנכה בחיפה. את לימודי המשפטים החלה באוניברסיטה העברית בירושלים ועבודת הדוקטור שהגישה באוניברסיטת אוקספורד עוסקת בנושא צנעת הפרט. לפי חיים כהן, היא „משפטנית בכל רמ"ח איבריה והיא חושבת שאינה ממצה את חובתה כמשפטנית בעבודות מחקר, בהוראה, או בכתיבה. היא רואה את תפקידו של המשפטן בביצוע המשפט. בהוצאתו מן הכוח אל הפועל. היא מורה מחוננת. אולי הטובה ביותר שיש. יש לה הופעה לא מרשימה ביותר, אך ברגע שהיא פותחת את פיה ומביעה את מחשבותיה היא כובשת מאד. אולם היא לא מתכוונת לכבוש לבבות. אין דבר יותר רחוק ממנה. מה שהיא מתכוונת לעשות זה לשכנע".

גביזון היא בעלת הקתדרה לזכויות האדם ע"ש חיים כהן באוניברסיטה העברית. בשיחה עמי, סיפרה בהכללה כי „באחרונה הקימו באוניברסיטה קתדרה לזכויות האזרח ע"ש חיים כהן," ולא אמרה, בהקשר זה, על עצמה דבר. כהן שאל אותי „האם היא סיפרה לך שהיא בעלת הקתדרה?" כהן המכיר היטב את גביזון, חשש שהיא לא ציינה עובדה זו מתוך צניעות.

„יש לה חיים פרטיים עשירים מאד," מספר כהן. „היא קוראת המון ובטעמים רחבים ומגוונים ביותר. היא אפילו מוצאת זמן לבקר אצל זקנים כמוני, ולעיתים היא מלווה אותי בטיולים היומיים שנגזרו עלי בפקודת הרופא". על חייה הפרטיים אין רות גביזון מדברת. אולי מתוך צניעות, אולי מתוך קנאות לפרטיותה ואולי מתוך אמונה שעתון אינו צריך לחטט בחיי מרואייניו. היא רק מספרת שהחלה במעורבות חברתית בגיל די צעיר. „הגעתי לצופים בגיל 12, כשהתחילו כבר לדבר שם ולא התעסקו רק בקשירת קשרים. אני נמנית עם דור שבו הגשמה וחלוציות היו מלים אמיתיות. זה חלק מהרקע שבו גדלתי. תמיד העסיקה אותי השאלה מה עושה את החיים לבעלי משמעות. מעורבות חברתית היתה לגבי עניין מאד מרכזי". וכך זה עד עצם היום הזה, ועד בכלל, כנראה.

תנו לו נקודת משען ותראו

למשכן הכנסת הוא מוזמן לעיתים רחוקות, נדירות כמעט. מוטיבציה – חזרה כללית של עם ישראל בתשובה. מטרה – מדינת הלכה. הכל על־פי עצת החכמים. ח"כ שמעון בן־שלמה.

■ **טובה צימוקי**

תארו לכם קונגרסמן או סנאטור אמריקאי מדבר בשנת 1985 על סקילה, על עונשים משמים, ומטיף לביטול הקונגרס. בירושלים יש אחד כזה. והוא חבר כנסת.

ח"כ ש"ס שמעון בן־שלמה מש"ס: אין עם ישראל זקוק לכנסת. יש לנו תורה וחוקים ואיננו זקוקים למקום הזה כארגון פעולות לעם ישראל."

בן־שלמה, חבר ועדת חוץ ובטחון של הכנסת: „הדברים שנאמרים בישיבה אינם ברומו של עולם. נשמעים דיווחים וכל אחד אומר את דעתו. אני סומך בדברים האלו על מי ששירת בצה"ל ויכול לתת תשובה אמיתית. איש הצבא האמיתי הוא מי שעוסק בתורה. בזכותו חייל יכול להצליח במלחמה. לי יש תשובה אחת. כאשר העם כולו יאמר ה' הוא האלוקים – הבעיות תיפתרנה".

„נשים וגברים יחד (בצבא) זה בניגוד להלכה. צריך לסקול אותם. זה הפיכת הדת היהודית לנצרות. הם חייבים בסקילה. („כל העיר")."

החברה התקינה, על־פי בן־שלמה, ממוקמת כנראה אי שם בין ערב הסעודית, ואיראן. חוקים הנחקקים בבתי־נבחרים, כך גם משטר דמוקרטי, אינם רלוונטיים עבורו. בן־שלמה מונע על־ידי התורה, ולצורך העמקתה והאדרתה שמה יש לו גייסות של חוזרים בתשובה שהוא מטפח, אוסף למענם כספים ורואה בהם את עתיד העם היהודי. העם, לדבריו, עובר בימים אלה תהליך של חזרה בתשובה. לפיכך, התריע בעצרת התעוררות בצפת, „אסור לאחר את הרכבת"; זהו פתרון לבעיותיה הצרותיה של מדינתנו. לא קובצנו מכל העמים כדי להגיע למדינת ישראל ולסבול יסורים. החזרה בתשובה היא תנאי הכרחי לביאת המשיח". ומה שיקרב את בואו הרי היא מימוש משנתו של הח"כ הנבחר בן־שלמה, למשל „כאשר בנות תפסקנה ללכת לצבא ולעודד את הפריצות."

ח"כ בן־שלמה הוא בן 40 שנה. משפט היוצא מפיו נתמך מיד במשפט נוסף, ציטוט מהתורה או דברי חז"ל. במקום עיתונאית הוא מכנה אותי „כוזבית". בפיו כינוי חיבה השמור לעתונאים, המסיתים והמדיחים – הוא אומר – אנשים תמימים נגד כוונתו להפוך את עם ישראל למדינת הלכה.

בן־שלמה הוא איש הפלג התימני של ש"ס. נולד בתימן וגדל בבאר־שבע. בילדותו ובבחרותו היה תלמיד מצטיין והוא יודע לצטט על־פה פרקים שלמים בספרי הקודש. הוא למד בישיבת „מקור חיים" בירושלים, הקים את אגודת „תורה ושלום" האוספת כספים בחו"ל בשביל רשת המתיבתות ובשביל ישיבות לבעלי תשובה. עד שנבחר לכנסת, התגוררו בן־שלמה ורעייתו עם שמונה ילדיהם בבני־ברק. הוא נמנה עם מתנגדיו של הרב התימני שמעון בעדני, איש מועצת חכמי התורה של ש"ס וראש ישיבת „תורה וחיים". בעדני הוא הנגיד הישיבות הליטאיות, מקורב לרב שך ונחשב לקיצוני בענייני דת יותר מן הרב עובדיה יוסף.

צניחתו של בן־שלמה, כמו של כל חברי ש"ס, לפוליטיקה היתה הפתעה. הוא הוכנס לרשימה לכנסת ערב לפני שנסגרה. במשכן הכנסת ביקר בפעם הראשונה בחייו כאשר הושבע לכהונתו. אבל אי־אפשר שלא להבין זאת מבריח – הכנסת לא עושה עליו רושם גדול. מכל מקום אינו מרבה להגיע לשם. לעיתים רחוקות, כמעט נדירות, הוא מוזמן לישיבות ועדת החוץ והבטחון ושם, לצד חברי הוועדה אבא אבן, יוסי שריד, רפול והאחרים, הוא נראה כמו חבר מכוכב אחר. הופעותיו הבודדות בכנסת הותירו רושם בהיותן יוצאות דופן, איזור או מראה מקום לצפרי אם הוא והדומים לו יגבירו את כוחם. כאשר דיבר במליאה על עיסקת החבילה הציע פתרון, אם לא כלכלי, מקורי לפחות – חזרה בתשובה. בן־שלמה היה הח"כ שתמך בהצעת אי־אמון בכנסת שהגיש כהנא בחודש אוקטובר. „אני לא תומך בכהנא" הוא אומר – „אך אני תומך באמירת דברים גורליים לעם, שהם דברי אמת ואסור לנו לברוח מהם. יש לכהנא דברים שאיני מסכים עימם ויש דברים שאני מסכים עימם. אם שולמית אלוני תעלה משהו שנראה לי חשוב, לא אהסס לתמוך בה". שאלות כמו הסכמי שלום, הידברות עם פלשתינאים ובעיות הכלכלה לגביו הן עניין של מה בכך לעומת מטרתו העיקרית – כינון מדינת הלכה בישראל.

כשאני שואלת אותו לתפיסותיו המדיניות, הוא מבטל אותי בהינף יד: „התורה מצווה אותנו וקוראת אותנו אלינו לשלום, מחובתו של עם ישראל לקרוא לכל מדינה ומדינה לשלום". לדבריו, נושא החזרת שטחים נתון לפסיקתם של גאוני ישראל. ואם יגזרו אלה שיש להחזיר – יוחזרו. „יש לי חלום אחד ויחיד", הוא חוזר ואומר, „לראות את כלל עם ישראל בכל מקום מתאחד ומתלכד באמונה בתורתו ובארצו".

ימים ספורים לאחר שהכריז כי בשל חטאים נשרפו החיילים בבסיס צה"ל, ולאחר שעוד קודם לכן זכו דבריו על חללי מלחמת לבנון לקיתונות של ביקורת, בן־שלמה מקפיד בראיון, על דבריו. מודד כל מלה ומלה. „ההכרזות שלי", הוא אומר, „הן דברים חדשים שלא רגילים לשמוע. אולם מה בסך הכל אמרתי, שיש לאומה בורא את זה צעק אברהם אבינו לפני אלפי שנים. יש השגחה. אין טבע בעם ישראל והתורה הזהירה שלא ללכת במקריות. כל מקרה ומקרה שקורה לעם ישראל – כמו מלחמת לבנון, או אסון – בא כדי לדרבן אותנו, להדריך אותנו ולעורר אותנו לתיקון. צריך לדעת שלא הערוד ממית, אלא החטא ממית".

על אף שהעתונות מנסה לשוות לו דיוקן כזה, בן־שלמה אינו קוריוז. הזרם שהוא מייצג קנה לו שביתה בנתחים של החברה הישראלית. ש"ס, מפלגתו, תופסת, יותר ויותר, את מקום המפד"ל. המקום ההוא, יש לומר, הוא המקום בו נמצאת לשון המאזניים הפרלמנטרית. בן־שלמה מודע לכוחה העולה של מפלגתו. „ש"ס תפסה מעמד נכבד ותמשיך להחזיק בו כמחליפה של המפד"ל בשנותיה הטובות. מובן שלא ננהג בדרך בה נהגה המפד"ל בכל הנושא הדתי. אצלנו הכל הוא על־פי עצת חכמים".

ובכל זאת, אני שואלת את בן־שלמה, מה אתה עושה בכנסת, אם כל זה זר, גשמי, ארצי ומיותר. אם אוריד, הוא אומר, את עיסוקיה בפוליטיקה, אפילו במעט, זה יהיה שכרי. פוליטיקה אומר בן־שלמה, זה אחד בפה ואחד בלב, ואני בער לומר את מה שבלבי".

שמעון בן־שלמה. חזרה עממית בתשובה. תצלום – יצחק הררי.

יורם גונן. בנעלי זיגל הלוחצות. תצלום – יצחק הררי.

הוא יגיע רחוק

בתפקיד כזה, דורך על יבלות בנעליים לוחצות. והוא רצה להיות שם. יש לו מוטיבציה חזקה. לוקח חלק בחקירות עדינות ומסובכות. המחליף של זיגל – תת־ניצב יורם גונן.

■ **נתן רועי**

בשעה 12.00 התקבצו כולם בחדרון שביחידה הארצית לחקירות הונאה ביפו („יחידת הזיגלים"), כדי להיפרד בהרמת כוסית מגורדון פייס, אהרון נאמניה, אולי, של תנ"צ בנימין זיגל. המסיבה היתה גם מסיבת נצחון, שלב נוסף בר־אורגניזציה שתבעו המפכ"ל, רב־ניצב דוד קראוס, ומפקד היחידה החדש, תת־ניצב יורם גונן.

יורם גונן, היום מפקד היחידה הארצית לחקירות הונאה, הוא סיפור הצלחה משטרתי. פרקליט שהפך לשוטר. תחילה תובע משטרתי, מהר מאד סגן־ניצב העושה דרכו לצמרת המשטרה. שמו יצא לתקשורת כאשר היה התובע במשפטו של יהושע פרץ באשדוד, ומאוחר יותר – כתובע שעסק בענייני פלטו־שרון בראשית שנות השבעים. הוא לא היה חוקר משטרתי, שעלה בסולם הדרגות במרוצת עבודתו בחקירת חשודות למעשים פליליים בהונאות פיסקליות. הוא היה עורך־דין, תמיד עורך־דין, שהיה אדמיניסטרטור, סיבה היכולה לקרום גם שוטר. הוא יודע להגיד לכל בעל דרגה ומשרה את מה שהלה רוצה לשמוע ממנו. הוא גם לא ימהר ללכת עם אף אחד „עד הסוף", מה שלא תמיד נחשב כחסרון.

אחד המקרים שסיפק לגונן הזדמנות להוכיח את יכולתו כחוקר היה מקרה של חשד למעשים פליליים שנעשו על־ידי קצין בשם פרנקו במשטרת מרחב הגליל. החקירה הובילה, בסופו של דבר, לסיום תפקידו של מפקד המחוז הצפוני של משטרת ישראל, והיו לה גם תוצאות לוואי, הרשעות משמעתיות של קצינים נוספים. החקירה הזאת זכתה לכותרות רבות. יורם גונן, שהיה סגן ראש אגף החקירות של משטרת ישראל, החליט ללכת עם העניין, לא לפני שקיבל לכך גיבוי. הוא שיגר למפכ"ל מכתב סודי שנגע למפקד המחוז הצפוני, בעל דרגה גבוהה משלו. הפניה למפכ"ל השתלמה לו. קבעה על ראשו מה שלא היה שם קודם, את כתר זה ש„הולך עד הסוף". גונן היה מוכן ומזומן לשלב הבא בקריירה.

בר־לב קיבל את יורם גונן כבעל רקורד נאה של מי שאינו „טרבל־מייקר", וכמי שהצהיר כי בכוונתו לכהן כראש היחידה הארצית לחקירות הונאה במשך שלוש שנים בלבד ולא כמו זיגל – אחת־עשרה שנה. ההסכמה למינויו היתה מתואמת היטב בין המפכ"ל והשר הממונה, חיים בר־לב. יורם גונן נאלץ לקבל תכתיבים, וכיוון שלכל מינוי יש מחיר, שתק והסכים. דרישתו של המפכ"ל היתה חד־משמעית: סוף עידן זיגל, דהיינו יש לפרק את יחידת המודיעין הבלתי תלויה של זיגל ולהעבירה סמוך לכס המפכ"ל במטה הארצי בירושלים; הקמת שלוחה של היחידה בחיפה והורדת הריכוזיות והעצמאות של היחידה; הזזת סבב של תפקידים במשטרה גם על חוקרי היחידה, מיטב המוחות בתחום החקירות הפיסקליות בארץ.

יורם גונן נושא עיניו לתפקיד ראש אגף החקירות במטה הארצי של משטרת ישראל. על פחות אין הוא רוצה, כנראה, להתפשר. והוא יגיע רחוק. הסיבות לכך הן באופיו. מתבגר נבון, שקט, וערוך.

יורם גונן הוא בעל אינטליגנציה גבוהה ויכולת ללמוד חומר חקירה קשה על בוריו. אין לו נסיון כמו לקודמו בתפקיד, זיגל. אבל גונן יש לומר – עושה מאמץ לקחת חלק בחקירות עדינות ומסובכות. הוא ילך קדימה גם בזכות מקצועיותו ונכונותו להשקיע כל־מאמץ בכל־חקירה.

הוא נוהג לעדכן את המפכ"ל בחקירות רגישות, ראה מקרה אלבין. בחקירות אחרות הוא נוהג חופשי.

לאחרונה עלה שמו לכותרות פעם נוספת אי־פרופו חליפת מכתבים עם ח"כ מרדכי וירשובסקי, בנושא חקירה להשר בעבירות מטבע־זר בבנק הפועלים. וירשובסקי רצה לדעת עד מתי ובשל מה החקירה מתמהמהת או נמשכת. גונן ענה לוירשובסקי כי העביר חומר ליועץ המשפטי לממשלה. היועץ, יוצא בן התשובה, הוא שיתלבט, יחליט וימליץ.

יורם גונן, אינטליגנטי ופיקח, יעבור בשלום, כך נראה, את כהונתו כמפקד היחידה הארצית לחקירות הונאה.

חג מתן אלוף

מהיום אלוף בצה"ל. גמר חשבון של הבטחות נעורים. סיפור הצלחה קצת דהוי שיש לו סוף טוב. מתן וילנאי.

חוב של כבוד, אם לא לאיש לפחות להיסטוריה ולתחזיותיה, משולם היום. מעגל נסגר. מתן וילנאי קיבל דרגת אלוף. אם חובות מתבססים על תחזיות ועל ניבוי של ידעונים, ההיסטוריה היתה חייבת לו את זה. על פני ציר הזמן והקידום של מפקדים צעירים בצבא היו הרבה חללים שנפלו קרבן לתחזיות שלא התגשמו. מתן וילנאי כמעט שנשאר אתם. עם דרגת האלוף שהוענקה לו היום, והמינוי לראש אגף כוח־אדם במטכ"ל, הוא נכנס חזרה אל הסרט הנע. קידמה במירוץ לתפקידים הבכירים בצבא, מוכיח שסיפורי הצלחה אינם מתים והם גם לא תמיד מתחלפים. אולי קצת דהויים.

על מתן וילנאי אמרו שהוא עוד יגיע רחוק. היה לו קו זינוק מצויין. יליד ירושלים (ב־1944), בנו של זאב וילנאי, חוקר ארץ־ישראל ואיש ציבור ויחסי ציבור המתהלך בין הבריות ושועיהם. חניך (מצטיין) בפנימיה הצבאית שליד "הריאלי" בחיפה, שגדל על ארץ־ישראל, תולדותיה ואהבתה. "גדל לי ילד בריא", אמר עליו גם היום אביו הגאה שעבורו מתן הוא הכוח המניע והכוח המונע עלידה. סיבה ומסובב, כל עולמו. אי־אפשר להבין את מתן וילנאי בלי להכיר את הרקע של הבית, של האבא האוהב אותו ומתגאה בו כמו ילד תמים ודלוק־מבט הגאה בדגם שהרכיב, בצעצוע שטיפח, כבן שגידל. אם קשה למצוא מי שיגיד מלה רעה על מתן, זה בוודאי לא בלתי קשור להרגל שהילד־נער־בחור פיתח במשך השנים לעמוד בציפיות, להיות ראוי לנחת שהוא משביע את הוריו. ילד טוב ירושלים שעושה כמעט תמיד את הדבר הנכון, שהכל אצלו בסדר.

להרבה הרבה אנשים נדלקות העיניים כשמזכירים להם את מתן וילנאי. "חכם", "נבון", "חרוץ", "ישר", "אמיץ", "כן", "סובלני", "בתוך כבוד", מקסים" הם רק חלק משלל הסופרלטיבים שישמע השואל על הקצין מתן. ידעו על צניעותו, על כושרו האינטלקטואלי, על נימוסיו. רוצה או לא רוצה – יש לו קינוד שטובה. חינוך מילדות. ובכל זאת, לא כולם מתפעלים מהמוצר המוגמר של כל הקילוסים האלה. לא כל־כך בקלות – מתוך החשש לבלוט החוצה מהקונצנזוס, ומתוך שאין כל־כך הרבה נגדו – יימצאו בכל זאת אלה שיגידו שהנימוס והחינוך גובלים ב"גמישות" רעיונית, במורך־רוח לעמוד על דעות לא פופולאריות, בנטיה לא לחולל מהומות בכל מחיר. להיות נחמד, אולי נחמד מדי.

הצנחנים היו היעד של בוגר הפנימיה הצבאית. הנער מתן וילנאי בשנת 1962 [illegible] ואמנם, כל הדרך בצבא משולבת עם [illegible] הארומות, עד שגם [illegible] כסגן המפקד עם כוונה לעשותו מפקד היחידה היוקרתית הזאת, הסתיימה כאפיזודה חולפת, כשהוזמן לו במהלך חודשי הסגנות שם לחזור לצנחנים לפקד על גדוד. דרכו הצבאית שם רצופה הצלחות וחוות דעת טובות כמפקד, כמנהיג אנשים, כקצין ומינהלן. שילוב טוב של יכולת צבאית עם יכולת ארגון וסדר, כיאה למישהו שהשיטתיות היא לו שיטה בכל דבר. הגישה היא תמיד שכלתנית. אולי קוראים לזה מרובעת? לא, אם הכוונה היא ליכולת דמיון ותעוזה. כן, אם רוצים להתייחס לאישיות. כך או כך, נרקם הקשר שעתיד ללוות אותו כל ימיו עד כאן – מהקצין הזה עוד יהיה מפקד גדול. מפקדיו אהבו אותו, יצרו אתו יחסי אב־בן, אולי על־פי דגם הזיכה והנחת שהיה בינו לבין אביו הטבעי כל השנים, ופקודיו הלכו אחריו. אפשר, יחד עם זה, גם למצוא את אלה שהיו יצקרים על ידיו בהערצה הכללית ואשר התאכזבו מניתתם לטובת יצקים אחרים. אבל גם בסיפור הזה, כבכל האחרים, אי־אתר איננו מושלם כידוע.

יש, בלי כל ספק, משהו אכזרי בקשר הציפיות שנטוו סביב אדם שלא רצה בכל והיה לקיבן, כמעט אפשר לומר, של המקיפים אותו המתנקים אותו באהבה. מתן נבוך כשמפליגים בשבחיו. נראה שהוא לא ביקש מעולם להיות חביב הקהל וגם את שכבות החיבה וההערצה שאביו מקיף אותו בהם, הוא מנסה לקלף בעדינות. באמת בעדינות.

בסיפור הציפיות־עמידה בקו־ציפיות עמידה בתן מודה זאב וילנאי כי את שני בניו (יש לו עוד בן, אורן, מהנדס שאיננו חי בארץ) גידל "לבניין הארץ ולבטחון הארץ". שלא בנבוכות מתן, העלול לא לאהוב את הדגם שמציע אביו לגידול בניו, הוא מספר כי הרעיון ללכת לפנימיה הצבאית היה שלו ובנו קיבל את הרעיון בשמחה. וכי מה בכך? הרי מתן גדל על סיפורי ילדותו של זאב, שהתחנך בין ערבים, ואשר המסקנה שלו היא "שעל הערבים אי־אפשר לסמוך והם מבינים רק כוח". ועל כן לא ייפלא שהילד גדל על תודעה בטחונית מפותחת. כך הבשורה על־פי זאב. מתן אכן הלך על המסר הבטחוני, אבל השקפת העולם הפוליטית שלו מתונה מאד־מאד, לא רק בהשוואה לזאת של אבא. "אנחנו לא מדברים פוליטיקה", מעיד אבא וילנאי ומוסיף: "בכלל, את כל מה שאני יודע על מתן והעבודה שלו בצבא אני יודע רק מחברים שלו. הוא לא מדבר". יהיו המקורות אשר יהיו, האבא יודע הכל על מוצאותיו ומבואותיו הצבאיים של הבן ומגלגל בהם בתאוות הסיפור הטבועה בו בדרך כלל, ועוד קצת אקסטרה, כי מדובר בבנו שלו חביבו.

ואמנם, מתן עושה את העבודה. בנכונות מלאה, תמיד, על־פי העדויות. אלא מאי? עניבת החנק של הציפיות כמוה כחיבוק דוב לא אחת, ויש בה כדי לשתק גם מכונה משומנת היטב. אחרי הטיפוס המטאורי בסולם הדרגות והתפקידים, ואחרי שהוטבע בו – לעולם כנראה – חותם הילד הטוב וסיפור ההצלחה, באה האטה מסויימת. כשכל הקהל באיצטדיון מסתכל על רגליה של הפרימה בלרינה, הרגליים מסתבכות ונכשלות לפעמים. כך קרה אולי גם למתן וילנאי. בביוגרפיה הצבאית המרשימה שלו (מפקד בצנחנים, קצין מטה, סגנו של שומרון באנטבה, מפקד עוצבת שריון בגולן ובלבנון, ועוד) יש כמה כתמים אפורים, שלא לומר שחורים. אפורים כי אינם בהירים לגמרי, ואפורים מבחינת רמת הביצוע. הפריעה גם העובדה שלא "התמזל" מזלו להשתתף בתפקיד פיקודי בשום מלחמה.

הידעונים כמעט כבר התחילו ללעוס את הכובע כשבבורסת ההימורים נרשמה ירידה. מה שלא הפריע לכולם לחכות, לעצור את נשימתם כשחלה ואושפז לניתוח ראש מסובך, לפרגן לו החלמה והצלחה ולזכור אותו במשחקי השבץ־נא על מינויים הנעשים בחצרות האחוריות של מקבלי ההחלטות. הכנסתו למירוץ היום היא תרומה חשובה לבנק המוחות והתבונה הנאורה של המטה הכללי. בימים אלה, כשהכל גדיל וגמיש ועל סף התפוררות או פיצוץ, עשתה אולי ההיסטוריה חסד עם כולנו.

מתן וילנאי. הבטיח – הבטיחו – קיים. תצלום – יספיא

נעמי שטרן. אוהבת פרקליטות. תצלום – יוסי אלוני

הרופא מגור

היה רוצה לנתח מסביב לשעון. כמה שיותר. המערכת לא בנויה לזה, מותירה מקום לרפואה פרטית. כוח־עבודה של מתקן לבבות. פרופסור דני גור.

■ **עליזה ולך**

חכמת השמות אינה מתייחסת למיתאם שבין אחדות דעים לאחדות השם, אבל קשה להימנע מהקשר האסוציאטיבי שבין שם משפחתו של שר הבריאות הנוכחי לזה של מנתח הלב הנודע מבית־החולים על־שם שיבא. בעצם קשה גם לדבר על אחדות דעים בין השניים, והדיוק מחייב הגדרה ממוקדת יותר: ההשלמה בין השניים. רק בתקופת כהונתו של שר הבריאות מרדכי גור ניתן לפרופ' דני גור אות הזינוק לכירורגיית־לב פרטית. והוא הסתער על הפרוייקט. לא על חשבון מחלקתו בבית־החולים הציבורי, אבל חדור התלהבות כמו זו המאפיינת רופא צעיר, העושה את צעדיו העצמאיים הראשונים בדרך להצלת האנושות מתחלואיה. ההבדל הוא שפרופ' גור כבר אינו רופא בתחילת הקריירה שלו, ורופאים כמותו בארצות־הברית, למשל, עושים פחות בחדרי־ניתוחים ויותר למען עצמם.

ניתוחי הלב הפתוח שהוא מבצע בשבועיים האחרונים במסגרת המרכז הרפואי הפרטי בהרצליה החזירו את פרופ' דני גור עשרים שנה אחורה, פשוטו כמשמעו. כמו אז, בראשית הקריירה שלו, הוא שוב מוצא את עצמו בתורנויות ובכוננות. כמו אז הוא מסתפק בפחות שעות שינה, מונע במשאבי הערנות הגדולים שמטעינה אותו ההתלהבות מהתגשמותו של חלום. חלומו של פרופ' גור אינו בדיוק כירורגיה פרטית, אלא ניתוחים מסביב לשעון. במסגרת מחלקתו בבית־החולים תל השומר הוא מבצע 350־400 ניתוחים בשנה (סך כל הניתוחים בשנה במחלקתו הוא כ־600, כ־530 מתוכם הם ניתוחי לב פתוח והשאר ניתוחים סגורים), אבל משאת נפשו היא 2,000 ניתוחים בשנה והוא יודע שהמערכת אינה יכולה להיערך להיקף כזה.

הוא יודע גם שבפירמידה המקצועית, המאחז שלו בפסגה מעכב את קידום הקריירות של המומחים במחלקתו ויוצר מעין אבטלה סמויה. מומחה בכירורגיה של לב אין לו לאן ללכת מעבר למחלקתו הסתומה, שלא כמו רופא העיניים, למשל, היכול לפתח לעצמו כמה מסלולי עיסוקים ופרקטיקה פרטית משגשגת. פרופ' גור גאה בצוות הרפואי העובד אתו כאילו כולם היו בניו, וכאב יש לו גם אחריות על התפתחותם העצמאית. אל הקליניקה הפרטית לניתוחי לב פתוח הוא בא איתם, כשם שלא הלך אליה קודם שחזר סגנו, ששהה בשנת השתלמות בחו"ל, אף שהמערכת שהכין והאישורים שניתנו רק המתינו לניתוח הראשון. יוצא, איפוא, שטובת החולים, הנאלצים להמתין בחרדה מכלה בריאות לתורם לניתוח, אם המומחים לא הגדירו אותם במקרים דחופים, וגם טובת המומחים־שבדרך, חבריו לצוות הרפואי, היתה לנגד עיניו של פרופ' גור. וגם, כמובן, אם כי לא בעדיפות ראשונה, טובתו הפרטית.

משכורתו של פרופ' דני גור, שבחוגים המקצועיים בעולם הוא כירורג בעל שם ורקורד מקצועי, היא 700־800 דולר בחודש. קשה לבוא אליו בטענות שהוא עושה למען חשבון הבנק שלו מן הצד. מי שיבדוק ימצא שבמקום לשהות בחדר הניתוח כ־40 דקות, בשלב הקריטי של המבצע, ובלי פגיעה באיכות התוצאה, הוא שוהה בחדר־הניתוח שעתיים־שלוש ומבצע גם משימות שהאסיסטנטים שלו מסוגלים לבצע. אילו הוסיפו למערכת כמה חדרי ניתוח, היה פרופ' גור מסוגל לנתח 7־8 ניתוחים ביום.

הרפואה הפרטית בישראל מתקשרת עם תאוות בצע של רופאים. נקודה זו ראויה לעיון נפרד, שכן לפתוח באופן פשטני אפשר לתמוה מדוע העיסוק במשפטים, למשל, אינו זוכה לסטיגמה הזאת, וסכומי הכסף שעוברים שם מידו של נאשם לעורך־דינו, שאינו יכול להתחייב אפילו על זיכויו של מרשו בדין, עתירים ביותר אפסים דולריים אחרי הספרות. מה שקשור לענייננו הוא שלפחות במה שמדובר בניתוחי לב פתוח, במסגרת הפרטית שבה אנו עוסקים, לא צריך אדם למשכן את ביתו (חשבו על רופאי־שיניים), שאליו יוכל לשוב אחרי הצלחת הניתוח. שני המנותחים הראשונים במרכז הרפואי בהרצליה שילמו 5,000 דולר תמורת הניתוח וארבעת הנוספים 7,000 דולר, והמחיר הזה כולל גם את עשרת ימי האשפוז שלהם. ה"מקרים" האלה רחוקים מלהיות עשירים והם נזקקו להתארגנות משפחתם לגיוס הסכום הזה. העשירים באמת אינם מתנתחים בארץ, כנראה מטעמי סנוביות, ובארצות־הברית הם משלמים בדרך כלל לא פחות מ־20,000 דולר תמורת "התענוג". ויש היבט נוסף: לא רק שקופת־האוצר מתעשרת בכמחצית מתעריף הניתוח, היא גם "מרוויחה" את עלותו של החולה שלא נותח במערכת הציבורית, שאף היא מגיעה לכ־3,500 דולר. בתור בונוס, גם מתקצר תור הממתינים לניתוח.

פרופ' גור כבר עמד על סף חדר ניתוח פרטי לניתוחי־לב לפני כשלוש שנים. אז נערך לכך בית־החולים "אסותא" בתל־אביב וחברת "כלל" היתה שותפה לפרוייקט, מטעמים כלכליים. אלא שיום לפני ניתוח שנקבע ביטל מי שהיה אז מנכ"ל משרד הבריאות ברוך מודן את העניין והוקמה ועדה לבדיקת נושא הכירורגיה הפרטית. כשזו קמה מהישיבה על המדוכה, איבד בית־החולים "אסותא" את העניין בסוג זה של ניתוחים, אחרי שנערך להם מקצועית. באותה תקופה ניטל מפרופ' גור הדחף, כנראה בגלל החשש מבוקשי הביורוקרטיה, אלא שלפתע זומן על־ידי השר לתכנון כלכלי יעקב מרידור, שרקם חזון של תיירות רפואה, והוא שיצר את הקשר בין המנתח ובין המרכז הרפואי בהרצליה. הציוד הועתק, ופרופ' גור ביצע שם שני ניתוחים לפני כשנתיים וחצי, כדי שאיש לא יוכל לגייס, במאבקו נגד ניתוחים פרטיים, את הנימוק שאי־אפשר לבצע ניתוחים פרטיים מחוץ לבתי־החולים הציבוריים.

בגיל 52 מודע דני גור למירוץ שעליו לנהל נגד השעון הביולוגי, שגם רופאים אינם יכולים להימלט ממנו. הוא אינו חי בחרדה מפני היום שלא יוכל עוד לתת לאצבעותיו ללכת. יש להניח שבבוא היום ימלא את זמנו בכתיבה מקצועית אינטנסיבית יותר מאשר כיום. כבר עכשיו אין לו במה להתבייש: חוץ מהספר שכתב לפני עשר שנים בנושא ניתוחים של מומי־לב מלידה, פירסם בספרות המקצועית עבודות רבות מאד הסוקרות את ההישגים של מחלקתו.

עד שיפרוש היה רוצה להיות מעורב בהקמת מרכז גדול, כמו תל־השומר, שיתמחה בניתוחי־לב. לפי שעה הוא אינו מתכוון לנטוש את החממה שבה פרח, מחלקתו בתל־השומר. אם יניחו לו מהלחצים הלאדלוונטיים לרפואה כסחורה ויאפשרו לו לעשות את מה שהוא הכי אוהב: לנתח. אגב, הוא יכול היה לנתח בארצות־הברית, שבה עשה את התמחותו במשך שמונה שנים, ברווחה, אבל השורשים שלו נטועים על שפת הכנרת.

דני גור. מתקן לבבות. תצלום – יוסי אלוני

יאיר אלוני. בטלוויזיה מקווים לטוב. תצלום – יצחק הררי

תיק ועוד תיק ועוד

למדה בערב עבדה בבוקר בייצור. אסונות וכוח רצון. עורכת־דין, פרקליטת מחוז תל־אביב לעניינים אזרחיים. הומור, חושים מחודדים. נעמי שטרן.

■ **אורה זרניצקי**

מספרים על נעמי שטרן, פרקליטת מחוז תל־אביב לנושאים אזרחיים, שהיא נלחמת בחירוף נפש על כל קיים. עכשיו, בימים אלה ממש, מלאה שנה לכהונתה בתפקיד. שטרן עברה אותה בשקט תקשורתי. אנשים שפוגשים אותה בבית־המשפט, עמיתים לפרקליטות ועורכי־דין, מעידים עליה שהיא מוכשרת, דבקה במשימה ובעלת יכולת ביצוע מרשימה.

שטרן, דמות עגלגלה, חייכנית ובעלת חוש הומור. מאחורי אלה, מסתבר, יש אישיות חזקה. המקצוע, התפקיד, ואולי נסיונות־חיים, עשוה לבעלת חוש צדק מפותח. היא עוברת על תיק ציבורי כאילו היה עניין פרטי שלה, קרוב לה ביותר. אולי משום כך אומרים שפרקליטות המחוז היא נכס טוב למדינה, הזקוקה ללא־מעט כאלה דווקא עכשיו. על נעמי שטרן אפשר, כנראה, לכתוב קובץ של מלים טובות.

חייה הפרטיים הם סיפור לא־קל. היא ילידת פולין. בת לרופא ועקרת בית. היתה בת שלוש כשהמלחמה פרצה. עברה אותה במחנה־עבודה. המשפחה, כמו משפחות אחרות באותם ימים, ניצלה בדרך נס, ועלתה ארצה מפוצלת. הפולנים העדיפו לשמור את הרופא בידיהם, כמנהל בית־חולים. פאציינטים פולנים קודמים. אבא של נעמי עלה לארץ שבע שנים אחריה. לימודי תיכון עשתה בערב. בבקרים עבדה בייצור, גופי־חימום. בצבא שירתה כמש"קית אפסנאות. שטרן התכוונה ללמוד ביוכימיה, אבל כיוון שלימודיה נדחו, הלכה בכיוון אחר – משפטים. היא לא היתה סטודנטית של דירת־סטודנטים שכורה ומכונית חונה במגרש החנייה של האוניברסיטה. היא למדה, שוב, לימודי ערב. בבקרים עבדה בשירות בתי־הסוהר. לאחר ההסמכה, עבדה זמן קצר במשרד עורכי־דין פרטי. השיעמום הוליך אותה לפרקליטות. אחר־כך, כשמסלולה נראה מישור, באו אסונות. אחיה הצעיר, טייס פאנטום, נהרג במלחמת ששת־הימים. אחר־כך התאלמנה ונשארה עם שלושה בנים. הקטן היה אז בן חצי שנה.

נעמי שטרן עוסקת בכל תחומי המשפט האזרחי. נזיקים, חוזים, דיני עבודה, משפטי מקרקעין והפקעות. בשנת 1975 מונתה למנהלת מחלקת המסים בפרקליטות מחוז תל־אביב. יש עורכי־דין האומרים שמעט משרדים פרטיים מזמנים אתגרים כמו אלה שמזדמנים לפרקליט המופיע בבית־המשפט מטעם המדינה. שטרן היא מהטיפוסים החיוביים, מונעת על־ידי התחושה חזקה שעבודתה בפרקליטות תורמת להנהגת החוק. אפשר להגדירה כמובלעת של רצינות. השיכותה של רצינות. בתרגום להליכים משפטיים: עקבית בדעתה כי בבית־המשפט ייעשה צדק למדינה כשצריך, ולאזרח כשצודק, מה שגורם לה לעתים לחשוף שם ציפורניים, להילחם בנטיות אזרחים חלשים לכאורה לחלץ מהמדינה מה שיותר. בית־המשפט, כידוע, נוטה לא־פעם לרחמים כשמדובר באזרח אחד מול מדינה שלמה. שטרן לא תיתן.

אבל היכולת לכוון דברים ולהשפיע, יעוד ושליחות, הם סיפור אחד. סיפור אחר הולך ומגיע לכסף־שכר־תנאים. בפרקליטות, כמו ברוב חלקי המערכת הציבורית, על "תמורה הולמת" בהשוואה לשוק הפרטי, אין מה לדבר. כך סובלת גם הפרקליטות, כמו האקדמיה והשירות הציבורי, מבריחת מוחות לאוויר החופשי־פרטי. שטרן נשארת. העניין מחזיק אותה, וכנראה שגם הרמה והמעמד. המחיר – שחיקה.

שכר נמוך ותנאים גרועים – היעדר עזרה טכנית, שירותי מזכירות וכוח עזר – עושים את שלהם. מעכשיו אמור לא רק בריחת מוחות ושחיקת שכר, אפשר גם שחיקת־מוחות. מה שבכל זאת יש בפרקליטות – מערכת משפטית ללא רבב, אומרים. הרבה נשים ואווירה טובה. נעמי שטרן לא תברח וגם לא תישחק מכדי להישאר שם. טוב לה בפרקליטות. סיפור, מה לעשות, חיובי.

מטאטא חדש מנהל טוב

עבר עשיר – גל"צ, "ידיעות", "קול־ישראל", הטלוויזיה – עתיד לא־קל. מקווה לשקט תעשייתי. קרדיט בשפע. מנהל חדש לטלוויזיה. יאיר אלוני.

■ **צבי זרחיה**

ביום שני שעבר הזעיק מנכ"ל רשות השידור אורי פורת את יאיר אלוני שישב בוועדה ומתאם פעולות ההנהלה בטלוויזיה, והורה לו להתייצב מיד בחדר בבית־מלון ירושלמי. אלוני בא ושמע מפורת כי בעבור שעות ספורות ימונה כמנהל הטלוויזיה הישראלית. בשנה האחרונה נודעו מאבקיו של פורת למינויו של חיים יבין כמנהל הטלוויזיה. אלוני אפילו לא חשב להתמודד על התפקיד. הוא סבר שיש למנות למשרה את מי שהמנכ"ל חפץ בו.

באותו בוקר התברר לו כי הוא מועמדו של המנכ"ל. הוא ביקש שהות קצרה של 24 שעות כדי לחשוב על ההצעה־בקשה, אולי להעמיד תנאי קידום לטלוויזיה. פורת סירב להמתין. אם לא תיבחר בישיבת הוועד המנהל היום, אמר, לא ייבחר מנהל לטלוויזיה. "הבנתי", מספר אלוני, "שעלול להיווצר מצב שכל מה שהושקע בטלוויזיה בשנים האחרונות עלול להתבזבז. שכן הטלוויזיה אינה יכולה להבליך ולהתקיים כך לאורך ימים".

אלוני עוד לא הספיק לעכל את התפקיד המנהל. לפי־שעה הוא מדבר על תפקיד שנע בין שני צירים משלימים – ציבורי ומקצועי. "למשרת מנהל הטלוויזיה יש עוצמה שאדם אחראי צריך להכיר אותה לעצמו בוקר וערב, הוא יכול לתרום והוא יכול גם להרוס. השאלה מה יעשה בעוצמתו מותנית ביכולת עמידתו ובהשפעתו על מה שנעשה בתחנה. אני מודע לכך שיש לתפקיד זה היבטים חברתיים, תרבותיים ופוליטיים. אין הכוונה להתעסקות בפוליטיקה, אלא שאפילו בהנעה קלה ניתן להשפיע על מהלכים שונים.

ההיבט המקצועי של התפקיד הוא המרתק יותר. יש לטפל במיגוון של נושאים ובעל התפקיד חייב להיות מקצוען בכמה תחומים לפחות – חדשות, הפקה הנדסה.

אלוני, בן 46, נשוי ואב לבת ולשני בנים. הוא דמות מוכרת וותיקה ברשות השידור. בשנת 1959 הגיע לגלי צה"ל, ב־1964 עבר ל"ידיעות אחרונות". כעבור שנה נסע ללונדון ושימש עורך חדשות, מפיק וקריין וממלא מקום מנהל חטיבת העברית ב־בי־בי־סי. מאז 1968 הוא בטלוויזיה, ומילא בה שורה של תפקידים בלכבה למעלה: כתב בחדשות, מנהל מערכת תל־אביב של חטיבת החדשות, עורך מבט בשנים 1971־1974, מפיק. במהלך התקופה יצא לשליחות בחו"ל. בין השנים 1979–1981 שימש כמנהל חטיבת החדשות בקול ישראל. לאחר פרישתו ניהל את מחלקת הסרטים הדוקומנטריים בטלוויזיה ואחר כך שימש כממלא מקום מנהל חטיבת התוכניות. לאחרונה עוזרו של פורת.

"בהיותי בארה"ב, למדתי מפרופסור למינהל ציבורי כי הצלחת מנהל בעסק פרטי נמדדת בעיקר על־פי רווחי החברה, והצלחה של מנהל במינהל ציבורי נמדדת גם בשקט התעשייתי, ובמידת היעילות של המשרה. הצלחה של מנהל תיאטרון, רדיו או טלוויזיה היא סוגיה מורכבת יותר, כיוון שהיא כרוכה בהתמודדות בין הקבוצה היוצרת – עתונאים, מפיקים, מגישים – לבין הקבוצה המבצעת – החטיבה הטכנית, ההנדסאים, אנשי קול ואחרים.

אלוני מבקש לנהל את הטלוויזיה בעבודת צוות. "אני איש צוות שיכול לעבוד עם אנשים. אני חושב שאני יודע להפעיל אנשים ומאמין שההזדהות לפעול ביחד חייבת לבוא מתוך שכנוע. אינני מאמין שאפשר להוליך אנשים למטרה שאינה מקובלת עליהם. אינני מנהיג וגם אינני מפקד. אני איש צוות בעל הכרה שיש להגיע אל המטרה הנכונה".

"אינני קוסם וגם לא מכשף. אין לי כדור בדולח ואין לי פתרונות. המטרה נפלה עלי פתאום ביום בהיר. יש ליצור אמון והבנה וכך להצליח".

אלוני ממעיט במידה מסויימת מכוחו של הגוף שהוא מנהל. "ישנה הפרזה בכוחה של הטלוויזיה, הנובעת מהיותה מונופוליסטית".

אלוני, צריך לקוות, יעשה לה טוב.

ריגול, עסקים כרגיל

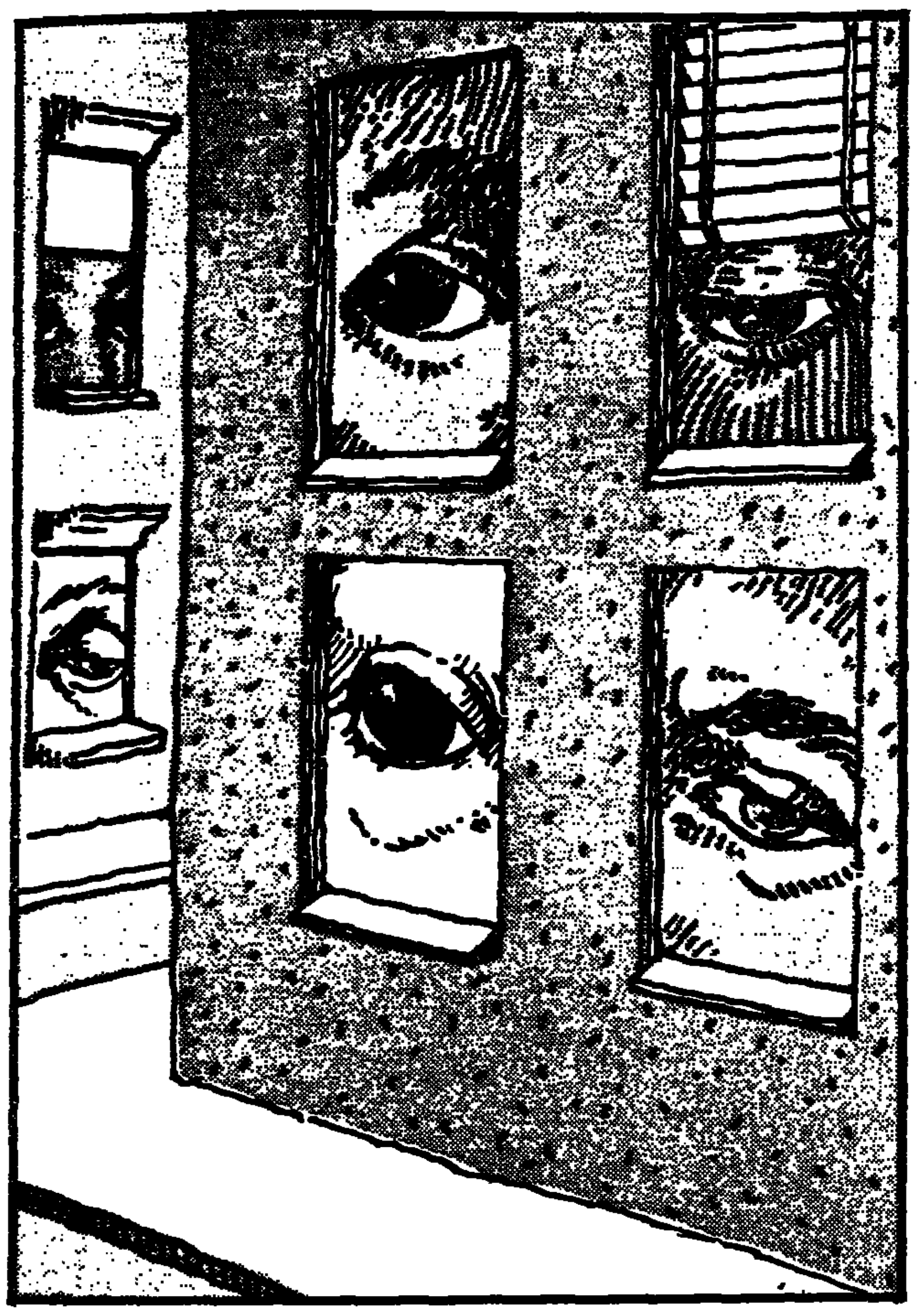

הצינה וההבל

בצינה הוואשינגטונית נשפים הבלים רבים, מהם לעברה של ישראל. לא כל מה שמזיק לה כוון נגדה, כפי שמתברר מעוללות אסיר־ציון־פולארד, ולא כל מה שערב לאוזניה, כדברי בוש, יסייע לה.

■ **אמיר אורן**

תום ריד וג'ורג' סוייאר זוכו השבוע, במשפטים נפרדים, באישומים שונים של ניצול השפעתם שלא כדין להשגת טובות הנאה. ריד, שר־האווירייה בממשל פורד ויועץ בכיר במועצה לבטחון לאומי בממשל רייגן, הואשם בניצול־לרעה של מידע פנימי על עסקות בשוק ניירות־הערך. סוייאר, עד לפני שנתיים סגן שר־ההגנה להצטיידות, הואשם כי בעודו מכהן בתפקידו הממלכתי, ניהל עם יצרנית הצוללות (ונשק רב אחר) "ג'נרל דיינמיקס" מגעים על תעסוקה מעבידה. הזיכוי לא עשה את הצמד לתום סוייאר, אבל הביך קשות את משרד־המשפטים, שאנשיו תבעו לדין את עמיתיהם־לאתמול בממשל.

המימד הישראלי של אירוע זה הוא ההקשר האמריקאי של פרשת ג'ונתן פולארד. לריד ולסוייאר היו בוואשינגטון ידידים מרושתים ומשפיעים לא פחות משיש לישראל, אך מטבע המערכת האמריקאית להתור לביצוי ההליך, באיסוף ראיות לתיק־תביעה למישפט, נסיונות התערבות, טיפטוף או עקיפה - מקוממים במערכת זו וכופים שאינם מועילים. מכאן גם שהשוני שבין איסוף מודיעין ישראלי על ארה"ב באמצעים אלקטרוניים לבין הפעלת סוכן, נובע מעבר לכל שאר השיקולים, מהפומביות המובנית של השיפוט בו לאחר שנתפס ונחשף. הבקרה הפנימית שבתוך זרועות הממשל וביניהן ערבה לכך שכמעט כל השתקה תוקע, גם אם תנומק ביחסי־חוץ ובבטחון לאומי.

סוייאר וריד הואשמו בחתירה לאושר, במשמעות הצהרת העצמאות האמריקאית הרואה בעושר אושר. האישומים התמקדו באמצעי האישי, לא ביעד הלאומי המקובל על הכל. אך דווקא בארה"ב אין חקירות ותביעות כאלה מצטמצמות להנאות הדולריות, בעוד שבישראל בלי רווח יש הצלה גם לבכירים שמעילותיהם עלו בדמים אחרים. החקירות המשטרתיות עוסקות בתקבולי השר, הסגן או הפקיד לכיסוי האישי או המפלגתי, אך הכופרים אמונים או קשורים קשר לעשות זאת, בניגוד מפורש לחוק ולתקנות, נפטרים מכל חקירה גם אם סיבכו את המדינה בהרפתקה מלחמתית או מדינית יקרה. כך היה המעשה באחד משני הרפאל איתן שעלו לגדולה בשלטון הליכוד, הרמטכ"ל שפקודיו דיווחו כי קשר לבצע פעולות צבאיות מעבר לגבול בלא סמכות והיועץ המשפטי יצחק זמיר סירב להעביר הפרשה לחקירה, כך, דומה, קורה עתה בפרשה שבה מעורב רפאל איתן השני ואשר גם בה משתרר הדרג המדיני על החוק במנעו חקירה פלילית - ובעשותו זאת מקהה את עוקץ טענתו כי הדרג המבצע הפקיע לעצמו סמכות. אצל איתן הראשון עשה זאת מנחם בגין; אצל השני - שמעון פרס. אצל בגין המשך היה בלבנון. אצל פרס - המשך יבוא.

למרות קילוח מתמיד של מאמרים על פרשת פולארד ועל קהיליית הביון הישראלית ופעילותה בארה"ב, לרוב בליל של עלילות מנופחות וסל טענות שאינן ממין העניין, איפיינה את ההתייחסות הוואשינגטונית לפרשה השבוע ציפיה מתוחה לדיווח צוות־התישאול שבראשות אברהם סופר לממונים עליו ולמושבעי כתב־האישום. כמה פקידים שהגיעו מהארץ לגיחה קצרה בוואשינגטון הוטעו להאמין שהחביבות האישית שבה נתקלו מייד לאחר התנצלות פרס באוזני ג'ורג' שולץ, ושחזורה בפי יוסי ביילין מול מצלמות תבל, משמעה שהמשבר חלף. לפי המלצתם, עמד אחד הקצינים הבכירים שביטל את ביקורו בבירה האמריקאית (כל מוזמני האירועים לכבודו הבהירו שייעדרו) בראשית החודש למהר ולקבוע מועד חדש לביקורו, כבר בעוד כשבועיים. הקצין ויתר על חפזונו רק כשהובהר לו כי מכל תחומי הביון, ואף מכמה מתחומי ביטחון, נושפת וואשינגטון צינה לישראלים.

בכפור כזה, פתחון־פה הוא לפעמים הבל. ג'ורג' בוש הרגיע השבוע את יהדות אמריקה מפני משמיצי הפיצול בנאמנותה, והפליא להתעדן בדברו על "היהודי שנכנע כי בבוגדנותו גנב סודות ומכרם לישראל", פולארד - כלומר. לא ישראל ריגלה, אלא אחד פולארד בגד, ומכר רכוש גנוב. לא סגנו של הנשיא רייגן אמר זאת, אלא מי ששואף לרשת אותו וזקוק לכל מיגזר במאבקו עם יריביו הרפובליקאים תחילה, ועם המועמד הדמוקרטי לבסוף. התמודדות מפרכת זו מתנהלת מכבר ושלבי־המיון שלה יתחילו זמן רב לפני 1988, לא יאוחר מהסתיו הבא. אך דברי בוש כוונו למצביע היהודי ולדורדנו בישראל, כללו התהדרות עצמית במעורבות הדובר באירועים שונים (או בהיהודיו אודותם בהיעדרו מהם), ואכן פורסמו רק בעיתונות הישראלית. אמצעי־התקשורת האמריקאיים לא ידעו עליהם כלל או לא טרחו לדווח עליהם.

בחירות '86 לקונגרס ו־'88 לנשיאות, עם השפעתן הישירה והעקיפה של הראשונות על היערכות המפלגות והמועמדים לבאות אחריהן, ריחפו ברקע הסוגיות שהעסיקו השבוע את וואשינגטון באמת - חקיקת האיזון התקציבי ורפורמת המיסוי. חוק האיזון התקציבי, מייסודם של הסינאטורים גראם, ראדמן והולינגס, מתיימר להגשים משאת־נפש נצחית של רייגן, חיסול הגרעון הטריליוני בתקציב הפדראלי, אך למעשה יכפה עליו לבחור בין שתי רעות במישעלו, העלאת מסים או הפחתה בהוצאה הבטחונית. הגזירה הסופית נדחתה עד לאמצע העשור, אך הקיצוצים אמורים להתחיל מייד ולחול על הכל, גם על ישראל, האמורה להפסיד כ־50 מיליון דולר בסיוע 1986 ואולי אף להידרש להחזירם לאוצר האמריקאי, משום שהזדרזה לקבל את 1.2 מיליארד הדולר של הסיוע הכלכלי לפני כחודשיים. טרם ברור אם גם 750 מיליון הדולר של הסיוע המיוחד, שנחקק אשתקד אך ישולם השנה, טעונים קיצוץ, בסך 30 מיליון דולר, אך לראשונה יחוש הישראלי בתוככי האבנט, כשהאמריקאי מהדק את חגורתו.

מומחי הסיוע סבורים שחוק האיזון התקציבי יפחית גם את מרחב־התימרון הישראלי בין המימשל לבין הקונגרס ויבליט את תבונת התיאום המוקדם בין הממשלות בסוגיית היקף הסיוע. תהפוכות חקיקת־המפתח האחרת, רפורמת המיסוי, סיקפו אמנם את תלותו של הנשיא בשתי סיעות הקונגרס (רייגן נזקק לרוב הדמוקרטי בבית־הנבחרים, התחנן בפני המיעוט הרפובליקאי שם לשתף עימו פעולה ובשנה הבאה יישען על הרוב הרפובליקאי בסינאט להטיית נוסח החוק לכיוון הרצוי לנשיא), אך יותר מכך נרמזה בהן הפניית המבט האמריקאי פנימה, לענייני עירו. רייגן גיחך באומרו כי לאחר "נצחונותיו" בקונגרס השבוע נשמט "הברווז החיגר" שתוארו, המסמל חוסר־אונים פוליטי, דבק בו שלוש שנים קודם תום כהונתו. אבל מימשלו סחוף במערבולת אישית, העלולה להקיא אל מחוץ לכהונותיהם גם בכירים־שבבכירים, מסדר־הגודל של ראש־מטה הבית הלבן דונלד ריגן ושר־החוץ ג'ורג' שולץ, לריצוי האגפים השונים במפלגה הרפובליקאית המסוכסכת. גם אם יישאר שולץ על כנו, נשמעו שלשום נבובים מעט דברי פקיד בכיר במשרדו, שהתחייב כי הנשיא ושר־החוץ נמרצים כתמיד בהשקעת מעייניהם במזרח־התיכון.

בצינה הוושינגטונית נשפים הבלים רבים, מהם לעברה של ישראל. לא כל מה שמזיק לה אכן כוון נגדה מלכתחילה, כפי שמתברר מעוללות אסיר ציון, ג'ונתן פולארד, ולא כל מה שערב לאוזניה - כדברי בוש או כשוועת התמיכה של פוליטיקאים אמריקאים בכלל - אמנם יסייע לה.

ראות מעורפלת, גם ממגדל הפיקוח

יש אחריות מיניסטריאלית בנושאי מודיעין, ראש הממשלה ושר הביטחון, והם נתונים לפיקוח פרלמנטרי. אך שהפיקוח אינו מהודק מספיק, או שהוא פיקוח לכאורה. פרשת פולארד היא סימפטום גם בהקשר זה.

■ **שלמה גינוסר**

כאזרח מצוי אני מסוקרן לדעת את כל פרטי "פרשת פולארד". כעיתונאי, אני מסוקרן עוד יותר. אבל עם כל הכבוד המסויג לעצמי - אני נוטה להסכים שהתעניינותי בהיבטים המבצעיים של פרשה זו אינה יוצאת מגדר של סקרנות. המדינה יכולה לטעון, במידה מרובה של צדק, שלא רק שאין זה חיוני שאני, כאזרח, אהיה מצוי בפרטיה העדינים של הפרשה הזאת, אלה יתרה מזו - שחיוני מאד שאדע על כך מה שפחות. המדינה תתרץ את גירסתה זאת בכך שתחום הפעילות הזה, כלומר מודיעין וביון, הוא מן התחומים שחיוניותם ויעילותם מותנים בחשאיות המקסימלית.

כדי להעניק לי, כאזרח, בטחון יחסי שתחום רגיש זה אינו הפקר חלילה, נתון התחום והממונים על הפעילות בו תחת סמכות מיניסטריאלית ברורה. אין זה סוד שרוב הזרועות העוסקות בענייני מודיעין רגישים נתונות תחת סמכותו של ראש הממשלה. המודיעין הצבאי - בסמכותו של שר הבטחון. מיותר לפרט כאן את התפלגות של הסמכות המיניסטריאלית בגופים המצויים בפריפריה של המודיעין.

כדי שאני, כאזרח מצוי, אהיה רגוע עוד יותר, באה המדינה ואומרת: לא רק שיש אחריות מיניסטריאלית בתחומים העדינים הללו, אלא שהסמכות המיניסטריאלית עצמה נתונה לפיקוח פרלמנטרי. כלומר, לי כאזרח, יש איש־שם במערכת הממלכתית נציגות נבחרת, שיש לה עין רואה ואוזן שומעת. היא הריבון האמיתי והיא־היא הערובה האולטימטיבית לכך שהפעילות בתחום הרגיש הזה תתנהל כפי שהריבון רוצה שהיא תתנהל. האומנם?

ועדת החוץ והבטחון היא הזרוע הפרלמנטרית שמוטל עליה לפקח על התחום שבו מדובר. אולם כשם ששום בר־דעת לא יצפה שעניינים כאלה יהיו נדונים במליאת הכנסת, כך גם מליאת ועדת החוץ והבטחון מוגבלת, בגלל אילוצים אובייקטיביים לחלוטין של חשאיות, בטיפולה בהיבטים הרגישים של פעילות זאת. לשם כך הוקמה ופועלת ועדת משנה מיוחדת. יושב־ראש הוועדה הזאת הוא ח"כ אבא אבן, המכהן גם כיו"ר מליאת ועדת החוץ והבטחון, חברים בוועדת המשנה מלבדו - שמחה דיניץ ומיכה חריש מהמערך, אליהו בן אלישר, אהוד אולמרט ודוד מגן מהליכוד, וזבולון המר מהמפד"ל. בכלל, הוועדה הזאת מראתה כהלכה על־ידי הגורמים הנוגעים בדבר בכל הנושאים הרלוונטיים.

התרשמותי האישית (שגם לה יש מיגבלות מובנות מאליהן) היא שיש מידה רבה של פתיחות ביחסים "המקצועיים" בין ועדת המשנה לבין האחראים בגופים הרלוונטיים. זה כשלעצמו מעודד למדי. היו גם זמנים אחרים. אבל ועדת המשנה, שהיא הביטוי התמציתי ביותר של הפיקוח הפרלמנטרי בתחומים שעליהם מדובר, סובלת ממיגבלה אובייקטיבית לא קלה ובעייתית למדי.

הכנסת, כגוף מפקח על הרשות המבצעת, נהנית ממקורות מידע שונים ומגוונים ברוב המכריע של התחומים והנושאים שהיא מטפלת בהם. היא בוודאי אינה תלויה במידע שהרשויות הממלכתיות הנתונות לפיקוחה מזרימות לה. ועדת המשנה של ועדת החוץ והבטחון, לעומת זאת, אינה יכולה להיעזר במקורות מידע חלופיים. היא תלויה במידה מכרעת במידע הזורם מן הגופים המפוקחים עצמם. הדברים נאמרים ככלל. ברור שיש בוועדה אנשים המצויידים, אולי, בידע ממקורות "פרטיים". אך הוועדה כגוף פרלמנטרי המפקח על תחומים רגישים ביותר, כבולה בקושי אובייקטיבי שאי־אפשר להתעלם ממנו. נוסף על כך, גם שבעת חברי הכנסת החברים בוועדת המשנה הם רק בני אדם. יש בהחלט מקום לשאלה: האם הוועדה ערוכה לטפל במכלול הבעיות בתחומים הרגישים שהיא מופקדת עליהם, או שכל מה שהיא עושה זה רק נגיעה בקצה של קרחון?

"פרשת פולארד" היא סימפטומטית בהקשר זה מכמה בחינות. ראשית, עד עצם כתיבת השורות הללו, טרם קיבלה ועדת המשנה המיוחדת דיווח בנושא זה. התרשמותי האישית (שגם בנושאים כאלה ההתרשמות חייבת להיות מסוייגת) היא שהסיבות לעיכוב בדיווח הן סבירות ובהחלט ממין העניין. מעבר לזה ממילא אי־אפשר לפרט. ההנחה היא שהוועדה תשמע דיווח מוסמך בימים הקרובים. מיגבלות כאלה בדיווח קיימות וצריך להביאן בחשבון, אבל הן אינן נעשות פחות מיגבלות גם אם הן מובנות. שאלה נוספת היא האם לנושאים רגישים כאלה יש רק היבטים מבצעיים, או שהם מעוררים גם שאלות עקרוניות, שהן פחות חסויות במהותן. לדוגמה: מהי מידת הפיקוח של הדרג המיניסטריאלי? האם הפיקוח המיניסטריאלי הוא טוטאלי?

מיותר לפרט כאן שורה של נושאים, שאינם קשורים ישירות לפרשת פולארד דווקא, שגוף פרלמנטרי מפקח חייב, ממש חייב, לדון בהם. מתוך הנושאים הללו יש בוודאי אחדים שניתן לדון בהם גם במליאת ועדת החוץ והבטחון. מליאת הוועדה הוכיחה את אחריותה פעמים אין ספור. בנושאים רגישים שפתיה חתומות לא פחות משפתיו של הקבינט. בשבועיים האחרונים בלבד שמעה מליאת הוועדה מספר דיווחים בנושאים רגישים ביותר. מלה לא דלפה משם. על אחת כמה וכמה שעל ועדת המשנה, היא ועדת השבעה, מוטלת אחריות כבדה מאד. "פרשת פולארד" העניקה לתחושת האחריות הזאת מימד חד של דחיפות. הסיבה לכך היא שוועדת המשנה גילתה כי המידע שבו היא מצויידת לוקה בהחלט בחסר. התעוררו שאלות. הרושם הוא שאלה הן רק שאלות פתיחה. יבואו שאלות נוספות. זה לא יזיק. בפיקוח הפרלמנטרי על תחומי המודיעין יש מה לשפר. זה לא צריך להיעשות בחופזה. אסור להפקיר את הפיקוח הפרלמנטרי בתחום רגיש כזה לתנודות מטולטלות: נינוחות ורגיעה כאשר "הכל בסדר" והתנפלות דאגנתית כאשר משהו משתבש. זה לא מוסיף בריאות לאף אחד. נדיבות הגיונית מצד הדרג המיניסטריאלי תואיל כאן בנושא חיוני זה.

מרגלים באור זרקור

ספרים חדשים חושפים פרשיות ישנות. בצרפת, ככל מדינה מתוקנת, זרוע מכה בזרוע שהולמת בתגובה. חומר מרתק.

■ **"אקונומיסט"**

"יש מידה רבה של אחיזת עיניים", קבל פעם הדוכס מוולינגטון, "במה שמכונה השגת ידיעות ביון". יש גם מידה רבה של עקשנות במה שמכונה ביון־נגדי. הטבעת האניה "ריינבו ווריור" היתה אולי מוטעית מבחינה מוסרית ופוליטית, אך מבחינה מבצעית היא היתה שמרנית לגמרי. אלא שהפעולה נכשלה. הרי מטרתו של כל שירות חשאי היא להישאר חשאי, ועל־כן כל חשיפה של פעולותיו פירושה כשלון. רוג'ר פליגו ופסקל קרופ ניסו להימנע משערוריה בספרם "הבריכה", העוסק בהיסטוריה של זרוע־החוץ של שירות הביון הצרפתי (די־גה־אס־אה), אך הם נכשלו, ודווקא משום כך הספר הוא קריא ביותר.

הסופרים הצליחו לחשוף סיפור מרשים אחד וזו הצלחתם הגדולה. במלחמת אלג'יריה ביצעה קבוצה, שנקראה בשם "הזרוע האדומה", שורת רציחות בתומכי המורדים באירופה. פליגו וקרופ מוכיחים עתה, שהקבוצה לא היתה אלא זרוע מבצעית של השירותים הצרפתיים (אז אס־דה־אה־סה־אה).

יתר פרקי הספר דומים לכל ספרי השערוריות, החל בימי השחרור משלטון הנאצים כאשר הרפתקנים ומשתפי־פעולה מכל מין וסוג מצאו מקלט בשירותים החשאיים, ועד כשלון המאמצים לערער את השלטון במדינות אפריקאיות או לרצוח את קדפי. אחת השערוריות הזכורה הותירה טרח־עדיף מביך. באוקטובר 1965 נחטף בפאריס מנהיג האופוזיציה המרוקאית, בן בארקה. שירות הביון ידע על החטיפה מראש ולא ניסה למנוע אותה. אחד מאנשיו אף היה מעורב בה. כאשר התפוצצה השערוריה נעשה נסיון לחפות על החוטפים ולמצוא שעיר לעזאזל בתוך שירות הביון. דה־גול רגז על ראש השירותים ואף פיטר אותו והעביר את האחריות לשירותים מידי ראש הממשלה לשר הבטחון, האחראי להם עד היום. אבל את הטיפול בפרשה השעה עד לנצחונו בבחירות לנשיאות. אחר־כך נפטר מהעניין בכך שהסתפק באיתור "נמוכי הדרגה" שהיו מעורבים בפרשה.

גם אז וגם עכשיו התעורר החשד, כי שירות הביון, או חלקים ממנו, פועלים כדי להבאיש את ריחו של השלטון. היה לכך לפחות תקדים אחד. ב־1956 פתחה ממשלת צרפת במו"מ עם המורדים באלג'יריה, ובאותה עת ממש חטפו שירותי הביון והמפקדה הצבאית באלג'יריה מטוס, שבו נסעו מנהיגים אלג'יראים. בכך הרחיקו מהזירה את האנשים שהיו מסוגלים לנהל מו"מ בעתיד.

שירות הביון הוא בהכרח פוליטי למחצה. יעדיו השתנו פעמים מספר מאז 1944. בימי המלחמה הקרה היתה ברה"מ היעד העיקרי של הביון, אולם המלחמות בהודו־סין ובאלג'יריה שינו את ההדגשים ומדיניותו החובקת־זרועות־עולם של דה־גול חיזקה תהליך זה: האויב היה הסי־איי־אי, לא פחות מהק־ג־ב.

אולם אחת הבעיות המרכזיות של שירות הביון היא בעית הגיוס. לפני עליית דה־גול לשלטון, כ־60% מן הצוות הקבוע של השירותים היה אזרחי, בהשפעת ימי המחתרת האנטי־נאצית. כיום זה האחוז של אנשי הצבא בשירות. זו בעיה של הכשרה מקצועית. אנשי הצבא מגיעים לשירות בלי הכשרה מוקדמת ולתקופה קצרה מדי. האזרחים, לעומתם, חסרים את הכישורים המדעיים, הלשוניים והכלכליים, הנחוצים לשירות הביון. הריגול־הנגדי אינו מצליח לגייס אקדמאים או מומחים; גם כשניסה לגייס אנשים דרך העתונות נכשל כשלון חרוץ.

על הנייר פועל הדה־גה־אס־אה רק מחוץ לצרפת ואילו הדי־אס־טה מופקד על בטחון הפנים. למעשה, קשה לשמור על הפרדה זו והטרור הבין־לאומי, למשל, אינו מבחין בגבולות. מ־1967 כיהן ז'אן רושה כמנהל הדי־אס־טה. היה זה מינוי מפתיע, כפי שמודה רושה עצמו. למקרא ספרו "חמש שנים כראש הדי־אס־טה", נראה כי היה זה מינוי אומלל. דעותיו הנחרצות והשקפותיו הקיצוניות לא היו נוחות למפקדיו, שר־הפנים ריימונד מארסלאן.

לפי עדותו היתה לו, לרושה, משימה בלתי־אפשרית, בשל אווירת כיתתיות בצמרת הממשל, חולשת מערכת המשפט והאיבה הגלויה כלפיו מצד משרד־החוץ. ריבוי השגרירויות של הגוש המזרחי ופעילות הריגול שלהן גרמו דאגה רבה לרושה. משרד־החוץ התעלם מכך ב"רשלנות פושעת", לדברי רושה. בספר נסקרים מאורעות רבים, אך השפעתו המזיקה של "המשולש" הזה מורגשת כל העת.

מקרה רוסו הוא דוגמה אחת לכך. רוסו היה סוכן של האס־די־אה־סה־אה, שמסר סודות ליוגוסלאוויה. לדברי רושה, עיכב הארגון את הבאתו לדין וכאשר נשפט, החל בעתונות מסע־תעמולה, שבראשו עמד הסופר ז'יל פרו, למען חנינתו המיידית.

פרו זכה להצלחה נוספת בעניין טרפר. לאופולד טרפר, ראש "התזמורת האדומה", לא קיבל אישור לשוב לצרפת. בעקבות המחלוקת סביב הפרשה הועמד רושה לדין בעוון הוצאת דיבה, והדבר היה למקור מבוכה לממשל. רושה פוטר ממשרתו בגסות־רוח אופיינית, עוד לפני מתן פסק הדין. רק מעטים מראשי השירות זכו לפרוש פרישה מכובדת.

ז'רר מורה פותח את ספרו, "שוטר מבפנים", בתיאור המהלכים שננקטו לאחר קבלת מידע מידי פרוצה ממין זכר. סיפור־המעשה מגולל עלילותיו בדומה לספר מתח טוב. מורה הועבר מיחידתו בוורסאי ליחידה חדשה ללוחמה בכנופיות בניצה. הוא מצא עצמו מעורב ב"מלחמת שוטרים" אופיינית. המשטרה המקומית תיעבה זרים, המפקד המקומי סירב לסייע. הצלחותיה של היחידה החדשה רק המעיטו את האהדה אליה. מורה מתמקד בשלושה מקרים סתומים (שניים מהם מעשי חטיפה).

הוא הוחזר לפאריס זמן קצר לפני הנצחון הסוציאליסטי. כמוהו חשו, הוא מעיד, רבים מעמיתיו למקצוע; הנה, לבסוף, סיכוי לרעיונות חדשים, לתנופה חדשה. עד מהרה נחל אכזבה. שר־הפנים היה חסר נסיון; הרשויות החדשות שהקים המשטר ביקשו להרחיב את תחום השפעתן והחריפו את "מלחמת השוטרים". הזרוע המשפטית ניסתה להכניס תחת חסותה את מחלקתו של מורה, "המשטרה המשפטית". הידע הרב שהושקע בחוסר־אחריות בלכידת רוצח שכיר, זימן למורה את התואנה הסופית, אבל הוא החליט כבר קודם לכן, לאחר 17 שנות שירות, לפשוט את מדיו. התוצאה היא תיאור נוקב ומרגש של מצב המשטרה והשוטר, של אדם מבפנים.

שערוריה בשירותים

סגן שר הפנים הגרמני המופקד על נושאים פרלמנטריים הורה לשירות החשאי לאסוף מידע על מעורבותם של "הירוקים" בטרור. עכשיו דורשים לפטר את סגן השר.

■ **זאב סטרומינסקי**

יש גרמנים, המדברים על שערוריה נוספת בשרשרת השערוריות, שהסעירו את השירותים החשאיים של ארצם. אבל הפעם אין זה כך. הפעם מדובר בפרשיה המעוררת מחשבות על משטרים לא כל־כך דמוקראטיים: התברר לאחרונה שסגן שר־הפנים, המופקד על נושאים פרלמנטריים (והיינו, המייצג את השר בבונדסטאג) הורה לשירות החשאי, שתפקידו בין היתר לעקוב אחרי קיצונים משני קצות הקשת הפוליטית, לאסוף מידע על מעורבותם, אם יש כזו, של חברי בונדסטאג מטעם "הירוקים" בזירת הטרור. סגן שר־הפנים קארל דיטריך שפרנגר הוא חבר המפלגה הנוצרית־סוציאלית של איש־הימין החזק פראנץ יוזף שטראוס, אך דעותיו הנוקשות בנושאי חוק, סדר ובטחון, ידועות בזכות עצמן.

העניין התגלה כשפרצה שערוריית הביון הגדולה, עם עריקתו של האנס־יואכים טיידגה, מראשי הביון הנגדי, למזרח־גרמניה לפני כמה חודשים. סגן ראש השירותים החשאיים העיד עתה לפני ועדת חקירה פרלמנטרית בפרשת טיידגה - ועורר את פרשת שפרנגר כשסיפר לנבחרי העם על הוראת סגן שר־הפנים לשים מעקב על חברי הפרלמנטרים מטעם "הירוקים".

"הירוקים" דורשים עתה את התפטרותו של שפרנגר. יחד עם הסוציאל־דמוקראטים דרשו "הירוקים" שתכונס ישיבה מיוחדת של ועדת־הפנים של הבונדסטאג לדון בנושא זה. הישיבה התקיימה ביום רביעי, 18 בדצמבר. שר־הפנים פרידריך צימרמן, שתמך בסגנו וסירב לפטרו משנתגלה עניין המעקב, חזר על עמדתו גם בישיבת ועדת־הפנים.

האופוזיציה שמחה להזדמנות להתחשבן עם שפרנגר ועם צימרמן, אך הרוב במחנה הנוצרי אינו שמח כלל, ומסתייג בעקיפין משפרנגר. במפלגה הליבראלית הקטנה, השותפה בממשלה, מותחים ביקורת נוקבת על השותף הימני בקואליציה. נציגות הליבראלים נזפה בסגן שר־הפנים ודוברים בולטים של המפלגה הביעו חשש מהתפשטות נוהג חדש של ריגול הדדי בין חברי הבונדסטאג. הם רמזו כי טוב היה עושה שפרנגר אילו התפטר. אף כי שפרנגר עצמו טוען כי מצפונו נקי, ניכרים היטב סימני המשבר הקואליציוני הגדול של [illegible] בערפל. נראה כי העניין יתברר סופית רק באמצע ינואר.

מבקריו החריפים של שפרנגר טוענים שהמעקב אחרי חברי הבונדסטאג אינו תואם את כללי הדמוקראטיה והחוק. מבקרים מתונים יותר אומרים כי אם יש חשש שחברי פארלמנט מעורבים בטירור, צריך לבדוק זאת, אך לא יתכן שסגן־שר, האחראי לתחום הפרלמנטרי, יורה לשירות החשאי, על דעת עצמו, לאסוף חומר על מתנגדים פוליטיים. למעשה הדגישו המבקרים, כי שפרנגר השתמש בשירות החשאי של הרפובליקה הפדראלית כבבלש פרטי של מחנה הימין הנוצרי. כל שכן, שהוראת המעקב אחר ה"ירוקים" ניתנה ביוזמת חבר בונדסטאג נוצרי־דמוקראטי, שאין לו קשר למשרד הפנים.

עוד פרשה עם היבט דומה נחשפה בימים אלה. ב־1983 גייס שר־הפנים צימרמן, בכבודו ובעצמו, כספים מגורם משקי, כדי להפעיל את שירות ביון־החוץ הגרמני בחיפושי פסולת רעילה. קודם לכן נודע, כי שירות הביון קיבל ב־1978, כסף ממעסיק פרטי למימון מצוד אחר מחבלים גרמנים, שאיימו להתנקש בראש החברה הפרטית. בשני המקרים נרשמו הסכומים על־פי כל כללי החשבונאות התקינה, מציינים האחראים בלשכת הקנצלר הממונה על ביון החוץ, אך דעתם של גרמנים רבים אינה נוחה מהבהרה זו. אם השירותים החשאיים יתחילו לממן עצמם ממקורות פרטיים, הם עלולים להיות מושפעים משיקולים לא להם, הזהירה אחת המנהיגות של המפלגה הליבראלית הילדגארד האמבריכר.

הסוציאל־דמוקראטים והירוקים לא הירפו, ככל הנראה, מהנושא, הן משום שהבחירות לבונדסטאג קרבות והולכות, והן משום שלגופו של עניין יש לגרמניה סיבה טובה לחשוש מפני האפשרות שגורמים פרטיים, או פוליטיקאים היושבים בשלטון, יפעילו את השירותים החשאיים לצורכיהם הפרטיים. הדבר היה מעורר בחילה בכל משטר דמוקראטי, אך בגרמניה יעלו ודאי, בעקבות הפרשה, גם זכרונות אפלים מן העבר הלא כל־כך רחוק.

רשימות בית היין

השנים החולפות

"... אני שומע מלים על שר המשטרה ,הברלב הזה' ועל ,המפאיניקים' האלה, ופתאום הייתי זקן מאד, מפני שראיתי בעיני רוחי את ,הכידון' ברסלבסקי, שהיה לחיים ברלב לפני היציאה לפיצוץ גשר אלנבי, והוא מ"מ בן 22 והוא קורא לפני אנשיו טרם קרב את הפסוק ,איש הירא ורך הלבב'..."

■ **חיים גורי**

נער הייתי וגם כמעט זקנתי. עכשיו בסלו, נובמבר באוויר, והרחובות הריקים האלה וכל הכוסף וכל הכמיהות. וכאן, בבית היין הזה, אני בורא את רעיון ה„קוגיטו" שלי, דקארט לעניים: „אני זוכר ובכן אני אדם". מהם טובים, תודה לאל: מהם רעים, להבדיל. אלה כעיטור ואלה כמאורה. כעת מגע היין והדם, הסנטימנטליות הגוברת. זה רע מאד מול העיצוב הקלאסי הנדרש ומול מינונה הרצוי של האירוניה.

כאן, בשעה הזאת, לוקחים את העניינים ברצינות. אני שומע על עוולות נוראים שנגרמו לבעלי דוכנים ו„בסטות" על־ידי פקחים בבזיון, על שופטים ערלי־לב, על „פרוסקציה", על ההוא ש„אני עוד אגמור אותו אתה תראה" ויושב שם אחד לאחר עשר בירות, הנמשע שהוא אכן יעשה זאת. אלמלא הייתי ער לכרוניקת הרצח בארצנו הקדושה, הייתי רואה בדבריו סתם דיבור בעלמא. אלא שהוא אלים, הגבר הזה, בעל השיער האבשלומי השחור, ונראה כי גם כאן הוא מחפש מכות בכל מחיר. אני שומע מלים על שר המשטרה ה„ברלב הזה" ועל „המשרת שלו סוויסה, שהם מאותה הכנופיה. המפאי־ניקים האלה". ופתאום הייתי זקן מאד, מפני שראיתי את „הכידון", כך קראו לו אז לחיים ברסלבסקי, שהיה לחיים כידוני שהיה לחיים ברלב. ובכן, ראיתי את הכידון בעיני רוחי לפני היציאה לפיצוץ גשר אלנבי, והוא מ"מ בן 22 והוא קורא לפני אנשיו טרם קרב את הפסוק הידוע „איש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו ולא ימס לב אחיו כלבבו". ואיש לא יצא מן השורה. והם ביצעו את אחת הפעולות המזהירות בלילה ההוא החקוק בזכרוננו כ„ליל הגשרים". 16 ביוני 1946. לאחר הפיצוץ נסוגו באחת מסירות „חברת האשלג" לעין־פשחה, ושם נתנו בחשאי ומשם טיפסו במצוקי הסלע האדירים המתולים אל ים המוות, אל שולי מדבר יהודה, ונעו מערבה במהירות בדרך הארוכה הריקה לאור הכוכבים, עוקפים טרם שחר את בית צפפר ונבלעים ברמת־רחל, בסיס היציאה ומקום משכנה הקבוע של פל' ה', כמו הפשע המושלם. „עייפים ורצוצים אבל מרוצים".

אחר כך לא היה כדור שלא שרק ליד אוזנו בכל מלחמות ישראל. והנה הוא מצופף ומגודף ומקולל ומחולל ומנואץ ומשוקץ ומעוון כיבינית בפי השיכור הזה שאינו מניח לשכנו הזור ואומר לו: „אתה אל תגיד לי שטוב לך. לא טוב לך! אתה כמוני מרגיש רע. אתה דפוק. אז למה אתה אומר לי שאתה מרגיש טוב?"

וכבר היה שם אחד שהתנדב להתערב כלשהו מהצד למען השלום והשקט: „עזוב אותו, אולי הוא טועה, אבל אם הוא אומר שהוא מרגיש טוב אז מה אכפת לך שהוא חושב כך, זה העסק שלו". אך ההוא לא נרגע: „אני מכיר אותו". פתאום הוא בא לספר לי שהוא מרגיש טוב. למי טוב במדינה המזורגגת הזאת? לא נותנים לך לחיות. כל הזמן מתלבשים אליך. עכשיו באו השוטרים האלה עוד פעם, מחפשים אותי. מה, אני גנב אני? וזה מספר לי שהוא מרגיש טוב".

וההוא שהרגיש טוב המשיך ללגום מהבירה, ממתין לשוך הסערה. הכרת פניו ענתה בו כי אינו מחפש צרות. הוא שותק. שתיקתו מעלה את חמתו של המרגיש רע: „במדינה המזורגגת הזאת" והוא אוחז בכתפו של הלוגם המחריש ומטלטל אותה כמי שוקק ויהי מה למענה בלשונו. היה זה יותר מדי, כנראה, כי זה הזהיר ופקד: „אל תיגע בי! אתה שומע, אל תיגע בי!" וניכר היה כי שתק עד עתה לא בשל מורך לב.

„זה ייגמר לא טוב", שמעתי. אלה שיכורים אלה ומחפשים צרות. וההוא הבלוריתי והאפל חזר ואחז בכתפו של הניצב על רגליו: „אם אתה גיבור כזה אז צא החוצה תראה אותך?" וזה עונה לעומתו: „לא רוצה לצאת! רוצה לשתות בירה בשקט ודר ממני אחרת אני מעקם לך את הפרצוף, יא מאניאק!"

וכאן כבר התערבו קרואים נוספים, המורגלים בכך, והפרידו בין הניצים וגם הרגיעום וליטפום. ומישהו הזמין עוד בירה ועוד קוניאק וכפה עליהם סולחה, הר כגיגית, והאלימות ההיא שעמדה להתגוג כאן את אחת מתגרות השיכורים האלמוניות, נבלמה בדרך גם על הסף.

„הך אל דוניה", שמעתי אנחה, כלומר „אלה הם החיים" ומישהו אמר לספי, היושב לידי, „אתה תראה זה עוד יכה מישהו הערב". שבנו לכוסותינו. והיה שם אחד שישב שם משעה שש בבוקר. זכרתי פתאום ממרחק: „הוי משכימי בבוקר שכר ירדופו מאחרי בנשף יין ידליקם". אך האיש ההוא בפינה נראה קטן ובודד ודופק מכדי לשאת על גבו את משא התוכחה של בן־אמוץ. כאשר הצצתי בפניו של נהג המונית, הוא השיב לי בתנועת גבה האומרת: מה אתה יכול לעשות... זה גורלו של אדם... אז שאלתי אותו כמה שתה הערב והוא השיב: לא הרבה, איזה ארבע בירות וחמש קוניאק.

– ואתה יכול לנהוג אחר כך, לעבוד ככה?

– זה כלום, חביבי, אני יכול לגמור בקבוק ולקחת אותך לאילת ובחזרה.

– אל תאמר לי שאתה מרגיש בטוח...

– אתה לא מכיר אותי? אצלי ההגה זה בדם. אני יושב ליד ההגה כבר שלושים שנה. כל הזמן שותה ככה, לא יותר מדי, ולא היה לי בחיים אקסידנט.

– אל תפתח פה לשטן: באמריקה רוב תאונות הדרכים באות משתיה. יומיים מזהירים בטלוויזיה לא לנהוג לאחר ששתו. אם המשטרה תופסת אותך, מיד שלילת רשיון! גם באירופה כך. כל אחד אומר לך זה לא יקרה. אתה עובד לילה?

– עבדתי יום, עבדתי לילה. עכשיו אני חוזר הביתה בערך באחת שתיים, לא יותר. אשתי היתה אומרת לי – אני יודעת שיש לך אחרות, אבל תבוא הביתה בזמן שהילדים בבוקר יראו שאתה פה. עבדתי בלילה, כל הלילה. אני מכיר את החיים. נהג טקסי יודע יותר מכל אחד אחר.

– למה?

– למה שהוא רואה גם את כל הזוהר, את כל הקליינטים, את כל ה„בארים" והזונות והסרסורים והפושעים וגם כל מיני אנשים ידועים שלא יודעים שאתה מכיר אותם וכל מיני תיירים. ואתה שומע כל מיני דיבורים מאחוריך כאילו אתה לא בקראם, לא מתייחסים אליך, אבל אתה רואה הכל ושומע הכל. אני לך הייתי סופר, הייתי כותב ספר שלם, אתה יכול להאמין לי. אין בן־אדם שפוגש כל כך הרבה אנשים כמו נהג טקסי.

– אפשר לחיות מזה?

– אם אתה עובד כמו חמור בלי שעות. היום אתה נכנס לבראנז', אתה יוצא ריק. אתה יודע מה זה היום להחזיק טקסי עם המיסים והחלק והחלקי חילוף. זה לא ביזנס. אבל אם אתה עובד יש לך מה לחם...

– ... וקצת קוניאק.

– לפעמים מזדמנת לך נסיעה טובה לטבריה או לבאר־שבע, אחד שיש לו וגם אומר לך לחכות לו. אבל רוב הישראלים תפרנים, מחפשים „שרות".

לילה אחד יורד גשם, אולי בשלוש. עומד לי בבן־יהודה בחור אחד, עוצר אותי, צריך להגיע לחולון. שואל אותי: „שרות?" היה אצל בחורה, עשה דפיקה טובה ומחפש „שרות". לפעמים לוקחים אותך כמה תיירים שתביא אותם לירדנו או לירדן, זה אצלם גם כן קדוש.

– ואתה יודע מה להסביר להם, אתה הרי לא מדריך תיירים?

באר בתל־אביב. שר חמרות במעט בנשימה אחת.

– שו מדריך תיירים! לא עברתי קורס, אז מה? אני יודע קצת אנגלית ומספר להם בדרך על העניינים ועל הבעיות. אני התחנכתי בקיבוץ, אחרי הצבא חזרתי לשכונה שלנו.

– אתה מ„התקווה"?

– אז מה?!

– לא, סתם שאלתי. אני גם כן תל־אביבי.

– כל השכונה שלנו כמו משפחה אחת, כולם מכירים את כולם. אז בגלל כמה פושעים הוציאו שם רע לשכונה. תבוא אתי פעם לאכול בשכונה, שם המסעדות הכי טובות בעיר.

– עכשיו קראתי בעתון שהיו בעיות עם עפרה חזה, מס הכנסה...

– עזוב אותי בחיי! חצי המדינה מרמים את מס הכנסה, אז התלבשו עליה. זה תמיד שלנה.

– זה לא יפריע לקריירה שלה, לא יפגע בשם הטוב שלה?

– עזוב אותי, בחיי! מישהו שמקנא בה הלשין עליה. תראה לי בן־אדם אחד שלא מנסה לרמות קצת או הרבה את מס הכנסה. המעריצים לא יעזבו אותה. היא כבר עכשיו זמרת לאומית.

בעודנו משיחים ראיתי את יוסקה מעלה כיסאות על שולחנות. פה סוגרים, אמר הנהג, אולי תבואו אתנו לרחמים. שאלנו איפה הוא ונאמר לנו שיש מסעדה קטנה, ברחוב העליה מול איפה שהיה פעם בית העולים. אין לו בירה מהחבית, רק בקבוקים, אבל אוכל עלא כיפק. אתה יכול להזמין שם חומוס וטחינה ולבנה וצלי על האש...

לא הייתי רעב, אך השבתי שספי רוצה לטעום משהו וגם נשארתי בתל־אביב וגם לא היה משהו מיוחד לעשותו וספי אמר לי, „מה יכול להיות, בוא ניגש לשם".

רחוב העליה. היום אין עליה. אבלו דרכיה, שממו שעריה. אינני יודע מתי נשיר שוב „הי, הי, הי הי, קדימה העליה" הארץ שרויה במיתון ובאבטלה וגם רבים מבניה נוטשים אותה וזה הרימום הנמשך. יש המנחמים אותנו, והצדק עמם, כי לאחר השפל תבוא הגאות. אך רחוב העליה נשאר בעירנו כזכר לימי העליה. הוא קרוא על שמו של בית העולים שעמד שם על גבעת הכורכר. בית ערבי מוקף חומת אבן־חול.

השנים החולפות. לא הרחק משם היה מגרש הכדורגל של „מכבי ת"א". וצריפים ואחר כך פרדסי אברבנאל. כן. עכשיו שם אזורי המלאכה והחרושת והמסחר לעבר קריית־שלום. עברתי לא פעם ברחוב העליה, ברכב, בדרכי מזרחה אל מוצא העיר לעבר דרך ירושלים. אך שנים לא שוטטתי שם ברגלי ולא בשעת ערב סתווי כזה. רחוב מסחר ובתי מגורים מאז. והזמן שקפא בעצמים ובצורות והשנים שחלפו.

הגענו לרחמים. בפעם הראשונה בחיי נקלעתי למקום הזה ולהפתעתי גיליתי שם, כמשמרת שניה, כמה מבאי בית היין שלנו אשר ברחוב מסלו. אך היו שם גם אחרים שמעולם לא ראיתי את פניהם. וגם נהג המונית היה שם והוא שהציגנו בפני בעל־הבית המאיר פניו אלינו. ליד השולחן קידם פנינו ענק אחד ומולו שמונה בקבוקי „מכבי" ריקים. וזו גאותנו!

כאשר הרגיש בנו הענק הכריז תגיגית „כל הכבוד לאשכנזים! בלי האשכנזים לא היה מדינת־ישראל!" ומישהו בשולחן הסמוך טרח לרמוז לנו כי נתייחס לדבריו במידת ההבנה והרחמים, שהרי שתוי הוא כרבעי, ואנחנו השבנו במנוד ראש כי אנשים אחים אנחנו ואיננו שופטים חס וחלילה אלא רק שכניו. וזה ההבדל הקטן שרצוי שיישמר במקרים הנוגים האלה. והענק שחש בהערה ההיא נפגע קשות על כי מישהו מטיל ספק בצלילותו חזר והכריז תגיגית: „האשכנזים הם בסדר! הם אנשים טובים. לא היה לנו מדינה בלי האשכנזים. אני אוהב את המדינה שלנו. אני אוהב את האשכנזים". וספי חברי, מלא אהבת ישראל, השיב לה: „כל ישראל חברים", כדי לחלק בצדק את מידת הזכיות והחובות ולבלבר שיירגע קצת ויניח לנו. אך זה קרא לרחמים וביקש שיכבד אותנו על חשבונו (של הענק) במיטב המאכל המשקה ואנחנו, כמובן, הודינו על כך ורק רצינו, על חשבוננו, שתי בירות „מכבי", כי „מכבי בירה בינלאומית" „שכבשה את שוקי העולם כולו".

פתאם ראינו את הבריון הבלוריתי והאפל מבית היין: גם הוא הגיע לרחמים. ניכר היה בו כי הוא עדיין מחפש את המכות שאבדו לו, בלי שמצא את המלוכה. הוא ישב וציווה בירה ואני שאלתי את עצמי כמה יכול אדם להדיח לתוכו מזו התערובת המרעילה בירה פלוס קוניאק ואיזו כמות של זעם אמורה לקנן בנשמה עד שתפרוץ חלקית להשחית ולהרע ולהשמיד ולאבד, מפני שכך אי אפשר עוד!

רק קצה הקרחון ידוע לנו. כל השאר במצולות: האהבה העזה כמוות והקנאה הקשה כשאול ודאגות הפרנסה וצער גידול בנים והאשה האחרת והמלחמות הנמשכות והשיכון וציוני בית־הספר והקביעות בעבודה ומכתבי הפיטורין ומס ההכנסה והמשטרה המטרטרת והריבית והמשכנתאות והחולי וההזדקנות והחלום היפה והחלום הרע...

„מה ישר" קורא הענק, „אני אמרתי כל הכבוד לאשכנזים" וכבר היה שם הבלוריתן האפל שההדיר אותו „אתה שב שם בשקט" ואני התפלאתי על תעוזת לבו, כי הענק, לפי הנראה לעין, יכול היה ללא קושי לפרק לגורמים עשרה בלוריתנים כאלה.

אז שמעתי את ספי אומר לנהג המונית: „אני לא בטוח שזה נכון, דווקא הקיבוצים מנסים לעשות הכל במקרים כאלה."

– שאלתי במה מדובר וספי אמר לי כי באחד מקיבוצי עמק בית־שאן נפל בן במלחמת לבנון והנהג אומר שהקיבוץ סירב לבקשת המשפחה לתרום ספר תורה על שמו לאחד מבתי הכנסת בשכונה בתל־אביב שבה גדלו ההורים שלו לפני שעזבו להיות חברים באותו קיבוץ.

„זה לא בסדר", אמר הנהג. אז ניסיתי גם אני להגן על הקיבוץ ההוא, המוכר לי, בשל קשרי משפחה, ולומר כי „כל חברה בארץ מנציחה אחרת את נופליה", אך הנהג התעקש ואמר, כי אין דבר יפה ומקובל וראוי וכבוד על היהודים יותר מתרומת ספר תורה על שמו של הבחור שנהרג".

בינתיים המשיך הענק לסלסל ולברבר משהו שהרגיז, ללא כל סיבה מוצדקת, את הבריון הנ"ל וזה ניגש אליו פתאם ואחז בו וגררו בגחייה על הארץ, שיכור כלוט, והשליכו בחוץ על שפת המדרכה בעוד שאר הקרואים צופים ללא תגובה בחיזיון. וגם אנחנו, למען האמת, ראינו כל זאת ולא אמרנו מלה משל כך צריך היה שיהיה. ופתאום היה מאוחר מאד.

יצאתי החוצה ומצאתי את הענק שרוע על גבו, מחייך. כך שכב שם בחוץ, בלילה הלח והסתווי, נח את מנוחת הצדיקים. שאלתי את נהג המונית מה האיש הזה עושה והוא אמר לי כי יש לו „בסטה" בשוק והוא מרוויח ביומיים מה שאתה עושה בחודש, עושה ליום שבע מיליון לירות ברוטו, יותר ממנהל מחלקה בבית־חולים, הרבה יותר. „איזו מדינה אנחנו! אבל אין לו שום יוקרה. יש לו כסף ואין לו כבוד."

„אולי נרים אותו" שאל ספי. „הוא תיכף יקום", אמר הנהג, „זה לא הפעם הראשונה שזה קורה לו. מרוויח שם ומוציא פה. כמו שהוא חזק כזה הוא חלש, הוא לא אלים, יש לו לב טוב. הוא קצת כמו ילד גדול."

הלכנו משם. גם ילדים גדולים צריכים לשכב לישון בשעה בה מאוחרת.

חתול רודף אחרי זנבו

יצחק שמיר, זהיר וחשדן. אינו שש להעניק אמון, ודאי שלא למצרים, אפילו לא לשמעון פרס. החשדנות לא תמיד מועילה.

■ **חגי אשד**

כמלא מקום ראש הממשלה יצחק שמיר התנהג השבוע כחתול הרודף אחרי זנבו. ביתר דיוק – אחרי שני זנבות. זנב ההסכם בעניין טאבה וזנב הסכם הרוטציה, ששמעון פרס עלול לעקוף אותו בלית ברירה. שני הזנבות הללו קשורים זה בזה.

יצחק שמיר ידוע כאדם זהיר וחשדן, שאינו שש להעניק אמון לזולתו. וודאי שלא למצרים, ואפילו לא לראש הממשלה שמעון פרס. זהירות וחשדנות יכולות להיות תכונות מועילות במקרים רבים. לא תמיד. יש מצבים שבהם אין מנוס מלהעניק אשראי של אמון, כדי לקבל אשראי דומה בחזרה. לעתים זהו תנאי הכרחי לשיתוף פעולה ולהתקדמות לקראת מטרות משותפות שאי אפשר בלעדיהן. כמו בשני המקרים שלפנינו הקשורים זה בזה.

לא יהיה הסכם שלום עם מצרים (הסכם מלא עם נורמליזציה של מכלול היחסים) בלי בוררות על טאבה. ולא ימומש הסכם הרוטציה אם לא יהיה הסכם שלום עם מצרים. ובביטוי חיובי: אם יובטח שקיומה של ממשלת האחדות הלאומית אינו בולם את קידום תהליך השלום, יש סיכוי שהיא תתקיים עד לרגע שהתפתחות המשא־ומתן עם ירדן, לעתיד לבוא, תצריך הכרעה שלגביה ייפרדו הדרכים בין מפלגת העבודה לליכוד, בהסכמה הדדית. בבחינת – נלך אל העם ונשאל את פיו.

מצב דברים זה מעוגן בקווי היסוד של הממשלה, המחייבים קידום תהליך השלום. הוא מעוגן גם בצרכים חיוניים ביותר של בטחון ישראל כלפי פנים וכלפי חוץ – לא להחמיץ הזדמנות אפשרית, קלושה ככל שתהיה, לקדם את תהליך השלום ולא להיות נאשמים כלפי פנים וכלפי חוץ כמי שנושאים באחריות להחמצת ההזדמנות, או לסיכולה מראש. יצחק שמיר התקרב השבוע מאד אל ספסל הנאשמים הזה. לאחר ששמעון פרס הצליח עד כה להוריד מעליו את ישראל ולקרב אליו את הערבים – הירדנים, הפלסטינאים, וגם המצרים. ברגע שיצחק שמיר יתישב על הספסל הזה באורח סופי הוא יישאר שם לבדו, בלי מפלגת העבודה. הוא לא יוכל להפך את קיום ממשלת האחדות הלאומית למחסום בדרך לשלום. להיפך – קידום השלום הוא שיקיים את ממשלת האחדות הלאומית. זה החתול וזה זנבו.

טאבה היא המפתח של הדלת הנעולה המובילה אל קידום תהליך השלום ובראש וראשונה – החייאת השלום עם מצרים. גם בעניין זה התנהג השבוע יצחק שמיר כחתול הרודף אחרי זנבו. הוא דורש שהמצרים יתחייבו בכתב על כל מה שהם מבטיחים להתחייב לאחר שישראל תחליט על הסכמתה לבוררות. יש כאן שאלה של מוקדם ומאוחר לפי סדר מסויים שהמצרים מתחייבים לגביו והאמריקאים עדים להתחייבות הזאת. ישראל נמצאת במצב עדיף משום שטאבה בידיה, והיא תוכל לדחות את התחלת הבוררות למעשה אם המצרים לא יקיימו את הבטחתם ולא יפרטו בכתב את התחייבויותיהם. המצרים מציעים סדר של הבטחה מצרית, החלטה ישראלית, התחייבות מצרית מפורטת יותר, והתחלת תהליך הבוררות לאחר מכן. זה סדר הגיוני, משום שהמצרים טענו כל הזמן שהחלטת ישראל עקרונית על הסכמה לבוררות תעניק לנשיא מובארק את היזקרה הדרושה כלפי פנים וכלפי חוץ ותאפשר לו לנהוג במידה רבה יותר של גמישות כלפי הפרטים. יש כאן שאלה של אשראי אמון שכדאי להעניק אותו, משום שהעובדה הממשית לקיומו היא טאבה עצמה ותהליך הבוררות שלא יוכל להתחיל לפני שהמצרים יעמדו בהבטחתם.

לגופו של עניין, מוסכם עתה על הכללת יסודות של פישור בזמן הבוררות בשלב הראשון שלה, שהוא ממושך למדי. זהו השלב שבו הצדדים מחליפים את כתבי הטיעון (הקיים) ביניהם ומתקנים אותו. יתכן ששלב זה יסתיים בהסכמה הדדית ושלום על מצרים ועל ישראל.

אם לא יימשך שלב הבוררות המחייבת, וכך אפשר לכנות את התהליך כולו כמזיגה של „פישור מחייב", שהוא כאילו תרתי דסתרי. הוסכם כבר עקרונית על הסדרי גישה וניהול אל שלושת האתרים של חוף טאבה (הכפר של רפי נלסון, מלון סונסטה וחוף הרחצה המוסדר). הוסכם גם שהבוררים יצטרכו לקבוע לא „איפה היו ציוני הגבול", אלא „איפה היו צריכים להיות". זהו בעצם ההבדל העיקרי בין „השאלה הצרה" לבין „השאלה הרחבה" של כתב הבוררות. מוסכם גם שהבוררים יוכלו להציע חלוקת השטח לא לפי התביעה המצרית ולא לפי התביעה הישראלית. גם זה אלמנט של פישור בתוך תהליך הבוררות.

כל ההסכמות הללו טעונות התחייבות מפורשת בכתב של שני הצדדים. המצרים, כאמור, תובעים שההתחייבות תבוא לאחר ההחלטה הישראלית העקרונית, המבוססת על ההבטחה המצרית המוקדמת: ואם הם יפרו אותה, יהיו הם הניזוקים העיקריים מהפרה זאת ולא אנחנו.

גם קיום סעיפי הנורמליזציה יוכל לעמוד במבחן מעשי תוך במהלך הבוררות, שתימשך כשנה. זהו זמן ארוך למדי המספיק להוכיח את הכוונות האמיתיות של המצרים לגבי הנורמליזציה. רק החשדנות המופלגת של יצחק שמיר מעכבת עתה את החילת הפעלתו של התהליך המוסכם הזה, שהאמריקאים הם עדים ושותפים בהשגתו ובמילא גם ערבים לקיומו למעשה. או שמא אין זו חשדנות מצידו של שמיר, אלא תכסיסי רווח של החתול הרודף אחרי זנבו במתכוון. אם זה כך – הוא יישאר לבדו עם הזנב של עצמו, בלי השלום עם מצרים, בלי הרצון הטוב של האמריקאים, בלי מפלגת העבודה ובלי הרוטציה. לא נותר זמן רב להחלטה על כך, גם מלאי הסבלנות והסובלנות של שמעון פרס איננו בלתי־נדלה.

גם הרוטציה אינה קדושה

אם הממשלה לא תתפרק, ואם לא תפורק, צריך – לפחות – להעביר מהלכים מוגדרים לפסי ביצוע.

■ **יעקב צור**

השותפות בממשלת האחדות מוכתבת מכוח ההסכם הקואליציוני, אבל על המשך קיומה חייבים להכריע לאחר בחינת יכולתה של הממשלה להתמודד עם בעיות החברה והמדינה. הצידוק לקיומה של כל ממשלה מותנה, בראש וראשונה, בכושר שלה לגבש מדיניות ברורה בכל התחומים וביכולתה להגשים את עיקרי מדיניותה.

ממשלה, בשונה מפרלמנט, איננה יכולה לתפקד ללא רמה מסויימת של אמון בין מרכיביה והסכמה בין השותפים בה על עיקרי המדיניות ועל סדרי העדיפות בנושאים שבטיפולה. ימי ההכרעות על היציאה מלבנון ועל התכנית הכלכלית חלפו, ובחודשים האחרונים הולכים ופוחתים הנושאים המוסכמים בממשלה: הנאמנות הפרלמנטרית של מרכיביה הולכת ומקשיחה ומידת האמון בתוכה הולכת ומתערערת. אם מגמות מפורדות ומשתקות אלה יימשכו, הרי מוטב שהליכוד והמערך יסכימו ביניהם על הקדמת הבחירות ועל קיומן בתוך זמן קצר ביותר – כדי למנוע השתוללות יצרים והפעלת כלכלת בחירות שתפגע ותהרוס בהישגים הכלכליים.

הנפנוף בהסכם הרוטציה מול כל תביעה הקוראת לשקול את הצידוק להמשך כהונת הממשלה הוא לא יותר מאשר תכסיס פוליטי. השאלה העיקרית, אחרי הכל, איננה הרוטציה כשלעצמה אלא דרכה של הממשלה ויכולת פעולתה. שלושה מבחנים עומדים עתה על סדר־יומה של ממשלה זו – המבחן המדיני, הדמוקרטי והחברתי־כלכלי. דרך ההתמודדות בשאלות אלה חייבת לשמש תנאי ברור אם לתמוך בקיום הממשלה או לקרוא לפירוקה ולהקדמת הבחירות.

בתחום המדיני הכרחי לקיים מדיניות הפועלה, גם תוך נטילת סיכונים מדיניים, להמשך תהליך מדיני באיזור. לא בידינו לקבוע את ההתפתחות בעולם הערבי, או את יחסן של ירדן ומצרים ליוזמותיה של ישראל, אבל בהחלטה של הממשלה בישראל להציב כלפי העולם הערבי אתגר מתמיד של יוזמות מדיניות: יוזמות אלה יבטיחו כי לא נחמיץ שום סיכוי, ולו המזערי ביותר, לקידום תהליך השלום. מדיניות כזו גם תקנה לישראל יתרון בהערכה הבינלאומית.

כל היוזמות המדיניות כלפי מצרים וירדן, שנקטו ראש הממשלה ושרי המערך, מתיצבים שרי הליכוד בהתנגדות, בזלזול ובספקנות. מעין אנחת רווחה נשמעת מפי ראשי הליכוד כל אימת שמצרים או ירדן אינן נענות ליוזמות המדיניות של ישראל. עכשיו עומדת על הפרק שאלת טאבה, כחלק ממכלול השאלות התלויות ועומדות בינינו לבין מצרים. בכוח המנגנון של הקבינט להבטיח גישור הדדי, כך שהגש ועוד הגש יתן אפס. אך מחיר זה, אם יידרש לשם המשך קיום הממשלה, הוא כבד מדי. השלמה עם קיפאון מדיני משמיטה את הצידוק לקיום הממשלה.

הוויכוח בעניין טאבה חורג מעבר לשאלת הפישור והבוררות. יש כאן כוונה ברורה של הליכוד למנוע כל תהליך מדיני בעיתות סתמת, כדי להגיע „בשלום" לעידן הרוטציה. מדי פעם, בגלים קלים וזודים, מודעקים אנו לגונן על סדרי מנהל והדמוקרטיה מפני מתקפות של אריאל שרון או גם מתנים מכנו, עד שהתחלנו להתרגל לתהליך זה ולתוקפנותו המחזורית. ואולי ההרגל וההשלמה עם אלה הם הסכנה העיקרית ליציבות הדמוקרטיה ולקיום סדרי מנהל. המתקפה הרצופה על היועץ המשפטי והאיום לפטר אותו, היוזמה לחקיקת חוק החנינה לאסירי המחתרת וההתנפלות על המשטרה בפרשת הקרקעות – כל אלה הם מסימני השיטה הזו, המערערת סדרי מנהל תקין. יש כאן גם שיטה ברורה וצינית של הליכוד, המשתמשת בהסתה – לגייס את דעת הקהל מקרב תומכיו נגד רשויות השלטון, כדי להרתיע את הרשויות מלבצע את תפקידן במלוא הנחישות. הכרחי שייאמר לראשי הליכוד כי דרך כזו איננה מתיישבת עם שותפות בממשלה.

ולאחרונה, הוויכוח על תקציב המדינה ועל המשך המדיניות הכלכלית חשף ויכוח חברתי־כלכלי המתנהל בעיקרו בין שרי המערך לבין שר האוצר וחלק משרי הליכוד. אין אנו יכולים להסתפק רק במדיניות של ריסון התקציב וצמצום ההוצאה הפרטית והציבורית ולהישאר שווי־נפש מול אבטלה, משבר במערכות ייצור והתמוטטות שירותים חברתיים. מוכרחים לבסס מחדש כלי תכנון לאומיים, בחקלאות ובתעשיה, אשר יבטיחו מימון ותנאים מתאימים לייצור ויבלמו את המשבר בחקלאות ובחלק מענפי הייצור. יש לעצור את שר האוצר וחלק משרי הליכוד מתכניתם לנצל את המצוקה הכלכלית כדי לבוסס את המבנה החברתי והשוויוני של שירותי הבריאות והסעד, שנבנו על־ידי תנועת העבודה.

הגיעה השעה להשתחרר מקדושת הרוטציה ולדון בהמשך כהונת הממשלה תוך בחינת צורכי המדינה וכושר תפקוד הממשלה. לדעתי, מתחזקים הנימוקים התומכים בפירוק הממשלה ובהקדמת הבחירות, אך המינימום שנדרש בשעה זו הוא להציב בפני הליכוד תנאים ברורים לקיום הממשלה: מדיניות יוזמת בתחום המדיני, הקפדה על קיום כללי הדמוקרטיה והדאגה לתעסוקה, קידום וקידומם של השירותים החברתיים.

משא
לספרות, אמנות ועיון

ש. שלום

שלושה שירים

עם ששת המיליונים

כָּל יְהוּדִי חַיָּב לִרְאוֹת עַצְמוֹ מִסְפַּר שִׁשָּׁה מִילְיוֹנִים וְאֶחָד,
כִּי שֵׁשֶׁת הַמִּילְיוֹנִים הָהֵם, שֶׁהָיוּ לְאֵפֶר עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם,
אָסוּר שֶׁזִּכְרָם מִקִּרְבֵּנוּ יֹאבַד.
הֵם הַנּוֹתְנִים אֶת הַטַּעַם וְהֵם הַקּוֹבְעִים אֶת הָעַד
בְּשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ.
וּבְבוֹאֲךָ לָשׁוּב שְׂרִיד הָעָם שָׂרוּף מֵאֶרֶץ גְּזֵרָה לְאֶרֶץ הַבְּחִירָה,
יֵלְכוּ וְיָבוֹאוּ הֵמָּה לְפָנֶיךָ וְיִהְיוּ הֵם הָרִאשׁוֹנִים לַסְּפִירָה.
חַי עוֹלָם כִּי יִשְׁעוּ בְּתוֹכֵנוּ, כִּי אָנוּ הַגּוּפִים וְהֵם הַנְּשָׁמוֹת,
וּבָהֶם אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְעַל כָּל הָאָרֶץ עֲלֵי אֲדָמוֹת.

זעקה גדולה

פָּתַחְתִּי חַלּוֹן חַדְרִי בַּקּוֹמָה הַחֲמִישִׁית
אֶל מוּל הַחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי הַיָּם וְאֶל מוּל הָאוֹרוֹת הַפְּזוּרִים
שֶׁלֹּא נִרְאֲתָה מֵאַחֲרֵיהֶם שׁוּם הֲוָיָה מַמָּשִׁית.
וּפִתְאֹם יָדַעְתִּי הַלַּיְלָה לֵיל כִּפּוּרִים
וְאֵימַת הַדִּין בָּעוֹלָם וְאֵין מִי שֶׁיִּסָּגֵר,
אֵין מִי שֶׁיֹּאמַר
אֶת הַמִּלָּה הַצְּרִיכָה לְהֵאָמֵר –
וְאֶזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה וּמָרָה עִמָּהּ הַלֵּב נִשְׁבָּר.

שבות ירושלים

נְאֻם שְׁכִינַת אֵל: בְּשׁוּבִי לִירוּשָׁלַיִם
יְנַהֲרוּ לִקְרָאתִי קְהִלּוֹת אֲבוּדַי,
הַשְּׂרוּפִים בָּאֵשׁ הַטְּבוּעִים בַּמַּיִם
הַתִּינוֹקִים בְּתָאֵי הַגַּז לְאַשְׁמְרַאי.
וְשָׁמַיִם וָאָרֶץ יָרִימוּ זְעָקָה
וְכָל צְבָאָם יוֹקִיעַ אַשְׁמַי,
זִמְרַת מַלְאָכַי מְשַׂחֲקִים מְסִבָּה
תְּאֵלָם – עַד יֹאמַר לִי סָלַחְתִּי עַמִּי.

יגאל בן אריה

חלום יהודי

וּמָה הָיָה אָז, שְׁאֵלָתִי, סַפֵּר לִי עוֹד
אֵיךְ נִרְאֲתָה הָעֲיָרָה וַחֲצַר הַבַּיִת
הָאָגָם שֶׁקָּפָא בֵּית הַכְּנֶסֶת הַיְּעָרוֹת.
„הַמָּדוֹר לְחִפּוּשׂ קְרוֹבִים מוֹדִיעַ וּמוֹסֵר"
קְצִיצוֹת נֶעֱרָכוֹת בַּמִּטְבָּח בְּיָדַיִם רְטֻבּוֹת
אִמִּי מַטָּה אֹזֶן לִשְׁמֹעַ קוֹל חַיִּים
בְּתוֹךְ הַמּוֹנוֹטוֹנִיּוּת הֲמוֹן רַב שֶׁל
יַלְדֵי עֲיָרָה שׁוֹמְעִים בִּבְכִי אֶת הַבְּשׂוֹרָה
כֻּלָּם הָיוּ, עַד אֶחָד, בַּיְשִׁיבָה הַגְּדוֹלָה
בֶּן עִירִי, הִתְיַפְּחָה, כּוֹרֵעַ בִּתְמוּנָה מַצְהִיבָה
זִכָּרוֹן אֶחָד בִּתְנוּעַת רַכֶּבֶת חֲשׁוּקַת שְׂפָתַיִם
נוֹצֶרֶת סוֹד יַלְדֵי הֶפְקֵר בֵּין טוֹב לָרַע
יוֹרְדִים בַּתַּחֲנָה בְּחִפּוּשׂ נוֹאָשׁ אַחַר קְלִפּוֹת
הָרַכֶּבֶת נָעָה לְאִשָּׁה בִּרְיוֹנִית לַאֲבַדּוֹן.
יְלָדִים שֶׁרָדוּ לְמַחְיָתָם וְרָצְחוּ לַהֲנָאָתָם
נַעֲרֵי הַהֶפְקֵר לְלֹא אִסּוּרִים, לְלֹא מַצְפּוּן
עַל הָרָצִיף הַהוֹמֶה בַּתַּחֲנָה נִשְׁכַּחַת נוֹתַר תִּינוֹק
חָזֵהוּ שָׁקוּעַ, בִּטְנוֹ נְפוּחָה, בַּעֲצוּעִים לֹא יָדַע.
וּמָה הָיָה אָז, הִפְצַרְתִּי, סַפֵּר לִי מֵהַתְּחִלָּה
אֳנִיָּה בָּאָה וְעָגְנָה בְּתוֹךְ יָפוֹ וְהֵבִיאָה קְלִפּוֹת
תַּפּוּחֵי אֲדָמָה מְשֻׁבָּחִים לְטֹהַר הַגֶּזַע
לְחַזֵּק הָאֻמָּה, לְהַשְׁבָּחַת הַדָּם, לִקְדֻשַּׁת הָאֲדָמָה.

אֵינֶנִּי חוֹשֵׁב שֶׁהַטִּיּוּל לְפּוֹלַנְיָה הַסְּתָיו
אֲנִי גָּר בְּבַיִת בֶּן שְׁתֵּי קוֹמוֹת
דַּרְגְּשֵׁי עֵץ, רָהִיט צָנוּעַ, בְּרֵכַת דָּגִים,
לְגוֹי בֶּחָצֵר צְחִיחָה עֵשֶׂב צוֹמֵחַ פֶּרֶא
בַּחוֹמָה שְׁחוֹרָה עוֹנֶדֶת מָגֵן דָּוִד עַל צַוָּארָהּ
קָטָן מִמֶּנּוּ טָבוּעַ בַּבְּרֵכָה לְאוֹת צָבְעָה לְעֵדוּת
לִנְקִיָּה, לִשְׁגָגָה, לִמְבוּכָה, לִרְדִיפָה.
אֶחָד מְנַקֶּה אֶת הֶחָצֵר, שֵׁנִי מְסַבֵּן כְּבַד הַדִּי
הֵבִיאוּ לִי כּוֹבַע עָלָיו כָּתוּב בְּפּוֹלָנִית
סָבִיב סֵמֶל, מִלָּה חֲסֵרָה, אוֹת שׁוֹנָה.

הַיְּצִיאָה שֶׁלְּךָ מֵהַמּוּעָקָה, הַחֲזָרָה הַמְּאֻשֶּׁרֶת
מְעוֹרֶרֶת בִּי חֲשָׁשׁ עָמֹק שֶׁהִתְגַּבְּרוּת וְהַחְלָמָה
פּוֹתְחִים פֶּתַח לְשִׁנּוּיִים מְעוֹרְרֵי חֲרָדָה
מִכָּאן וָאֵילָךְ כָּל דָּבָר עָלוּל לְהִתְרַחֵשׁ
בְּקַלּוּת, בִּרְחִיפָה, כַּחֲלוֹם יְהוּדִי עַל אֶרֶץ לֹא מֻבְטַחַת.
30.7.84

לקראת יום הקדיש הכללי והקרנת הסרט „פני המרד"

יצחק וחבריו

מאת צבי דרור

יצחק צוקרמן, "בגיטו ובמרד", הביא לדפוס: שלמה דרך, הוצאת בית לוחמי הגיטאות והוצאת הקיבוץ המאוחד, תשמ"ו.

על־פי שם הספר, "בגיטו ובמרד" אמור תוכנו להתמקד באלו – בחיי היהודים בגיטאות ובמרידותיהם. אף שהעורך ביקש להפנות את קשבת לבנו אל פנים בגילוייה היותר חשובים של השואה – ובצירוף קים עבר אבירה מסתמנת כנגד: לא כאן לכוח – קראתי בספר התבוננויות נוספות. בהיותו אדם רב־גוני אפשר מדבריו של יצחק צוקרמן, הם אינם אלא הפתקפותם של חייו, לגלות פנים נוספות, קיים, דרך מכל, דרך כיפוח. יצחק היה נאראטור מהמצויינים – בספר כיפורים, מתאר חוויות, ברצנו, כשהוא בשיחת רעים, מדבר עם בני ביתו, בלשון עשירה, רהוטה, בהרגשית במקומות הנכונים, יידיש ועברית כאחת. כמעט שאין הבחנה אפילו בין הלשון־המדוברת לזו הכתובה. היו שאמרו על דרך התבטאותו "מליצית", אך לא היטיבו להבין את השילוב של יידיש וילנאית, עברית של "תרבות", הגיך התנועה בעלת פאתוס ונושאת יעודה. אדם, שאולי עד בדי רומנטיות מסויימת, ריחף בעל־הבצי, ופעמים בגבהים. עם זאת היה בין פורצי־הדרכים: הפיכת תנועת הנוער לתנועה־חינוכית; הקמת הארגון היהודי הלוחם (אי"ל); יכולת נפשית לדבוק במציאות היהודית שלאחר המלחמה ולהתפנות מההבעי בסיבות ההן (בנה נקמה, נקמה) אחר הזעזוע הגדול, כדי לנתב את היהודים ליוביתם, להתארגן לקראת ייעוד־התחיה לעבר ארץ־ישראל והעליה.

יצחק התקשה להיות יוביוני. הוא קשה את הדברים ב"תגיניות" מסויימת. אבר "רוצה להיכוס אקרה" וחשב על משק כנפי ההיסטוריה: "ביום שקם הארגון היהודי הלוחם היה לנו אקרה אחד, אבל אקרה יהודי" לא פעם אמר, תוך ביקורת על עצמו, כי "ספר מלחמות הגיטאות", שהוא היה אחד מכני עורכיו, הובא בלשון גבלצת מדי, בלשון שהרחיקה צעירים דוברי עברית־מדוברת מהטקסטים, שהיו כה חשובים בעיניו. אלמלא היו הדברים עלולים להתפרש שלא כהלכה הייתי אומר – שכל אשר אמר וכתב, יצחק צוקרמן, ערך והביא לדפוס כאז 1944 הם ווריאציות על אותו נושא עצמו, שהוא, כאמור, רחב יותר, עמוק יותר, כאשר בגיטו ובמרד. ערכתי השוואת טקסטים בין כמה מדבריו ומצאתי כי כמה וכמה מקרים, הכתבים אף באותן מלים ובאותם ניסוחים, להתבטאויות במעמדים שונים במרוצת השנים (לשם הדוגמה: תיאור יום הסתרור, ע' 162־163 שנאמרו ב־1947 ודבריו בעדותו בפני יוסקה רבינוביץ' ב־1974, כפי שהם מובאים ב"דפי עדות", ע' 1137).

הטקסטים בספר הנדון כבר פורסמו, הם אסופה של דברים המקוטלגים בארבעה מדורים: בטרם: מלחמה וגיטו; במרד; כבלות. אבל הצירוף עושה את הספר לאמירה־מורגשת אם גם לא מחודשת. ואין לטעות: יצחק רצה להעביר את המסר הזה האחד והיחיד מאז שהגיע ארצה בשנת 1947. הייתי מנסח זאת כך: הספר הוא יצחק, אבל לא כל יצחק.

★

במועצת הנוער־העובד שהתקיימה באלומות סמוך להגיעו ארצה, מאי 1947, פתח ואמר לחניכים:

"חרדה בלב, הנה אני בא ממרחקים, כעבר לימים, מארץ זרה. היש גשר בינינו? אם אספר, האמצא ניב וביטוי ואתם – אוזנכם קשובה ומבינים זאת באופן הפשוט ביותר? האם אומר גיטו – ואתם תראו את החומות וביניהן מאות אלפים יהודים בני גילים שונים? האם אומר רעב – ואתם תראו מתחת השלג הנמס גוויות יהודים או תראו רבים נמקים? אם אומר מחתרת – ואתם תראו את הנוער בגיטו מכשיר עצמו לקראת עתיד אחר? כי אומר מרד – ואתם תראו מאות בקבר? אם אומר 19 באפריל – ותראו את סוף הבליון, את העם אשר היה ואיננו..."

במקומות שונים בספר קושר יצחק את פרק־המרד דווקא עם הבליון, כה שהגר לסבל הגבורה היהודית מרד גיטו וארשה נתפש על־ידי אחד מכתולליו כ"סוף הבליון": "אומרים ספרץ מרד בגיטו, שהיהודים נלחמים. הכל אבוד עתה..." (ע' 190). חייו של יצחק, כמו אישיותו, היו רב־גוניים. אל לנו לנקש בדיבור הסגור, כי היתה סניות באישיותו, כי היו בו רבד והיפוכו, מכיוון שיצחק, כאז שקרא בברנר (וחד את ה"כשנה", לא רק הירצה עליהו) וכאז שהכיר את משנתו של טבנקין ("הדבר החשוב ביותר שלמדתי ממנו זה לא לשגות באשליות") היו נתיבו ויעדו במובהק: ציונות מגשימה וסוציאליזם רדיקאלי. אבל היו פנים שונות במעשים לקראת התבטאויות בהקשר: אדם שבנוי היה מקווים רבים, כעודנים, חצובים מהדים והספרות, מהעוד והגורל.

דמותו שבתה את ליבם של סופרים. ובתדמותו ובאפיינים בדמותו משוקעים בגיבורי רומנים כמו "החומה" של ג'ון הארסי, "מילא 18" של ליאון יוריס ובאחרונה ב"נקרא לו ליאור" של יונת ואלכסנדר סנד. אפילו מופיע הוא בספרות היפה בדגשים שונים, הנה הקווים המובלטים אינם תוספים לאמת, אינם רק בדויים, מכיוון שכל מי שבא אתו במגע תפס־חש־הבין כי קיימת שליבות בין רעיונותיו לבין אורח חייו, בין לבו ופיו, בין דרכי־מחשבתו לאופן התבטאויותיו. יצחק כדמות בנובילה ויצחק המבטא את עצמו בלשונו הוא – דומים. אבל מה שהיה חשוב לו מכל היה אמו: שסיפורו, שסיפור התנועה החלוצית, עולם החלוצות והחלוצות בפולין, יובן על־ידי בני הנוער בארץ ושיהיה ביטוי־אישי לכל אחד כחבריו. "הלוחמים" קרא לזה. כפי יודקה הלמן, חבר ורע ליצחק וצביה, רשמתי לפני מספר שנים דברים. באחד הקטעים אמר: "אמר אנטק, או שמא צביה אמרה זאת: אילולא ארץ־ישראל, מי יודע איך היינו עומדים. א"י היתה בשבילנו הגל, כל מה שהיינו צריכים לעשות, כל החלטה, כל הכרעה שהיינו צריכים להחליט בשם ארץ־ישראל, עשינו, חשבנו – מה יגידו עלינו בארץ, מה יגידו עלינו בקיבוץ? מה יגידו חברים אם לא נעשה את זה, אם לא נתקומם, אם לא נמרוד, מה יגידו?"

את ארץ־ישראל זו חי בנעוריה: "90 אחוז מהפועלים והנוער נפלו כשארץ־ישראל למראשותיהם – ארץ־ישראל של עין־חרוד ומשמר־העמק" (ע' 176). קאז'יק מספר כיצד זה שעה שישבו הלוחמים בגיטו וארשה והמתינו לכניסת הגרמנים באותו 19 באפריל הם "שרו שירי סוכנות".

בספרו של יצחק, אולי יותר מכל נושא אחר, תופסים מקום מרכזי החברים, הלוחמים. כל אימת שהוא מספר על אירוע הוא מספר על האנשים שעשו את האירוע. ספר עם הרבה שמות של אנשים, של חלוצים, של מנהיגים ממכלול תנועות הארגונים. ההיסטוריה של השואה כפי שנתפשה עד כה בעם ובעולם מרבה לדבר על הסמל החד־פעמיות של מרד גיטו וארשה. בכך נגרע חלקו של ה"ארגון היהודי הלוחם" כארגון. האי"ל הוא יותר ממרד אחד – הוא מחתרת, תרצו "רזיסטאנס" של היהודים בפולין. דרכי התארגנותו, פעילותו רבת האנפין, ראויים להיות נזכרים לא פחות מהמרידות אשר חוללו חבריו, כשמרד – ובעצם המרידות – גיטו וארשה הינו רק אחד מהם. במחנות ההשמדה – אושוויץ, טרבלינקה וסוביבור, ובכמה וכמה עיירות, כמו גם אלו של הארגון הרוויזיוניסטי בוארשה, היו התנגדות ומרד שלא על־ידי חבר האי"ל. אבל מפעולותיו של האי"ל כארגון מחתרת יהודי ארצי (פולין), היו רבים וקשריו הגיעו עד וילנה מכאן, קראקוב וסביבותיה בדרום ועד צ'נסטוחובה במערב. בפולין של ימי־הכיבוש הנאצי יצאו חבריו ובאו, שמרו על קשר, העבירו מידע ואמצעים (כסף, נשק), התייעצו, היו אחים למאבק.

מספרו של יצחק עולה התמונה הנכונה על האי"ל, מבלי ההדגשה ש"מרד גיטו וארשה היה השיא", שהרי בשביל אנשי ביאליסטוק היה ה"שיא" המרד שלהם, ובשביל הקשריות – כל מסע ומסע. ובשביל המתחזים – כל יום בו חיו בזהות אחרת. כשם שרצה שכל חבר וחבר ייזכרו, כך רצה שכל מעשה, כל אסיפת־מחתרת, כל רכישת נשק, כל פיגוע בגרמנים, כל מאבק־"עיוני" עם ה"כוחות העוינים" (המלשינים את ההכנות למרד, אם ממעצורים נפשיים ואם פוליטיים או אחרים), כל התכוננות – ייזכרו. הלוחמים הם חברי התנועות, תנועות הנוער החלוציות, הם וצעירי – בעיקר הצעירים הנוער־קומוניסטים – החברים במפלגות הפוליטיות: האי"ל היה הארגון של לובשי החולצות הכחולות.

יצחק עשה רבות כדי שדברי הלוחמים יובאו על־ידי הלוחמים. רבים מהם זוקפים את ספריהם (וגם הזדמנויות להתבטאות בעל־פה) לזכותו, להמרצתו, לדירבונו. המדור העוסק בהוצאת ספרים בבית לוחמי הגיטאות (בשיתוף עם הוצאת הקיבוץ המאוחד), היטיב לעשות – וזאת בהשראתו של יצחק – כאשר הספרים כתובים בדרכים שונות: ספרו של קאז'יק – עדות מסותרת (ראה מאמר אחר בעמוד זה) יעקב פוטרמילך, מגולל יריעה רחבה הורגת מסיפורו האישי[1], ספרו של חבר ורע ליצחק, מרדכי טננבוים־תמרוף, ראה אור אשתקד במהדורה חדשה[2] ובו פרקי יומן – מכתבים – מאמרים, ואילו הספר שראה אור זה מקרוב, הספר על לאובאן – אביהם לייבוביץ' "דעו, אני יהודי"[3] מי שעמד בראש המורדים בקראקוב. ספר זה בנוי כקובץ של עדויות,

המסופרות על־ידי חברים שהלכו עם לאובאן מימי הילדות עד לימי המחתרת והמאסר, שלו ושל לוחמים אחרים לאחר "ליל טרור" שערכו בגרמנים בבירת הגנרלגוברנמן, קראקוב. בשעת נסיון בריחה נורה לאובאן ונהרג. האיש שהירבה להתחזות לאחר, לרבות איש ס.ס., תפר בבגדו פתק "מצאתי פתק כתוב בשפה הפולנית: ,אני יהודי'. כבר היו עליו כמה כתמי דם מגופו. ואני יהודי, שמי לייבוביץ'", מספר חברו דוד בן דוד, בספר.

יצחק צוקרמן מילא תפקיד מפתח בדרך הפוליטית של יהדות פולין בימי המלחמה, ממעצבי התנועה הציבורית לעמידה על הנפש והכבוד ועם הקמתו של האי"ל, כארגון יהודי לוחם, המתכון, ומתכונן, למרד. היה חבר במועצה הציבורית של יהודי פולין, אחד משלושת חברי הנשיאות של הוועד היהודי הלאומי, מזכיר ועד התיאום (של המפלגות הציוניות). עם הקמתו של האירגון היהודי הלוחם ב־28 ביולי 1942, יצחק צוקרמן הוא חבר מרכזי במיפקדה. אחד מתפקידיו – האחראי על הקשרים עם שלוחות הארגון ברחבי פולין. הקשר שלו אל לאובאן וחבריו בקראקוב, ברובם חברי "עקיבא", היה בתחילה קשר תנועתי – מהימים שלפני המלחמה, מימי המחתרת שקמה תחת השלטון הסובייטי ומימי האי"ל. יצחק הירבה לנסוע ברחבי פולין הכבושה, וכך נקלע ב־24 בדצמבר, ללוויית הקשרית תוסקה פרלמן (רבקה), לקראקוב, אותו לילה בו פגעו לוחמים יהודים בכמה מקורות בגרמנים. בספר על לאובאן יש לעדויותיו של יצחק איכויות מיוחדות, ואולי יותר מכל מוזכרת החברות.

★

"בגיטו ובמרד" הוא אמנם ספר של יצחק, אך הוא גם ספר של, ועל, חבריו של יצחק. דבריו על פראניה באטום, הקשרית הצמודה אליו בצד הארי, אשר כוחה לא עמד בה לאחר ששמעה את הבשורות של המרד ועל התמוטטות המרד ושלחה יד בנפשה, על פרומקה: מי שראה את פרומקה, ראה את היגון, היא אמרה לי "הנני קברנו של העם היהודי"; יוסף קפלן, שהיה אב לתנועה החלוצית, טוב לב, וקשה כאבן; מרדכי אנילביץ', נשר צעיר במחשבה, בביטוי, במעשה; לאובאן, איש השתיקה של התנועה; הפרק על הקשריות; ועוד כהנה וכהנה.

הספר חדור באהבה לחבריו, ומעבר לכל זאת, צריך לזכור כי התגבשות חברות־אהבתו לצביה היתה בכור הלחימה במסגרת האי"ל.

ועוד: למרות היותו איש תנועתו – לא היפלה לפי המוצא התנועתי. בארכיון שמור פתק ששלח לאברהם (אדולף ברמן) – שניהם, עם נציג נוסף – חברי נשיאות הועד היהודי הלאומי, ביום השנה הראשון למרד גיטו וארשה (כלומר, באפריל 1944), שבו הוא אומר כי אל לנו לשכוח ביום זה את החברים מהארגון הצבאי הרוויזיוניסטי מגיטו וארשה, אשר נפלו כולם בקרב עם הגרמנים – גם הם היו לוחמים. כל המכיר את הכתתיות שלווחה – עד לזמן האחרון – את כתיבת ההיסטוריה היהודית בתקופתנו, צריך להעריך את יצחק כאדם שלא היה צר־עין, שלא התכנס בדלת אמות תנועתו. על הצ'אנס שנתן לאנשים כמו גם על פתיחותו, אופיו יעידו גם הדברים הבאים[4]:

"(...) קשיים מיוחדים נשמעו בריין והסבון של ציירי הפרטיזנים (הכוונה היא אל אותם אנשי שארית הפליטה שעשו את ימי הכיבוש כפרטיזנים). יש להם ערכים מלחמתיים חיוביים, חשובים, אבל ניכרים בהם גם הסימנים שנתן בהם האקלים הדמוראליזטורי של החיים שלנו בפולין של עכשיו (...) פורץ מהם (מהפארטיזנים) כוח גלמי וגם חוליגאניות. אם תדע תנועתו לקחתם בידיים איתנות – הם יביאו לנו מולדרה, ולא – הרי הם הראשונים העלולים ליהפך לכנופיות טרוריסטיות בארץ־ישראל, ואין זה הדבר הכי גרוע (...) הדגשתי את הכתיבה עליהם מפני שהם יכולים להיות חשובים לנו ומפני שאוהב אני אותם" (הדגשה שלי צ.ד.).

באותה השבתות, כמה חודשים לפני מותו, שמעתי מפי יצחק גם את הדברים הבאים:

"(...) אני – לבי לא יעמוד לי, בקרוב לא אהיה עוד – וזעקה היא משהו לא שפוי, ואני כל־כך שומר בכל התנהגותי על פחה, על איך להראות בציבור, אני נתוק. אני כולא בקרבי מאה, משם, המון דברים, החברות הורגת אותי, בגלל החברות שתקתי, והשתיקה גם היא הורגת אותי: קרבן אני לנאמנות חברית לנאמנות לתנועה. לכי משלם עבור חוסר אומץ־הלב שלי." לאחר הפוגה בדבריו, הביט בי במבט נוגה, והוסיף: "אבל זכור גם זאת: אינני מכיר דבר יפה יותר בחיי האדם מאשר חברות." יצחק לא התכוון לחברי לוחמי הגיטאות, הוא גם לא התכוון ל"לוחמים" אף לא לעובדים עמו בבית לוחמי הגיטאות. כאן, הנעצו לתחום הדברים, שאינם מובאים בספר.

בצמוד לדו"ח של האי"ל המובא בספר מסופר על הנסיבות שבהן הוא נכתב. ברצוני להוסיף על אלו דברים ששמעתי באפריל השנה בוארשה מפי מרק אדלמן, איש מפקדת האי"ל וכנציג ה"בונד", חבר ורע ליצחק וצביה, למרות הניגוד הפוליטי המובהק. הוא טען כי גם לו יד בכתיבת הדו"ח וכי הדו"ח לא נכתב בפנסקה 5, אלא בדירת מחתרת אחרת, בקומיסטובה 4. והערה נוספת: בהקדמה לספר מסופר כי בשער השני מובאים הפרקים, למעט אחד, אשר ראו אור לפני זמן לא רב ב"פרקים מן העזבון". נאמר כי "אין אנו יודעים אלבבן מתי נכתבו הדפים הללו". ברצוני "לתרום" השערה, כי בחלקם לפחות, הם נכתבו אותה שנה שבה מסר את עדותו ליוסקה רבינוביץ' ויודקה הלמן, הם היו לו, לפחות בחלקם, מעין "שיעורי־בית" בהתכוננו לעדות המוקלטת.

1) יעקב פוטרמילך, כאש ובשלג.
2) מרדכי טננבוים־תמרוף, דפים מן הדליקה, אחרית דבר מאת יצחק צוקרמן "מרדכי חברי".
3) ליקט את העדויות והוסיף דברי קישור יהושע [illegible], הביא לבית הדפוס: ירידיה פלם.
4) מתוך מכתב לחברים, נכתב על־ידי יצחק בקראקוב, ב־20.6.45, ראה עמ' 174.

הסלקציה

מאת שרה זיסקינד

נותרתי לבדי. ביום הכיפורים צמתי מבלי להרגיש בכך. את המרק שחולק בצהריים רק קירבתי לפי. אך לא טעמתי ממנו מאומה. רציתי יחד עם כולם אל הברזים וגם מים לא באו אל פי. כל מחשבה אזלה מראשי. רק שני משפטים חזרו והלמו בי ללא הפסק: "אבא נחנק למוות בתאי הגזים. וגם אמא וסלקה גמרו כך."

שכבתי על הדרגש כמין מכונה שחדלה לפעול. שום דבר לא עניין אותי. גם ביום המחרת שכבתי כמו מעולף. אבל שני החברים, אהרון ומלך, היו לי כמו אחים בדאגתם הכנה, והם הם אשר הוציאו אותי ממצבי זה. ביום המחרת, כאשר הביאו מרק ואני הדפתי מעלי את הסיר מבלי לטעום, הרגשתי פתאום סטירת־לחי חזקה. היה זה מלך אפליון שסטר על לחיי.

"שתה," אמר בתקיפות, "או שתקבל ממני סטירות נוספות. עתה כולנו שודים. גם לנו אבדו כאן כל היקרים לנו ביותר, גם אנחנו נשארנו בודדים. תודה לאל שאנו יחד, ויכולים לעזור זה לזה. כך יהיה לנו קל יותר ואולי עוד נצא מפה. עלינו להמשיך ולחיות. זכור את ההבטחה שנתת לאביך."

"ממחר נמשיך בציד המרק כרגיל," הוסיף אהרון גוסטינסקי.

אבל ביום המחרת לא הלכנו למבצע המרק. מוקדם בבוקר נשמעה שריקה חדה. מה זה? "אפל?" שאל איש איש את עצמו. אך הפעם לא היה זה "אפל". כאשר נעמדנו ברחבה הגדולה, הופיעה קבוצה של "קאפוס" שהתערבבו בינינו כשהם צועקים בקול: "סלקציה! להתפשט!" הכל באושוויץ ידעו מהי סלקציה כי פירושה מי לחיים ומי למוות.

פתאום, כמו רוח חדשה היתה עמי והתעורר בי הרצון לחיות. צדק אבי, דיברתי עם עצמי, עלי לשמור על חיי, הם לא יטלו אותם ממני בקלות. על שלושתנו לחיות. עלינו לצאת מכאן, להישלח לעבודה. אמנם היינו רזים אך צעירים ולעומת המבוגרים והחלשים, שלדי האדם, נראינו די טוב. גם תוספת האוכל בה זכינו במבצעים שלנו, כאשר אחרים גוועו ברעב, הוסיפה לנו כוח ומעט ביטחון. ובכל זאת אחז גם בנו הפחד. פתאום הרגשנו מה חזק הקשר בינינו, כמה יקרים אנו זה לזה. "אלוהים," התפללנו ברגעים כאלה שוב פנינו לאלוהים "שרק לא יקח אף אחד מאיתנו, שרק נישאר כולנו יחד".

מעמד זה של הסלקציה אין להשוותו לשום מעמד שבעולם. אמנם גם עדר של צאן עובר לבדיקה מעין זאת, מי לחיים ומי לשחיטה. אבל אפילו הצאן שאינו מבין שמיועד הוא לשחיטה, לא זוכה להשפלה כזאת ונשאר עד הסוף כפי שנברא בדמותו – בכבודו ובפרוותו. רק אנחנו, היהודים, עמדנו שם נטולי צלם האדם, דמויות ערומות וכפופות, צנומות ומגולחות ראש. ידענו מה מחכה לנו – ולא היה בידינו לעשות מאומה. היה עלינו לעבור לפני קבוצה של קצינים גרמנים חמושים בנשק, גבוהים ושבעים והדורי לבוש, שנראו על ידינו כמו אלילים שרק זה ירדו מן האולימפוס. ההבדלים בינינו לבינם חריפים היו עד אין שיעור. ואף שנראינו כנוע נחות, שלא הייתי מרדות בתוך־תוכי וניסיתי לחזות בדמיוני אותם קצינים כשהם במצבנו – מורעבים ובוכים במשך שנים, מגולחי ראש וללא בגדיהם ההדורים. אכן, כמו סוסים גאים נראו הקצינים האלה במגפיהם המבריקים, במעיליהם שצווארוני קטיפה עליהם ותוי כסף. מתחת לכפפות הלבנות, ראיתי בעיני רוחי את ידיהם המגואלות בדם. לולא המעמד המשפיל הזה, הייתי פורץ ודאי בצחוק מצאיר לנגדי מראהו של טווס מרוט, בלי נוצותיו המפוארות ובלי זנבו המפואר.

ופתאום נזכרתי בנער, שמא גם הוא נמצא ביניהם: מה רבה היתה כליעתו אילו ידעו חבריו כי קורמות תת־אנושית כמוני השאירה אותו במצבו לכל ימי חייו! לרגע הציף אותי גל של גאוה; אך עד מהרה נתפכחתי בעשותי את חשבון המרחק מאותו זמן בו התמודדתי עם נער. ככה השפלות וסבל הגמדים מאז את קומתי. לא כמו אז, כאשר הסתכלתי הישר בעיניו בעת המפקד בבודזין, היה מצבי עכשיו. יראתי עכשיו להגניב גם הרף של מבט לעבר הקצינים. כל דבר עלול היה להכשיל אותי ולהקדים עלי את הקץ. ואילו אני רציתי לחיות.

אף שראשי מושפל היה ניתן לי בכל זאת להבחין בסלידה והבוז שהפיקו מבטיהם כלפי הכתם האנושי העומד לפניהם. אחד מהם, שעמד צעדים מספר לפני כל שאר הקצינים ואף נראה גבוה מכל השאר, חרץ את גורל האנשים בניד אצבעו בלבד. כולנו ידענו מה שמו של האיש. היה לו תואר של רופא ביום מן הימים, בעת קבלת תואר הדוקטור ודאי נשבע אמונים לעזור לבני־האדם. והוא אמנם עזר, שכן בניד אצבעו הוא שם קץ לסבל החלשים והחולים בשלחו אותם לתאי הגזים. שמו של דוקטור מנגלה הלך לפניו.

עתה עמד מולנו ומבעד למונוקל שעל עינו היה מטיל מבט חטוף לעבר הרמות העירומה ומכוון את אצבעו אם לימין ואם לשמאל, אם לחיים ואם למוות. מהירה מאוד היתה בחירתו. הוא לא דיבר, לא היה צורך במלים, ניד אצבעו הספיק – הכל ביצעו את החלטתו, ללא עוררין.

ראיתי אנשים שהופנו לצד שמאל והם ניסו לברוח משם ולעבור לצד ימין. אוי לו לאיש אשר ניסה להפר את החלטתו של ד"ר מנגלה. קבוצת "קאפוס" שעמדו דרוכים לכל גילוי של סירוב, פתחה בריצה אחרי המרדן ובאלות גומי שילמה לו על חוצפתו, על רצונו בחיים לאחר שד"ר מנגלה קבע אחרת... שותת דם היו גוררים את האיש לאותו צד שהד"ר מנגלה קבע.

לפני הגיע תורנו ניסיתי לתת כמה עצות לשני חברי שעמדו רועדים מפחד. אמרתי להם כי עלינו לעבור באורח תקיף. לא להסתכל בגרמנים לשאוף פנימה הרבה אוויר ולהתמלא בו, לנפח מעט את הלחיים ולהבליט את הבטן. אני הלכתי ראשון. ביד אחת החזקתי את בגדי, ניפחתי את בטני שנראה רב־כוח יותר ואת לחיי. במבודד ראיתי את אצבעו של ד"ר מנגלה פונה לצד ימין, לחיים. נשמתי לרווחה ונצבתי ליד הקבוצה שנועדה לחיים. בחרדה הסתכלתי עתה בחברי. תודה לאל, גם מולם שיחק להם. לאושרנו לא היה גבול. לולא פחדנו, היינו קופצים זה על צוארי זה, בוכים ומתנשקים. אך אסור היה לנו להראות התרגשות כלשהי. היינו בטווח ראייתם של הגרמנים ושל ה"קאפוס". רק ידינו נישקו לאחוז זה בידו של זה, לוחצים זה את ידו של זה עד לכאב. אנחנו נצא מכאן, נצא חיים מאושוויץ, נישלח לעבודה.

הקבקב נשאר בכיס מעילי. ביום המחרת חידשנו את מבצע השגת המרק. עתה הרגשנו את עצמנו בטוחים יותר, חזקים יותר. ואמנם מהיום ההוא התבצע על ידינו "ציד המרק" ביתר קלות.

שוב ביקרתי את דודו. הוא הבין שלקחו את אבי, לאחר שהפסקתי לבוא אליו. הוא שמח שיצאנו בשלום מן הסלקציה. אגב כך אף אמר לי שמקנא הוא בנו, כי עתה נישלח לעבודה. הוא גם נתן לי אותו יום שתי מנות לחם. שמח חזרתי אל חברי והתחלקתי איתם במה שקיבלתי. באורח זה עברו עלינו ארבעה ימים נוספים. בבוקרו של יום אחד שוב נשמעה השריקה המוכרת. הפעם הורצנו אל ביתן אחר. בטוחים היינו ששולחים אותנו לעבודה. הצטערתי שלא הספקתי להיפרד מדודו.

הורצנו לרחבה שמאחורי ה"דוויר". מה זהו כמטבורה של הרחבה הגדולה שבין ה"דוויר" לבין הצריף ששימש כמכבסה לבגדי ה"קאפוס", הותקן כעין שער, עשוי משלושה מקלות – שנים מהם תקועים באדמה והשלישי מונח עליהם במאוזן. ליד השער עמדה קבוצת קצינים ואיתם האיש המשוקץ, השטן בהתגלמותו, ד"ר מנגלה, בכפפות לבנות על ידיו ועם זכוכית המגדלת על עינו.

רעד עבר את גופנו. שוב סלקציה? הרי גבהותנו כבר, נקבע כבר שאנו כשרים לחיות. עד מהרה התברר לנו כי

הסלקציה הקודמת לא היתה סוף פסוק. עתה גם לא נותר לנו זמן רב למחשבות.

"להתפשט! מהר להתפשט!" נשמעה צריחתו של ה"קאפוס".

כנראה שתאי־הגזים לא התמלאו דיים, הבזיקה מחשבה כשכל גופי מתכסה זיעה.

ואמנם כך היה באמת. לגרמנים, שומרי הסדר והדיסציפלינה, הכל היה לדוק קפטאות גז כאשר הוא לא הכיל את מספר האנשים המלא שיכול להיכנס פנימה. הנה ציקלון ב' היה יקר מדי והצריך היה לנצלו ניצול מירבי. על כן הגיעו למסקנה שיש לערוך עוד סלקציה ובכך לספק קרבנות נוספים לתאי־הגזים. אלה שיעברו בשער וראשם לא יגע במקל המאוזן, יהיו נידונים למוות.

עמדנו שלושתנו והסתכלנו בפחד באנשים העוברים. ראינו בעליל שהמקל המאוזן גבוה מקומתנו. ובכן הכל היה לשווא. זה הסוף שלנו. ראינו גברים, שגם הם האמינו שכבר נועדו לחיים, והם רצים עתה על קצות אצבעותיהם, מורחים לדלג כלפי מעלה כדי לגעת במקל. אבל כל תכסיסיהם לא עזרו. ה"קאפוס" היו מבחינים במעשי הרמיה. אי־אפשר לרמות את ד"ר מנגלה. כמו זאבים רעבים היו מזנקים על הקרבן ובמכות נמרצות סוחבים אותו לצד שמאל. נוסף על ה"קאפוס" הועמדו שם שני כלבים מגודלים כדי לעזור להם בעבודתם. הכלבים המאולפים עמדו מתנשפים ולשונותיהם הארוכות משתרבבות החוצה, מוכנים לזינוק. מאומנים היו כלבים אלה ומדי־פעם היו משיגים את קרבנם, תוקעים בו את שיניהם וסוחבים אותו לצד הנכון.

מלך אפליון עבר הראשון. אהרון ואני עמדנו ללא נשימה. מלך עבר בריצה, על יד המקלות נתן קפיצה כלפי מעלה, ואף נגע במקל, אך הדוקטור מנגלה הבחין בתרמית ואצבעו הראתה כלפי שמאל. שני "קאפוס" תפסו את מלך וסחבוהו לצד הנידונים למוות.

תורו של אהרון הגיע. הוא היה חיוור כסיד. הוא לא רץ. הוא הלך על קצות אצבעותיו. שוב התנועה אצבע של האדון הכל יכול אל צד המוות. עוד בטרם התנפלו עליו מכות הפרגול של ה"קאפו", ראיתי את אהרון פונה בעצמו לצד שמאל.

ידעתי שגורלי יהיה כגורלם, שגם אני לא אגיע עד לגובה המקל. מחשבות התרוצצו בראשי. לכל הפחות נמות ביחד. זה יהיה קל יותר. אבותנו נחנקו זה ביחד של זה גם בתא הגזים, שם מתרחש ודאי הכל מהר מאוד. ובעצם זאת תהיה גאולה. אבא, סלח לי, ניסיתי הכל – עלה בי פתאום הרהור... האם באמת ניסיתי הכל? הן כך הבטחתי לאבי... ומה אם הכלב ינעץ את שיניו בבשרי? הרי בין־כך ובין־כך אמות.

מתחתי את גופי והבעתים מהדים התחלתי להתמתח על קצות אצבעותי אל עבר השער. בראשי נתרקמה כבר תכנית: עלי לנסות ולעשות משהו כדי להישאר בחיים. אין לי מה להפסיד.

לא המשכתי לצעוד עד למקלות ממש. מרחק־מה לפני הגיעי למקלות נתתי זינוק הצידה. בטרם הבינו אנשי הקבוצה וה"קאפוס" מה מתרחש, פתחתי בריצה מסוררת. גם בימי ילדותי, בהם זכיתי לתואר אלוף הריצה, מעולם לא רצתי כל־כך מהר. לפני שה"קאפוס" התעוררו בדרישה אחרי הייתי כבר על יד אחד הבניינים. מרחוק שמעתי צעקות, קללות ואף יריות. שריקת כדור נשמעה ליד אוזני ממש. בקפיצה הגעתי לצריף [illegible] אליו. כנראה שיריעותי את כל סדר הסלקציה. שמעתי פקודות וצעקות שיתפסוני, אך אני כבר טיפסתי על קיר העץ של הצריף והגעתי עד לגגו. הגג המשופע היה שטוח באמצעו. בזחילה מהירה עברתי לכל אורכו. ידעתי שבקצהו של כל צריף ישנו בור מכוסה במכסה בטון עגול. עוד לפני שקפצתי מן הגג שמעתי מרחוק נביחות כלבים ואת צעקותיהם של ה"קאפוס" שהגיעו כנראה עד

(המשך בעמוד הבא)

לקט

המחטטים בנבכי המחטט

מאת י. קורא

הפסיכואנליזה של זיגמונד פרויד נדחתה בצעדיה הראשונים גם על־ידי הבורגני הממוצע וגם על־ידי הממסד הרפואי והפסיכולוגי. אחת הסיבות העיקריות ליחס עויין זה היתה חוסר הנחת (אם לנקוט ביטוי פרוידיאני) שבתיאוריות החדשות. פרויד אמר דברים שאינם נעימים לאזנו של האדם הממוצע והמכובד: מי, בוינה הקיסרית, הבורגנית והמתהדרת מתחת לפני השטח המפוארים, היה מוכן לשמוע לאדם הטוען שכל ההפרעות הנפשיות והמוזרות שבני אדם סובלים מהן אינן אלא תוצאה של יצרים מיניים ותשוקות מיניות מתקופת הינקות והילדות המוקדמת, שכוונו אל ההורים, האחים, האחיות ובני משפחה אחרים, שהודחקו בלחצים של מוסכמות חברתיות פרימיטיביות ולא באו על סיפוקם? עצם ההכרה בדחף המיני לא כהכרח בל יגונה שהאל העניק אותו בחסדיו לבני תמותה לשם המשך הקיום האנושי (כפי שהתייחסה לדבר הכנסיה הקאתולית, סביבתו הנוצרית של פרויד), או כביטויים נעלים ליפה, לנשגב ולאלוהי שבאדם (כפי שהתייחסו אליו סופרים ואמנים מן האסכולות הרומנטיות וספיחיהן), אלא כצורך טבעי פשוט ונורמאלי שהחברה מרחיקה אותו כעודו באיבו וגורמת בכך לחלק הארי של ההפרעות הנפשיות – ושאר מרעין בישין שבאים על האדם ועל החברה בעקבות אותן הפרעות נפשיות – הכרה זאת היה בה חידוש לא נעים לבני דורו. נסיונותיו הבראשיתיים יותר של פרויד להסביר גם תופעות כמו התהוות הדתות (משה – מעניין שלא ישו או מוחמד) או מקור ההשראה האמנותית (ליאונרדו) בעזרת דחפים מיניים שהוסטו ממסלולם, נראו לרבים כפגיעה באוטונומיה של הערכים המקודשים של עולם שהיה בנוי על הנצרות ועל הספרות והאמנות הקלאסית.

כל זה היה בינתיים להיסטוריה עתיקה, ופרויד הוא היום חלק בלתי נפרד מן הממסד הרפואי הפסיכולוגי, בפרט בארצות־הברית, ומתרבותו של כל אדם משכיל. הביוגראפיה הקלאסית והמוסמכת של פרויד היא עדיין ספרו הגדול של תלמידו ומעריצו הבריטי ארנסט ג'ונס – ביוגראפיה שעם כל המחקר המפורט והמדוקדק שבאמתחתה, עדיין היא מזכירה לקורא הרגיש את סוג הספרות הידוע של "חיי הקדושים" מימי הביניים. האינטליגנט והאדם המשכיל הממוצע עדיין לומד על חייו ופעלו של פרויד מביוגראפיה "מוסמכת" זאת, שתורגמה לרוב לשונות העולם הנאור. (כרך א' בלבד יצא לאור בתרגום עברי של ד"ר מ. ברכיהו בהוצאת "עיינות", תשט"ו). מי שקרא ספר זה מתחילתו עד סופו אינו יכול שלא להעריץ את בן המהגר היהודי מגליציה, שגדל בוינה השמרנית האנטישמית והצליח, למרות תורתו החדשה, המהפכנית והמרגיזה, לעלות לגדולה דווקא בה ועל אפם וחמתם של רבים מגדולי הממסד. גם מי שאינו מרגיש נוח באותו סוג אהדת־יתר הבולט כמעט מכל עמוד בספרו של ג'ונס, אינו יכול שלא להעריץ את גאונותו של פרויד, את מלחמתו הנועזת למען האמת החדשה שגילה ושהאמין בה בכל לבו, ואת אומץ רוחו של אדם גדול זה במהלך חיים קשים וסוערים, שהסתיימו בגלות לונדון במחלה ממארת וקשה שהוא נשא אותה ללא תלונות כאבם סטואי – שלא לדבר כבר על שליטתו המדהימה בכל נבכי התרבות האירופית, מן הספרות העתיקה של יוון ורומי ותרבות ימי הביניים והרנסנס ועד לספרות, לאמנות ולמוסיקה של זמנו, ועל דאגתו הכנה לעתידה של תרבות זאת, שרבים ממתנגדיו טענו שלא בא אלא לנפץ את אליליה ולהחזיר את העולם לתוהו ובוהו. גם מי שאינו מסכים לחלק מתורתו של פרויד ולהשלכותיה על תחומים של התרבות האנושית שבהם לא היה פרויד, על כל תרבותו העצומה, מומחה של ממש, וגם מי שמודע לכך שפרויד לא היה מלאך, או אדם שלם שלא נמצא רבב על בגדו, אינו יכול שלא לראות בו את אחד מגדולי האנושות.

כמה ממגרעותיו של פרויד היו ידועות כבר בימי חייו. בעיני תלמידיו ומעריציו היה פרויד אוטוקראט גמור. הוא הרחיק מעליו כל מי שגילה אפילו סטיה קלה מן האורתודוקסיה הפסיכואנליטית, ובכך גרם בעקיפין ושלא בטובתו לכמה מהם (אדלר, יונג, רייך, אוטו ראנק ואחרים) ליצור שיטות פסיכולוגיות חדשות. אותו אדם עצמו שהחל את הקאריירה שלו כמתמרד נגד הממסד, סופו שהפך את תורתו – או כך נראה הדבר לעין במבט ראשון – לדוגמה נוקשה, שבה רק "הפה שאסר הוא הפה שהתיר", ורק הממציא עצמו הוא שרשאי היה לתקן ולשנות.

★

כאשר מסתלק התנא, מרגישים העכברים כמו בבית. מאז מותו של פרויד, ובעיקר מאז שנות החמשים והששים, לאחר שהתבססה הפסיכואנליזה הפרוידיאנית והפכה לענין של יום יום שאפשר כבר לזלזל בו, גדל והולך מספר המחברים, מוכחים, תובבים וסתם מושכי עט, המגלים עוד ועוד פגמים באישיותו של פרויד, ולעתים הם סבורים שבכך "גמרו את החשבון" עם שיטתו. עוד זכור לי מאמר שקראתי בכתב עת אמריקאי בשנות הששים (איני זוכר היכן בדיוק ומי מחברו – "שכחה פרוידיאנית"?) שבו מציע המחבר את התיזה שהרבה מתורתו של פרויד נובע מיחסו האישי כילד אל היהדות כאב חמור וקפדן (שהוא זיהה אותו עם אביו יעקב), ואל הכנסיה הקאתולית ("אמא כנסיה", בלשון מאמיניה) כאל אם יפה ומושכת שאין האב מתיר לבנו להתקרב אליה. לפני זמן מה פירסמתי במדור זה מאמר על ספר שיצא באנגליה, שבו מסבירה המחברת (שאינה רופאה או פסיכיאטרית מוסמכת) הרבה מחייו הפרטיים של פרויד בהנחה האבסורדית, שאין לה כל הוכחה או בסיס היסטורי או דוקומנטארי, שפרויד היה מכור לקוקאין. אלה רק שתי דוגמאות – ומעניין מה היה פרויד אומר על הנטיה החבויה מאחורי ספקולציות מסוג זה.

בינתיים נפתחו לחוקרים אלף מארכיונו של פרויד, והמחברים השונים שניתנה להם גישה למסמכים שבארכיון זה התחילו "לעשות חיים משוגעים", ולגלות עוד "סודות מן החדר", שלעתים קרובות הם מנופחים מן האצבע ("לבטויים פרוידיאניים"?)

עתה הופיע בהוצאת ג'ונתן קייפ בלונדון ספרה של ג'אנט מלקולם "בארכיון פרויד". הספר דן בכמה מאותן "חשיפות" של שנות הששים, ועיקר עלילתו מוקדש לשני מחברים בשנות השבעים והשמונים, שלפני כעשר שנים עוד שתפו פעולה, כפרוידיאנים אדוקים, בארכיון פרויד, ואז נפרדו דרכיהם, והם יצאו לעולם הגדול לגלות לפניו את הסודות שמצאו או המציאו. אחד מהם הוא תופעה סנסציונית, אך רדודה ושולית למדי, הטיפוסית יותר לשנות הששים העליזות מאשר למחקר הרציני על פרויד. הכוונה לפיטר סוילס, שהיה בזמנו אחד ממשמשיה של קבוצת הרוק "האבנים המתגלגלות", ואחר כך הפך לפרוידיאני לעת מצוא ועבד בארכיון פרויד, עד שבעט ופירסם ספר שבו הוא מאשים את פרויד בקיום יחסי מין עם אחות אשתו, מינה ברנייס הרווקה, שגרה בביתו עשרות שנים, ובהכנסתה להריון, וב"סידור" ההפלה עבורה. הראיות הם ושלום, לא מיסמכים של ממש מארכיון פרויד, אלא אחד המקרים של חולה שפרויד עצמו טיפל בו והציג אותו בספרו פסיכופתולוגיה של חיי יום יום. סוילס השתמש בדמיונו היוצר, והעובדה שהעלמה ברנייס גרה בבית פרויד שנים כה רבות – וכיצד יתכן שפרויד לא נמשך אליה, וכיוצא בזה וזכה, כמובן, במה שהצרפתים קוראים הצלחה של שערוריה.

ספר כמוס זה אינו טוב אלא לשעתו (וגם אז אינו טוב אלא למי שרוצה בדברים מעין אלה), ואני בטוח שחוץ מן המומחים לדבר, איש כבר אינו קורא בו היום. שונה במקצת הוא גורלם של שני מאמרים, שפורסמו בקיץ 1981 במוסף המדעי של "ניו יורק טיימס", על ידי אדם שעבד שנים אחדות כמזכיר ארכיון פרויד, הפרופסור האמריקאי ג'פרי מסון. מסון עצמו הוא דוגמה לא רעה לסיפור חיים "פרוידיאני". הוא גדל במשפחה אמריקאית נודדת שעברה במקומות שונים בארצות־הברית והגיעה עד להונולולו וליבשת אירופה. בגיל שמונה־עשרה לשלושים, לאחר שסיים בהצטיינות את למודיו באוניברסיטת הארווארד, מונה כפרופסור לסאנסקריט באוניברסיטת טורונטו. עוד בשנות למודיו בהארווארד הכיר את הפסיכואנליטיקן הידוע, מייסד ה"פסיכו־היסטוריה", אריק אריקסון, וקיבל אצלו טיפול פסיכיאטרי. הוא המשיך בטיפול אצל מומחים אחרים, והגיע למסקנה שאין הם מעריכים כראוי את הישגיו של פרויד. סופו שהפך לחוקר תולדות פרויד ותורתו בזכות עצמו, מזכיר ארכיון פרויד, ופירסם כמה מחקרים על פרויד, חייו ותורתו שתיקנו, בין היתר, כמה מן הטעויות בביוגראפיה המקובלת של ארנסט ג'ונס, ופירסמו את שמו בין חסידי פרויד ותלמידיו. אז הגיע מסון ל"נקודת השבירה", ופירסם את שני מאמריו משנת 1981, שבגללם איבד את משרתו, יוקרתו ומעמדו בקרב האריסטוקראטיה האורתודוקסיה הפרוידיאנית, משום שהעז לחלוק על אחד מעיקרי תורתו של האדמו"ר זצ"ל. דור הולך ודור בא...

במה היה חידושו של מסון? פרויד הגיע לתגליתו בדבר "תסביך אדיפוס", הנובע מדחף מיני מודחק מימי הילדות המוקדמת והינקות שהיה מכוון כלפי ההורים, מתוך סיפוריהם החוזרים ונשנים של חולים בטיפולו על נטיות אונס ופיתוי מיני מצד הוריהם בשנים רכות אלה. הוא הגיע למסקנה שלא יתכן שכל אותם עשרות ומאות סיפורים נכונים כפשוטם, ולכן החל לראות בהם יצירי הדמיון של הילדים הרכים – דבר שאפשר להבינו רק אם נניח גם שהדחף המיני קיים בצורה מן הצורות גם אצל תינוקות וילדים, זמן רב לפני שפותחו אברי המין שלהם והגיעו לבגרות מינית.

על הנחה זאת של דחף מיני הקיים כבר בשנות החיים הראשונות חלקו וחולקים היום הרבה פסיכולוגים ורופאים ברחבי העולם. רק לפני ימים אחדים סיפר לי פרופסור אירופי לפסיכולוגיה שזאת אחת ההנחות הפרוידיאניות שגם הרבה מן הפסיכולוגים הפרוידיאנים שבו אינם מרגישים נוח כלפיה. חידושו של מסון הוא בכך שהוא מראה שבתחילה קיבל גם פרויד עצמו את סיפוריהם של החולים כפשוטם והניח לזמן מה שיחס מיני, גלוי או סמוי, מצד הורים לילדיהם הרכים הוא תופעה הנפוצה הרבה יותר משידענו. מה גרם איפוא לשינוי עמדתו? פרויד עצמו טען שהתגלית של תסביך אדיפוס היא שהביאה אותו לשינוי נקודת הראיה ולגילוי הדחף המיני אצל ילדים ותינוקות. מסון טוען, שההודאה באותה נטיה מינית אגרסיבית כלפי ילדינו הרכים היתה "לא נעימה" גם לפרויד עצמו, ועוד יותר מזה, לממסד הרפואי, שעם כל הויכוחים בינו לבין פרויד, שאף פרויד להתקבל לשורותיו. פרויד עשה כאן תרגיל של "הדחקה" ו"העברה" פרוידיאניות טיפוסיות, וייחס את מעשי האבות (והאמהות) המכובדים לדמיונם הפורה של הילדים. תסביך אדיפוס שחרר את הבורגני הוינאי מהרגשת האשם, והעביר אותה לדמיונו המפותח של הילד. בכך, טוען מסון, הוא הרחיק את הפסיכואנליזה מעובדות החיים לפי כל כללי ההדחקה של... הפסיכואנליזה עצמה.

לקורא שאינו בעל מקצוע לא קל לשפוט בוויכוחים מעין אלו. אך נראה לי שגם ההנחה שמאות או אלפי הורים – אפילו בוינה המנוונת של ארתור שניצלר, קארל קראוס והרמן ברוך וטוסיל – גילו משיכה מינית ואגרסיביות מינית כלפי ילדיהם הפעוטים, גם היא הנחה דמיונית, לא פחות מן האלטרנטיבה הפרוידיאנית. אף אילו היה הדבר כן, מה גרם לתופעה מעין זאת, שאינה אלא אהבה מינית סוטה אל ילדים רכים שאינם מסוגלים לעמוד בה – ומה גם שאלה ילדיהם? האם בהנחה זאת, המעבירה את היוזמה מן הדמיון הילדותי הפרוע אל מציאות הנראית לא פחות דמיונית ופרועה, כבר פתרנו את כל השאלות, או אפילו אחדות מהן? יתכן שמחלוקת חדשה זאת בין פרוידיאנים כאסכולות שונות ודורות שונים אינה אלא עדות למגבלותיה של כל תיאוריה פסיכולוגית סגורה. יש היום אסכולות חדשות הרואות ביחסי המין והדחף המיני רק ביטוי אחד – על כל חשיבותו המרכזית ביחס הקרבה הפיזי האינטימי ביותר בין שני בני אדם – לריקמה מסובכת של יחסים ודחפים כגון הדחף לכוח, להשפעה, לתלות, ואפילו למציאת מסגרות שיטלו מן היחיד את הריקנות השעבודם. האם אפשר, ורצוי, לעשות רידוקציה של כל הדחפים האלה לדחף אחד? בקורא "הילולי" של כתבי פרויד, נראה לי לעתים שפרויד עצמו לא עשה רידוקציה זאת, וה"ליבידו" שלו הוא הרבה יותר מדחף מיני בלבד הלובש צורה ופושט צורה ולעולם נשאר הדבר. לעתים אני סבור שאותם מאבקי כוח בתוך האסכולה הפרוידיאנית בימיו של פרויד לא היו רק מאבקים בין האב התקיף לבניו המתמרדים, אלא ביטוי לחוסר סבלנות מצידו של פרויד כלפי תלמידים שהדגישו יותר על המידה צד זה או אחר בתורתו, ולא היו זהירים דיים להשקיף גם על צדדים אחרים. והרי בסופו של דבר, האיש שהפך את הדחף המיני כפשוטו ואת האורגאזם לחזות הכל ולמפתח לכל בעיות האדם היה לא פרויד, אלא תלמידו הקיצוני הקצאי וילהלם רייך. פרויד עצמו, ככל הנראה, לא היה פרוידיאני דיו.

בינתיים נהנים תלמידי התלמידים מן "הציטוטים" שהם מגלים, או נדמה להם שגילו, בחייו של פרויד. הגב' מלקולם, שבדקה הרבה מיסמכים ואיננה כמה מן הגיבורים בהצגה הולכת ונמשכת זאת, מספרת לנו סיפור מרתק. אם יש חיים אחרי המוות – ופרויד כפר בכל תוקף ב"אשליה" זאת – יתכן שפרויד עצמו יושב לו איפשהו ומחייך למראה כל אותם הילדים הקטנים המגלים שגם האב הגדול והמפחיד היה בכל האדם – האלי הם מוצאים בזה גם הצדקה מסויימת לבגד "האנושי, אנושי כל כך" שבחייהם. כל זה לא יגרע ממעמדו של פרויד עצמו כאחד מענקי הרוח שבכל הדורות.

ציוני דרך – העדפות והימורים

מאת טליה רפפורט

„ציוני דרך באמנות ישראלית", תערוכת פתיחת הבניין החדש לאמנות ישראל במוזיאון ישראל בירושלים.

אפשר לסכם את האירוע הנכבד הזה, שהתרחש בשבוע החולף במוזיאון ישראל בירושלים על מרכיביו השונים בכמה משפטים לאקוניים: הבניין החדש לאמנות ישראלית יפהפה, בתערוכת „ציוני דרך באמנות ישראל" יש הרבה יצירות מעולות, אך היא בעייתית, הקטלוג שלה הוא מיסמך תמציתי אך יעיל, התוכנית האור־קולית הנלווית לתערוכה מרתקת, אך קצב הסילון שלה מקשה על קליטתה כראוי ויום העיון שאירגן המוזיאון לכבוד האירוע היה מיבצע רב־צדדי מעניין אף שלא הצליח להגיע לעומק משמעותי וכמובן שלא לפתרונות כלשהם.

סך הכל: מוזיאון ישראל השקיע מאמצים רציניים וראויים להערכה, אך התוצאות רחוקות מלהיות כליל השלימות.

★

נעים להתחיל בנקודת האור הגדולה ביותר. הבניין החדש הוא גדול, מרשים, מואר היטב והוא תוספת חיונית ומרהיבה למוזיאון. הוא נקרא על שם איילה זקס־אברמוב, פטרונית האמנות החשובה ביותר בארץ, שתומכת בבניית אוספי האמנות הישראלית של שני המוזיאונים הגדולים שלנו. החלל הענקי והגבוה (אולי יותר מדי) של הבניין החדש מאפשר הצגת תמונות ענק, כמקובל באמנות העכשווית, וגם פסלים גדולי מימדים. התאורה הטבעית שלו מצויינת וזהו נכס שאין כדוגמתו בארץ. מעניין איך יתמודדו אנשי המוזיאון עם החלל העצום הזה בתערוכות העתידות לבוא, כי דומה שהוא נועד לתערוכות ממש מונומנטאליות והשאלה היא כמה תערוכות כאלה אפשר להפיק בתחום האמנות המקומית.

נקודה רגישה אחת בקשר לתמיכתה של הגב' זקס־אברמוב במוזיאון העלתה במסגרת יום העיון שנערך לרגל פתיחת הבניין, כאשר מישהו זרק לחלל האוויר את המשפט הצפוי „בעל המאה הוא בעל הדעה", והקשמה איילה זקס־אברמוב בלהט והצהירה בטון חד־משמעי שעל אף המימון האמנותי שלה לא התערבה בבחירותיו של אוצר התערוכה יגאל צלמונה. היא גם ציינה שהיתה יכולה להעלות ברעתה תערוכת אמנות ישראלית של יצירות איכות, שהיתה נראית אחרת לגמרי מציוני הדרך של יגאל צלמונה, אך לא רצתה לכפות על המוזיאון את טעמה. מאחר שאין בידי שום מידע אחר על האמת שמאחורי הקלעים לא נותר לי אלא לקוות שהתערוכה אכן נקייה מכל לחץ או שיקול שאינו מקצועי טהור. המחווה היחידה הנראית בשטח לכבודה של איילה זקס־אברמוב היא דיוקנה, פרי מכחולו של זריצקי, שתלוי בפתח האולם וזו מחווה מוצדקת וגם יפה. באשר לתכולתו של הבניין החדש ושל האולם הישן הצמוד לו (והתערוכה מתפרסת על שניהם) – אף כי גם כאן יש נקודות אור רבות – שפע של יצירות איכותיות וחשובות – מאחר שיש להתייחס למכלול כאל המנה מקיפה ומחייבת של תולדות אמנות ישראל – העניין לוקה בחסר, בבחירות שאינן תמיד כאותות ובפרופורציות לא נכונות.

יגאל צלמונה נטל על עצמו משימה כבדה וקשה ביותר. הוא ממש סיבך עצמו בין הגדרות עקרוניות מצד אחד ונטיות או העדפות הבוספעות מטעם אישי וסביבתי מצד שני. לפיכך, יש בתערוכה הרבה נקודות שנויות במחלוקת.

הגדרת התערוכה כ„ציוני דרך באמנות ישראל" נושאה יומרה היסטורית תיעודית, שבחייבת שיקול־דעת אובייקטיבי ככל האפשר. צלמונה מנסה להתנער, חלקית, ממחויבות כזו בהקדמה לקטלוג באמרו, כי ככל שקביעותיו „מנסות להיות אובייקטיביות הן למעשה סובייקטיביות – תלויות בראייה אישית של הדברים ובהשפעת קונסנזוס תרבותי מסויים". נכון ששום אוצר אינו יכול לראות את הדברים אלא דרך עיניו והכרתו שלו, ובכל זאת, נראה לי שצלמונה עשה כאן יותר מדי טעויות והגזמות. גם בשפעה: „איכות כקריטריון יחיד אינה מעניינה של התערוכה. אמנים שיצירתם נבנית בעינינו עם הצלחת הציור או בפיסול הישראלים, אינם לוקחים חלק בתערוכה" כנסים לרכך את ההחלטה להותיר בחוץ למיבחר הסמכותי הזה אמנים בעלי ערך רב, כמו אליהו גת או אורי רייכן, למשל.

צלמונה הגדיר „ציוני דרך" כ„יצירות המסמנות מיפנה בתולדות האמנות המקומית, סוטות מנורמות מקובלות בתקופתן ופורצות דרך חדשה שיש לה המשך". ההגדרה כשלעצמה דווקא „תופסת", לדעתי, אך יישומה יצר כאן הרבה בעיות. לתמונה קטנה ואיכותית של אליהו גת לא יותר כאן מקום משום שגת לא יצר „אסכולה" אלא רק צייר תמונות נפלאות. לעומת זאת, הפיסול הקונסטרוקטיביסטי הסוציו־פוליטי של צבי גולדשטיין, שהוא ודאי חסר כל תהודה באמנות הישראלית תופס כאן שטח עצום, שאפשר היה להציג בו כמה וכמה יצירות. האמנות של גולדשטיין היא מיוחדת, יוצרת דופן ואולי גם תוכיח עצמה במשך הזמן כחשובה לטווח ארוך. אך בשלב זה קשה עדיין לקבוע אותה כ„ציון דרך" היוצר, לפי דרישת צלמונה עצמו, מיפנה או דרך חדשה. נכון יותר לראות את גולדשטיין כאחד מאותם „אמנים אינדיבידואלים הפועלים מחוץ למסגרות המקובלות ושיצירתם צומחת בשולי הדרכים הסלולות... אותם אמנים הפורצים להם דרכים משל עצמם אך אין רבים ההולכים בדרכים האלו בעקבותיהם". ציטטתי כאן, כמובן, מדברי צלמונה עצמו כשהוא מסביר את מי אינו כולל בתערוכה – כדי להראות שהוא לא דבק בקביעותיו באופן נחרץ וחסר פניות בהקצותו שטח ענק דווקא לאמן שלפי הגדרתו אין המושג „ציון־דרך" חל עליו.

כאשר שואלים להסתכם שוב ושוב בבותה „ציון דרך" שבו בחר צלמונה, כדאי לציין שהכוונה הזה מתקשר, לשונית ואסוציאטיבית, לא רק עם סימנים בולטים אלא גם עם איכות – ועם הכלה „מצויר". מתוך שתי המשמעויות של המלה צלמונה בחר להתמקד יותר בראשונה, אם כי לא פעם שתי המשמעויות נפגשות ביצירה אחת. ההחלטה הזו שלו היא לגיטימית, אפילו מוצדקת, אלא שהוא סוטה ממנה במקרים רבים.

אופיאלה רובנברג, למשל, היה עד לפני שנים אחדות, דמות כאריזמטית בולטת בחינוך האמנותי בארץ כמורה במדרשה ובבצלאל, שם גם ניהל את המחלקה לאמנות, אך קשה לומר שיצירתו שלו יצרה מיפנה באמנות המקומית, או שהוא אפילו בעורה בה. למרות זאת, הוא מיוצג בתערוכה בשתי עבודות: האחת באותו סגנון אנאליטי־דידאקטי – מושגי וציורי גם יחד, שהיה טיפוסי לו בשנות ה־70. השניה, עדכנית יותר, ברוח הפוסט־מודרניזם האקספרסיוניסטי, שאין בה, לדעתי, ייחוד רב אלא התיישרות לפי אופנות בינלאומיות פופולאריות.

גם מיכאל גיטלין, שהפיסול המינימאליסטי שלו ניחן, בניגוד למינימאליזם האמריקאי, ברגישות ידנית כמעט לירית, אינו מהווה, לדעתי, ציון דרך. זוהי ואריאציה אישית מעניינת למדי על סגנון מוכר אך היא לא יצרה מיפנה כלשהו.

★

ייצוג העשורים הראשונים של אמנות ישראל מעורר פחות בעיות משום שהדברים כבר הפכו להיסטוריה וזכו לפרספקטיבה של זמן, תיעוד, מיקום והבנות ערכיות. התערוכה מתחילה במספר עבודות מתקופת „בצלאל" משל אבל פן, ליליאן, זאב רבן ובכריפיכן גדול של ראובן. בהמשך לו אפשר לראות נציגים אחרים של הלוקאליזם הבוהר אקזוטי – נאיבי כמו גוטמן, פלדי וליטוויונובסקי. כאן, משום מה מצא צלמונה לנכון לשתול לצידם עבודה של ציבי גבע, ששייכת לשנות ה־80. אכנם ברור לי שהוא רצה לסמן כאן הקבלה בין שני שלבים ושתי צורות של עיסוק באלמנטים מזרחיים בסגנון פרימיטיביסטי אך, בכל זאת, זוהי קפיצה משונה, שיכולה אולי, להתאים למסגרת של שיחה, הרצאה או כתיבה בסוג מסויים אך לא לתערוכה ייצוגית כזו, שכוונה היה לה, לדעתי להיבנות בצורה כרונולוגית מסודרת ולא לקפץ בדרך השואתית מתקופה לתקופה.

העריכה פה, בכלל, מבלבלת למדי. לא רק שתליית העבודות אינה תמיד עוקבת אלא שגם אין שום קשר בין התערוכה לקטלוג. הקטלוג, אגב, הרבה יותר מלא ואילו היתה התערוכה כוללת את כל המצוי בו היא היתה מצליחה יותר. באשר שלא היה, כנראה, מקום לכל – צריך היה לוותר על הדברים הנבונים ולצמצם את מספר היצירות שהוקצו לכמה אמנים.

לאחר השלב הבוהה המוקדם של אמנות ישראל מגיע תורם של אמנים כמו אנה טיכו, שטיינהרדט, ארדון ואחריהם אמני „אפקים חדשים" – זריצקי, סטרייכמן, סטימצקי ואחרים. בהמשך אפשר לפגוש גם בציורים עזי צבע של לאה ניקל ובאריה ארוך, שזוכה כאן למחווה בורחבי־לקיר עם חמש עבודות נפלאות בפתח האולם החדש. כאן המקום להזכיר שצלמונה עושה מספר הרחבות כאלה, אף כי הוא בחר להרחיב דווקא באמנים שהם כמעט מן העילית שלנו (ארוך, זריצקי, גרשוני, בהקיגן) וקל להודות עם העדפותיו אלה ולהנות מתוספת „אקסטרה" של כמה יצירות נהדרות. יש להודות שבהתייחס לפרופורציות האובייקטיביות הלוההות ותו לא – יש כאן הגזמה מסויימת. מאד מובן לי למה היה קשה לו לוותר אף על אחת מיצירותיהם של „4 המופלאים" הללו, אך יש לזכור שזה על חשבון אחרים, שאף הם ראויים לפינה צנועה. אילו היתה זו תערוכה בנוסח „בחירתו של האוצר" היה זה סיפור אחר, אך לא זה הוא המקרה הנוכחי.

בהמשך התערוכה אפשר לראות יצירות מעולות משל אביבה אורי, רפי לביא, קופפרמן ואחרים, אם לציין רק את הבולטים. יאיר גרבוז מיוצג כאן, משום מה, באמצעות ספרו „בדרך לקולנוע" במקום בעבודת קולאז', שאופיינית לו יותר. זה נראה כמין פשרה שלא תופסת הרבה מקום, בהנחה שעבודותיו אינן מהוות ציון דרך ממשי אלא פיתוח של כיוון שהותווה על־ידי רפי לביא.

את האמנות המושגית מייצגים בני אפרת, גרשוני (חבילת המאה מוסמת ב־131), מנחם בהקיגן (פרויקט ים המלח ו„נגיעה בגבול") וכן גוייטשיין, שנחשב בזמנו ל„כוכב" גדול למדי אך מיוצג כאן קטן למדי, אולי משום שבינתיים נעלם מהשטח, השפעתו פחתה ועמה גם המישקל המיוחס לו באמנות המקומית.

אחריהם מופיעות עבודות פוסט־מושגיות ורשימות משל מנחם בהקיגן, מיכל נאמן, תמר גטר, מוטי מזרחי ועוד. היה כדאי, לדעתי, להוסיף גם את דגניות ברוסם.

בתחום הפיסול מודגש כאן, בין השאר, דנציגר, שמי, מיכה אולמן, גיטלין, קדישמן, תומרקין, בזקי שוורץ ועוד. נחום סבת, למשל, זכה לקיר גדול שלם, אף שעבודתו הענקית מנפחת את מישקלו האמנותי באופן מוגזם. כפי שקדישמן ותומרקין יוצגו גם בציור וגם בפיסול, היה כדאי לנהוג כך גם ביחס למיכאל גרוס, שמוצגות כאן שתי עבודות שלו אך אף לא פסל אחד.

★

הבעיות העיקריות הן, מטבע הדברים באמנות השנים האחרונות ביותר. צלמונה מודע לכך ומצהיר שאת התייחסותו לשלב סדי זה יש לראות כהימור יותר מאשר קביעה. ואם זה כך – לא כאן המקום להימורים, אלא בתערוכה נוספת מסוג „רוח אחרת" או „כאן–עכשיו". צלמונה מהמר על עבודה יפהפיה של יהודית לוין ועל ציור דרמטי, מסתורי ומרשים של גבי קלזמר ומוותר על „להיטים תורניים" אחרים כמו דוד ריב או יורם פרות, שכבר זכו לכיסוי מוזיאלי נכבד בשני המוזיאונים. במקרה זה אפשר להסכים עמו ואף כי גם יצירת שני האחרים שהוכתרו מעניינת, נראה לי שהציור של קלזמר יותר ייחודי וחזק. הימור נוסף – ציבי גבע – הוא הימור בטוח למדי, ובצדק, עם זאת, התמונה שמייצגת אותו כאן „יפה מדי", כמעט לירית בגוני הקרם המעודנים שלה, כך שאפילו ציפור הטרף הענקית האימתנית והאפלה שניצבת לצד האשה מאום אל־פאחם אינה מקנה לה את עוצמת עבודותיו האחרות, על גוני האדמה הכבדים, הכהים והדשנים ועל שעטנז הדימויים התרבותיים לוקאליים שלהן. גם העוקץ של „טעם ערבי" כפי שהוא נתפס באסתטיקה הישראלית ושל האורנמנטיקה המזרחית או ילדותית־נאיבית אינו מספיק מודגש ביצירה זו והוא מהווה ביצירתו של גבע פואנטה מרכזית וחיונית שאין לוותר עליה. במקרה זה הבחירה באמן מוצדקת, אך העבודה שנבחרה אינה מספיק אופיינית.

קטלוג התערוכה הוא דו־לשוני וענייני למדי. אין בו מאמר מעמיק כלשהו אלא הקדמה כללית ופיסקאות מידע קצרות על כל שלב בתולדות האמנות הישראלית ועל כל אמן שנכלל בקטלוג לצד רפרודוקציה של יצירתו. בקטלוג מופיעים, כאמור, יותר אמנים מאשר בתערוכה וכן צילומי פסלים בשטח פתוח, צילומי אירועי אמנות שונים, כמו תערוכת האמנות ב„אהל" ב־1927, תערוכת „מגדל דוד", ברוח „אפקים חדשים" ואפילו צילומי תערוכות וקטלוגים שערך מוזיאון ישראל לאורך השנים כמעין פרסומת עצמית. עוד מכיל הקטלוג גם לוח כרונולוגי הסוקר בראשי־פרקים קצרצרים את אירועי האמנות בארץ ובעולם מ־1906 (ייסוד בצלאל) ועד 1984.

הקטלוג מכיל מידע מרוכז ותמציתי, צילומים רבים, חלקם בצבע, והוא מהווה מסמך לא רע למי שרוצה להכיר בקצרה את תולדות אמנות ישראל. העיצוב שלו (ע"י נורית צור) יפה, אם כי לא ברור לשם מה נחוץ הפורמאט המוארך מאד והלא נוח שלו.

★

לתערוכה נלווית גם תוכנית אור־קולית בשם „הקשרים", שמוקרנת מדי שעה על 4 מסכים גדולים. היא כוללת יותר מ־1200 שקופיות שהוקרנו באמצעות 15 מקרני שקופיות. אורכה כ־25 דקות והתסריט נכתב ע"י יגאל צלמונה ולואיס שרון ומוקריין ע"י ירון לונדון ודליה מזור. התוכנית מציגה את התפתחות האמנות מראשית המאה ועד היום כחלק ממערכת הקשרים היסטוריים, חברתיים ותרבותיים. המכלול הזה פועל כך שעל המסך המרכזי מוקרנים האירועים ההיסטוריים הכלליים והתמונות הזוי מן הרחוב הישראלי לאורך השנים ואילו על גבי המסכים הצדדיים מוקרנות יצירות אמנות בזיקה למתרחש במרכז.

באמצעות שפע של אמצעים חזותיים, טקסט מוקרא וצלילי רקע שונים נפרשת כאן התפתחות הספרות, העיתונות, המוסיקה, האדריכלות, הציור, הפיסול והגרפיקה בצורה סימולטאנית עשירה. התכנית גם מראה, פה ושם, השפעות של אמני חו"ל, זרמים ואסכולות על האמנות המקומית ומגדירה במשפטים ספורים את מה שמייחד כל סגנון או אמן ישראלי שמוצג. הרצף התוסס הזה מצליח אפילו לסגור מעגלים ולהראות שאמנים עכשוויים (כמו ציבי גבע, למשל) ששותלים ביצירותיהם מוטיבים מזרחיים טיפוסיים חוזרים בדרך חדשה לאקזוטיקה הישנה של ראובן וגוטמן. הבעיה היחידה ביחס לתוכנית המעניינת הזו היא הקצב הרצחני שלה, שאפילו מי שמורגל בקליטה חזותית מאסיבית יתקשה לתפוש את המכלול המרצד הזה. אינני מבינה מדוע התעקשו יוצרי התוכנית לדחוס הכל בזמן קצר ולהסתפק בכמה שניות לכל יצירה שמוקרנת. אני מאמינה שכל מי שמתעניין יישב וייספוג את גודש המידע הזה גם לאורך זמן ממושך יותר, ואז גם יספיק לקלוט וליהנות הרבה יותר.

לסיום, אזכיר בקצרה גם את יום העיון שאירגן המוזיאון בשבוע הנוכחי לרגל פתיחת הבניין החדש. הוא כלל שלושה סימפוזיונים שעסקו בנושאים מרכזיים בתחום האמנותי: הוראת האמנות בארץ, יחסי אמן – גלריה – מוזיאון – אספן – מבקר ואמנות האמנות (כולל אמנות פלסטית, שירה, תיאטרון וקולנוע) כמשקפת את הסביבה. לכל דיון שאורך כשעתיים, הוזמן צוות מכובד שכלל נציגים מגוונים ומתאימים לטיפול בנושא. על פי רוב היו דבריהם מעניינים עד סבירים, אם גם צפויים, ברוך כלל. הקהל הגיב, שאל והשתתף אף הוא פה ושם ובסיכומו של דבר זה היה יום סימפאטי למדי, אם כי לא מרשים במיוחד. תגובות משמעותיות אינן קורות, מסתבר, בפורום כזה ואנשי הממסד האמנותי, על ענפיו השונים, ימשיכו, כנראה, לנהל את הדברים כדרכם.

יצחק דנציגר. „כבשים"

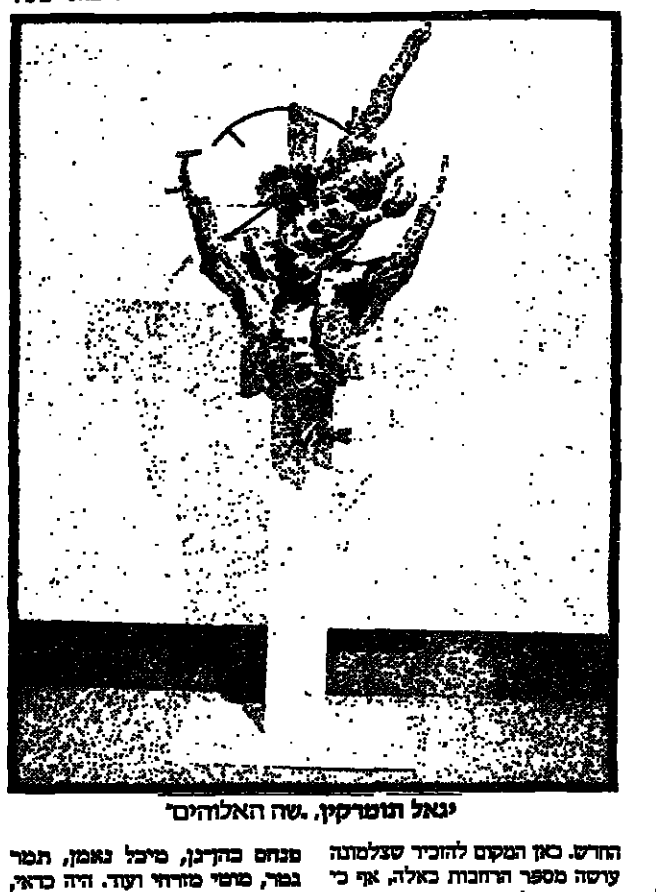

יגאל תומרקין. „שה האלוהים"

אורי ליפשיץ, ציור

שואה

דפדוף ראשון

ספרים חדשים

מאת אבי טנא

גניזות חרוכות

צוואות ואריסה / מאת רחל אוירבך / תרגמה מיידיש רבקה גורפיין־אוכמני / מורשת וספרית־פועלים / 286 ע'.

רחל אוירבך, מחברת סיפורי יידיש בפולין, נמנתה עם עובדי הארכיון המחתרתי „עונג שבת" (מיסודו של עמנואל רינגלבלום) בגטו הארשה. אגב כך ניהלה יומן וכללה בו תיאורים אותנטיים של החיים היהודיים הממשיכים לפכות גם בימי הגסיסה של הגטו. בהסתייעה ביומן הזה, שנתגלה לאחר המלחמה, וברשימות שכתבה לאחר חורבן הגטו, כשהותה בצד הארי של וארשה, הצליחה להעלות על הכתב „זכרונות על פגישות אישיות עם חברים וידידים שהכרתי עוד לפני המלחמה, וקיימתי אתם קשר בעת המלחמה". ועוד היא אומרת: „הם אתנו כזכרם, בשירים האחרון – אחים מבודדים, גניזות חרוכות, דפים הטבולים בדמעות".

אינכם נזכרים

מזמורות התרגילים / מאת חוה כיבבי / הוצאת המחברת / 70 ע'.

"... לא אינכם נזכרים / בשלהבת / עולה מכבשן / רם בלילות. / אך אבי – / את אמי שרפו שם / כן, אתם צודקים / רעב, מחנות, / תיל, מבקן, / – כל זה עבר. / אך השואה – / בלבבו נותרה..." שורות אלו המתשות את הספר הן גם תמציתו – ביקבץ זכרונות עוזלים כסיפורים של ילדה יהודיה בת רנה שהתגלגלה לגטו טרזיאנשטאט וניצלה. בלווה ברישומיו של הצייר יהודה בקון.

פעמי השואה

מבודתי וילנה / מאת שלמה פרבר / עקד / 236 ע'.

„חמש־עשרה שנות חיי בוילנה היו התקופה המזהירה בחיי", כך פותח שלמה פרבר, מחנך ומורה ותיק, מי שעמד שנים רבות בראש המכון הביולוגי בחיפה, את ספר זכרונותיו ורשמיו מפועלו הפדגוגי בירושלים דליטא. לא היה בדעתו, הוא אומר, לעסוק בכך, אבל כשנתבקש להעלות זכרונות על הנייר פרק הסתפח ויהי לספר. יש כאן, בין השאר, הסבירה הקרובה הרוסית, על סמינריון „תרבות" עם בוריו ותלמידיו, על החבר לליבודים שנודע לימים כשמור חייב לנסקי, וכמובן, על פעמי השואה. בסוף הספר לוח תאריכים ואגדות בוילנה.

מכתבים מן הצבא

הנני שלוחכי / עורך: יעקב מרגלית / יד טבנקין – הקיבוץ המאוחד / 250 ע'.

עשרים וחמישה אלף גברים ונשים מארץ־ישראל התנדבו לצבא הבריטי בימי מלחמת העולם השניה וקורותיהם נסקרו תדיר, כזכור, בסדרה בת ארבעה כרכים של יד בן־צבי. משהו מריבוי הפנים והאתגרים שלהם בא לידי ביטוי בחליפת מכתבים עשירה ביניהם ובין הנשארים בבית, ומשהו מחליפת המכתבים הזאת לוקט עתה בארבעה פרקים שכותרותיהם מדברים בעדם: אל מול אויב, באוהלי צבא, המאבק לייחוד, הגשר החי. יש כאן, למשל, על קרב נמרוד באריתריאה ועל כיבוש בולוניה, על חיילת דתית ועל צנזורה צבאית, על משוגע לכדורגל ועל צניחה להונגריה. כותבים ידועים יותר (למשל, יצחק בן־אהרון ומאיר זרע) ופחות. המכתבים לוקטו מארכיונים, מספרי זכרון ומעיתונים.

הסלקציה

(המשך מהעמוד הקודם)

לצריף ולא הבינו לאן נעלמתי. בזינוק מהיר קפצתי מן הגג, והגעתי אל הבור האמור. משכתי בכבסה הכבוס וקפצתי אל תוך הבור, כשאני מחזיק את הכבסה מעל לראשי. למזלי לא היה הבור עמוק ובעמידה ניתן לי לסגור את הכבסה מעל לראשי. חשיכה אפפה אותי. היתה זאת חשיכה ברוכה. ה"קאפוס" התרחקו כנראה. לא היה להם זמן להשתהות כאן. הם היו חייבים להחזיר ולהשלים את המספר על כנו. לא קנאתי בהם באותו רגע. לאחר ימים שמעתי כי דבר כזה עוד לא קרה באושוויץ, שאסיר יעלם מסלקציה בשעה שקצינים חמושים ו"קאפוס" עם כלבים נבצאים שם...

אינני יודע כמה זמן ישבתי בבור ההוא, מבולבל ונפחד. ראשי היה כבד עלי ולבי נדאב. רעש מוזר המה באזני. לא הייתי מרוצה מהישגי. לא רציתי לחיות. רציתי להיות עם חברי, למות יחד איתם. בפעם הראשונה שהרגשתי את כובד ההבטחה שנתתי לאבי. התיתמתי פתאום, הפעם משני חברי. רק עכשיו ידעתי להעריך מה קרובים ויקרים היו לי – כאילו אחו עצמי ובשרי. ועכשיו נותרתי בודד.

השקט שבבור התחיל להעיק עלי. אט־אט הרמתי את מכסה הבטון. בחוץ היתה חשיכה. בקושי הצלחתי להרים את המכסה. כוחותי עזבו אותי כנראה, לבסוף השתלשלתי החוצה. כיסיתי את הבור וחזרתי לצריף. על הדרגש היה עכשיו מקום למכביר. רק עוד שתי דמויות שכבו עליו. במעילי כיסיתי עצמי מעל לראשי ובכיתי חרש.

אינני יודע כמה ימים עוד נשארנו באושוויץ. שום דבר לא עניין אותי עוד. כמו אוטומט רצתי עם כולם, כמו אוטומט עמדתי על ברכי בעת ה"אפלים". שוב לא הלכתי להשיג מרק כמו בימים שלפני כן. גם הקבקב לא היה עמי עוד. כמן בריתי נשמט כנראה מכיסי. גם לדודו לא הלכתי עוד.

התברר שהאיש שנשאר בדרגש שלנו היה ד"ר וארהאפט, הרופא מבודזין, כמצב בו נראינו, כגולה־דראפ, לבושי סמרטוטים ומדי־עב, קשה היה להכיר זה את זה. אך ד"ר וארהאפט בכל זאת הכיר אותי ודיבר אלי. אני, מהיותי המום עדיין מכל שעבר עלי, לא שמעתי ולא הבנתי מה הוא רוצה ממני.

תושבני שלמרות ההבטחה שנתתי לאבי, לא הייתי עכשיו מסוגל להילחם על חיי, אילו עמדתי בפני סלקציה נוספת. אך שוב לא הצטרכתי להתנסות במבחן זה. יום אחד הורצו אנשי הצריף שלנו עם עוד אנשים מצריפים אחרים לעבר השער של אושוויץ, השער עליו כתוב היה "העבודה משחררת" השער הגדול נפתח ואנו יצאנו לעבר רכבת־משא שעמדה ליד הרציף.

עזבתי את אושוויץ. יצאתי ממנה חי. היא לא הצליחה לבלוע אותי, אך היא לקחה ממני את הכל, את כל היקר שיש לאדם בעולם הזה. היא לקחה ממני את אמא ואת אבא ואת אחותי הקטנה, וגם את שני חברי בלך אפליון ואהרון גוטסינסקי.

(מתוך „מבעד של נעורי", שראה אור בהוצאת בית לוחמי הגיטאות והוצאת הקיבוץ המאוחד.)

תעודה

שלושה מיני פריבילגיות

כתב־זכויות לקהילות בממלכת פולין־ליטא / מאת יעקב גולדברג / האקדמיה הישראלית למדעים / 510 ע'.

במאות הט"ו–הי"ח הוענקו ליהודים כתבי זכויות הנזכר בשם הספר פריבילגיות בשלושה סוגים: כלליות, שחלו על האוכלוסיה היהודית במדינה כולה, אזוריות ומקומיות־קהילתיות. באמצעותן נתגבשו הסדרים בין היהודים וסביבתם וכן זכויותיהם האזרחיות והדתיות עם הסמכויות של מוסדות הקהילה. 63 כתבי־זכויות כאלה נקבצו על ידי המהדיר מארכיונים ואוספים בפולין, בירושלים ובניו־יורק והם נתונים כאן יחדיו בלשונם במקור – בפולנית, בלטינית ובגרמנית – בצירוף תקצירים באנגלית. כן נכלל בספר דיון במידע העולה מן התעודות. גם כמהדורות לא יחסרו. הספר כלול בסדרת מקורות לתולדות עם ישראל של האקדמיה הישראלית למדעים.

חוברת חדשה של „הספרות"

שלוש עבודות על הנושא „הקורא והיצירה" בפרוזה המודרנית מתפרסמות בפתח החוברת החדשה של „הספרות" (קיץ 1985): תמר יעקבי כותבת על הקורא והנורמות הבונות בתקשורת הספרותית, נעמי תמיר־גז על אמנות השכנוע ב„לוליטה" לנאבוקוב והגאולה מאגר על גוגול וקוראו. נושאים אחרים בחוברת: בנימין הרשב (תורת המטאפורה והבדיון הסיפרי), אורי אלטר (הדינאמיקה של התקבלות), ישעיהו שן (קוהרנטיות: סקירת תיאוריות ונושאים), נורית גרץ (מודרניזם ובנעציות בשירת רטוש), ראובן צור (ביקורת הביקורת על עגנון), יעל רנן (הפאתטיקה האידיאולוגית של אלבר קאמי), זיוה בן־פורת (בינטקסטואליות), יהודית בר־אל (בספר האפיגרמות). „הספרות" נערך ע"י ב. הרשב ויוצא לאור בהוצאת מכון פורטר של אוניברסיטת תל־אביב.

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר

ו„דבר" ראשון בבוקר

המשרד הראשי: יגאל אלון 123, טל. 261211 ● המחיר למילה: ימים א', ב', ד' ה': — .2807 ש' ● יום ג': — .3842 ש' ● יום ו': — .5026 ש' מינימום 8 מילים

הצעות עבודה

פקידים/ות

טכנאים/הנדסאים

הנהלת חשבונות

מחסנאים

עוזרות ומטפלות

טבחים/יות

גוזרה/תפירה

יהלומים

חשמלאים

עובדי מתכת

פועלים/ות

נהגים

לוח ORS

החברה המובילה בשרותי כוח אדם

ORS שירותי כוח אדם

לאו.אר.אס. תל-אביב דרושים:

● יוצאי צבא בוגרי ביה"ס המקצועי במגמת מחשב ? עבודה ב-3 משמרות מאיזור חולון.

● יוצאי צבא באיזור חולון לעבודה כפועלי ייצור למשמרת ראשונה ושניה.

● טכנאי אלקטרוניקה / אלקטרונאים בוגרי מגמת מסמיר בעלי פרופיל צבאי גבוה.

● טכנאי אלקטרוניקה בעל נסיון של 5 שנים ידע בבניה ותכנון ידע ספרתי ואנלוגי ובבדיקת מעגלים לעבודה בפיתוח.

● מרכיבי קונסטרוקציות ומתקנים, תושבי איזור רמלה והסביבה.

● טכנאי אלקטרוניקה יוצא חיל הקשר לעבודה בטחונית.

● מזכירות — כתבניות עברית אנגלית.

● טכנאית בניין לחישוב כמויות, בדיקת חשבוניות הכנת מכרזים וכן עבודות בשרדיות נסיון של שנתיים לפחות.

● מפעיל מחשב מנוסה על 36/אס., אי.בי.אם.

● תוכניתנים מנוסים חובה: סי.או.בי.אל., קובול, אי.בי.אם. רצוי אס.וי.אס., טי.אס.או.

● תוכניתנים מנוסים ב-אר.פי.ג'י. 34/36 אס. אי.בי.אם.

● מנהלי פרויקטים ובעלי נסיון של לפחות 5 שנים בוטן אמיתי בסביבת מיקרו מחשבים.

● אנשי מכירות מנוסים בעלי רקע במחשבים.

● מנהלי חשבונות סוג 3 + נסיון.

● מנהל חשבונות מדופלם מאיזור חולון.

לאו.אר.אס. ירושלים דרושים:

● טכנאי/מהנדס כימיה או פיסיקה בעל 3 שנות נסיון.

● איש אחזקה למכונות סי.אנ.סי. מנוסה בעל רשיון בחשמל.

● אלקטרונאים בוגרי ביה"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה נסיון במעבדת אלקטרוניקה אפשרי יוצאי חיל האויר.

● עובדים/עוזרת נקיון.

● טכנאי אלקטרוניקה 5 שנות נסיון ידע במערכות ואקום לעבודות מעבדה.

● מהנדס מכונות 3 שנות נסיון ידע בתיק. מכונות "ייצור ומקרו אלקטרוניקה".

● מנהלי חשבונות סוג 3 עולים לעבודה ממושכת.

● סבלים סוג 1, 2, 3 בלי נסיון.

לאו.אר.אס. רחובות דרושים:

● מנהל/ת חשבונות סוג ד', נסיון בעבודה עם מחשב התמצאות בפעולות מטבע חוץ (יצוא/יבוא) באשדוד.

● כתב מכבי אנגלית מעולת מתמצא בעריכה חומר בתחום האלקטרוניקה.

● מלחימות מתחומות נסיון קודם של שנה באלקטרוניקה במשכות מודם. סים השכנות לראשון, חולון הסביבה.

● תופרות — ל-5 ימים בשבוע במפעל מסודר — תנאים טובים.

● חשבת שכר עם נסיון למשרה מלאה למפעל באשדוד.

● מזכירה — כתבנית אנגלית עב'.ת ידע במעבד התמלילים ויאנג — שעות העבודה 14.00—18.00.

● מנהלת חשבונות סוג 2 או 3 נסיון בביטוח.

● הנדסאי/טכנאי תעשיה וניהול — נסיון בתחום האלקטרוניקה.

● חשמלאי ראשי או הנדסאי חשמל למפעל תעשייתי — נסיון בעבודה בקרה ממוחשבת יתרון העבודה באיזור גדרה.

● מבקר איכות מכני — נסיון בתחום התעשיה ידע בסטברות חומרים.

● מזכירה שפת אם אנגלית ידע בע.ס.

תל-אביב, ככר אתרים 125, טל' 03-284321, 281819

ירושלים, רח' אבן ישראל 8, טל' 02-242152, 242159

חיפה, רח' הרצוג 2, טל' 04-663703, 664002

באר-שבע, רח' רמב"ם 29, טל' 057-35634

רחובות, רח' הרצל 187, טל' 08-450630

מגן דוד אדום בישראל
MAGEN DAVID ADOM IN ISRAEL

דרושים/ות

1. מתרמים/ות בחיפה
לעבודה בתום הכשרה מתאימה
• תושב/ת בצה"ל או בעל/ת רקע מקצועי דומה.
• פרופיל רפואי 72 ומעלה
פרטים: טל. 04-533576 לד"ר מיכאל לוי

2. מנהל/ת חשבונות מחוזי/ת
במחוז הנגב (באר שבע)
פרטים: מחוז הנגב (מד"א, באר שבע) רח' סוקולוב פינת ויצמן טל. 057-33830

3. פקידה/כתבנית
למחלקת אפסנאות (בקירואן)
• רקע באפסנאות ממוחשבת או כישורים מקבילים
• 12 שנות לימוד, בוגרות צה"ל
• נסיון בפקידות 2—3 שנים
פרטים: מרכז מד"א, מח' כח אדם, טל. 03-336222 רח' יגאל אלון 60, ת"א בין השעות 08:00—15:00

הלוח הכללי ירושלים

בית-כנסת

קבלנים מציעים

דירות להחלפה

ביקוש דירות

וילות ובתים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות למכירה 3—3½ חדרים

דירות 2—2½ חדרים

דירות 1—1½ חדרים

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

דירות בדמי מפתח

הצעות עבודה

שליחים/ות

שומרים

נגרים

ביקוש עבודה

להברת "און" חנדסת מיזוג אויר בע"מ
דרוש
חשמלאי בכיר
בעל נסיון לעבודות שרות והפעלה
מערכות מיזוג אויר מרכזי
טל. 03-9611148 03-9612725-6
בשעות העבודה

תחרור (1984) בע"מ למשרדיו בת"א דרושה
פקידה
בעלת נסיון בעמילות מכס ושילוח בינלאומי למשרה מלאה. תנאים טובים.

קופירייטר

המחשב

קונטאל CONTEL
ALLEN-BRADLEY
אנו מחפשים
מהנדס
מיכשור או חשמל

ארט-דירקטור

הלוח הכללי חיפה והצפון

קבלנים

עסקים

שירותים

נתניה

דירות

וילות ובתים

חנויות

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

מציעים למכירה

משרדי-קשר

מכונות תפירה

דירות למכירה 3—3½ חדרים

אשדוד

דירות

מקררים

2—2½ חדרים

הצעות עבודה

1—1½ חדרים

היטים

באר-שבע

דירות

דירות מרוהטות

דירות בשכר חודשי

הצעות עבודה

ביקוש רכב

ביקוש עבודה

מכוניות

חנויות

מגרשים

מחסנים

מבני תעשיה

מחשבים

כלי נגינה

מקרקעים

מכונות תפירה

מקררים

מציעים לחירה

רצים לקנות

חיות בית

היטים

שידוכים

SONY

לחברת ישפאר בע"מ
דרושים:
1. מזכירה
למחלקת מכירות ציוד אלקטרוניקה לשימוש ביתי.
כישורים:
* כתבנות עברית
* שליטה בשפה האנגלית
* נסיון קודם בעבודת מזכירות
2. איש מכירות
למחלקת מכירות ציוד מקצועי.
עדיפות תינתן למועמדים בעלי הכישורים הבאים:
* הנדסאי אלקטרוניקה בעל ידע תאורטי בתחום טלוויזיה ו/או מחשבים
* רשיון נהיגה לרכב פרטי
* ידיעה טובה של השפה האנגלית
* נסיון קודם במכירות ויחסי אנוש
פרטים לפנות לישפאר בע"מ
טל. 03-652431, 03-651039

לארגון ציבורי ארצי לסניף תל-אביב
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת (סוג ד')
נסיון בהנהלת חשבונות ממוכנת עריכת תקציבים וניהול מערכת כספים.
לפנות: למנהל כח אדם ת.ד. 33159 תל אביב 61331
לציין עבור מנהל/ת חשבונות סניף תל-אביב

לחברת תיא תמרוקי ישראל בע"מ
דרושים:
מנהל חשבונות ראשי
מנהל חשבונות סוג 3
נא להתקשר טל. 03-338752

עבור חברה למוצרי מזון בחיפה
דרושים:
* מומחה ביצור סלטים
* סוכן לאזור הדרום לקבלת הזמנות
* סוכן לאזור המרכז לקבלת הזמנות
* פקידה למחלקת שיווק.
טלפון: 04-536952

לגבי שואלי בע"מ — היחידה לאלקטרוניקה
דרושים
מהנדסים / הנדסאים
בתחום האלקטרוניקה והמחשבים.
טלפון 984559 984083

למפעל מזון גדול במרכז הארץ
דרוש
מנהל כח אדם
בעל נסיון קודם בתעשיה
לפנות בכתב ת.ד. 45289 תל-אביב
— סודיות מובטחת —

להברת כח-אדם בתל-אביב
דרושים
סוכן/ת
פקידת קבלת קהל
04-662273

חברת טכנית והנדסה בע"מ
דרושים:
* כתבים טכניים
* שרטטים
* מגיהים, עורכים
טלפון 03-808822

דואל — עובדים זמניים לפי שעות
למשרדינו בתל-אביב
דרושים
* מזכירות עברית
* מרכזניות
* כתבנות עברית-אנגלית
* כתבניות

לחברה
עזרה ודוגמה
דרושים
1. מנהל/ת חשבונות
2. כתבנית

הצטט מנהל

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר ראשון בבוקר

דירות

וילות ובתים

● למכירה/החלפה, באזור ה־מרכז, וילה יפהפיה בעומר — 03־359006.

● ביחוד באזור כלה אויה בי הזדמנות וילה חדשה לפי הי כולל האחרון 4 + במנק + שטח באזור יוקרתי קרו־קריית 3 ב־12.00—20.00.

● בית פרטי בראשל"צ ½ דונם למכירה 948816 מ־6—4.

● בבבין! למכירה וילה בצי־הטק, 6 חדרים, 1¼ דונם. — מפתנים — 03/346546.

● בהרצליה, בנה־נכל, בית בוד־כפמחתי + חצר גדולה. נדירה. 052־553506.

● קוטגים ברעננה ליד מרכז גולף. "ליברובסקי הבניה" פרויקט הגבעה 03־446414 — 052־447072 מכירה בשבת ב־10.00—16.00.

● גן לאנגבות... יוקבל תר־גם פרטי וילות ספקיטים — 428986.

● בהרצליה — קוטג'ם מפוארים, 6 חדרים, כולל מרתף ועליית גג 03־664631.

● כפר־סבא — לחלוצים, קו־טגים 5 חדרים מרווחים, רחי תשפי. 03־664631.

● בבבלי מנהמה בבניה בני־סה תוך שבת פרטים: 03־298361.

● בהרצליה — בית מרכזי בשכונה יפה 03־456886.

● ברמת־השרון (גזה רסקה) בית דו־משפחתי מסוגה 5½ חד־רים — 190.000 "זרקר־נכסים" 03־494139.

● ברמת־השרון הצפרונית בית אקספלוסיבי תכנון מיוחד ובגבין "זרקונבסים" 03־494139.

● בסבריון להשכרה וילה בסוף־רת 4 — ביזוג "ספור" 351425.

● בהרצליה, בנה־עכל — למכירה בית+1400 מ"ר אדמה, אסכ־רית ליב יחידות — 03־471117 — 052־558886.

● בהרצליה הצעירה, להכירה קוטג' 5 + כרתף + תוספות. 052־547818.

● הרצליה, גוה עכל למכירה דונם + חדר הסבה — 052־557584.

קבלנים מציעים

● ש.א.ס. בונה בחולון בגין בן 5 קומות דירות מפוארות 4 חדרים בא בחי מהודרת, דירה ... 03־858848.

● ברמת־השרון, בשיקם גבוה ושקט, פרויקט יוקרתי בבלבדי

בתי כנסת

● השבת, בבית הכנסת הגדול בת"א, אלנבי 110, יעבור לפני התיבה הרב ולבן ...

משכנתאות

● לכל הזוכים כולל הנוגעת העדות זכאות וללקוחות קבלנים ב"בנדי" בנק למשכנתאות ... 03־625303.

דירות למכירה

● בעפולה בהזדמנות דירת 4 חדרים יפהפיה, מסודרת — 065־93669.

ת"א-יפו

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

● בנה סרת 4 חד' המון השקטות, גבוהה נוף 55,000 "יספר" סוקולוב 70 רמת השרון טלפון 03־426293 03־473490.

● במגדלי ויצמן 5 מפוארת, גבוהה "ראנאלי" 269522 (בלדן).

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 2-2½ חדרים

האזינו הערב

למוסר השבועי

העתונאי

דוד מרגלית

מראיין את

פרופי

חיים דורון

יו"ר קופ"ח

קול ישראל

רשת ב' — 19.05

דירות למכירה 1-1½ חדרים

איזור השרון

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

● מגדלי בר־כוכבא המבצע נמ־שך 4 — 136 מ"ר החל מ־ 5 — 162 מ"ר החל מ־ 82,000 ...

דירות למכירה 3-3½ חדרים

גוש דן

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

● חברת "אביבי" כביעה בפתח־תקוה בפרויקט יוקרתי ברחוב רוטשילד 20, 4 בתלי דירות ... 03־7512203.

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 1-1½ חדרים

חולון - בת-ים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 2-2½ חדרים

איזור הדרום

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

● בלוד באזור טוב 3 חדרים בהזדמנות מסודרת 03־892595.

● בראשון לציון 3 חדרים ב־בניה + משכנתאות ובטחונות, אברבנאל 27.

● בראשל"צ במערב 3 ק"ק + טלפון + דודים 943329.

דירות למכירה 3-3½ חדרים

2-2½ חדרים

● בקרית גת למכירה 2 חד־רים, מרווחת כאוזור שוש טל. 03־805319.

● בראשל"צ ½ + 2½ גדולה + טלפון + דוד"ש מסודרת. 03־951322.

דירות בשכר-חודשי

● במרתחת־תקוה ע"י ביילינסון 3 מסודרת + טלפון 03־478289 (בשבת).

● להשכרה 2½ חדרים במרת־תקוה ק"א "בנייה" ...

בבתים 2 + פ״א + טלפון בניה מידית — 140. 595185
דרוש שותף/ה לבית פרטי 9231688
בבית 4 חדרים מיזוג 9 + טלפון + חניה 03-9321173
בצפון בבלי 62 ארבעה חדרים + מעלית + חניה — 485149
מסור מודעתך ב„דחוף" וקבל תיבה!!! תובבת מחירי מוצרים ביתיים של לוי יצחק השסאי. 03-611001
מידי בפתח-תקוה 3 + טלפון + ארונות 9233601 לא בשבת.
בסוקולוב קייק חזית, 2 + טלפון ריהוט חלקי 03-454716
בבתים 3 קייק השבטים 12 03-5511703 290
2½ במרכז חולון ונוי מרכז הסת 895959 847148
להשכרה דירה 3½ חדרים ברחובות. להתקשר מ-14.00 03-964281
ברמת-השרון, באוסישקין, 4 חדרים, יפה + טלפון 03-476450
לזוג נשוי לשוח ארוך 2 + ½ + טלפון 03-796253
בנוה-אביב 3 חדרים קייק מלוטחה, אפשרי מרוהטת — 03-482265
בהרצליה פיתוח נופיים 2 חדרים יפים „אלוני" 052-551717
בבתים 4 חדרים בשני עגנון ריקה מידי, „סודוארקי", סל. 03-868115
בבבליון 2 חדרים, טלפון, 120, 052-447248
בפית, סנטהוון 4 + טלפון 9227397

ביקוש דירות

מעוניין לקנות דירת 3 בצפון תל-אביב + טלפון, חזית, עייש, 03-475876 בערב.
לתובבי מוץ דרושות דירות להשכרה בצפון ת״א וסביבתה 260425 259314
להשכרה בגוש דן הבתים, 2 לבחורה אחראית 471433 — 494431

דירות בדמי מפתח

חדר, כשבה וגג בודנים, ת״א כ-19.00 03-289214

חדרים מרוהטים

בצפון 2 פרוחות מרוהטת לזוג + טלפון — 03-460987 02-255454
לתיירים חדר מרוהם ליד הטיילת 03-659964 (לא בשבת).

תורשים

משרדים

אולמות

מחסנים

מבני תעשיה

עסקים

דירות מרוהטות

2½ מידיין בנוה עוסר מרוהטת ב-150 + טלפון 03-835389 — 03-382390
3 במרכז גבעתיים שקט מידי לא-בשבת 03-738303
בשכיה ברמת-גן הראשית, 2 + הול מרוהט + טלפון 03-737793

חנויות

אוטוביאנקי

מכוניות למכירה

אאודי

וולבו

טלבוט

דייהטסו

ג׳יפים

ב.מ.וו.

לנציה

סובארו

טנדרים

אופל

מרצדס

סובארו

● סובארו די.אל. 1979 — שמורה, 4 דלתות + טסט. 843788

● 1980 רגיל 1300 שמורה מאוד + תוספות — 17,000,000. 847488

● 1600, 1978, מעולה, שלישית + טסט + גיר, במצב טוב. 052-457985

● 1300, 1984, ראשונה, טסט, כחדשה, לא בשבת!!! 03-470177

סאאב

● סאאב ספיישל 95, כחול 1972 במצב מצוין. 03-744557

● סאאב 99, 73, במצב מצוין. 053-54152

סימקה-קרייזלר

● 1100 5 דלתות 1978 139,000 ק"מ — 3,300,000. 998566

● סימקה 1100, 1976, טלפון 03-957271

סוסיתא

● רום 81 במצב מצוין + רדיו טייפ 4,100,000 052-23091

● בהזדמנות סוסיתא ספיישל 74. 03-910880

סיטרואן

● פאלאס 80 + טסט, מעולה בעבודה 942029 ... 256236

סיאט

● ריטמו 1200, 1985, ב.י.אל. אקס, ראשונה, טסט + היטל. 334086

סוזוקי

● טובכנות מכירה מוסך מורשה אלפא ראשל"צ הרצל 2 — טל. 03-995643

ווקסהול

● ויוה 1973 דו"שיפוטי 1300 + אוברול + מערכת — 03-9233867

פורד

● "מבדק" — מכון לרישוי ובדיקות רכב לקניה + אחריות לחצי שנה הרצליה. 052-559159

פיאט

● פיאט 124, 75 אוטומט ספיישל במצב בצוין. 03-584831

פיז'ו

● 404 1974 אוטומטית, יד שניה, טלפון. 9360472

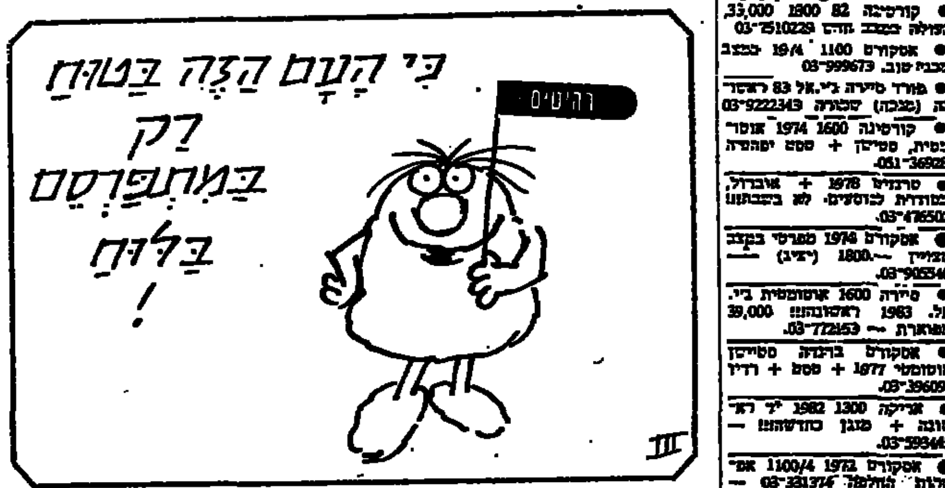

פולקסווגן

● חיפושית 1978 1300 + טסט + רדיו שמורה מחיר! — 03-334406

רנו

● "מבדק" — מכון לרישוי רכב לקניה + אחריות לחצי שנה, הרצליה. 052-559159

אופנועים וקטנועים

● "מטאלי" — אולם תצוגה לאופנועים יד שניה, בן יהודה 240. 03-447924

בתי"ס לנהיגה

● בהזדמנות לביה"ס משאית 500 די, כחדשה, טל. 051-881015 051-48791

חילופי רכב משומשים

● מגעים, גיירים וחלקים לרכבים 230, 250, 280, לגיאל סוחרים המסגר 10 תל-אביב. 03-378306 03-383981

בדי ריפוד

● מחגות המפעל: בדי ריפוד וילונות, מבחר הגונה ... 03-829882

מקררים

● בהזדמנות!!! הסקינגהאוס 17 נתפרוסם במצב חדש ומצוין. 03-9226909

וידאוטייפ

● בהזדמנות! ! מקרר ויטרינה עם סלסלה + מדפים + שולחן מסודר! הכל חדש! 03-315728

רוצים לקנות

● נסים קונה שטיחים, רהיטים, ירושות. 316485 314845 836316

מציעים למכירה

● וידאו טלוויזיה צבעונית, אקורדיאון, טסייה, רפסבר, ספ-לים, תמונות ועוד... 03-391368

רהיטים

● חדר לילה קטנה, קונ-סול, ... 03-5815639

חקלאות

● דרושים בפעילים מנוסים לטרקטורים חקלאיים. 03-984139

חיות בית

● שתי סיאמיות יפהפיות 6 — 20 חודש. 055-24597

כלי נגינה

● אורגנים, פסנתרים, סינטי-סייזרים ... 03-282498

שוק המציאות

● מציאה 120 רמקולים 120 ואט חדשים באריזה — 03-968821 (185,000)

● למכירה אקורדיון, 120 בס, 180,000 שקל. 03-343213

● מכונת כביסה "סימנס" מצויינת 250,000 שקל טל: 834647

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון גם בבוקר

isrotel
hotel management Ltd.

הזדמנות שאינה חוזרת כל יום לקריירה בתעשיית המלונאות

לקבוצתנו הבינלאומית המתפתחת במהירות בישראל
דרושים:

מועמדים לעמדות הניהול הבכירות ביותר

ב-מלון המלך שלמה-אילת
"מלון הנופש המוביל"
· ובמלונות אחרים שיפתחו בקרוב

אנו מחפשים את הטובים ביותר
יענו רק מועמדים אשר להם הנתונים הדרושים:
★ נסיון נרחב והכשרה מקיפה בתעשיית המלונאות.
★ כישורים גבוהים של ניהול ארגון ושווק.
★ כשרון ויצירתיות לבניה וארגון של תכניות בידור וארועים.
★ מנהיגות טבעית, מעודדת השראה והנעה.

מועמדים מתאימים ימצאו תנאי העסקה הולמים ומספקים.
פירוט קורות חיים ונסיון, בכתב יד בלבד יש להפנות אל:
מר אריה ליס, ישרוטל
ניהול מלונות בע"מ, ת.ד. 50150,
תל-אביב 61500.
- סודיות מובטחת -

לבנק בחיפה
דרוש
יועץ השקעות

דרישות התפקיד:
* נסיון בניהול תיקי השקעות גדולים.
* נסיון וידע בטיפול בלקוחות.
* השכלה אקדמאית הכרחית.
* תושב חיפה והאזור.

בפרטים נוספים נא לפנות לת.ד. 124 תל־אביב

פילת פסיכולוגיה יישומית

חברה בענף הרכב העוסקת בייצור, הרכבה ומתן שרות ללקוחות ומתארגנת לקראת התרחבות משמעותית
מחפשת

מנהל מפעל

שישא באחריות כוללת לניהול המפעל, לתיכנון העבודה ולניהולה וכן לתכנון והכוונת ההרחבה של המפעל.
מועמד מתאים יהיה מהנדס תעשיה וניהול או מהנדס מכונות, בעל נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מפעל, המסוגל להנהיג את הצוות באורח יעיל וברוח טובה.
מקום העבודה - מרכז הארץ.
נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה לפילת בע"מ,
דרך פתח־תקוה 53 תל־אביב, 67138.
נא לציין על המעטפה "מנהל מפעל", מס' משרה 1320.
סודיות תישמר בקפידה.

מ.מ. מערכות מידע בע"מ
נציגים בע"מ קבוצת כלל

לרגל הרחבת הפעילות בחברותינו, דרושים אנשי מכירות בתחומים הבאים:

אנשי מכירות מחשבים
* נסיון מוכח של שלש שנים לפחות בשווק ומכירות מערכות מחשב ותוכנה בישראל.* רצוי נסיון במחשבי DATAPOINT, מחשבי CROMEMCO, ונסיון במערכות תקשורת.

אנשי מכירות לציוד היקפי ומכונות משרד
למוצרים הבאים:
מדפסות שורה ומטריצה ● מדפסות איכות ● מסופים ● מסופים גראפיים ● מכונות לקפול ועטוף ● מכונות כתיבה אלקטרוניות ● פקסימליות ● מגרסות.

הכישורים הדרושים:
* אנשי מכירות בעלי נסיון מוכח של 3 שנים לפחות. * תנתן עדיפות לבעלי רקע טכני מתאים. * בעלי רכב. * תנאים טובים למועמד המתאים. (משכורת בסיסית + עמלות + בונוסים).
לפנות בכתב יד למח' כח אדם ת.ד. 1262 רמת־גן 52271.

מ.מ. מערכות מידע בע"מ
נציגים בע"מ קבוצת כלל
רח' הירדן 29, רמת-גן 52271
טלפון: 03-775111

נא | כור מזון בע"מ
חטיבת מפעלי השימורים
למפעל גולדפרוסט
באיזור תעשיה באר- טוביה
דרושים
לבורנטים
מחסנאי
לקביעת ראיון נא לפנות לטלפונים 055-84449, 055-84450 למימי.

אתגרי המחר... היום
התעשיה האוירית לישראל בע"מ

חטיבת האלקטרוניקה
מבת־בית מערכות הנשק
דרושים/ות

מהנדסים
בעלי יכולת אישית גבוהה ונכונות להתמודד עם טכנולוגיות מתקדמות HIGH-TEC בנושאים הבאים:

משרה מס' 283:
מהנדסי מערכות
* בעלי ותק של 3 שנים ויותר בניהול, פיתוח והכוונת עבודת צוותים בתחומים הנדסיים שונים.
* עדיפות לקציני פרוייקט בצה"ל בתחום מערכות ים ואויר.

משרה מס' 284:
מהנדסי אלקטרוניקה/מחשבים בכירים
* נדרש נסיון בהיכוון עבודת צוות פתוח ואיפיון מערכות חומרה למערכות משובצות מחשב בזמן אמיתי.

משרה מס' 285:
מהנדסי כימיה / פלסטיקה
* להנדסת מעגלים מודפסים והגנה על מערכות אלקטרוניות בחומרים טרמוסטטיים.

משרה מס' 286:
מהנדסי אלקטרוניקה
* המעוניינים באתגר טכני והנדסי להשתלבות בצוותי פתוח בפרוייקטים מתקדמים.
* אפשרי גם מהנדסים מתחילים בעלי כישורים מוכחים.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון ומספר תעודת זהות אל: מינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ נמל התעופה בן־גוריון מיקוד 70100.
מועמדים מתאימים ייענו.
סודיות מובטחת

לעמינח ניר צבי
דרוש
מכונאי אחזקה
עם נסיון בתעשיה.
לפנות לטל' (08)220777 ליגאל.

אוניו ישראל
המשרד ללימודי מבוגרים
דרוש/ה
רכז/ת תעשיה
* רצוי הנדסאי/ת מתחום האלקטרוניקה או מחשבים.
* בעל/ת רכב.
לפרטים נא לפנות לטל': 133231/193 134507 למיכל.

עז בן אלקטרוניקה בע"מ
דרושים
טכנאי שירות
בעלי נסיון ל-IBM PC
טלפון: 611473

למעבדת מחקר ופיתוח שימושי באיזור תל־אביב
דרושים

מהנדסי אלקטרוניקה
לעבודה בנושאי תאימות אלקטרומגנטית ו־R.F.I. נדרש ידע ונסיון בתחום ה־R.F., מערכות קליטה ואבחון אותות (משרה 415)

מהנדסי אלקטרוניקה
לעבודה בתחומים הבאים:
ניהול מערכת תיב"מ (SYSTEM MANAGER) מחשבים:-
הכרת מבנה מחשבים, ציוד פריפרלי ותקשורת בין מחשבים
כתיבת מפרטים טכניים בנושאים הנ"ל.
בעלי ניסיון של 3 שנים לפחות. (משרה 416)

מהנדסי אלקטרוניקה
לעבודה בצוות פיתוח העוסק בתכנון מערכות ספרתיות ואנלוגיות מתקדמות משולבות מיקרומחשבים. בעלי נסיון של 3 שנים לפחות. (משרה 417)

מהנדסי RF
לעבודה בצוות פיתוח העוסק בתכנון מגברים, מתנדים, מסננים וכיו"ב. בעלי נסיון של 3 שנים לפחות. (משרה 418)

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למחלקת משאבי אנוש ת.ד. 39854 תל־אביב מיקוד 61390 בלוויית פרטים אישיים (כולל מספר ת.ז.) וקורות חיים וכן לציין מספר טלפון לקביעת מועד לראיון.

— מועמדים מתאימים ייענו —
— תנאים טובים למועמדים המתאימים —
— סודיות מובטחת —

לתושבי חיפה והצפון
גלויה זו עשויה לשנות את מהלך חייך לשפר את מעמדך הכלכלי ולהקנות לך מקצוע עם אתגר

אם הנך בעל השכלה תיכונית לפחות ולאחר שרות צבאי פנה אלינו בכתב לת.ד. 4906 חיפה
או טלפונית 04-672141/2/3 לצביה
ימים א'-ה'
16:00-08:30

מגדל חברה לביטוח בע"מ

שליח
עם קטנוע
לשעות הבוקר
מיפו עד רחובות.
03-397051

למפעל אופנת נשים
פקידת מכירות
מעולה
(עדיפות לבעלת נסיון בענף)
טל בערב – 03-246042

מושב ארבל
מחפש
מרכז משק / גזבר
עם נסיון
לפנות לטלפון 067-96361 מזכירות או 067-94264 בערב.

חב' מטלקס בע"מ
מפיצים ויבואנים בלעדיים של:

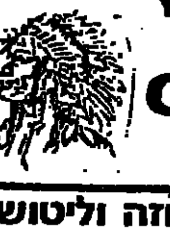

CARBORUNDUM
Abrasives G.B. Ltd.

יעוץ מקצועי והספקת חומרי השחזה וליטוש
דרושים:
סוכנים מנוסים, בעלי רכב להפצה במפעלים וחנויות.
לפנות בכתב לת.ד. 4317 ת"א — 63304 או: טל: 03-658502 למר קרמר.

לאורפז אופנת ילדים ונוער
דרושה
מעצבת אופנה
בעלת נסיון
בדבר פרטים לפנות: 03-379922

דרושים
אדריכלים מעצבי פנים
לתכנון ומכירת רהיטי עילית
פרטים בטלפון: 03-264247/8 (גילה)

מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים
לחברה תעשייתית יצרנית גדולה, דינמית ועתירת טכנולוגיה במרכז הארץ
דרוש
מנהל אגף
הנדסות ייצור ואבטחת איכות

הכישורים הדרושים:
* השכלה אקדמאית מתאימה.
* נסיון של מספר שנים בארגון גדול.
* דינמיות וגמישות בתיפקוד.
* יישום, חידושים ושינויים במערכת.
* כושר נהול צוות עובדים.
* רצון להשתתף בקביעת מדיניות ולהשפיע על קידום ופיתוח החברה.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 397 הרצליה, חוף ים, 46103.
— סודיות מובטחת —
רק מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל — ייענו.

טמפו
למפעל טמפו בחולון
דרושים
מסגרים מכניים
לעבודות אחזקה
נסיון בעבודה של 5 שנים במפעל תעשייתי
רצוי בענף המזון
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפרטים נא לפנות למנהל כח־אדם
טמפו רח' המלאכה 9 אזור התעשיה חולון
או בטלפון 800131 בין השעות 9.00-14.00
סודיות מובטחת

לחברת בנייה בת"א
דרוש/ה
כלכלן/ית
לחצי מישרה, נסיון לא הכרחי.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בצירוף קורות־חיים והדרישות־שכר, אל ת.ד. 4184, תל־אביב 61040, עבור "כלכלן".
סודיות מובטחת.

למוסך לתיקון ציוד כבד בראשון לציון
דרוש
מכונאי
טל. בעבודה 946114
בערב 992457

מבין בענף הלול?

ויטמד, יצרנית ומשווקת תכשירים רפואיים לבעלי חיים, מחפשת איש שטח, העונה על הדרישות הבאות:
● בוגר הפקולטה לחקלאות במגמת בעלי־חיים.
● נסיון מעשי 3 שנים בענף הלול.
● חוש מסחרי. ● רצוי בעל רכב.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 16085 תל־אביב 61160 לויטמד בע"מ.

ויטמד. השם המוביל בענף התרופות הוטרינריות בישראל. מזה 25 שנה מייצרת החברה תכשירים למען בריאות הבקר, הצאן, העופות ומנצלת מנסיונה גם לייצור תרופות לשימוש בני אדם.

ויטמד מעבדות פרמצבטיות בע"מ

EFRAT FUTURE TECHNOLOGY LTD.

לחברה אמריקאית־ישראלית העוסקת במו"פ וייצור של מערכות מתקדמות בתחום תקשורת ועיבוד אותות

דרושים לצוות הפיתוח:

■ **מהנדס אלקטרוניקה מעולה**
בעל נסיון בפיתוח חומרה ותוכנה לעיבוד אותות

■ **הנדסאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון של שנתיים בפיתוח מעגלים דיגיטליים הכוללים מיקרופרוססורים של אינטל 8086 ו־80186

דרושים למחלקת הנדסה:
■ **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון של שנתיים לפחות בתחום ההנדסה והיצרות עם מערכות הכוללות מיקרו־מחשבים ועיבוד אותות.

סודיות מובטחת

נא לפנות לאפרת טכנולוגיה עתידית בע"מ
ת.ד. 9050 מיקוד 61090 תל־אביב

לחברה דינאמית
באזור המרכז
אחראית מדור יבוא ויצוא
(תבלה בינלאומית, עמילות ושחרור)
רק בעלות נסיון מוכח
ושליטה באנגלית ייענו.
לפנות בכתב יד לת.ד. 4229 תל־אביב
מיקוד 610141
לציין משרה 602 על גב המעטפה.

שופר־סל
דרוש/ה
חשב/ת שכר
בעל/ת ניסיון בהכנת משכורות ממוחשבות
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד, תוך פירוט ניסיון קודם, אל מחלקת כח־אדם, ת.ד. 84 פתח־תקוה מיקוד 49100.
סודיות מובטחת.

ליחידת המחשב שלנו
דרוש/ה
DBA
עם נסיון של שנתיים כ־DBA
(רצוי DMS II או IDMS)
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות עם פירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 326, תל־אביב או להתקשר לקביעת ראיון אישי לגב' זיוה, בטל. 03-627762.
סודיות מובטחת.
כלל חברה לביטוח בע"מ

חברת "מבני תעשיה" בע"מ לתכנון והקמה של המתקן החרושתי לנטרול פסולת רעילה ברמת־חובב
דרוש/ה
מהנדס/ת מכונות / כימיה
עם נסיון של 5 שנים בהקמה ובהפעלת מתקנים, בתעשיה הכימית.
– בעל/ת יוזמה ויכולת לתיפקוד ועבודה עצמאית.
– מגורים באזור באר־שבע.
– בעל/ת רכב.
המעוניינים יפנו בכתב, עם ציון קורות חיים ונסיון עבודה לת.ד. 10300 תל־אביב.
סודיות מובטחת.

סולוג
דרושות
1. תופרות
2. עובדות לעבודת יד ובקורת.
סולוג מפעלי סריגה בע"מ
רח' הכלך 3, ת"א טל 824121

לידי זהב
דרושים
לצורך פתיחת סניפים חדשים ברחבי הארץ
מנהלי סניפים עצמאיים
הכישורים הדרושים:
- בעלי משרד/חנות וטלפון.
- נסיון בענף אינסטלציה, חשמל ושיפוצים
- בעלי כושר ניהול והפעלת בעלי מקצוע.
- בעלי ערבויות כספיות.
המעוניינים בהתקשרות, על בסיס עצמאי/קבלני בלבד,
נא לפנות לטל. 03-201013 למנכ"ל

לחברה לעמילות מכס בתל־אביב
דרושה
פקידה
למחלקת מטען
● בוגרת תיכון לאחר שרות צבאי
● ידע בסיסי בהדפסה עברית ואנגלית
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות החל מיום א' למחלקת מטען, טל. 03-650862, בין השעות 10.00-15.00.

מלונות ים־המלח מוריה
למלוננו דרושים
אומנים צעירים
להקמת צוות ארועים
– נגינה על פסנתר
– גיטרה (רצוי)
– שירה
– יכולת הפעלת אורחים
ראיונות יתקיימו במשרדי מוריה רח' ארלוזורוב 111, ת"א. נא לפנות לערן בן חיים.
ביום א' 22.12.85 בין השעות 16.00-19.00
וביום ג' 24.12.85 בין השעות 11.00-14.00.

למפעל קיבוצי גדול בענף הפלסטיקה
דרוש
סוכן לאזור המרכז והדרום
בעל נסיון רב וקשרים נרחבים בתחום מוצרי האחסון וציוד משרדי.
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 11029 ת"א, 61110.

לפרויקט יהודי
דרושים
רושמי מודעות מעולים
הכנסה גבוהה
טל' 03-659113

שישי-אישי

טור של אהוד מנור

רחל היתה אומרת

אחרי ההקלטה ניגשה אלי תרצה וביקשה להתנצל בשם אמה: „היא היתה כל־כך נרגשת. אני מקווה שאתה מבין... איש לא יכול היה לעצור את הרכבת הזאת ולהצטרף לנסיעה".

בסוף שנות ה־60 ביקשתי להקליט בנוכחות קהל, ראיון של שעה עם רחל מרכוס, לתוכנית הרדיו „אורות הבמה". כשפניתי אליה, אמרה: „מה רק אני? כמו כוכבת שעה שלמה? מה יש לי כבר לספר על עצמי?" הסברתי לה שאני מעוניין לשמוע על דרכה בתיאטרון, על נסיונה, על חוויותיה ועל חלומותיה. „כל התוכנית עליי? ולא אצטרך לדבר על נתן? אבל אני מוכנה לקרוא אחדים משיריו".

היה זה כשנתיים לפני מותו של בעלה, נתן אלתרמן, וכעשר שנים לפני מות בתם, תרצה אתר. רחל חששה מאד מן הראיון הפומבי, ואני הייתי אז טירון במלאכת הראיון ויראקהל. נפגשנו לשיחות הכנה ארוכות ומרתקות. רשמתי בשקדנות נקודות חשובות ושאלות מפתח. רחל ביקשה שלא אניח לה להיכשל בלשונה ולשכוח פרטים ושמות חשובים.

על הבמה הקטנה במועדון „צוותא" התל־אביבי הישן, ברחוב מאפו, עלה בידי רק לומר „ערב טוב לרחל מרכוס..." מאותו רגע לא הצלחתי להחדיר אפילו מלה אחת אל תוך דבריה של רחל. היא דיברה בלהט ובשטף בלתי פוסק, כמי שלמדה את תפקידה על פה, ושכחה להניח ל„פארטנר" שלה לומר את השורות הבודדות שלו. הקהל היה מרותק לדבריה, ואני ישבתי מולה נבוך, בלחיים בוערות. רציתי לבכות. והיא המשיכה: „אם תשאל אותי, אהוד, מדוע לא התקבלתי ל„הבימה"..." וכך במשך 90 דקות, שבסופן הצלחתי למלט מפי בקושי רב, ובעיניים מושפלות, את המלים „תודה רבה לרחל מרכוס. שלום ולילה טוב".

אחרי ההקלטה ניגשה אלי תרצה וביקשה להתנצל בשם אימה: „היא היתה כל כך נרגשת. אני מקווה שאתה מבין. אני מודה לך שהזמנת אותה לתכנית. זה היה מאד חשוב בשבילה. תוכל לערוך ולקצר את דבריה. אל תדאג, היית בסדר. איש לא יכול היה לעצור את הרכבת הזאת ולהצטרף לנסיעה".

רחל עצמה שיבחה אותי על „השאלות שהצגתי" לה ושנינו פרצנו בצחוק. מאז, נדמה לי, הצטרפתי לרשימת חביביה של השחקנית החמה והמרגשת הזאת. בפגישותינו הלא־רשמיות היא שפעה הומור, שמחת חיים ואופטימיות חסרת תקנה. הוכחה חותכת לכך שנעורים אינם עניין של גיל.

יומיים לפני מותה פגשתי אותה ב„מרתף העליון" של „בית־ליסין" וסיפרתי לה שסדרת הטלוויזיה „זמרת הארץ" תקדיש תכנית לשיריו של אלתרמן, ותכנית אחרת לשיריה של תרצה אתר. „האם אוכל להשתתף בתכניות?", שאלה. „אני מבטיחה לא לדבר, רק לקרוא אחדים מן השירים". „עשינו עסק", עניתי.

נתן אלתרמן. יעקב היה חבר.

רחל מרכוס. נתן ויעקב עמדו שם.

יעקב אורלנד. נתן היה אומר.

אך את רחל מרכוס אזכור בזכרון לא לי. כששמעתי על מותה, חזרתי לקרוא בספר שיריו הנפלא של יעקב אורלנד „נתן היה אומר" (אל תחמיצו אותו, בהוצאת „הקבוץ המאוחד"). חזרתי אל השיר „קצת לפני המדינה", שבו מתאר אורלנד ביקור שערכו רחל, נתן וידידים אחרים בביתו בירושלים. אורלנד, רעייתו בת־אל ובתם הפעוטה שמרית התגוררו אז בחדר אחד („שירותים ומטבחון בחוץ, משותפים עם שכנים"). בחמש לפנות ערב הגיעה כל הפמליה ונכנסה לחדר. „רחל החיננית, סמוקת הלחי... במין חיוך שובב וחם של בת־בית, ואחריה משחיל עצמו כנחבא – נתן, מהדס על בהונותיו". נתן והאחרים לגמו יי"ש. „בעגמימות סולחת מביטה בהם רחל ועינה לאה, כמי שכבר באה טעונה מלוא צרורותיה מן הדרך... והיא מנסרת לו לנתן באלכסון כלאחר יד ובחיוך אנוס ומהוסס: 'אינך חושב ששתית די?' – ואלינו: 'באמת, אל תתנו לו, הוא לא יישן אחר־כך כל הלילה'. מיד מניף נתן כרוחה דבריה מעיקרם, ומשהק בחירוק־שיניים אלינו: 'מה ששתיתי – שתיתי, ומה שלא שתיתי – לא שתיתי, ויש דברים ששטיתי ויותר לא אשתטה'.... אותה שעה ביקשה רחל להיגאל מן הרגע המביך, והחלה שועה לעבר שמרית הפעוטה ואומרת 'הו, בת־אל, איזו בובה הבת הקטנה שלך, והעיניים... למי היא דומה?' נשף נתן מעבר לכתפו והחזיר לה נקם ושילם מאז החטא הקדמון ביניהם: 'לאביה!' 'לא', אומרת רחל כולה געש, כשפניה נאות־שאננים – 'לאימה! ראו את העיניים, ראו'. בו ברגע מתנשא הברוש המפוז על קרן־אחרונה־של־מערב בחלון הגווע, ונתן מהותת חרבו הגדולה, שלופה על ירושלים, ומוליכה באחת אל חומש אשת־עלומיו, הניצב אחר הלהב: 'לאביה!' – אמרתי. כל בת דומה רק לאביה. סוף פסוק".

סדרת העלבונות השתויים נמשכת אל תוך הלילה תוך ויכוחים בענייני שירה ותרגום עד שמתמעטת החבורה. אלתרמן נרדם על מזרן שנפרש בפינת החדר. האורלנדים שכבו לישון ....ואז ראינו את רחל קמה וניגשת חרש אל מיטת שמרית הנרדמה, מציצה בה ולוחשת כאילו לעצמה, כאילו כדי שנשמע: 'אלוהים, איזו יונת־שלום קטנה יש לכם פה בעריסה'. ושאלה פתאם לעברנו: 'מותר?'... ולא ענינו. ושלחה זרועותיה, כמו ברוקי־פתאם, ושלפה את החולמת הרכה וקירבה אותה אל חיקה, ואחר־כך שיכנה אותה אט־אט, בחמלה שלא מכאן, בצמוד בינה לבין נתן, לאורך המזרון – עד שלא ידענו עוד, עד שהאיר השחר".

לא לי הזכרון הזה, אך כך אזכור את רחל מרכוס. תודה ליעקב אורלנד על שהניח לי לבוא אל החדר הירושלמי ההוא, „קצת לפני המדינה".

הלכה לעולמה

■ קובי לוריא

היא קרה מאפקת
קרה אהובה
בענוה, בשקט
ירדה מהבמה
ה„עזר שכנגדי"
הלכה לעולמה
עברה בין הגשמים
והתהפוכות
נתנה להם את השנים
ואת הארוחות
היתה ה„נעמי"
בתוך פרק רוחות

חבור ישן מרכב
מואר באור חלש
האם־הבת־האב
התום המשלש
קרוע ועכשו
חבר שוב מחדש.
כבר שש, יום חמישי,
ותכף העתון ערוך,
על תל־אביב יורד הערב
צל עובר נמוך,
שלום לך רחל אלתרמן־מרכוס
יהי זכרך ברוך.

„די שוורצוואלד קליניק"

„דאלאס" של הגרמנים. שובר מסכים כמו בארה"ב, כמו בישראל

שמעון וייס

גם למערב גרמניה יש דאלאס משלה – סידרת טלוויזיה המרתקת מדי שבוע מיליוני מערב־גרמנים אל האקרן. לא מדובר בה באיל־נפט ובסכסוך־עתק, המועברים מיד ליד במסעדה אקסקלוסיבית, אלא בבית־חולים בלב „היער השחור" שבדרום גרמניה, שיש בו, כמו בכל בית־חולים, מתיחויות, תככים, מריבות וכמובן (איך אפשר בלי) „פלירטים" בין רופאים ואחיות.

יותר משנה נמשכה מלאכת ההסרטה של הסדרה „די שוורצוואלד קליניק" (מרפאת היער השחור, בתרגום מלולי). שותפו בה מיטב שחקני הבמה והטלוויזיה המערב־גרמנים ובראשם קלאוס ויסוב המרשים, המוכר לכל ילד ברחבי הרפובליקה הפדראלית, ולפגנג קילינג הוותיק (הוא מת לפני שבועות מספר מסרטן; מזכיר לכם מישהו? ג'ק יאנינג).

עשרות מיליוני מארקים השקיעה הרשת השניה של הטלוויזיה הגרמנית, צד"ף, בסידרה, ואין פלא שהכל התייחסו אל „שוורצוואלד קליניק" כאל סידרת־היוקרה של הטלוויזיה. תחילת הקרנתה בראשית אוקטובר לוותה במסע יחסי־ציבור בעתונות ובהקרנות „בקרוב" במשך שבועות ארוכים. שחקני הסידרה הופיעו בראיונות עתונאיים והכל היה ערוך ומוכן לזינוק. בפרק הראשון צפו יותר מעשרים מליון איש ותוארו בו הנפשות הפועלות במוסד הרפואי, שהוא ספק מרפאה, ספק בית־חולים, בלב היער השחור.

עד מהרה התברר, שצרכני הטלוויזיה בגרמניה אינם שונים מעמיתיהם בארה"ב, באירופה וגם אצלנו, והם נהים אחרי תככים, בגידות, אהבות, קנאות וכיוצא באלה חולשות אנוש.

כצפוי עסקו הכל, מייד לאחר הקרנות הפרקים הראשונים, ברומן שמנהל מנהל הקליניקה (ויסוב) עם האחות הראשית וברומן שמנהל אחד הרופאים הצעירים במרפאה, שהוא במקרה בנו של המנהל (בסידרה), עם אחת האחיות הצעירות, שהיא במקרה בתו של המנהל (ויסוב) במציאות. בבתי־הקפה, וגם בשיחות בסלון, התנהלו ויכוחים סביב השאלה המכרעת, האם ראה האב־הרופא את בנו־הרופא מנסה להכשיל את האחות הראשית, אהובתו של האב־המנהל, על־ידי החלפת התרופות בעגלה וכיצד יגיב האב־הרופא בפרק הבא.

בקיצור, „דאלאס" בגירסת „היער השחור". מתברר שמה שטוב לדאלאס, טוב גם לבית־החולים בגרמניה. המבנה הענק בלב היער השחור, המשמש גם במציאות כבית־חולים, נהפך עד מהרה לאתר תיירות. המוני גרמנים, בעיקר מבוגרים, עולים אליו לרגל בטיולים מאורגנים ובנסיעות פרטיות.

מדינה קטנה, לטוב ולרע

שרון, כפי שבנזימן הוציאו תחת ידיו, הוא אותו שרון – מפחיד ומאיים, או מלך ישראל. הפויינט של בנזימן – 112 מרואיינים־משותחים, כולם עלומי־שם. שרון עושה את שלו. בנזימן – פחות. ספר חדש.

■ **רעיה הרניק**

הדבר החשוב ביותר בביוגרפיה שכתב עוזי בנזימן על אריק שרון („שרון – לא עוצר באדום", ארם מוציאים לאור. 276 עמ'.) הוא ההקדמה. אף שלכאורה מתאר בה המחבר את דרך איסוף החומר ונסיבות כתיבתו, הרי זוהי בעצם התיזה המרכזית שהספר כולו מנסה לבסס.

אריק שרון הוא לא טיפש. הוא ידע היטב מה הוא עושה כאשר סירב לשתף פעולה עם המחבר. אריק שרון מפחיד אנשים עד כדי כך, שדמויות שליוו אותו בפרקי זמן שונים בחייו סירבו להתראיין בכלל. הוא מפחיד עד כדי כך, שמאה ושנים־עשר איש שהסכימו לספר זכרונות ועדויות התנו את הסכמתם בכך שדבריהם יובאו בעילום שם. בנזימן מודה להם על שיתוף הפעולה ועל אומץ הלב.

נתונים אלה אומרים לנו שני דברים. ראשית, שרוב האנשים המכירים את אריק חושבים שהוא יישאר בשלטון, אם כראש ממשלה ואם בתפקיד אחר, שאם לא כן – מה יש לפחד מחקלאי היושב מבודד בחוות השקמים? ושנית, הם יודעים שכאשר אריק יימצא בעמדת כוח, הוא לא יהסס לנקום במי שהיה חשוד בעיניו כי מסר חומר שאינו נראה לו לידי בנזימן. האנשים המכירים את אריק, היו בוודאי, בחלקם הגדול, אנשי צבא. אני מניחה שהם הוכיחו את עצמם בקרב, אבל הם סובלים מחוסר אומץ־לב אזרחי; או שהם יודעים על שרון דברים כל־כך מפחידים שיש הצדקה לפחדנות זו. וזהו בעיני הממצא המאלף ביותר בכל הספר. כל מה שבא אחריו זה מידע המוכר לכל מי שחי בארץ וקורא עתונים באופן קבוע.

הספר נזהר מאד מלגעת בחייו הפרטיים של שרון, והאינפורמציה על ילדותו פורסמה בחלקה על־ידי אריק עצמו. מי שקרא את הספר „רפול" לא יוכל שלא לראות קווי דמיון. כפי שפעם ייחלו ליום שבו יהיו „גנבים עבריים" בתל־אביב, כך שמחו, בוודאי, החולמים הציונים על ריב הקרקעות הראשון בארץ (בין גבת לגבע?) וראו בכך אות שהאיכרים היהודים קשורים סוף־סוף לקרקע. האם חשבו על גזע הקולאקים מסוגם של רפול ואריק, שניבול הפה השימוש באלימות הם מסימני ההיכר שלהם? אינני מאמינה; ואם רצו באיכרים כאלה בוודאי לא פיללו שהללו יגיעו לצמרת השלטון.

החינוך הספרטני הנוקשה בוודאי לא הפך אותם לאנשים רגישים, משכילים או רחבי אופקים. הצעד הבא לאחר עקירת מוטות גדר משותפת (דוגמא אישית של אמו של אריק, הישנה עד היום עם רובה, לדבריו) הוא האגואיזם הטהור. אם מותר לאמא לקחת אדמה לא לה, ברור שבנה יחשוב שהאינטרסים שלו עומדים מעל לכל שיקול אחר.

בראיון בטלוויזיה אמר בנזימן ששוכנע שאריק מאמין באמת בכל מה שהוא עושה. האם זה נכון? האם אדם המוכן ללכת יום אחד, פוליטית, עם יוסי שריד או עם עמוס קינן, ולמחרת עם בגין ושמיר, מאמין במשהו? אכן, הוא מאמין גדול בעניין אחד – שקידומו וטובתו הוא קודמים לכל עניין אחר. ואם מפלגת העבודה תציע לו להיות שר בטחון או ראש־ממשלה, סביר להניח שלא יסרב. גם אם זה יפגע בידידו הטוב מנחם בגין.

אינני יודעת מה היה אומר הפסיכיאטר על תסביך הרדיפה והתפרצויות הזעם של אריק. ודאי היה אומר שיש כאן יסוד פתולוגי, אבל היה מוצא שהזעם גם מבוקר מאד. אריק שרון אינו „סתם" מתפרץ. הוא תמיד מתפרץ־לכיוון־הנכון־בשבילו. ואין זה פלא, כמו שמתאר זאת בנזימן, שהוא איש משפחה שקט וסבלני. אני בטוחה שגם לגבי אורי דן ודוד מגן הוא שקט וסבלני. הוא לא יפגע במי שתומך בו – הוא יהדוס את מי שמתנגד לו. ולילי שרון, שהגדירה את עצמה כ„גיישה" שלו, בוודאי אינה עומדת בדרכו. גם כאן נזהר בנזימן מאד בתיאור תאונת הדרכים של אשתו הראשונה של אריק, מרגלית. ישראל היא מדינה קטנה לטוב ולרע.

אריק שרון, שלא השיב למכתבי הורים שכולים שהאשימוהו במות בניהם במלחמה מיותרת שיזם, בנימוק ש„ההורים מתקיפים אותי", לא היסס לרדוף בגלוי ילד בן 12 שהיה מעורב, בוודאי בלי כוונה, בתאונה שבה נהרג בנו בכורו גור.

עוד עניין פרטי נדחק לשולי הספר, והוא „חוות השקמים". בנזימן מציין בלאקוניות רבה ש„ריקלים וסם זקס... נתנו ערבות להלוואה שקיבל מבנק אמריקאי גדול... משום שהאמינו שדמות בולטת כמו אריק שרון זכאית להיות משוחררת מדאגות כספיות ומתלות כלכלית במערכת הפוליטית הישראלית". המחבר שכח לציין שריקלים היה משתמט מצה"ל במלחמת העצמאות וספק אם אדם הגון, הקרוב לענייני בטחון, היה מוכן להיות מעורב בעסק עם עריק.

והאם זאת נורמה מקובלת בקרב צמרת השלטון, לקבל הלוואות בסכומים כאלה כדי „להיות משוחררים מדאגות..."? האם בן־גוריון, גולדה, או פרס קיבלו חוות חקלאיות, כדי „לא להיות תלויים במערכת פוליטית".

כדאי למי שעוקב עכשיו אחר „עיסקת הקרקעות" בשומרון לקרוא את שנאמר בספר (עמ' 228־227). יש שם ציטוט רחב ממכתב שכתב שרון לבגין על עסקי קניית קרקעות בשומרון. „הקטעים האחרונים – – – דנו במעורבותו של פסח גרופר בבדיקת שמועות שעל פיהן אחד מעוזריו הקרובים של אריק היה מעורב ברכישת הקרקעות והפיק מכך רווח אישי..." אולי כדאי לחוקרי הפרשה לשאול כמה שאלות גם את פסח גרופר וגם את שרון, על אף שמדובר בשנת 1980.

הספר אינו טוב. אולי טוב היה עושה בנזימן, משנוכח במיעוט שיתוף הפעולה שיזכה לו מצד אנשים המכירים את שרון, לו הניח לכל עניין הביוגרפיה. דעתו של המחבר על אריק שרון ברורה ורבים שותפים לה. הוא לא הצליח למצוא סימוכין או מעשים שרוב הציבור אינו מכיר. מי שחשש מאריק כל הזמן ימשיך ויפחד. מי שחשב ש„אריק מלך ישראל" לא ייבהל לא מסגנון הדיבור המצוטט, לא מחריגות קטנות או גדולות שלו, פה ושם, מן המקובל והחוקי. האנשים שאוהבים את אריק אוהבים גם את הסגנון וגורל הדמוקרטיה אינו מטריד אותם ביותר. לסיכום אפשר לומר, שאם זה כל מה שיש לאדם המתנגד לשרון לומר – אולי מוטב היה לו לשתוק.

אריק שרון. גם אצל בנזימן, מלך או מאיים.